FETHULLAH GÜLEN
BİYOGRAFİSİ

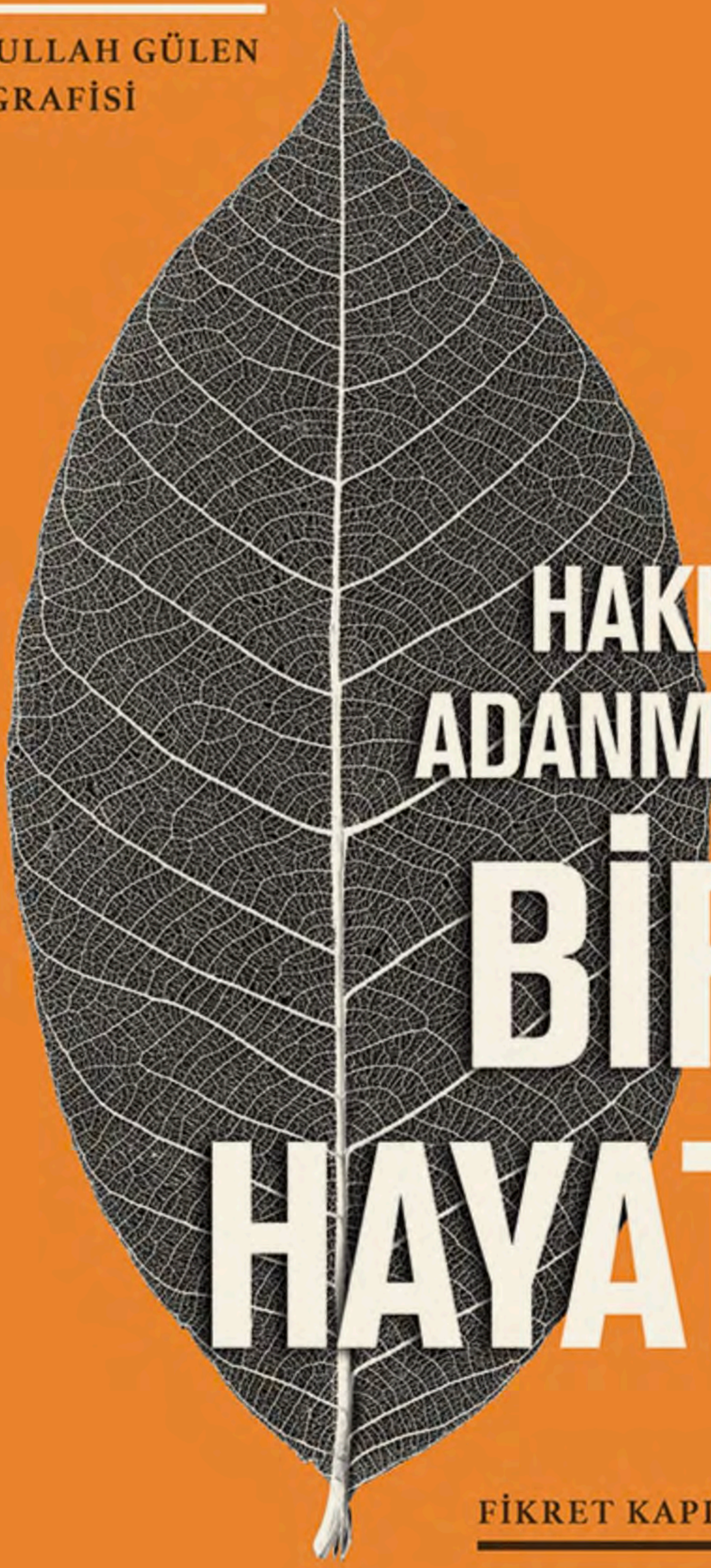

HAKKA ADANMIŞ BİR HAYAT

FİKRET KAPLAN

HAKKA ADANMIŞ BİR HAYAT

FETHULLAH GÜLEN BİYOGRAFİSİ

Fikret Kaplan

SÜREYYA

HAKKA ADANMIŞ BİR HAYAT
Fethullah Gülen Biyografisi

Copyright © *Süreyya Yayınları*, 2022
Bu eserin tüm yayın hakları *Süreyya Yayınları*'na aittir.
Eserde yer alan metin ve resimlerin, *Süreyya Yayınları*'nın önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

Süreyya Yayınları
-
https://sureyyakitap.com

GİRİŞ

1959 yılında Erzurum'dan ayrılıp trenle Edirne'ye seyahat etmekte olan bir yolcunun bambaşka hayalleri vardı. Dünyasını tahta bir bavula sığdıran yirmi yaşındaki bu gencin gözünü, gönlünü yüce bir sevda doldurmuştu. Fidanlara Bahçıvan olma azmindeydi. İnsanın yapısındaki güzelliklerin tomurcuklaşıp ortaya çıkması için yollara düşmüştü.

Bu genç Bahçıvan uzun yıllardan beri çorak kalmış topraklarda bir kere daha gül dermek istiyordu. Semaya ser çekmiş ulu ağaçlar, kökleri zeminin derinliklerine inmiş yüce çınarlar görmekti onun hayali. Karın, dolunun şiddetinden; tipinin ve boranın yakıp kavuruculuğundan etkilenmeyecek fidanlar yeşertmek… Gecesi sabah aydınlığında, gündüzü Cennet gibi rengârenk bahçeler oluşturmaktı onun arzusu.

Fakat şiddetli bir kış yaşanıyordu Edirne'de. Her tarafı buz tutmuştu. Fırtına, tipi, boran estirdikçe estiriyordu. Pek geleceği yoktu baharın. Her şeye rağmen durmuyordu Bahçıvan. Kış, kıyamet de olsa düşlerini yeşertmeye çalışıyordu. Tohumu serpiyordu her yere. 'Karlar, buzlar çözülsün, bahar gelsin yola revân olalım' yoktu onun dünyasında. Kendisine düşen şey tohumu atmaktı toprağa. Onları yeşertecek olan Allah'tı. Eğer O (cc) dilerse, ümitle dolu olan bu fidanlar, bahar demez, yaz demez; hazan demez, kış demez, kucak kucak meyvelerle gelir ve o görkemli kametten bekleneni yerine getirirlerdi.

Bahçıvan, Anadolu'nun ümitsiz kışını bahara çevirecek kardelenler peşinde koştururken önüne hep büyük engeller çıkıyordu. Edirne Valisi Ferit Kubat, baharın güllerinden hoşlanmayan bir insandı. Bahçıvan'ın aktif olmasından çok rahatsızlık duyuyor, yaşanmaz bir hayat için elinden gelen her şeyi yapıyordu. İnsanlar arasında onu göstererek:

- Aranızda hainler var, onları ezeceksiniz, diyordu.

Kim ne derse desin aldıramazdı Bahçıvan. İnsanların, dayanıp darılmayan, azmedip yılmayan ve hele ümitsizliğe asla kapılmayan Bahçıvanlar'a ekmek kadar, su kadar, hava kadar ihtiyacı vardı. Hevesle yola çıkıp hevâlarına göre aradıklarını bulamayınca, ya

ümitsizliğe düşmüş veya Yaradan'la cedelleşmeye tutuşmuş olanlara değil.

Binbir ümit tomurcuğunun toprağın altında kara düşecek cemreyi beklediği o günlerde, ümitten mahrum gönüllere ümit aşılamak için duramazdı Bahçıvan. Ve durmadı da.

Ufuksuzluktan bunalmış olan gençleri yetiştirmek için sonra Kırklareli'ne ve hemen ardından 1966 yılının mart ayında İzmir'e giderek yaşatma aşkıyla yolculuğuna devam etti.

Geleceğin "Altın Nesil"ine bir ufuk kazandırmaktan başka gayesi ve sevdası yoktu onun.

Dünya bahçesinin gülü, fidanı ister istemez solacak ve fenaya gidecekti. "Toprakta çürüyüp gitmeleri yeniden varlığa, ihtiyarlığı yeniden gençliğe, solmayı yeniden canlılığa çevirebilir miyim acaba?" diye gayret ediyordu Bahçıvan. Bunun çaresi ise insanlığın huzur ve bekasına hizmet etmekten, bu yolda bitmekten, tükenmekten ve son nefesine kadar hep bu istikamette koşmaktan geçiyordu. Ta ki toprağa düşüp, çürüdüğü anda yeniden yeşersin. Çekirdek olarak çürüdüğü noktada yeniden ondan bir ağaç çıkıversin.

Bahçıvan, bahçesine değer veriyor, toprağının en küçük parçasını dahi ihmal etmeden onu işliyor, hallaç ediyor; meyveli ağaçlardan bitkilere, onlardan da güller, çiçekler ve süs ağaçlarına kadar bir sürü şey dikiyordu. Sonra da onları, maneviyat ile marifet ile besliyor... yer yer çapa yapıp yabanî otları koparıyor ve toprağın hava, güneş ve değişik boydaki esintilerle temasını temin ediyordu.

Bunun yanında bahçeyi kasıp kavuracak fitne rüzgârlarına karşı çok ciddi tedbirler de almak gerekiyordu.

Yazın üç ay süren kamplarda, çadırları kuruyor, aşçılık yapıyor, kazmayla su kuyusu açıyor, jenaratörü tamir ediyordu... Tabiatın bütün şartlarıyla boğuşmak ona kalıyordu. Yağmur, çamur, yemek, sel, sinek, böcek, bulaşık… spor, ders, sürekli arızalanan jeneratör… vs.

Bütün o sıkıntılı günlerinde, Milli Nizam Partisinin Lideri 1969 yazında İzmir'e gidip kendisini ziyeret ediyordu. Kamptaki gençleri ve o meşakkatli hayatı gören parti başkanı:

- Bu çocuklarla uğraşmayı bırakın. Ülkeye hizmetin en etkili yolu siyasettir, diyor ve ekliyordu, bu yaptığınız şey, iğneyle kuyu kazmaktır!

Ama Bahçıvan'ı ikna etmesi mümkün değildi. O kararını vermişti, siyaset ona göre değildi. Çünkü Türkiye'nin bulunduğu durumdan kurtuluşu ancak siyasetüstü bir yaklaşımla toplumun bütün fertlerini kucaklamakla mümkün olabilirdi. Daha sonra aynı teklif Adalet Partisi'nden ve Milliyetçi Hareket Partisi'nden gelecek fakat onlara da Bahçıvan'ın cevabı aynı olacaktı.

O, Efendisi Aleyhissalatü vesselam gibi iğneyle kuyu kazacaktı.

Bahçıvan, günlük politika oyunlarını, kitlelerin aldatılıp iğfal edilmesini, iktidar ve menfaat mücadelelerini ve bu uğurda bütün gayrımeşrûların meşrû gösterilmesini siyaset telâkki edemezdi. Bu yüzden, kalbî hayatı, düşünce istikameti ve Hakk'la münasebetleri adına her siyâsî hareketten uzak kalmayı zarûri görüyordu.

Zamanın çarkları dönüp durmuş fakat o, fikrini hiç değiştirmemişti. Sorumluluk duygusu ve vazife şuuruyla ömür boyu sıradağlar gibi dimdik yerinde durabilmişti. Her zaman tipiye-borana meydan okumuş, sürekli karla-buzla savaşmış ve her mevsim meyve veriyor olmanın sırrını keşfederek hep gül yetiştirmiş ve gül türküleri söylemeye devam etmişti.

O, "yeni bir kültür, yeni bir insan yetiştiriyordu. Mhatma Gandi de dâhil olmak üzere birileri devrim ve ihtilal yaparak bir şeyler değiştirmişlerdi. Bunlar daha çok grevler, sokak gösterileri, kitlesel katılım mitingi, çatışma vs. yollarla yapmışlardı. Bahçıvan (M. Fethullah Gülen Hocaefendi) ise çok farklı bir yolla değişim yapıyordu. Yavaşça ve sabırla tüm insanlara hizmet veriyordu. Tohumları atıyor ve yetişmesini bekliyordu. Bazen meyvesini ve çiçeklerini görememe gibi bir durum bile vardı bu işte. Bahçıvan kendisi konuşmuyor, çiçek bahçesi onun adına konuşuyordu."[1]

İşin tabiatının gereği, belli süre sadece kendi çevrelerine meyve veren bu fidanlar, bir süre sonra hakikî derinlik ve ruh güçlerini öne çıkararak, tıpkı yağmur yüklü bulutlar gibi sevinç olup, neş'e olup, ümit olup, sevgi olup şakır şakır her yana boşalarak muhabbete, hoşgörüye susamış kupkuru gönülleri Cennet bahçelerine çevirmeye başladılar.

Yeryüzü, bir baştan bir başa, onların saçtıkları tohumlarla yepyeni bir ufuk kazandı. Medeniyetler çatışması yerine, Medeniyetler Buluşması'ndan bahsedilir oldu... Asya'dan, Avrupa'ya…Amerika'ya, oradan da Afrika'ya… ailesini, evini-barkını bırakıp giden her

fidan, gittiği her yerde yüzleri güldürüyor artık...

İnanan insanlar üzerine atılan cahil, geri kalmış, dünyayla entegre olmayan olumsuz imajı, Bahçıvan başlattığı Hizmetle bizzat düzeltti, temize çıkardı. Gerçek Müslümanın bir karıncayı bile incitmeyecek hassasiyete sahip olduğunu Sonsuz Nur Aleyhissalatü Vesselam'ın şahsında bütün dünyaya ilan etti. Müslümanların herhangi bir korku ve önyargıya kapılmadan modern dünyayla her türlü bütünleşmeyi başarabileceği bir model gösterdi. İslâm'ın moderniteyle ve bilimle hiçbir probleminin olmadığını kendisinden örneklerle ortaya koydu. Hedefsiz, gayesiz ve ufuksuz yaşayan gençliğe bir ufuk kazandırdı. Batı'ya İslâm'ın müspet ve gerçek taraflarını gösterecek, küreselleşmeye katkıda bulunacak ve dünyanın her köşesindeki insanlarla temasa geçecek, son derece eğitimli ve sorumluluk sahibi, küresel bir ufka sahip 'Altın bir nesil' yetiştirdi.

Bahçıvan'ın fedakârlıkları dilden dile, gönülden gönüle hep dolaşıyor...Peki neydi bu ruh hali? Buhranlar içinde kıvranan nesillere çok yüce hedefler gösteren ve o istikamette motivelerini artırıp aşkla şevkle onları insanlığa hizmete yönlendiren Fethullah Gülen Hocaefendi kimdi?

[1] Prof. Dr. Rostislav Ribakov, Rusya Bilimler Akâdemisi Üyesi

Birinci Bölüm

ERZURUM YILLARI (1938–1959)

KORUCUK

Fethullah Gülen Hocaefendi, 1938 yılında Erzurum'un Hasankale (Pasinler) İlçesinin Korucuk Köyü'nde dünyaya geldi. Şamil Ağa ve Munise Hanım'ın ilk erkek torunuydu.

Hocaefendi'nin doğduğu 60 hanelik Korucuk köyü, tarihi İpek Yolu üzerindeydi. Bu yüzden, küçük bir köy olmasına rağmen Korucuk'ta 5-6 tane han vardı. Erzurum'u Kars'a bağlayan tren de köyün yakınından geçiyordu. Hasankale Ovası'nın geçiş noktasında yer aldığından Korucuk Köyü'nde bir jandarma karakolu da vardı.

1940'lı yıllarda Korucuk fakir bir köydü. Ağır hayat şartlarına rağmen burada yaşayanlar, daima ümitli, misafirperver ve sosyal hayatı canlı tutan bir ruha sahipti.

Ramiz Efendi, erkek doğan ilk evladına Muhammed Fethullah ismini verdi. Doğduğu yıl Hocaefendi'yi nüfusa kaydettirmek üzere Hasankale nüfus müdürlüğüne gitti Ramiz Efendi. Ancak nüfus memuru, içinde Allah ve peygamber lafzının geçtiği bu ismi beğenmeyip yazmak istemedi. "Ben bu ismi kaydetmem" dedi. Ramiz Efendi isim değişikliği teklifini reddetti ve kızarak nüfus kaydını yapmadan köye geri döndü.

1938 yılları hem ülkemizde hem de dünyada felaket üstüne felaketlerin yaşandığı bir zaman dilimiydi.

Türkiye Cumhuriyeti, on beş yaşındaydı. Ülke o yıllarda maddî-manevî yokluk ve kuraklık dönemlerinden geçiyordu. Anadolu insanı fedakârlığın son haddini de göstererek kurtardığı bu kutsal topraklarda din ve namusunu düşmanın çizmelerine çiğnetmemişti. Neyi varsa kutsal değerlerin kurtarılması için feda etmişti. Bu uğurda yıllarca bir lokma ekmek bulamayıp ot ve yapraklarla beslenmiş, bulduğu hayvan kemiklerini ve derilerini emmiş; kadınlar açlıktan ölmek üzere olan çocuklarına asla kabul edilmeyecek şeyler yedirmişlerdi.[2]

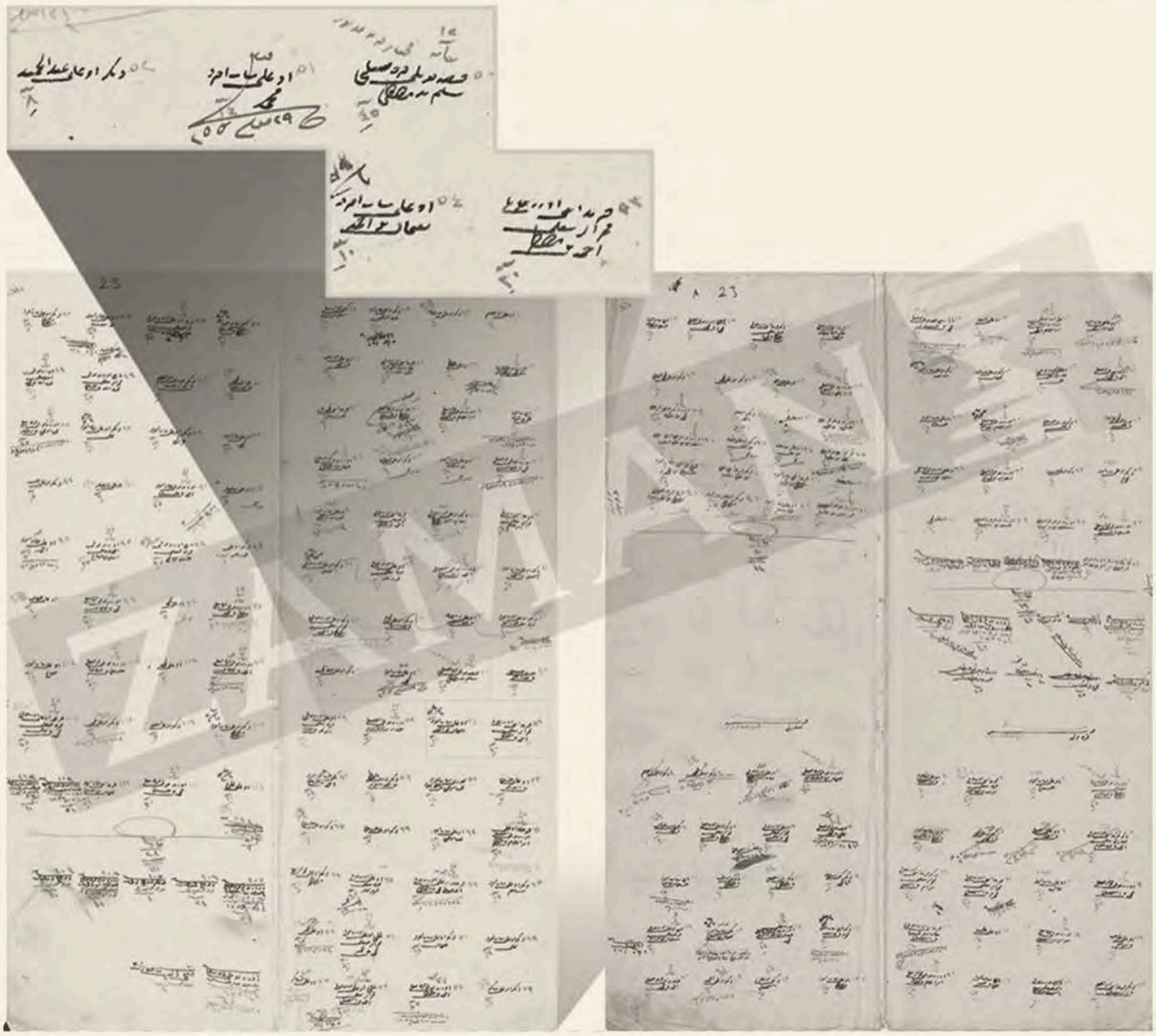

Hocaefendi'nin aile kayıtlarına ait arşiv belgeleri

---

[2] M. Fethullah Gülen, Bornova Vaazı'ından, 5 Ekim 1979

Hocaefendi, 1938'de doğduğu zaman Bediüzzaman Said Nursi, 62 yaşındaydı ve Kastamonu'daki sürgün hayatının ikinci yılında bulunuyordu. Burada kendisine uygulanan zulümlerin yanında, Bediüzzaman üç kez de çok ağır şekilde zehirlenmişti.

Ülkenin içinde bulunduğu bütün zor şartlara rağmen maneviyata düşkün, zekâ ve his itibarıyla da son derece gelişmiş bir yuvada büyüyordu Hocaefendi.

Bu yuvada, Hocaefendi'nin kendi değerlendirme ve ifadeleriyle, bir ciddiyet, temkin, vakar ve dinî salâbet timsali olan büyükbaba Şamil Ağa, torunuyla kimsenin fark etmediği çok sıkı bir gönül bağı içinde idi. Baba Ramiz Efendi, Türkiye'nin maddî-manevî yokluk ve kıtlık dönemlerinde küçük bir köyde yetişmiş olmasına rağmen asil, ilim âşığı, vaktini asla boşa geçirmeyan nüktedan zattı. Babaanne Mûnise Hanım, sessiz, durgun deryalar gibi derin ve engin, inanmayı ve Allah ile irtibatı her hal ve hareketiyle ortaya koyan örnek bir hanımefendiydi. Edirne Müdafii Şükrü Paşa ve Kurt İsmail Paşa-'nın ailesinden gelen anneanne Hatice Hanım ise her yanı ile bir nezahet âbidesiydi. Hatice Hanım'ın kızı ve Fethullah Gülen Hocaefendi'nin annesi Refia Hanım, aynı şekilde hem Hocaefendi'ye hem de köyün bütün kadınlarına Kur'ân öğreten bir şefkat ve deruniyet timsaliydi.[3]

Hocaefendi anne ve babasından daha ziyade büyükannesi Munise Hanım'ın kendi üzerinde tesir bıraktığını anlatır:

"Büyükannem bana çok şeyler anlattı. Onu kaybederken 14-15 yaşındaydım. Ama ruhuma dolduracağı şeyleri doldurmuştu. Babam o evin içinde daha 'Cüd bi lütfik ya ilahi, ilahi' deyince kadının etekleri yaşla dolardı. Ve denir ki şimdi 'Munise Hanım vefat etti, insanlık ağlamayı unuttu.' 'Allah' derdin o kadar heyecanlanırdı ki 24 saat -mübalağa etmiyorum- 24 saat yemekten iştahı kesilirdi. Bütün hayatını belki 30 cümleyle idare ederdi. Hayatında 30 cümlesi vardı onun. O kadar az bilirdi, o kadar az konuşurdu. Fakat bu kadar dine âşık…

Kur'an derken daha 'Elif lam mim. Zâlike'l-kitab' Ne duydu o senin nezih vicdanın. Bayılır kendinden geçer adeta, yığılır yerlere ve öyle bir yığılmayla gitmiştir. Elini yüzüne vurmuş, gözlerini sonsuzluğa firdevse dikiyor gibi dikmiş 'Allah' demiş, 'Ölüyorum bu gece cenazem evde kalacak.' demiş, gitmiştir.

Bana Rabbimi o anlattı desem sezadır. Bana Peygamberimi, Peygamber sevgisini o anlattı desem sezadır.

Onun öyle sessiz, durgun deryalar gibi derinliği benim üzerimde büyük bir tesir bıraktı. İnanmayı ve Allah'la irtibatı onda gördüm. Belki eskiden gülmüştür, mütebessim bir kadındı ama ben öyle kahkaha attığını hiç görmedim. Çok onurluydu. Onun benim üzerimde bin nâsihten daha etkili olduğunu söyleyebilirim. Ben dört-beş yaşında iken o, bana annemden daha büyük görünürdü. Onun için benden iki yaş büyük amcamla çok defa kavga ederdik; ederdik de o, 'Benim annem' deyince ben de 'Hayır, benim annem' diye ona çıkışırdım.

Büyükannem hâliyle İslâm'ı bütünüyle aksettirmeye çalışan bir kadındı. Ağlayan, düşünen, büyüklere, alimlere saygı duyan müstesna bir durumu vardı. Bana karşı duyduğu alaka ve ilgi ise kelimelerle anlatılmayacak ölçüdeydi. Bütün beraberliğimiz müddetince bir defaya mahsus dahi bana kaşlarını çattığını hatırlamıyorum. Zaten tabiatı itibarıyla çok yumuşaktı."

Aile dışından da Alvarlı Muhammed Lütfi Efendi'nin, Hocaefendi üzerinde derin tesirleri olmuştu.

AHLÂT VE SEYYİDLER SOYU

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin anne ve baba tarafından büyük dedeleri hakkında hem şifahi hem de belgeye dayalı bilgiler mevcuttur. Başbakanlık Osmanlı Arşivi, Tapu Tahrir kayıtları, Kadı Sicilleri ve İçişleri Bakanlığı'na bağlı Nüfus Sicilleri'nde bu bilgilere erişilebiliyor.

Hocaefendi'nin baba tarafından dedeleri, Bitlis'in Ahlât ilçesinden Erzurum'un Korucuk Köyü'ne göç edip gelmişlerdi. Bu olay tahminen Sultan III. Selim (1789-1807) veya II. Mahmud (1807-1839) dönemlerinde olmuştu.

Fethullah Gülen Hocaefendi hem baba hem de anne tarafından Peygamber Efendimiz Aleyhissalatü Vesselâm'ın mübarek soyundan gelen köklü bir aileye mensuptu.

"Ailenizin seyyidler soyundan geldiği söyleniyor?" şeklinde kendisine sorulan bir soruya Hocaefendi şöyle cevap veriyor:

"Olabilir, öyle diyorlar. Ancak bu mevzu bizim aile içinde ne

annem ne de babam tarafından konuşulmazdı. Ben annemden iki defa böyle bir merbutiyetten bahis duydum. Her ikisi de şecerenin kaybolduğundan bahsederken oldu. Babam daha da dikkatliydi. Ahmet dedem de bu mevzuda bir şey anlatmazdı. Zaten çok az konuşurdu. Ben daha çok bu tür konuşmalara yakın akrabalarımızda muttali oldum. Ancak şu anda şecere var mıdır, yok mudur onu da bilmiyorum. Onun için kesin bir şey söylemem mümkün değil..."[4]

Bediüzzaman'ın soyu da baba tarafından Hz. Hasan'a (r. anh), anne tarafından Hz. Hüseyin'e (r. anh) dayanmasına rağmen o da Hocaefendi gibi ihlâsı muhafaza ve insanlar nazarında manevi bir makam kazanmaktan uzak durmak gayesiyle, bu hususu risalelerinde açıkça beyan etmemişti.

Emevi ve Abbasi dönemlerinde Peygamber Efendimiz Aleyhissalatü Vesselâm'ın mübarek torunları gördükleri baskı ve zulüm üzerine Anadolu'ya doğru göç etmişlerdi. 1071 Malazgirt Zaferiyle onların bir kısmı girmişti Anadolu'ya. Bulundukları bölgenin örf ve âdetlerine uyarak, oranın dilini konuşmuşlardı. Resûlullah'ın güzide torunlarının sığındıkları önemli yerlerden birisi de Bitlis yani Ahlât ve yöresiydi. Bu yöre, seyyidler adına sanki Ashâb-ı Kehf'in Tarsus'taki mağarası gibi bir vazife üstlenmişti. Birkaç asır, tabir yerindeyse mağara dönemi yaşadılar. Selçukluların Anadolu'ya yerleşmesiyle karanlık günler sona ermiş ve çekirdekler filiz vermeye başlamıştı.[5]

HOCAEFENDİ'NİN BABASI VE ANNESİ

Ramiz Hoca

Ramiz Efendi, 1905 yılında, Osmanlı Devleti'nin dağılmaya yüz tuttuğu son dönemlerinde doğdu. Ülkenin felakete sürüklendiği zor yıllardı. O yüzden hayatı hep sıkıntılarla geçti.

Birinci Dünya Savaşı sırasında Yozgat taraflarına mecbur kaldıkları göç, savaş sonrasında Korucuk'a geri dönüşte köyün yeniden inşası ve aile düzeninin tekrar kurulması gibi ağır sorumluluklar Ramiz Efendi'nin elini kolunu bağladı. Çok meraklı ve istidatlı olmasına rağmen ilim tahsili için fırsat bulamadı. Şamil Ağa'nın en büyük oğlu olduğundan her işe koşmak zorundaydı.

Bediüzzaman ve Ramiz Efendi

Bediüzzaman,1925 yılında Van'dan Batı Anadolu'ya sürgüne mecbur edilirken çok şiddetli geçen kış nedeniyle iki gece Erzurum'un Pasinler İlçesi'nin Korucuk Köyü'nde Fethullah Gülen Hocaefendi'nin dedesinin hanında askerlerle birlikte konaklar.

Hocaefendi'nin babası Ramiz Efendi ile Üstad'ın buluşması da bu mekânda gerçekleşir. O döneme kadar dinî ilimlerle meşgul olamayan Ramiz Efendi'nin, "Âlem-i İslâm bu halinden nasıl kurtulur?" sorusuna karşılık Üstad, "Herkes kendi çocuğunu okutursa sorun kalmaz." cevabını verir. Bediüzzaman bunun en etkili yolunun sahabe hayatını öğrenmek ve öğretmek olduğunu anlatır. Ramiz Efendi'ye nasihatlerde bulunur. Bu diyalogdan sonra Ramiz Efendi kendisini ilme adar. 30 yaşından sonra Kur'an-ı Kerim, fıkıh, siyer, hadis gibi İslâmî ilimlerde derinleşir. Ramiz Efendi'deki coşkun sahabe aşkının Bediüzzaman'la karşılaştığı o günlerden geldiği söylenir.

Daha sonraki yıllarda, Bediüzzaman'ın Korucuk Köyü'nde kaldığı bu yer alındı ve hizmet amaçlı bir misafirhaneye dönüştürüldü.

Hocaefendi'nin babasıyla Üstad Bediüzzaman'ın babası arasında çok benzerlikler vardı. Hatta isimlerinin harfleri bile aynıydı. Biri Mirza diğeri Ramiz'di. Hocaefendi'nin babası Ramiz Efendi de Üstad'ın babası Sofi Mirza Efendi gibi haram tatmamış ve çocuklarına tattırmamış takva sahibi örnek bir mümindi. Hatta hayvanlarını meradan getirirken başkalarının ekinlerini yememeleri için ağızlarını bağlayacak kadar ikisi de aynı derecede hassastı.

Ramiz Efendi, çok terbiyeli bir insandı. Mehmet Kırkıncı Hoca, onun bu yönünü kastederek şöyle demişti: "Hayret ediyorum bu adama! Bir köyde yetişmesine rağmen enderun terbiyesi almış bir asilzade gibi terbiyeli insan. Nerede, nasıl ve ne ölçüde konuşulur; bunu bilmek hakikaten apayrı bir ahlâk ve terbiye ister..."

Hocaefendi, anne ve babasının kurduğu bu evin bir cennet yuvası olduğunu ifade eder. Ramiz Hoca ve Refia Hanım arasında huzurlu bir mutabakat vardı. Biri ne derse öbürü de onu derdi. Ailede duygu-düşünce, kültür ve anlayış birliği hepsinin ötesindeydi.

Refia Hanım

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin annesi Refia Hanım çok dindardı. Ağırbaşlı, ciddi, karşısındaki insana mutlaka saygı telkin eden tavır-

lara sahipti. Refia Hanım, 1940'lı yılların zor şartları altında dahi köyün çocuklarına Kur'an öğreten, eşine ve çocuklarına gösterdiği titizlikle tanınan bir hanımefendiydi. Çocuklarını erken yaşta namaza alıştıran, takvası ile tanınan gerçek bir Anadolu annesi.

Muhterem Hocaefendi, annesi Refia Hanım için şunları ifade eder:

"Benim ilk Kur'an hocam Validemdir. Kendi anlattığına göre bana dört yaşımda Kur'an okumayı öğretmiş. Bir ay içinde de hatmettiğimi söyler. Ben, hatmettiğimi hatırlamıyorum. Ancak bütün köylüye yemek verdiler. Birisi de bana 'Senin düğünün oluyor' dedi. Utandım, ağladım. O günden hatırımda kalan sadece bu hatıra var..."

O devirde Kur'an okutmak yasak olduğu için Refia Hanım evladını gece yarısı uykudan kaldırır ve ona Kur'an öğretirdi. Zaten bütün köyün kadın ve kızına Kur'an'ı Refia Hanım öğretmişti. Babasından gelen bir terbiye ve Kur'an aşkı o en sıkıntılı ve zor dönemlerde dahi onun Kur'an öğretmesine mâni olamamıştı. Esasen tek başına bir kadının, 15-20 kişinin sofraya oturduğu bir evin bütün işlerini yaptıktan sonra bir de Kur'an öğretmeye vakit bulabilmesi, insanı hayrette bırakan bir husustu. Hem o günkü kadına ait işler, sadece ev işleriyle de sınırlı değildi. Davarların sağımını yaptığı gibi kadınlar tarla ve bahçede de çalışırlardı. İşte bir taraftan ceberut bir idarenin baskısı, diğer taraftan kendine ait yapması gereken zor işler; buna rağmen gündüz boş vakitlerinde köyün kadın ve kızına geceleri de evladına Kur'an öğretmek, hakikaten şaşılacak bir gayret ve çalışma örneğiydi.[6]

ÇOCUKLUK YILLARI

Hocaefendi, çocukluk yıllarını şöyle anlatıyor:

"Ben çocukluk ve gençlik dönemlerimde, hiçbir zaman kendi emsalim ve yaşıtlarımla oturup çocukluk ve gençlik yapmadım. Daima büyüklerle beraber oturma ve onların anlattıklarını dinleme bende bir ahlâk haline geldi. O sohbetlerde göz ve kulak doldurucu şeyler anlatılırdı. Bilhassa Alvar İmamı'nın sohbetlerine doyum olmazdı. Belki anlatılanları bütünüyle anlayamazdım fakat hepsinin hafızamda kaldığını söyleyebilirim. Çünkü sonradan gelir dinlediklerimi satır satır, anneme, büyükanneme ve amcalarımın hanımla-

rına anlatırdım. Bu bana apayrı bir zevk verirdi."[7]

Küçük yaşlardan itibaren anne baba hakkına riayet ediyordu Hocaefendi. Onlara saygısızlık etmemek için azami gayret gösteriyordu. Özellikle annesinin sözünü dinliyor, ne söylerse mutlaka yapmaya çalışıyordu.

Hocaefendi'nin babası Ramiz Efendi, üç yıl özellikle kış aylarında aldığı medrese eğitimden sonra otuz dört yaşında, İkinci Dünya savaşı sürerken köyündeki camide hocalık yapmaya başladı. Köy halkı kendisine 'Başka yere gitme, bizim imamımız ol' demişti.

Ramiz Efendi, 1941'de doğan oğluna Sıbgatullah ismini verdi. Fakat bu ismi de nüfus memurunun kaydetmeyeceğini düşünerek nüfus cüzdanı çıkarmak için gitmedi. Zira 1938 yılında Hocaefendi-'yi nüfusa kaydetmek için gittiğinde nüfus memuru, Muhammed Fethullah ismini beğenmeyip kaydetmemişti.

Ramiz Efendi 1942 yılında köyde ihtiyar heyetine seçildi. Köy muhtarı kendisine çok güvendiği için hemen hemen bütün işleri ona devretti. O da bu sıralarda yakınlaştığı köy karakolunun başçavuşuna nüfus kaydındaki problemi anlattı. Ertesi gün birlikte Hasankale'ye nüfus idaresine gittiler. Bu sefer iki oğlunu kaydedecekti. Sıbgatullah, ağabeyi Fethullah Gülen'den 2,5 yıl sonra (1941'de) dünyaya gelmişti.

Başçavuş, "Bu isimleri bu şekilde kaydedeceksin!" diye sert çıkıp oradan ayrıldıktan sonra nüfus memuru ikisini de kaydetmeye başladı. Ancak her iki kayıtta da yanlışlıklar yaptı. Daha doğrusu isimleri olduğu gibi kaydetme yoluna gitmedi. Ramiz Efendi'nin, "Muhammed Fethullah" olarak koyduğu Fethullah Gülen Hocaefendi'nin ismini "Muhammed" olmadan, doğum tarihini de 1938 yerine 1942 olarak; kardeşi Sıbgatullah'ı ise 1942 doğumlu ve Seyfullah ismiyle kaydetti.

Böylece Fethullah Gülen Hocaefendi, 1938 doğumlu olmasına rağmen nüfus kaydında 1942 olarak yer aldı. Edirne'de memuriyete girişi sırasında ise mahkeme kararıyla yaşı 1 yıl büyütülünce resmi olarak doğum yılı 27 Nisan 1941 olarak kayda geçti.

İLKOKULA BAŞLAMASI (1946)

Korucuk Köyü'nde 1940'lara kadar okul yoktu. Zaten halk çocukla-

rını okula göndermekten korkuyordu. Dini eğitimin yasaklanması, öğretmenlerin inanca aykırı tavır ve söylemleri halkta devletin okullarına karşı bir korku oluşturmuştu. Devletin eğitim sistemi milletin inanç hayatına uymuyordu. İnsanlar, evlatlarının dinî inançlarını kaybetmelerinden endişe ediyordu.

Eğitimin zaruri olması nedeniyle, Korucuk Köyü'nde 1944'ten itibaren caminin bitişiğindeki medreseyi sınıf olarak kullanmaya başlamışlardı. Gündüzleri çocuklara, geceleri de yaşlı erkek ve kadınlara orada okuma-yazma öğretiyorlardı. "O yaşlı başlı insanların durumunu pencereden seyreder gülerdim." diyor Hocaefendi hatıralarında. Olgun insanların o halleri kendisine çok tuhaf geliyordu. Nüfus kaydına göre (1942) yaşı tutmadığı için ilk sene Hocaefendi'yi okula almadılar. 1946 yılında okula başladığında yaşı yine tutmuyordu; fakat o yine de devam etti. Üç yıl bu okula gitti.

Öğrenciler, zor şartlarda eğitime başlamışlardı ama; okul üniforması olan önlüğü giyemiyorlardı. Çünkü köylü fakirdi. Ailelerin okuldaki çocuklarına önlük alacak durumları yoktu. Gıda ürünlerinin karneye bağlandığı o günlerde imkânı olan insanların bile kolayca her şeye ulaşması mümkün değildi.

İlkokul Yıllarından Bir Hatıra

Hocaefendi, hatıralarında ilkokul öğretmeninden şöyle bahseder: "Okulda bir de Belma Öğretmen vardı. Bana çok iltifat ederdi. Bazan sınıfta bana bakar ve 'Bir gün Galata Köprüsü'nde genç bir teğmen dolaşacak ve ben onu şimdiden seyrediyorum.' derdi. Kendisi İstanbullu'ydu. O'nunla ilgili unutamadığım bir hatıram vardır. Bir gün her nasılsa sınıfta gürültü edenler arasına ben de karışmıştım. Diğerlerini dövdü. Sıra bana gelince kulağımdan tuttu ve sadece 'Sen de mi?' dedi. Bu bir çift söz bana yetmişti."

İstanbul'daki annesi ve babasının karşı çıkmasına rağmen 1948'de Erzurum'un Korucuk köyündeki ilkokula öğretmenlik yapmaya gelmişti Belma Özbatur.

Okuldaki öğretmenlerden birisi aşırı din düşmanıydı. Hocaefendi'nin teneffüslerde dahi namaz kılmasını hazmedemiyordu. Ancak o, yine de bir sıranın üstüne çıkıyor ve namazlarını kılıyordu. Hocaefendi'nin adını molla koymuştu bu öğretmen. Bütün sebep onun namaz kılmasıydı fakat öğretmenin bütün baskıları ve alayları namaz kılmasına engel olamadı.

NAMAZ HASSASİYETİ

Hocaefendi, 8-9 yaşlarında ilkokula devam ederken bir taraftan da ailesine bütün işlerde yardımcı oluyordu. Etrafı toplama, süpürme, yemek yapma, bulaşık yıkama ve davarları gütmeye kadar her işe koşuyordu. Bütün bu koşuşturma içerisinde yine de okumayı ihmal etmiyordu. Yorgunluğuna rağmen gecelerini değerlendirmek istiyordu. Yine çok yorgun olduğu bir gün yatsı namazını kılmadan uzanmıştı. Biraz dinlendikten sonra kalkıp namazını eda edecekti. Evladının her halini dikkatle takip eden Refia Hanım, onun namaz kılmadan yattığını fark etmişti. Bu durumdan çok rahatsız oldu ve kendisine seslenip: "Namazını kıl öyle yat, ben de yorgunum seni kaldıramam belki" dedi. Hocaefendi, o ana kadar da namazını kılmadan asla yatmamıştı. Yorgunluk ve annesinin merhametine dayanarak; "Ana çok yorgunum, kalkar kılarım." diye cevap verdi. Refia Hanım çok üzüldü. Bütün gün o da çalışmış çabalamıştı. Oldukça bitkindi. Ama onlar için bir vakit namazı geçirmek cinayet işlemek gibi bir şeydi. Hocaefendi, o gün annesinin üzüntüsü üzerine kalkıp namazını kılacak ve 'namaz karşısındaki bu ciddi tavrı' ömrü boyunca unutamayacaktı.

ALVAR KÖYÜ'NE GÖÇ (1949)

Ramiz Hoca 1949 yılına kadar kendi köyü Korucuk'ta imamlık yapmıştı. Son dönemlerinde köy halkı arasında 'imamlık' konusunda görüş ayrılıkları baş göstermişti. Bazı kişiler Ramiz Hoca yerine başka imam tutulmasını istiyor, bazıları da Ramiz Hoca'nın devam etmesini arzu ediyordu. Sıkıntıların çözümü yine Alvarlı Efe Hazretleri'nden geldi. Ramiz Hoca'ya, yıllarca imamlık yaptığı Alvar'da vazife yapmasını tavsiye etti. Alvarlılar buna zaten razıydı. Böylece, Ramiz Hoca ailesiyle 1949 yılında çok zor da olsa Korucuk'tan ayrıldı. Alvar'da camiin hemen karşısındaki imam evine yerleştiler. İki odadan ibaret küçük bir evdi burası. Zaten fazla eşyaları da yoktu.

Fethullah Gülen Hocaefendi, babasının Alvar Köyü'ne imam olması ve ailesinin oraya taşınması nedeniyle üçüncü sınıfı bitireme-

den ilkokulu bırakmak zorunda kaldı ve daha sonra onu dışarıdan tamamladı.

Refia Hanım'ın Alvar'daki yükü daha da artmıştı. Hoca hanımı olduğu için köylünün kendisinden beklentileri vardı. İlmi de olduğundan hiçbir şeyden geri kalmıyor, yetişebildiği her türlü hizmete koşturuyordu. Bu arada ev işlerinde en büyük yardımcısı da Hocaefendi'ydi:

"Babam Alvar Köyüne imam gidince annem tamamen yalnız kalmıştı. Büyükannem (Munise Hanım) ablamı yanında alıkoyduğu için ev işlerinde ona yardım etme yükü bana düşmüştü. Çünkü evin en büyüğü bendim. Yaşım dokuz veya ondu. Bir taraftan hıfzımı tamamlıyor, diğer taraftan da anneme yardım ediyordum. Hamur yoğurur, yemek yapar, bulaşık ve çamaşır yıkamada yardımcı olurdum. Tabii ki yine de anneme düşen çok iş kalırdı. Bu arada koyun ve ineklerin sağımını da o yapıyordu. Velhasıl anamın hayatı bütünüyle çileydi. Bütün bunlara rağmen bizlerin yetişmesi için amansız bir mücadele vermişti. Bu da bana tesir eden ve hayatımın bazı dönemlerinde yapmam gereken işlerde beni yönlendiren ve benim için süreklilik arz eden tesirler arasındadır diyebilirim."

Hocaefendi'nin Alvar Köyü'nde çocukluk yıllarını meşakkatlerle geçirdiği günlerde Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri hâlâ Afyon hapsinde tutuluyordu.

Bundan sonra Bediüzzaman'ın Üçüncü Said dönemi başlayacaktı. Bu, Üstad'ın Eski Said ile Yeni Said döneminin hususiyetlerini Kur'an hizmetinde birleştirdiği son devre olacaktı.

Adnan Menderes liderliğindeki Demokrat Parti'nin iktidara geldiği ve Türkiye'de bir dönemin kapandığı 1950'de Hocaefendi 12 yaşındaydı.

Bediüzzaman Said Nursi, ülkedeki gelişmeleri yakından takip ediyordu. Özgürlüklerden yana bir tavır sergileyen Demokrat Parti'yi destekleyip, "Benim reyim ehemmiyetlidir." diyerek açıkça oy verdi. Demokrasiyi topluma hâkim kılma gibi siyasilerin güzel icraatlarını takdir ederek Başbakan Adnan Menderes'i "İslam Kahramanı" olarak vasıflandırdı. Fakat sonraki yıllarda o da hayal kırıklığına uğrayacaktı.

BERNARD LEWİS TÜRKİYE'DE (1950)

1950'li yılların başında, İngiliz asıllı bir Amerikalı olan Bernard Lewis Türkiye'ye geldi. Osmanlı arşivlerini inceledi ve "Modern Türkiye'nin Doğuşu" adlı kitabını yazdı. Samuel Huntington'ın popülerleştirdiği "medeniyetler çatışması" tezine temel ilham kaynağı onun görüşleriydi. Lewis, Batı dünyasında günümüzün en etkili İslâm tarihçisi ve Ortadoğu uzmanlarından biri olarak kabul edilecekti. Lewis'in "Medeniyetler Çatışması" fikrine karşı dünyanın dört bir tarafında vesile olacağı sulh adacıkları ve tesis edeceği diyalog köprüleriyle farklı medeniyet ve kültürleri buluşturacak olan Fethullah Gülen Hocaefendi o yıllarda henüz çocuktu. Hocaefendi'nin ufkunu o günlerde keşfedemediklerinden İslam âleminin moderniteyle problemi olduğunu ileri sürerek çatışmadan bahsedeceklerdi.

HAFIZLIK ÇALIŞMALARI (1951)

Hocaefendi, Korucuk'ta 2,5 yıl kadar okula gitmiş fakat Alvar'da tekrar başlamamıştı. 1951 yılında babası Ramiz Hoca'dan Arapça dersleri aldı. Gramer kitapları Emsile ve Binâ'dan bir miktar talim etti. Babasına ait ne kadar Osmanlıca kitap varsa okudu. Ramiz Hoca'daki sahabe hayranlığı ona da geçmiş, onlara ait hayat hikâyelerini o yaşlarda adeta ezberlemişti. Daha sonra Ramiz Hoca, çevresindekilerin tavsiyesi ile iki üç çocukla beraber Hocaefendi'yi de hafızlığa başlattı. Ev işlerinden ve hayvanları gütmekten vakit bulabildiği ölçüde ezber yapan Hocaefendi iyi çalıştığı günlerde yarım cüz (10 sayfa) kadar ezberleyebiliyordu. Ramiz Hoca yumuşak üslubuyla onu teşvik ediyordu. Refia Hanım da tam bir hafız olmamasına rağmen Hocaefendi'nin ezberlerini dinliyordu.

"Ben şahsen hafızım ve hayatımda iki defa hafızlık yapanlardanım. Bir, on küsur yaşlarındayken babam yaptırmıştı. Bazı sebeplerden ötürü üzerinde duramadığımdan tamamen unutmuştum. Daha sonra 1980'lerde tekrar dört ayda hafız oldum."[8]

Hocaefendi, bu gayretlerinin yanında Alvar köyünde "Alvarlı Efe" olarak bilinen Şeyh Muhammed Lütfi Efendi'den de dersler aldı.

Bu dönemde Bediüzzaman'ın dünya insanları ile diyaloga geçtiğini görüyoruz. Zülfikar adlı eser Vatikan'a Katoliklerin dini lideri Papa'ya gönderildi (1951). Aynı yıl, Vatikan'dan gelen yazıda gönderilen

"el yazısı güzel eser" için teşekkür ediliyordu.

HASANKALE GÜNLERİ (1952)

Babasının çalıştırmasıyla hıfzını tamamlayan Hocaefendi, ertesi yıl yaz mevsiminde ilk defa ev ve tarla işlerinden muaf tutularak Hasankale'de Hacı Sıdkı Efendi diye bilinen bir zattan talim ve tecvit okumaya başladı (1952). Ancak Hasankale'de kalacak yeri olmadığı için Alvar'dan her gün 7-8 kilometrelik yolu yaya olarak gidip gelmesi gerekiyordu.

Hacı Sıdkı Efendi bezzazdı, manifatura işleri yapıyordu. Sadece Allah rızası için talebe okutuyordu. Fakat işinden boşaldığı anlarda ancak dükkanında bir-iki talebeyle meşgul olabiliyordu. Aynı zamanda, talebelerin öğlen yemeklerini de kendisi karşılıyordu.

HOCAEFENDİ, KURŞUNLU CAMİ MEDRESESİ-'NDE (1952)

Ramiz Efendi, Alvar ile Hasankale arasında bir çocuk için çok uzun sayılacak bir yolu, evladının her gün yaya olarak gidip gelmesinden endişe duymaya başladı. Bu yüzden, onu artık Hasankale'ye göndermedi.

Hocaefendi, yeniden Alvar Köyü'nde babası Ramiz Hoca'dan ders almaya başladı. Ama bunlar kendisi için yeterli değildi. Evladının ilim alanındaki hevesinin ve kabiliyetlerinin farkında olan Ramiz Hoca, nasıl bir yol izlemesi gerektiğine karar veremiyordu. Hocaefendi, bu arayı yine çeşitli kitaplar okuyarak geçirdi.

İşte tam bu kararsızlık döneminde, Alvar İmamı'nın 'Bunu mutlaka okutalım!' tavsiyesi ve yol göstermesi üzerine Hocaefendi, 1952 yılında Erzurum'da Kurşunlu Cami medreselerinde talebe okutan Alvar İmamı'nın torunu Sadi Efendi'nin yanına verildi. Hocaefendi'den beş altı yaş büyük olan Sadi Efendi temiz ve mazbut bir insandı. Ancak yaşı çok gençti ve tecrübesizdi.

Kurşunlu Cami Medresesi, tavanı ahşap, küçük bir medreseydi. Aşağı yukarı iki kilim boyu kadar bir yerde beş-altı insan kalıyordu. Hocaefendi ilk defa burada medreseye başlayacaktı. Kolunda bir sandık vardı ve bütün eşyası da ondan ibaretti.

Caminin etrafındaki küçük odalardan oluşan medresede çoğunlukla patatesten başka yemek pişmiyordu. Küçücük odalarda yerde hasır, hasırın üzerinde yatakları vardı. Odasında yemeğini kendisi yapıyordu.

İLK VAAZ

Fethullah Gülen Hocaefendi, babasının hocalık yaptığı Alvar köyünde vaaz vermek için ilk defa cami kürsüsüne çıktığında 14 yaşındaydı.

Erzurum'da tahsiline devam ediyor, Arapça'yı yeni yeni öğreniyordu. Bayramlarda, mübarek gecelerde, cuma günlerinde kürsünün karşısına geçip vaaz eden insanları ve tabii babası Ramiz Efendi'yi büyük bir hayranlık ve can kulağıyla dinliyordu. Camiden çıktığında ne konuşulduğunu unutmuyordu.

Yine bir Ramazan akşamıydı. Annesinin hazırladığı iftar yemeğini acele ile yedi ve hemen camiye gitti. Biraz sonra babası gelecek ve Alvarlılara hitap edecekti. Hocaefendi, sanki babası sadece kendisine konuşacakmış gibi bütün ruhu ile onu dinlemeye hazırlanıyordu. Alvar Köyü eşrafından Kâzım Efendi de o gün camiye ilk gelenlerden biriydi. Tuhaf bir hâli vardı. Hocaefendi'ye insanı şaşırtan bir şekilde bakıyordu. Biraz sonra cami dolmaya başladı. Kâzım Efendi, birden ayağa kalktı. Elinde bir sarık vardı. Babasının vaaza başlamasını bekleyen Hocaefendi'ye doğru yürüdü. Hocaefendi, hayretle Kâzım Efendi'ye bakıyordu. Kâzım Efendi, elindeki sarığı onun başına yerleştirdi ve kolundan tutarak kendisini kürsüye davet etti. Hocaefendi, donup kaldı. Babasının da içlerinde bulunduğu, doğumunu, bebekliğini, emeklemesini, yürümesini bilen, dini bütün bir cemaate karşı nasıl konuşacaktı? Kâzım Efendi, bu sorularla ve Hocaefendi'nin heyecanıyla ilgilenmiyordu. Onun kolunu tuttu, sürüklercesine götürdü ve onu kavradığı gibi babasının vaaz verdiği kürsüye çıkardı. Öyle ki Hocaefendi'nin ayakları kürsüye yetişmiyordu. Kâzım Efendi'nin bu sürprizi üzerine çıktığı kürsüdeyken babasıyla göz göze geldi Hocaefendi. Bir kere kürsüye çıkarılmıştı ve vaaz vermeden inmesi mümkün değildi.

Bu öyle bir emr-i vaki idi ki Hocaefendi itiraz edemediği gibi bu olay onun bütün vaazlarının başlangıcı ve kader çizgisi oldu. Ramiz

Efendi de hayret içindeydi. Heyecanını belli etmemeye çalışarak Hocaefendi'nin konuşmasını bekledi. İlk önce sıkıntı duydu Hocaefendi. Hemen ardından açıldı ve mükemmel bir vaaz verdi. Cemaat 14 yaşındaki bu çocuğun vaazıyla coştu.

Alvar'daki ilk vaazından sonra Hocaefendi'nin hayatı yeni bir yöne doğru gitmeye başladı. Ertesi sene Ramazan ayında babasının ısrarı ile Erzurum dışına çıkmaya karar verdi. Ramazan boyunca Amasya, Tokat ve Sivas taraflarını dolaştı. Vaazlar etti. Bazı müftüler Fethullah Gülen Hocaefendi'ye ilgi gösterip vaaz etmesine imkân tanırken bazıları da yaşının çok küçük olduğunu ileri sürerek bu sevdadan vazgeçmesini tavsiye etti. Hocaefendi kararlıydı. Bildiği yolda yürüyecekti. Sivas'tan sonra Erzincan'a da uğrayarak Erzurum'a döndü. Taşraya bu ilk çıkışı ondaki belli istidatların gelişmesine vesile oldu. Verdiği vaazlardan sonra o çevrelerin okumuş, aydın insanlarıyla özel sohbetler yaptı. Bu sohbetler ona, Korucuk, Alvar ve Erzurum gibi daima tanıdık muhitlerde, birbiriyle hemen hemen aynı bilgilere sahip, aynı ruh halini taşıyan insanların dışında, farklı bilgi ve düşünüşlere sahip insanlar olduğunu öğretiyordu. Bir sohbet esnasında sözü dinlenir birisi, Mehmet Akif Ersoy'un Safahat'ını okumasını tavsiye etti. Hocaefendi, Erzurum'a dönüşte Safahat'ın yarısını ezberledi.[9]

BÜYÜKANNE VE DEDESİNİN VEFATLARI (1954)

Fethullah Gülen Hocaefendi, Erzurum'da medreseye devam ettiği sıralarda kendisini iyice sarsan bir hadise meydana geldi. 10 Ocak 1954'te babaannesi Munise Hanım ve dedesi Şamil Ağa birer saat arayla vefat etti.

Mûnise Hanım, uzun süredir hasta yatıyordu. Vefatından beş-on dakika önce gelini Refia Hanım'ın yardımıyla abdest almış, ikindi namazını eda etmişti. Sonra da eşi Şamil Ağa'yı kastederek: "İkimiz de dünyadan nasibimizi tam almamışız. Bu gece cenazelerimiz evde kalacak." demişti. Ve dudaklarından kopan son feryat "Allah" kelimesi olmuş, ruhunu Rahman'a teslim etmişti. Bu arada, Şâmil Ağa diğer odadaydı ve herhangi bir şikâyeti de yoktu. Evdekiler Mûnise Hanım'ın cenazesiyle meşgul olurken, diğer odadan bir feryât daha koptu. Torunlarından biri "Dedem öldü!" diye ağlamaktaydı.

Şamil Ağa ve Mûnise Hanım'ın birbirlerine çok kuvvetli bir bağlılıkları vardı. Hocaefendi, annesinden dinlediğine göre Mûnise Hanım'ın muhtelif zamanlarda "Allahım beni bu adamdan bir saat geri bırakma." diye dua ettiğini anlatır. İşte, Allah, bu mübarek kadının duasını kabul etmiş ve bir saat arayla ikisini de almıştı. Şamil Ağa, hayat arkadaşı Mûnise Hanım'ı ahiret yolculuğunda da yalnız bırakmamıştı.

Mûnise Hanım'ın dediği gibi her iki cenaze de o akşam evde kaldı. Ancak ertesi gün defnedildiler. Kabirleri Korucuk Köyü'ndeki mezarlıkta bulunmaktadır.

Erzurum'daki çetin şartlar, çok sevdiği ninesi ve dedesinin ölümü, hayatın bin bir türlü meşakkatleri onun öğrenme aşkını dindiremeyecekti. Erzurum'a dönerek kaldığı yerden eğitimine devam etti.

ERZURUM'DAKİ ÇİLELİ TALEBELİK GÜNLERİ

Hocaefendi, Erzurum'daki öğrencilik yıllarında çok büyük yoksullarla karşı karşıyaydı. Yiyecek, barınma, ısınma ve ders kitapları büyük problemdi. Günlerce aç geziyor, çok soğuk yerlerde kalmak zorunda kalıyordu: "Yeterli param olmadığı için çok defa ders kitabı alamazdım. Çoğu zaman ders halkasının ortasına oturmaya çalışır, sıra bana gelinceye kadar yanımdaki arkadaşın kitabından kendi yerimi ezberlemeye çalışırdım."

Hocaefendi, burada iki yıl boyunca öğrendiklerini kendilerinden sonra gelenlere öğretti. Bu ders mütaalaları çok faydalı oldu. Bitirdiği kitabı okutacak hale geliyordu ve bunu tekrar tekrar okutuyordu. Farkına varmadan 'geri besleme' yapıyordu. Aynı zamanda, Alvar İmamı'nın hayatta olduğu dönemlerden alışık olduğu şekilde tasavvufla da meşgul oluyordu. Hem ilim hem tasavvuf tahsiline devam etmesi, farkında olmasa da onun, zahir (görünen) ve batın (görünenin ardındaki) arasındaki bütünlüğü kurmasında temel teşkil etmeye başladı.

Fethullah Gülen Hocaefendi, sıkıntı çekmesine rağmen çok kısa zamanda birçok dersi başarıyla tamamladı. Fakat Sadi Efendi ile yaşadığı huzursuzluktan ötürü bir müddet sonra Kurşunlu Cami Medresesi'nden ayrılmak zorunda bırakıldı.

Peki Sebep Neydi?

Çünkü 16. yüzyıldan sonra giderek kendi kabuğuna çekilen klasik, katı ve anlamsız eğitim zihniyeti, genç yaşlardaki Hocaefendi'yi tatmin etmez olmuştu. 1950'lerde dahi hâlâ talebenin, hocasının verdiği işten başka bir şeyle meşgul olması katiyen hoş karşılanmıyordu. Buna Kur'an okumak da dâhildi. Verilen dersler Hocaefendi'nin istidat, kabiliyet ve seviyesine göre çok cılız derslerdi. Kör topal yürüyüş onu rahatsız etti. Çünkü bu durumda derslerin on yılda bitmesi bile mümkün değildi. Görüyordu ki senelerce ders halkasına oturup hâlâ iptidâi dersler okuyan kelli felli insanlar vardı. Buna tahammülü yoktu. Vaktinin geri kalan kısmını başka kitaplar okuyarak geçirmeyi âdet edindi. Onun bu tavırları başta yadırgandı. Daha sonra antipatiye dönüştü. Yaptığı şey beş yüz senelik medrese disiplinine karşı bir tepki olarak algılandı. Hocaefendi sadece Erzurum'da değil, bulunduğu her yerde adı duyulmamış kitapları, romanları ve fikir kitaplarını gizli gizli okuyordu. Bu okuyuşlar daha sonra çok daha geniş bir yelpazeye ulaşacaktı.

Geri Kalmış Eğitim Metodu

Fethullah Gülen Hocaefendi, ateşli bir mizaca, keskin bir zekâya ve yenilikçi bir ruha sahipti. Orta Çağ'dan kalmış dinî eğitim sisteminin eskimiş usûlünü, ders okutma tekniğini, okutulan derslerin kifâyetsizliğini çabucak sezdi. Bu durumu fiilen ispat etmek için uğraşmaya başladı. Diğer yandan yerleşmiş birçok kuralı içine sindiremiyor, kalıplara tahammül edemiyordu. Hocaefendi, fark etmişti ki Arapça öğrenmek bir gaye haline getirilmiş... Bunun da ötesinde Arapça öğrenmeye vesile olan kitaplar bile vesile olmaktan çıkartılıp bir amaç haline getirilmişti. Yani eğitimdeki katmerli sapma, okuyan insanların bomboş yetişmesine sebep oluyordu. Halbuki o, ilmin ve ilim öğrenmeye yarayan araç ve metotların putlaştırılmasına şiddetle karşıydı. Hele durum apaçık gözler önündeyken kişilerin ve kurumların yenilenmeye direnç göstermesine tahammül edemiyordu. İleriki yıllarda iyice netleşerek gelişecek olan bu tür düşünceler, Hocaefendi'de daha o günlerde birer tomurcuk gibi açmaya başlamıştı. Gençliğinde dimağında bir tohum, bir tomurcuk gibi duran bu düşünceleri, yıllar sonra yazdığı yazılarında dile getirecekti.

O bir taraftan Gazali ile haşir neşir olurken bir yandan da Pascal'ın semasında kanat çırpmak istiyordu. Mevlâna'nın sözleri onu kendinden geçiriyordu ama aynı zamanda Pastör'ü de merak ediyordu.

İnsan bir kere kanatlanmaya başladı mı gökyüzünün uçsuz bucaksız ufuklarında dolaşmadan edemez. Hatta Hocaefendi talebelik yıllarında, romanlar, makaleler, felsefi eserler okumaktan kendini alamadı. Darwin ile ilgili kitapları da okudu. Ancak bu tür kitapları kimselere göstermeden okudu. Çünkü asla hoş karşılanmayacağını çok iyi biliyordu. Bu okumalar onu Sünni İslam düşüncesinden uzaklaştırmadı. Tam tersine hem Sünni İslam düşüncesine sadık kaldı hem de bütün dünyadaki ve İslam âlemindeki fikir hareketlerini takip etti.

Hocaefendi hem medrese eğitimi hem de tekke terbiyesi ile yetişmiş birisi olmasının yanı sıra; Bacon'ın Mantık'ından, Russell'ın Nazari Mantık'ına... Pascal'dan, Kant'ın Saf Aklın Kritiğine... Hegel Diyalektiği'nden, Rousseau'nun Pedagoji anlayışına... Dante'nin İlahi Komedya'sından, Picasso'da Obje-suje ilişkisine... çok değişik referanslara atıf yapacak kadar iyi okumuştu. Bu okuma merakını şöyle anlatıyor:

"Çocukluğumdan itibaren babamdan, annemden kaynaklanan, bir okuma merakım olduğunu söyleyebilirim. Okumaya meraklı olunca seçme düşünceniz olmuyor pek. Elime geçen her şeyi okumaya çalışırdım.

Roman okumayı çok severdim. Ben bunları açmadan utanırım ama roman okumanın pek yaygın olmadığı o dönemde, medresede Arapça eserler okurken, roman okuyan ikinci bir insan hatırlamıyorum. Dersimi yaptıktan sonra hocalar geldiğinde roman okuduğumu görmesinler diye Arapça kitabımı dizlerimin üstüne alıp, romanı da o kitabın arasına koyar ve öyle okurdum. Derslerimi çalışırken zamana çok ihtiyaç olmadığından dolayı, işimi yapınca, romanı kitabın üstüne koyup okurdum. Kapı tıklayınca kitapların yerini değiştirirdim. Çünkü bir sertlikle karşılaşabilirdim. Daha sonraki yıllarda, 18-20 yaşlarına gelince, biraz daha fikrî, felsefî kitaplara eğilmeye başladım. Darwinizm'in, Evülüsyon'un, Transformizm'in o günlerde yaygın olması, talebelerin ifsad edilmesi söz konusu olunca, bu meseleleri araştırmaya koyuldum. Bazı kitaplar, başka kitaplarla da tanışmamı sağladı ve böylece devam etti."[10]

Hocaefendi, Kurşunlu Cami Medresesi'nden ayrıldıktan sonra yaşadıklarını şöyle anlatır:

"Sadi Efendi'nin yanından ayrılınca Kemhan Cami yanındaki medreseye gittim. Zaten eşya olarak sadece bir sandığım vardı. Bu medresede isimleri aklımda kalan bir Halis ile Muhyiddin var. Halis bize çok iyiliği dokunan Alvar ağalarından birinin oğluydu. Yine beş-altı arkadaş kalıyorduk. Eğer birinin misafiri gelirse, yatacak yerimiz kalmazdı. Çok dar bir yerdi. O daracık yerde altı ay kadar kaldık. İçimizde en büyük Muhyiddin adındaki arkadaştı. Bunlar caminin müezziniyle anlaşmışlar, o gitmeye karar vermiş, müezzin de bu odayı kendi evine katmaya. Tabii ki bize de oradan ayrılmak düştü.

Taş mescide gittim. Oranın imamı da Cemal Efendi. Bu zat aynı zamanda Seyfeddin Efendi'nin ikinci bacanağı. Benim medreseye girip çıktığımı görünce, orada kalanlara 'Bu Ramiz'in oğlu buraya niçin girip çıkıyor, sakın onu medreseye almayın.' demiş.

Oradan da ayrılmak zorundaydım. Çaresizlik içinde kendime bir yer aramaya başladım. Erzurum'da bekâra ev vermeleri mümkün değildi. Herkes bunu ar ve namus meselesi olarak görürdü. Bir ayakkabı tamircisi vardı. Onun askere gideceğini duymuştum. Küçük bir barakası vardı. Ayakkabı tamiri yapıyordu. Ancak otururak durulabilecek bir yerdi. Bu kadarcık dahi olsa bir yerim olsun diye orayı kiralamak istedim. Aylığı beş liradan anlaştık.

Sevinerek medreseye gittim. Sandığımı alıp döndüm. Fakat adam fikir değiştirdiğini, kiraya veremeyeceğini söyledi. Elimde sandık, yolun ortasında donup kaldım. Gidecek yerim de yoktu."

Camideki Odacık

Murat Paşa Cami'nin yanında yıkılmak üzere olan Ahmediye Cami vardı. İçeride biraz hızlı bağırılsa, kubbeden taşlar dökülüyordu. Mihrap kısmı biraz fazlaca girintiliydi. Birisi orayı kontraplakla bölmüş ve kendine yer yapmış; sonra da orayı öylece bırakıp gitmişti. Hocaefendi, burayı görünce sevincinden uçacak hale geldi. Hemen Zinnur adında o esnada hafızlık yapan kendisinden bir iki yaş küçük arkadaşını çağırdı. "Amcamdan gördüğüm nazari duvar örme bilgimle oraya bir duvar ördüm. Tek yardımcım Zinnur'du. Altı metre yüksekliğinde ördüğümüz bu duvarı kalın tellerle ayrıca tavana da rabtettik. Bir de kapı uydurduk. Sobayı da bulup yakınca dünyalar bizim oldu. Artık kimsenin karışamayacağı, kendi el emeğimizle yaptığımız başımızı sokacak bir yerimiz vardı. Herkes, burası yıkılır diye bizi ikaz ediyordu; ancak biz aldırış etmedik.

Bütün talebelik müddetimin geri kalanını burada geçirdim. Hatta bizden sonra senelerce orada kalan talebeler oldu."

Hocaefendi, kalacak yer problemini çözünce dönemin tanınmış isimlerinden Osman Bektaş Hoca'dan iki yıl boyunca ders aldı. Bektaş Hoca, fıkıh konusunda otorite kabul ediliyordu. Edirne'ye gidinceye kadar hep burada kaldı.

Hocaefendi, bu dönemde Erzurum'da "Ve İnsan Aldandı" adını verdiği bir roman yazmaya başladı. Yazdığı kısımları yakın arkadaşlarından birine okutan Hocaefendi, ondan teşvik edici sözler gelmeyince bu romanı yarıda bıraktı.

Talebelik Yıllarından Hatıralar

Erzurum'daki öğrencilik yıllarına ait hatıralarını şöyle anlatıyor Hocaefendi: "Çok enerjik bir insandım. Hareketliydim. Kültürfizik yapmayı ihmal etmezdim. Ancak bu potansiyeli hep müsbet yöne kanalize etmeye gayret ettim. Allah'a çok şükür gençliğin en tehlikeli anlarını salim atlattım.

Geceleri geç vakitlere kadar Erzurum'daki bütün türbeleri geziyor ve onlara Yasin okuyordum. Erzurum'dan ayrılacağım ana kadar da bu âdetimi sürdürdüm.

Gözüm karaydı. Buna aşırı cesaret de denebilirdi. Kurşunlu Camiine gelen su yolunda hiç fütur getirmeden gider gelirdim. Halbuki orada yürümek her an ölümle selamlaşmak demekti. Çünkü devamlı göçük olurdu.

Yine Kurşunlu Camiinin önündeki yüksek kavak ağacına göz açıp kapayıncaya kadar tırmanır ve etrafı oradan seyretmeyi severdim. Minare şerefesinin üzerinde yürümek ise çok hoşuma giderdi. Halbuki o esnada beni seyredenlerin kalpleri sıkışır ve çok kere de bana bakamazlardı.

Giyimime de çok dikkat ederdim. Tertemiz ve biraz da o güne göre lüks giyinirdim. Günlerce aç kaldığım olurdu da ütüsüz pantolon, boyasız ayakkabı giydiğim hiç görülmemiştir. Ütü bulamadığım zaman, pantolonumu yatağın altına koyar ve pantolon bu ağırlık altında ütülü gibi olurdu.

Bazan arkadaşlarım benim bu hallerimi yadırgarlardı. Tekke ile bu kadar alakalı olmama rağmen bu kadar cevval, hareketli dışa dönük ve giyimime bu kadar titiz davranmamı bir türlü

bağdaştıramazlardı.”

İstiğna konusunda da benzer yönleri olan Hocaefendi ve Bediüzzaman, diğer talebelere pek benzemiyorlardı. Hiçbir şekilde zekât ve sadaka almıyorlar, başkasının maddi yardımını asla kabul etmiyorlardı. Zaruret derecesinde ihtiyaçları olsa da minnet altında kalmak onların fıtratlarına tersti.

Hocaefendi, küçüklüğünden beri tahakkümü, zilleti asla kabul etmemişti. Haksızlığa katlanmamış, zulümden nefret etmişti. Yaşı ilerledikçe bu ahlâkı kendisinde iyice kökleşmiş ve hayatının sonraki yıllarına tamamen hâkim olmuştu. Kimseye minnet borcu olmadığı içindir ki sonraki yıllarda arkasında yürüyen milyonlarca insanın yüzünü asla yere baktırmayacaktı. Elif gibi dosdoğru olarak hep yoluna devam edecekti.

Medrese arkadaşı Hatem Hoca, onu şöyle anlatır:

“Hocaefendi çocukluğunda da dikti, cesurdu. Kimseye minnet etmezdi. Kimsenin himayesini kabul etmezdi. O devrede, biz, bütünüyle talebe arkadaşlar, cenazeye gider, hatim okur, devir-iskata katılır ve bunlardan para alırdık. Halbuki Hocaefendi hiçbir zaman böyle durumlarda bize iştirak etmedi.

Hocaefendi’yi bana babam tanıtmıştı. Daha medreseye ilk geldiğim gün, ‘İşte Ramiz Hocaefendi’nin oğlu, o sana destek olur.’ demiş ve adeta beni Hocaefendi’ye emanet edip gitmişti. Onun için bütün derslere onunla beraber gidiyordum. Osman Hoca’ya gidişimiz de böyle oldu. Zaten bir namaz dahi ondan ayrı kaldığımı hatırlamıyorum. Hocaefendi nereye gitse muhakkak bir gölge gibi ben de onu takip ediyordum.

Fakat Hocaefendi’nin bir medresede bütün bir sene kaldığı görülmüş şey değildi. Birinci sene değiştirdiği medreseleri saydım tam sekiz medrese değiştirmişti.

Bir gün baktım Mumcu Medresesine gitmiş. Orada on veya on beş gün ya geçti ya geçmedi gidip geriye getirdik. Bir hafta kadar yanımızda kaldı. Yine durmadı. Esad Paşa Medresesine gitti. Orada Korucuklu Hocanın köylüsü bir Muhsin Efendi vardı. Bir iki ay kadar da onunla orada kaldılar.

Ancak Hocaefendi bu arada bizler gibi medresenin dört duvarı arasına sıkışmış ve dünyadan habersiz bir hale gelmiş derviş kılıklı bir molla değildi. Erzurum’da olup bitenler onun dikkatinden hiç

kaçmazdı.

Daha o devrede Hocaefendi'nin ayrı bir hususiyeti daha vardı. Birisine bir kere baktı mı adam hakkında verdiği not hayat boyu onu yanıltmazdı. Feraset sahibiydi. Sonra çevresine karşı çok duyarlıydı. Hatta bazen hiç çekinmeden -zaten korkusuzdu- bazı şahıslar hakkındaki kanaatını açıktan söylerdi. Ve hep dediği de çıkardı.

Talebeliğine ait benim unutamadığım bir özelliği de Hocaefendi'nin temizliğe olan dikkatiydi. Giydikleri her zaman temiz olurdu. Bunun yanında kaldığı yerin temizliğine de çok dikkat ederdi. O sıralarda medreselerin temizlik anlayışı çok kıttı. Fakat kaç kere görmüşümdür Hocaefendi paçalarını sıvamış eline bir hortum almış ve medresenin tuvaletlerini temizliyordur. Medresenin içini dışını gül gibi temizlerdi. Halbuki kendisi küçük bir şeyden tiksinecek kadar hassas yapılıydı. Bu hassasiyeti dahi onun tuvaletleri temizlemesine mâni olmazdı.

Ancak talebelik yıllarımda ve Edirne'ye gelinceye kadar onu hiç yalnız bırakmadım. Bazen o bulunduğumuz medreseyi terk edip gider, ben yalvara yakara onu geri getirirdim. Bazen da ondan habersiz yatağını yüklenir gelirdim. Bunların hiç birisini yapmaya gücüm yetmezse, kendi yatağımı alır ve onun gittiği yere taşınırdım. O çeşitli yerlerde vaaz ederdi. Ben de onun başında bekler ve vaazdan sonra tekrar beraber dönerdik. Günlerimiz hep böyle tatlı hatıralarla dolu olarak geçti. Şunu ifade edebilirim ki hayatımın en zevkli anları onunla beraber geçirdiğim dakikalarımdır.

Hafızası çok kuvvetliydi. Ben onun ders çalıştığını görmedim. Hocanın anlattığı dersi yirmi dört saat sonra ona aynen tekrar ederdi. Başkasına vereceği dersi de çok rahat verirdi."

RİSALE-İ NUR'LARLA TANIŞMA VE NURLARA VURULMA

Fethullah Gülen Hocaefendi, Erzurum'da okuduğu sırada, halini tavrını beğendiği ve zaman zaman gidip görüşmek istediği terzi Mehmet Şergil hakkında Murat Paşa Cami İmamı'ndan şunları duymuştu:

- Bunlar Nurcu, Kur'an okumazlar. Onun yerine Said-i Kürdi'nin eserlerini okurlar.

Hocaefendi, bu sözler üzerine çok rahatsız olmuştu: Bir yerde denk getirip Mehmet Şergil'e; neden Kur'an okumayıp başka kitapları onun yerine koyduklarını sormayı kafasına koymuştu. Çünkü Hocaefendi daima Kur'an ve Sünnet'in esas alındığı bir muhitte yetişmiş, sonsuz bir aşkla Kur'an'a bağlanmıştı. Ona göre Kur'an okumamak en büyük cürümdü. Bu yanlış yönlendirmeyle, Şergil'e gidip bunu sormayı düşünüyordu. Mehmet Şergil ise onu çok beğeniyor, gece gündüz 'Ya Rabbi, şu gence Risaleleri tanımayı nasip et!' diye dua ediyordu.

İşte Hocaefendi'nin Ramazan'da vaazlar için Erzurum dışına çıkması, alttan alta devam eden bu iki zıt tavrın olumlu bir yönde gelişmesine vesile oldu. Artova'daydı. Caminin avlusunda sohbet ediyorlardı. Başında fötr şapkası olan bir zat, söz Türkiye'nin istikbali konusuna gelince dedi ki:

- Türkiye bu bölgenin lideri olabilecek durumda. Gençler Said Nursi'nin etrafında kümeleniyor. Müslümanların makus talihi değişecek! Bizim aradıklarımız bundaymış.

Hocaefendi, bu sözler karşısında hayret etti. Fötr şapkalı adam, bugüne kadar Said Nursi hakkında duyduğu şeylerin tam aksini söylüyordu. Kendi kendine: 'Demek bana kötülenen bu şahıs İslam adına çalışan büyük bir zat. Demek ki bana yanlış şeyler söylemişler. Aldatılmışım,' diye düşündü. Yanındakilere dönüp sordu:

- Said Nursi'nin kitaplarını okudunuz mu?

- Hayır, cevabı aldı.

Hocaefendi, o ana kadar hakkında olumsuz düşüncelere sahip olduğu Mehmet Şergil'e hemen bir mektup yazdı ve kendisine Bediüzzaman'ın kitaplarını göndermesini istedi. Mehmet Şergil bir koli kitap gönderdi. Hocaefendi, aldığı kitapları hemen dağıtmadı. Kendisinin hiç okumadığı ve içinde ne gibi fikirler olduğunu bilmediği kitapları halka dağıtmanın doğru olmayacağını düşündü. Bir iki kitabı hemen okudu. Risaleler kendisini çok etkiledi. Bu kitaplar mutlaka okunmalı ve okutulmalıydı. Kitapların bir kısmını para karşılığı, bir kısmını da hediye olarak dağıttı. Fethullah Gülen Hocaefendi, Bediüzzaman'ın eserleriyle ilk defa bu şekilde tanışmıştı. Erzurum'a döner dönmez, Bediüzzaman Said Nursi'nin kitaplarını babasına da tanıttı. Ramiz Hoca'ya okuması için Asa-yı Musa Risalesini veren Hocaefendi, onun bu mevzudaki yorumunu şöyle anlatır:

"İman ve Kur'an hakikatleri mevzuunda ben yarım adım önde tanıma şerefine ermiştim. O, yarım adımı aştığı gibi beş adım da öne geçti. Çok kuvvetli bir hafızası vardı. Birkaç gün sonra görüştüğümüzde 'İktisat Risalesi'ni adeta ezbere okuyordu. O yıllarda Asa-yı Musa'nın içinde 'İktisat Risalesi' vardı. Sonra bana aynen şöyle dedi:

'Eyvah! Biz şimdiye kadar şu yol, bu yol derken boşuna gezmişiz, meğer yol bu imiş.'

Böyle diyerek büyüklüğünü ortaya koyup hem çocuğu hem de talebesi konumunda olan biri vasıtasıyla tanıdığı Nurlara talebeliği kabul ediyordu. Bu kabullenme oldukça zor bir hadiseydi. İşte bunun için ben babamı hep takdirle yad ederim."

Ramiz Efendi'nin bu sözleri Hocaefendi'nin neredeyse gelecek hayatına ait bir beşaret gibiydi.

Hocaefendi, sahabenin temsil ettiği duru İslam'la Risalelerdeki fikir ve düşüncelerin sentezini yaptı. Bu düşünceleri vaazlarına ayrı bir renk, yepyeni bir boyut kattı.

Fethullah Gülen Hocaefendi, Erzurum'da talebelik yaptığı yıllarda Bediüzzaman'ın yanından gelen Muzaffer Arslan'ın sohbetlerine katıldı ve risaleleri yakından tanıdı.

"Kırkıncı Hoca, bana, Selahattin ve Hatem'e, 'Bediüzzaman Hazretleri'nin yanından birisi gelmiş, akşam sohbet yapacak, oraya gidelim' dedi. Teklifini hemen kabul ettik. Çünkü Bediüzzaman'ın yanında bulunmuş bir insanı ilk defa görecektik. Bu da bizim için çok cazip ve orijinal bir hadiseydi.

Mehmet Şergil'in terzi dükkânına geldik. Burası, iki kilimden biraz daha genişçeydi. Bediüzzaman Hazretleri, Muzaffer Arslan'a 'Şark'ı bir dolaş gel.' demiş o da Sivas, Erzincan ve Erzurum'u dolaşmaya gelmişti. 15 gün kadar Erzurum'da kaldı. İlk gece Hücumat-ı Sitte okundu. Ertesi gün Beşinci Şua'dan ders yapıldı. Bizimle gelen mollalardan bazıları, oradaki tevillere itiraz ettiler ve bir daha gelmediler. Fakat anlatılanlar beni iyice sarmıştı. Bilhassa Muzaffer Arslan'ın bir sahabe hayatı yaşaması, sadeliği ve samimiyeti bana çok tesir etti. Ben zaten sahabe aşığı bir insandım. Onu görünce, işte aradığım insanları buldum, dedim ve bir daha da ayrılmayı düşünmedim.

Muzaffer Arslan'ın pantolonunun iki dizi de yamalıydı. Ceketi de işte ona göreydi. Tabii ki bu sadelik bana apayrı duygular ilham ediyordu. Ayrıca ibadette derinlik vardı. Namaz kılışları, dua edişleri

bana bambaşka görünmüştü. Derse gelip gidenlerden Çiğdem Bakkalı'nın sahibi bir Zeki Efendi vardı. Onun dua edişi de çok hoşuma giderdi. Yürekten dua etmesine bayılırdım.

Osman Hoca olsun, Sadi Efendi olsun, beni vazgeçirmek için çok uğraştılar. Bilhassa Osman Bektaş Hoca'nın gözde talebesiydim ve ilmine de itimadım vardı. Ancak Risaleler aleyhine konuştuğu şeyler bana hiç tesir etmemişti. Çok iyi sardırmıştım. Muzaffer Arslan orada bulunduğu müddet içinde her gün geldim. Zaten uğurlamak için tren istasyonuna beş kişi gelmiştik. Mehmet Şergil, Zeki Efendi, Kırkıncı Hoca, Hatem ve bir de ben.

Ne kadar zaman geçti bilmiyorum; fakat kısa bir müddet zannediyorum. Üstad'dan Erzurum'a bir mektup geldi. Mektup kime hitaben yazılmıştı? Üstad bu mektubu kime dikte ettirmişti? hatırlamıyorum. Fakat selam gönderdiği isimler vardı. Sonunda da Fethullah ile Hatem'e de selam deniyordu. Ben adımın zikredildiğini duyunca ayaklarım yerden kesildi zannettim; o kadar sevinmiştim. Hayatımda o derece sevindiğim çok az vakidir. Şimdi o mektup nerdedir, kimdedir, onu da bilmiyorum. Ancak bu bana yetmişti. Sohbetlere gitmeyi bir daha terk etmedim.

Bizim oralarda (Erzurum'da) 1001 hatim okunur. Yapılan her hatim için bir dua; bir de umum için bir dua yapılır. O sene yapılacak umumi dua Regaib Kandili'ne denk geldi. Hazırlandık ve Lala Paşa Camiine gittik. O gecelerde camide yer bulmak da zordur. Herkes birbirinin sırtına secde eder; cami bu kadar kalabalık olur.

Ben caminin Hünkâr Mahviline çıktım. Namazdan sonra içime bir arzu, bir iştiyak ve bir ateş düştü ki tarifi mümkün değil. Yana yakıla yalvarıyorum:

'Allah'ım! Bahtına düştüm, beni de bu arkadaşların arasına kat. Onlardan biri olayım. Bu hizmetle bütünleşeyim. Dıştan gelip giden insan olmayayım. Kendimi bu hizmete vakfedeyim…'

O gün sabaha kadar yalvardım. Hayatımda böyle bir hal içinde duaya ya bir ya da iki kere muvaffak olabilmişimdir. Çığlık oldum inledim, sabaha kadar gözyaşı döktüm. O gün sadece Rabbimden bunu istedim…

Sabah namazından önce Sadık Efendi vaaz verdi. O da çok hissî vaaz vermişti; ekseriyetle de öyle verirdi. Efendimiz, der dudağını yalardı. Öyle bir peygamber âşığı insandı. Onun vaazı da bana çok

dokundu. Vaaz süresince de hep ağladım. Yırtınırcasına yine aynı duayı yaptım. Hatim duasından sonra da camiden çıktım.

Tam caminin önünde Hatem Hoca beni arıyordu. Görünce koşarak yanıma geldi. 'Bu gece rüyamda Üstad'ı gördüm. Sana Tarihçe-i Hayat'taki mektubu yollamıştı. Bir de sana bir güveç dolusu ceviz gönderdi.' dedi.

Ben o esnada nasıl ayakta durabildim hâlâ hayret ederim. Akşamki hicran dolu gözyaşlarım, şimdi beni sevincimden ağlatacaktı. Hislerime sahip olmaya çalıştım. O sırada Alvar İmamının dediklerini dedim:

'Değildir bu bana layık bu bende, Bana bu lütf ile ihsan nedendir.'

Rüyada ceviz, yolculuk diye tabir edilir. İki üç ay önce gelen selam, benim bu akşamki ruh halim ve Hatem'in rüyası üst üste gelince; artık kendimi bu arkadaşlarla bütünleşmiş hissettim. Onlar nasıl kabul eder bilemem fakat ben kendimi hep onlarla beraber bildim."

Hocaefendi, 1959'dan sonra Erzurum'dan ayrılıp ilim ve hizmet yolundaki uzun seyahatine çıkacaktı. Bu mukaddes göçün ilk durağı Edirne idi.

[3] fgulen.com/tr/hayati-tr/bir-portre-denemesi
[4] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / Terbiye ve cihad / hayatı / hayatından kesitler
[5] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler
[6] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler
[7] Fethullah Gülen, Yitirilen Yürek, Gurbet Ufukları
[8] Prizma-4, Kasım 2003
[9] Akşam, Nazlı Ilıcak; 20 Mart 1998
[10] 21. Yüz Yıla Yeni Bir Ses: Fethullah Gülen, Nazlı Ilıcak, Akşam

İkinci Bölüm

EDİRNE VE KIRKLARELİ YILLARI (1959–1966)

EDİRNE'YE HİCRET (1959)

Muhterem Hocaefendi, Erzurum'dan uzun süreli ayrılmaya karar verdiğinde 20 yaşındaydı. Nüfus cüzdanına göre ise 17.

Hocaefendi, Osman Bektaş Hoca'nın talebeleri içinde çok zeki ve çalışkandı. Bektaş Hoca ona daha fazla itimat ve ihtimam gösteriyordu. Talebeler arasında bilemedikleri bir şey olduğu zaman hocaya soruyorlardı. Osman Bektaş Hoca da: 'Siz onu Fethullah'a götürün o size anlatır, izah eder.' diyordu. İşte böylece Hocaefendi daha fazla sevilmeye başlanmıştı. Ama sonraları, talebeler arasında bir çekememezlik ve kıskançlık baş gösterdi. Aralarında bir sürtüşme oldu. Tabii Hocaefendi'nin buna canı çok sıkıldı ve ilim için seyahat etmeye karar verdi.

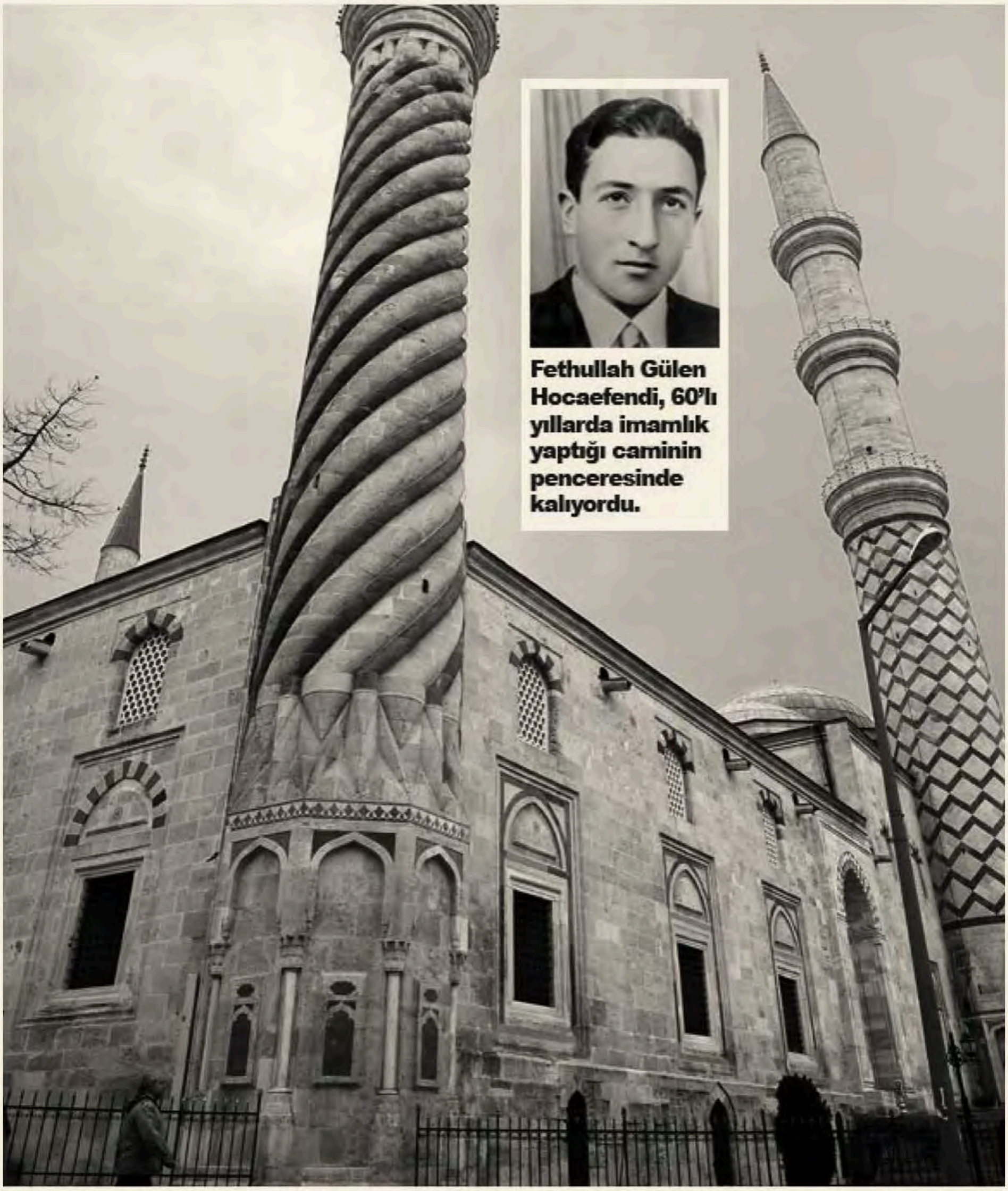
Fethullah Gülen Hocaefendi, 60'lı yıllarda imamlık yaptığı caminin penceresinde kalıyordu.

Ramiz Hoca da Hocaefendi'nin mutlaka Erzurum'un dışına çıkmasını istiyordu. Buna her defasında Refia Hanım karşı çıkıyordu.

Hocaefendi, ilk başta Şam, Bağdat, Mısır (Ezher) gibi yerlerde okuyup Arapça ve Kur'an ilmini geliştirme niyetindeydi fakat kader onu bambaşka bir tarafa sevk edecekti…

Bu hadiseyi Hüseyip Top Efendi hatıralarında şu şekilde anlatıyor:

"Hocaefendi Erzurum'dan çıkmaya kararlı olduğunu söyleyince rahmetli annesi -halamız oluyor- oğlum diyor: 'Sen böyle nereye gideceksin, vesait yok, yol yok. Bizim de gücümüz yok ki sana para verelim de sen seyahat edesin. Senin canın sıkıldı belli. Gel sen Edirne'ye git. Orada dayımızın oğlu var. Onunla beraber Ramazan'ı orada geçirirsin. Buradaki işler de yatışır, sen de inşallah bayramdan sonra döner gelir, okumana devam edersin.' demiş. Hocaefendi de annesinin sözünü tutuyor ve 'Tamam anne ben Hüseyin Efendi'nin yanına gideceğim, Ramazan'ı beraber geçirip döneceğim' diyor." Sonunda Refia Hanım'ın da muvafakatı alınarak Hocaefendi'nin Edirne'ye gitmesine karar verildi.

GÖNÜLLERİ FETHEDEN GENÇ BİR HOCA

Kader, Hocaefendi'nin yolunu bir başka çiziyordu. Hayatının baharında, kara trenle Edirne'ye doğru elinde tahta bavuluyla çıktığı bu yolculuk durmadan devam edecekti. Hüzünler, gurbetler, hapisler, mayınlı tarlalar, kürsülerdeki gözyaşları, yokluk ve zorluklar onun kaderi olacaktı.

Hocaefendi'nin akrabası Hüseyin Top Edirne'de hocalık yapıyordu. Aynı zamanda Osmanlı Devleti'ne uzun yıllar başkentlik yapan Edirne, annesinin akrabası olan Şükrü Paşa'nın ismiyle özdeşleşmişti. Tarihte Edirne'yi savunan komutan olarak geçiyordu. Hocaefendi'nin büyükannesi Hatice Hanım, Şükrü Paşa'nın yeğeniydi.

Hocaefendi: "Erzurum'dan Edirne'ye giderken, 'Mukaddes Göç' yazısında anlattıklarımın heyecanı içindeydim." der.

Fethullah Gülen Hocaefendi, Erzurum'dan yola çıktı ve Edirne'ye giderken, yol güzergahında bazı yerlere uğradı. Önce Ankara'da Hacıbayram'daki arkadaşlarını ziyaret etti. Burada üç gün kaldı. Sonra İstanbul'a uğradı. Burada, birkaç gün Erzurum Oteli'nde kaldı. Hocaefendi seyahati boyunca en olumsuz şartlarda bile ibadetini

asla ihmal etmedi. İstanbul'dayken vakit namazlarını daha ziyade Hocapaşa Camiinde kıldı.

"İstanbul'da da birkaç gün kaldım. Sirkeci'de Erzurumlular'ın kaldığı meşhur Erzurum Oteli vardır. 3. Sınıf bir otel. Zaten şark halkı fakir; böyle bir otel onlar için ideal. Yatakları, çarşafları işte öyle bir oteldi ve beni sabaha kadar kaşındırırdı. Çok da gürültülü bir yerdi. Ama Erzurum'dan kalkıp İstanbul'a kim gitse ona bu otel tavsiye edilirdi. Daha sonraları da o otelde kaldım. Başkasına gittiğim az vakidir. Otelin yakınında Hocapaşa Cami var. O camide çok namaz kılmışımdır."

Hocaefendi, daha sonra Sirkeci Garı'nda trene binerek Edirne'ye hareket etti. Tren Edirne'ye gece yarısı vardı. Diğer yolcularla birlikte uyuyakalmıştı. Karaağaç İstasyonu'nda kondüktörler tarafından uyandırıldı. Yolcularla birlikte şehir merkezine kadar yarım saat yürüdü. O gece, daha sonra imamlık yapacağı Üç Şerefeli Cami'inin karşısında bulunan bir handa konakladı. Sabah erkenden babasının selamını ilettiği Hüseyin Top Hoca ile müftülüğe gittiler.

Hüseyin Top Hoca o günü şöyle anlatıyor: "Ben Hocaefendi'yi aldım ve beraberce müftülüğe geldik. Müftülüğe o zamanlar İstanbul'dan hafız talebeler gelirdi. Onları imtihan eder, Arapça ve dinî bilgilerini ölçerdik. Başarılı olanların ellerine müftülükten bir yazı verilir ve köylere gönderilirdi. Köy muhtarları hemen kabul ederlerdi. Hatta bazı köyler ikişer kişi hafız talebe isterlerdi. Bunlar oralarda mukabele ve hatim okuyor, namaz kıldırıyorlardı.

Hocaefendi'yi müftülüğe getirdik. Müftü vekili İbrahim Akın Bey vardı. Ben İbrahim Bey'e 'Hocam bu kardeşimiz hafızdır ve Arapça okumuştur. Ramazan ayında görev almak istiyor.' dedim. 'Maşallah! bu yaşta hem hafız hem de Arapça okumuş.' dedi. Önünde bir fıkıh kitabı vardı, adı da 'Kudûrî'. Kitaptan bir yer açtı. 'Gel bakalım evladım, madem Arapça okumuşsun, şuradan şuraya kadar bir oku, anlat bakalım.' dedi. Hocaefendi geldi, müftünün sağ tarafına geçti, ben de sol tarafına geçtim. Ne dereceye kadar Arapça okuduğunu bilmediğimden korkmaya başladım. İbareler harekesiz normal Arapça. Kur'an gibi üstünde veya altında hareke yok. Arapça bilmeyen okuyamaz, kem küm eder bocalar. İçimden de 'Eyvah, şimdi bir de okuyamazsa!' dedim.

Hocaefendi o ibareye şöyle bir baktı ve 'Bismillahirrahmanirrahim'

diyerek başladı okumaya. Denilen yere kadar tastamam okudu. Hiçbir yerde tık diye durmadı. Ben öyle bir ferahladım ki tarif edemem. Bu sefer Hocaefendi başladı okuduğu Arapça metnin tercümesini yapmaya. Birkaç kelime henüz okumamıştı ki müftü: 'Tamam evladım tamam' dedi ve kitabı kapattı. Sonra 'Evladım sen bir dışarı çık da biz Hüseyin Efendi ile senin için iyi bir yer düşünelim.' dedi.

Hocaefendi dışarı çıktı. İbrahim bey 'Maşallah ne güzel ibare okudu öyle. Döndü bir de tercüme etmeye başladı. Ben onun Arapça okumasından korktum, hemen kitabı kapatıverdim.' dedi. Ben de 'Neden öyle yaptınız hocam?' deyince 'Yahu sorma okuduğu yerden bize bir şey sorar diye çekindim, cevap veremeyebilirdim, mahçup oluruz diye onun için susturdum.' dedi."

Bu genç hoca Trakya Bölgesi'ne gelen diğer hafız öğrencilerden daha başkaydı. Müftü yardımcısına verdiği cevaplarla dolu; dolu olduğu kadar olgun, vakur ve vazifesine düşkün biri olduğunu gösteriyordu. 'Onu köylere göndermeyelim, burada Edirne'nin içinde bir vazife verelim.' denildi. Yıldırım Mahallesi muhtarlığına verilmek üzere hemen bir görev yazısı hazırlandı. Görev zarfı genç Hocaefendi'nin eline tutuşturuldu. Akmescit Camiinde göreve başladığı kendisine orada söylendi.

Hocaefendi, tahta bavulunu alarak Yıldırım Mahallesi'ndeki Akmescit Camiinin yolunu tuttu. Orada Şaban Hoca'yı buldu. Kendisine kalacak yer ayarlandı. Hocaefendi, Ramazan boyunca Akmescit'te imamlık yapıp vaaz verdi.

Hocaefendi, bir ay boyunca Ramazan imamlığı diye gittiği Edirne'de 1959'dan 1965'e kadar arada iki sene askerliği hariç tutulursa tam dört yıl kaldı.

HOCAEFENDİ, AKMESCİT CAMİİNDE (1959)

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin bir iki eşyasını taşıdığı tahta bavulundan başka bir şeyi yoktu. Akmescit'te Fevzi Balnik adında yaşlı bir adamın evinde kalacağı yer ayarlanmıştı.

Hocaefendi, ilk vazife yaptığı Akmescit Camiinde cemaatle hemen kaynaştı ve onlarla sohbetlere başladı. Orada Ramazan boyunca bir ay gibi kısa bir müddet kalmasına rağmen sözleri, davranışları ve temizliği ile çok dikkat çekti.

MEHMET ÇAMLIÖZ ANLATIYOR:

"1959 yılı Ramazan ayına tekâbül eden günlerde askerden terhis olmuş ve artık Edirne'deydim. Hüseyin Top Hocamız, Fethullah Hocaefendi'yi mahallemize Ramazan hocası olarak getirdi. Önceki senelerde olduğu gibi her sene Ramazan hocası gelirdi.

Hocaefendi Yıldırım mahallesine geldiğinde ilk akşam bizde misafirdi. Ben de evdeydim. O akşam Allah ne verdiyse yedik. Babam bana 'Hoca seninle beraber kalsın.' dedi. Fakat Hocaefendi kabul etmedi. 'Kesinlikle olmaz, biz ev tuttuk, ben o eve gideceğim.' dedi. Önce teravih namazına gittik. Teravihten sonra kaldığı evine gitti.

O Ramazan ayında ilk defa Hocaefendi ile tanışmış olduk. Büyük insanlarda görebileceğimiz bir olgunluk vardı üzerinde. Askerden daha yeni gelmiştim. Kur'an ve dinî bilgilerimiz yoktu. Kendisi askere gidinceye kadar iki sene boyunca ona talebelik yaptım. Kur'an okumayı ve alfabeyi o öğretti bize, Allah razı olsun. Babam Hocaefendi'yle çok iyi görüşürdü. Hüseyin Top hocamız babama 'Çavuş Ağa, bu getirdiğim arkadaş çok titiz, boğazını pek sevmez ama ne olur temiz olsun, bir kap olsun fazlaya kaçmasın' diye tembih ediyor. Babam bunu öğreniyor ve ona göre davranıyordu.

Ramazan'da geceleri teravih namazından sonra odasında toplanırdık, sohbet ediyordu bize. Soru soranlara cevap veriyordu. Vakurdu, sinirlenmezdi, çok sakindi. Aynen bugünkü gibi gözlerimin önünde duruyor. Ramazan boyu hep aynı pantolonu, aynı ceketi giyerdi ama görsen sanki hiç giyilmemiş gibiydi. Artık gece mi temizlerdi, gündüz mü temizlerdi bilemem ama giyimi çok temizdi. Ona 'Hocam nasıl yapıyorsun, ceketin, gömleğin, pantolonun hep ütülü.' derdik. 'Siz ona karışmayın' derdi bize."

Burada, Yıldırım'da bir ay kalınca mahallenin ileri gelenleri Hocaefendi'yi kaçırmak istemediler. Konuşmalarıyla, davranışlarıyla çok beğenildi. Hatta onu evlendirmek bile istediler. Ama Hocaefendi kesinlikle kabul etmedi.

VAİZLİK İMTİHANI

Hocaefendi, 1959 yılının Ramazan ayında zamanı gelen vaizlik imtihanı için Ankara'ya gitti. 15 gün Ankara'da kalıp tekrar Edirne-

'ye döndü. Merakla sınav sonuçlarını bekliyordu. Bir müddet sonra Mustafa Zeren, Edirne Müftülüğü'ne telefon ederek imtihanı kazandığı notunu bıraktı. Bu müjdeyi Fethullah Gülen Hocaefendi'ye Hüseyin Top verdi.

Hocaefendi, bu sınavı kazanınca Diyanet'e bir dilekçeyle başvurup Edirne Müftülüğü görevine talip oldu. Ama yaşı ne vaizliğe ne de müftülüğe uygundu. Çünkü nüfus kaydına göre 1942 doğumlu olduğundan, devlet memuriyeti için gerekli olan 18 yaşını doldurmamıştı. Üstelik askerliğini de yapmamıştı.

HÜSEYİN TOP ANLATIYOR

"Bilahare Hocaefendi'nin imtihanı kazandığına dair Ankara'ya gönderdiğimiz dosya Diyanet İşleri Başkanlığı'ndan geri geldi. Baktık ki dosya onaylanmamış, ek yazıda Hocaefendi'nin henüz 18 yaşını doldurmadığı için vazifeye başlayamayacağı bildiriliyordu. O zaman nüfus sureti dolduruluyordu. Biz de ayı ve gününü dikkat etmediğimizden bilemedik 18 yaşını doldurup doldurmadığını. Nüfus kağıdının bir suretini dosyaya koyup göndermiştik. Görünüş itibarıyla kalıplı idi Hocaefendi.

Dosya geri gelince biz üzüldük tabii. Diyanet görev vermeyince cemaat duydu bu olayı. Cemaatten bir avukat vardı, Hamdi Bey adında. Allah rahmet eylesin, Hocaefendi'yi çok severdi. Dosyanın Ankara'dan geldiği günlerde camiden çıkışta o eski avukat da avluda yanımızdaydı. Sohbet açıldı, Hocaefendi'nin vazifeye başlayamadığı falan konuşuluyordu. O, bizim Diyanet'e dosya gönderdiğimizi biliyordu. Ankara'dan cevap menfi gelince 'Getirin bakayım şu yazıyı.' dedi. Sonra Hocaefendi'nin nüfus cüzdanını istedi. Şöyle bir baktı: 'Daha 6 ay var 18 yaşını doldurmaya' dedi. Şöyle bir düşündü ve 'Halledeceğiz bu işi' dedi."

Hamdi Bey ve Edirne Başsavcısı Gani Bey'in yardımıyla Hocaefendi'nin nüfusta "1942" olan doğum tarihi mahkeme kararı ile "1941" olarak değiştirildi. Böylece yaşı bir yıl büyütülen Hocaefendi için imamlık yolu açılmış oldu.

EDİRNE'DE NASIL KALDI?

Hocaefendi, Ramazan ayı dolayısıyla geçici imamlık için gelmişti. Fakat Ramazan ayı bitiminde buradan onu göndermek istemediler. Ramazan'ın sonunda valizini hazırlamış Erzurum'a dönmek üzereyken esnaf ve mahalleli Hocaefendi'nin gitmemesi yönünde baskı yaptılar ve Müftülük dâhil her yere başvurdular. Hüseyin Efendi, o günleri şöyle anlatıyor:

"Ramazan sona ermek üzereydi. Tabii Hocaefendi Ramazan boyunca Edirne'de kalacak ve sonra Erzurum'a dönecekti. Biz de onun bavulunu hazırlıyoruz, oradaki akrabalarımıza, halamıza ve eniştemize, çoluk çocuğa hediyeler göndermek için bir şeyler temin ediyoruz. Bayram dolayısıyla dört gün tatil vermişlerdi. Bayramın üçüncü günü idi. Hocaefendi'nin görev yaptığı Akmescit Camiine gelip giden insanlardan 5-6 kişilik bir grup insan geldi bizim evimize. Adamlar yaşlı başlı insanlar. Grubun başında mahallenin ileri gelenlerinden Mehmet Salimoğlu diye bildiğimiz bir abimiz vardı. Buyur ettik onları, hep beraber bayramlaştık. Tabii ben ziyaretin iç yüzünü bilmiyorum, ben zannettim ki bayramlaşmaya gelmişler. Bana 'Hüseyin Efendi biz sana bir ricaya geldik.' dediler. 'Buyurun estağfirullah' dedim. Tabii onlar beni dört seneden beri tanıdıklarından, bir de orada cami yaptırma gayretlerimizden ötürü bana karşı bir yakınlık hissediyorlardı. Dediler ki: 'Biz bu kardeşimizi buradan salmayacağız, bu genç hoca bizi çok memnun etti ve tam Müslüman yaptı. Bak sen nasıl burada kaldın, o da böyle burada kalacak, biz onun gitmesini istemiyoruz.' dediler.

Ben de 'Abiler, Hocaefendi henüz talebedir, annesi babası var, ben onun adına bir şey diyemem, kalırsa başımızın üstünde yeri var.' dedim. Benden önce de Hocaefendi'ye söylemişler 'Gitme, burada kal.' diye. Ertesi gün müftülük açıldı. Aynı adamlar müftülüğe de geldiler. Müftü Efendi'ye de aynı isteklerini tekrarladılar ve 'Biz bu genç hocayı mahallemizden bırakmak istemiyoruz, biz onun masrafını üstleniyoruz.' dediler. Aslında o caminin maaşlı bir imamı vardı. Hocaefendi Ramazan dolayısıyla geçici olarak orada kalacaktı. Ramazan bitince vazifesi de bitti."

KAZANILAN İMAMLIK İMTİHANI

Müftü vekili İbrahim Akın Bey, Hüseyin Top Hoca'ya, 'Hocam

madem mahallelinin ısrarı var, biz de boş olan yerler için bir imtihan açalım ve bu hocamıza resmen bir vazife verelim, kimseye de minnet etmesin.' dedi. Zaten Hocaefendi kimseye minnet edecek karakterde değildi. Para pul hiç gözünde değildi. Hatta Ramazan dolayısıyla kendisine o kadar para vermek isteyenler vardı ki hiçbirini almadı ve bütün vaazlarında da 'Benim zekâta, fitreye ihtiyacım yok.' diye cemaate söyledi ve sadaka vermek isteyenleri geri çevirdi.

Ramazan ayından sonra Hocaefendi'yi imtihan ettiler. Müftülük binasında İbrahim Akın Bey'in başkanlığında bir komisyon önünde yapılan imamlık imtihanını kazandı Hocaefendi. Kararlar alındı, imzalar atıldı. İmtihan sonucu vilayete gönderildi. Vilayet dosyayı onayladı. Ardından müftülük kanalıyla dosya Ankara Diyanet İşleri Başkanlığına gönderildi. Dosya Ankara'ya gidince müftülük de bu arada Hocaefendi'yi Üç Şerefeli Camiine ikinci imam olarak vazifeye başlattı. (6 Ağustos 1959)."

Hocaefendi'nin bundan sonraki ilk işi bir ev bulmak oldu. 50 lira aylıkla bir küçük ev tuttu. Evin bir de ufak bahçesi vardı. Ev sahibi bahçedeki her şeyden istifade edebileceğini söyledi. Fakat ev çıkmaz sokaktaydı. Bilhassa yaz günleri de olduğu için mahallenin kız ve kadınları gayet serbest bir şekilde gecenin geç saatlerine kadar vakitlerini sokak ortasında oturarak geçiriyorlardı. Hocaefendi, evine varmak için mutlaka onların arasından geçmek zorundaydı. Her geçişte hamama girmiş gibi terliyordu. 15 gün kadar böyle gidip geldi. Ancak mahalle sakinlerinden birkaç kız o gelip geçerken laf atmaya başladılar. Bunun üzerine sabah namazına çıktıktan sonra bir daha gece yarısı olmadan eve dönmedi. Ay sonuna kadar da gidip gelmeye böyle devam etti. Zaten sabah namazı çok erken, yatsı da çok geç olmaktaydı. Evde kalabildiği süre topu topu iki saatti. 'Günde iki saat kalabilmek için bu kadar kira vermeye ve bu kadar yol gidip gelmeye değmez' diye düşündü. Eşyalarını koltuğunun altına alıp Üç Şerefeli'ye geldi. Karar verdi; bundan böyle caminin penceresinde kalacaktı. Ve askere gidinceye kadar, tam iki buçuk sene bu pencerede kaldı.

ÜÇ ŞEREFELİ CAMİ

Fatih Sultan Mehmet'in babası II. Murad, Edirne yıllarında devrin

maharetli mimarı Müslihiddin Ağa'dan bayram namazını resmedecek bir cami yapmasını ister. İçeride yükselecek iki sütun, iki rekâtlık bayram namazını abideleştirecek, dokuz kubbe ise iştiyakla getirilen dokuz tekbiri resmedecektir. Böylece mekân genişliğiyle, safların ihtişamını gözler önüne serecektir. Mimar Sinan'ın hocası Müslihiddin Ağa bu istek üzerine tez zamanda çalışmalara başlar. Caminin inşasında İzmir'in fethinde elde edilen ganimetten 7 bin kese para harcanır. (Kaderin cilvesine bakın ki Hocaefendi, buradan İzmir'e gidecek ve o da İzmir'e hizmet gibi eşsiz bir ganimet verecekti.) On yıla yakın bir çalışmadan sonra Üç Şerefeli Cami ya da diğer adıyla Burmalı Cami gibi bir şaheser ortaya çıkar. II. Murad, açılıştan önce rüyasında caminin merdivenlerinde Cebrail, Mikail ve İsrafil'in (as) durduğunu görür. II. Murad bunun üzerine insanların basmaması için meleklerin bastığı yerlere birer sütun diktirir.

ÜÇ ŞEREFELİ CAMİİNDE ATEŞİN BİR HOCA

Hocaefendi, sahabeleri gözyaşları içinde anlatıyordu. Sanki onlarla berabermiş gibi çok canlı resmediyordu. Osmanlı tarihinden padişahları anlatırken de adeta onlarla savaş meydanlarına çıkmış gibi ifade ediyordu. İslam tarihini canlı örnekleriyle anlatmayı çok seviyordu.

Hocaefendi risaleleri çok iyi okumuş ve kavramıştı. Arapçası da çok kuvvetliydi. Kim ne sorarsa sorsun herkese tatmin edici cevaplar veriyordu. İnsanlar bir başka haz duyuyordu onun verdiği cevaplardan.

Kendisine gösterilen onca teveccühe rağmen o, çok mütevazi bir hayatı sürdürmeye devam ediyordu. Cami penceresinde taşların üzerinde yatıyordu. Soba yok, ateş yok, yatak yok... Şimdiki gibi tüplü veya elektrikli aletler yoktu. Tam bir sahabe hayatı yaşıyordu.

Hüseyin Top Hoca bir gün ona "Hoca sen niye tuttuğumuz o evi terk edip buralara geldin, bu taşların arasında nasıl yaşanır? Burada hasta olursan, annen baban başında değil, bana Hüseyin Efendi oğlumuza bakmadı, onunla ilgilenmedi demezler mi? Bu benim ağrıma gidiyor, zoruma gidiyor." dedi.

Hocaefendi, ona şöyle dedi: "Hafız abi hiç merak etme, Allah'a emin ol, cami Allah'ın evi mesabesindedir, ben buranın imamıyım,

hizmetçisiyim. Ben O'nun kuluyum, o beni muhafaza eder."

Hüseyin Efendi, anlatmaya devam ediyor:

"Çok üzülüyordum neden böyle yapıyor diye. Hocaefendi, Üç Şerefeli'ye girişteki sol pencerede yatıp kalkıyordu. Bir gece caminin penceresinde onun yanında kalmaya karar verdim. Bir akşam beraber oturduk. İki tane mum yaktı, mum ışığında kitap okuduk, sohbet ettik. Kendisine söylemedim ama içimden buraya caminin saatinden bir hat çekelim de bir lamba taktırayım, bari kitapları aydınlıkta okusun dedim. Bizim müftülüğün elektrikçisi vardı, Mustafa İşlek adında. Ona: 'Mustafa amca, Üç Şerefeli'nin imamı daha talebe yaştadır, ona ev tuttum ama evde kalmadı, caminin penceresinde yatıp kalkıyor, karanlıkta ders çalışıyor, kitap okuyor, elektrik saatinin şebekesinden pencereye kablo çekin de bir lamba takın.' dedim. Mustafa amca 'Tamam hocam, hallederiz.' dedi. 5 metre kadar kablo ve bir lamba lazımdı. Masrafını ben karşılayayım dedim. Adam almış çıraklarını götürmüş camiye, yapacakları işi tarif etmiş. Çırakların isimleri de Enver ve Bahattin, ikisi de genç arkadaşlar. Gerekli kablo ve lambayı temin etmiş.

Çıraklar başlamış çalışmaya. Elektrik kutusunu açmışlar, bağlantı yapmaya çalışırlarken Hocaefendi onları görmüş. 'Ne yapıyorsunuz burada böyle?' demiş. 'Hocam sizin pencereye bir hat çekiyoruz.' demişler. Hocaefendi de 'Kim yolladı sizi?' demiş. 'Hocam, Hüseyin Top Hoca bizim ustaya söylemiş o gönderdi.' demişler. Hocaefendi şöyle biraz düşünmüş ve 'Toplayın alet edevatınızı, benim lambaya, elektriğe ihtiyacım yok.' diye onlara biraz çıkışmış. Çıraklar toplamışlar eşyalarını gelmişler ustalarının yanına. 'Hoca bize biraz çıkıştı, yapacağımız lambayı istemedi, biz de bıraktık geldik.' demişler. Ben, pencereye kablo çekildi, lamba takıldı zannediyorum. Aradan üç beş gün geçti. Ben müftülüğe geldim. Baktım bizim elektrikçi Mustafa amca orada. Bana 'Hüseyin Efendi, senin o hemşerin çok sert adammış, benim çırakları istememiş, onlara bir güzel çıkışmış.' dedi. Bizim müftülük de Park Oteli civarında Özel İdare binasında bir odada idi o zamanlar. Camiye çok yakındı.

Yine böyle bir öğle vaktiydi, namazı onun camiinde kıldık. Camiin avizeleri de yanıyor. Namazdan sonra konuşarak pencerenin önüne gelince kendisine sordum. 'Fethullah Efendi neden sen o çırakları geri çevirdin, lambayı takmalarına izin vermedin? Hem rahat kitap

okur hem de biraz ısınırdın.' dedim. Eliyle yanan avizeleri göstererek şöyle dedi: 'Hafız abi, düşündüm ki bu camide yanan lambaların elektrik parasını vakıflar ödüyor, vakıfların ödediği lambaların ışığında ben oturmak istemedim.' dedi. Ben bu cevap karşısında tam hayran kaldım yani. Bu yaşta bu hassasiyet nasıl olur diye hayret ettim. Kendisinin yaktığı elektriğin vakıflar tarafından ödenmesini istemiyordu. Vakıf nedir, nasıl kullanılır, kimler kullanır, bunları o yaşta biliyordu. Öyle doğru ve hassastı. Halbuki bizim imam ve müezzinler bunlara pek dikkat etmezler. Şimdilerde gitseniz camilerdeki kalorifer peteklerinin yandığını, elektrik lambalarının ve avizelerinin söndürülmesi konusunda fazla dikkat edilmediğini görebilirsiniz.

Ben o zaman gördüm ki bu hizmetlerin temelinde Hocaefendi'nin doğruluk ve hassasiyeti yatmaktadır. 1960 ihtilaline kadar Edirne'de çok geniş çevresi oldu Hocaefendi'nin. Çok temiz giyinirdi. Bazen benim giyimimi beğenmezdi. Çok güzel kıyafetleri vardı, pantolonunun ütüsü bozulmasın diye yatağın altına koyar, düzgün durmasını isterdi. Yemez içmez ama giyimine, temizliğine çok dikkat ederdi. Tam bir efendivâri gezerdi.

Benim uzun bir pardesüm vardı. 'Hafız abi sen vaizsin, bu sana hiç yakışmıyor, bunu çıkar, gel sana yeni bir pardesü yaptıralım.' dedi. O zamanlar hazır konfeksiyon olmadığından terzilere gidiyorduk. Beraber gittik Sümer mağazasına, palto yaptırmak için kumaş aldık. Hemen bir terzide güzel bir palto diktirdik. O paltoyu bir güzel bana giydirdi 'Bak şimdi ne kadar yakışıklı oldun.' dedi. Bir gün o paltoyu giydi, boynunda kravat, başında da fes vardı, fesin püskülü de yandan sarkıyordu. Üç Şerefeli Cami'nin önünde öyle güzel bir fotoğraf çektirdi ki ellerini de arkaya bağlamış poz vermişti. İşte o palto benim paltom idi."

'HAYALLERİMİ DAHİ SÜSLEYEN TEK İDEALİM'

İslam adına yapılan her hizmete destek olmayı en büyük vazife kabul etmişti Hocaefendi. Bu, onun çok küçük yaştan beri âdetiydi. İslam'a hizmet eden kim olursa olsun içinde o şahsa karşı bir medyûniyet hissetmişti. Çünkü İslam'ın derdi onun hayallerini dahi süsleyen tek idealiydi.

Bunun için Edirne'de kaldığı yıllarda dinî neşriyata ciddi sahip çıkıyordu:

"Büyük Doğu bir veya iki tane geliyordu. Beş tane getirttim ve gerisini ben kendim alıp dağıttım. Hür Adam 25 kadar geliyordu. Onu da kırka çıkardım. Gerisini yine kendim alıp dağıtıyordum. O gün için Hür Adam gazetesi haftalıktı ve Büyük Doğu ile Sebilü'r-Reşad dışında Müslümanlığın tek sesiydi. Gazetenin başında Sinan Onur vardı. Damadı Kemal Sürel de gazetedeydi. Ayrıca Cevad Rıfat da bu gazetede yazardı.

Ben bazen birisine bu gazeteyi vermek için oturur evvela adama bir çay içirir sonra verirdim. Öyle bir vasatta bu hizmet çok zordu. Çünkü bunlar hiç duyulmamış şeylerdi. Büyük Doğu'yu Cumhuriyet Gazetesi'nin arasına sokup cebime koyar, verilmesi gereken yere öyle götürür verirdim. Hem de kimsenin olmadığı bir yerde, gizlice verirdim. Devamlı yapabilmem için böyle hareket etmem şarttı. Basını yakından takip ediyordum. Necip Fazıl o sıralarda İdeolocya Örgüsü'nü işliyordu. Peyami Safa'nın yazıları o günün kültürüne göre ağırdı fakat ekseriyetle onu da okurdum. Bu arada Risaleleri de alıp dağıtıyordum. Kitapları da Mehmet Şergil'den getirtiyordum. Ankara ve İstanbul'da pek tanıdığım yoktu."

"O YAŞLI KADINI HİÇ UNUTMADIM"

Edirne'de ancak bastonla yürüyebilen çok yaşlı bir Hayriye Hanım vardı. Bu hayırsever kadın rahmetli bir albayın eşiydi. Hocaefendi'nin bütün ısrarlarına rağmen yaşadığı çetin hayatın içinde bu kadın ona bir ana şefkatiyle el uzatıyordu. Hocaefendi, bu ihtiyar kadını hayatı boyunca unutmayacaktı:

"Tam 2,5 sene Üç Şerefeli Cami'nin penceresinde kaldım. Hiç üşüdüğümü hatırlamıyorum. Erzurum'a denk bir soğuğu var Edirne'nin. İçeride soba yoktu. Önce üzerime bir kilim aldım sonra yorgan. Soğuk havalarda bir kilim vardı. Tabii hayat, komando gibi. Büyüklerimiz hep öyle yaşamış. İçeride mangal yakamazsın. 2-3 sefer dışarıda mangal yaktık. Bastona dayanarak bana kömür getiren Hayriye Hanım'ı dualarımda hep yâd ederim. Emekli Albay olan kocası vefat etmişti. Soylu, asil ve görgülü bir hanımefendiydi. O sıralarda beni bir ana gibi korumaya çalışırdı. Bir yatak getirdi ve zorla pence-

reye serdi. Bazen yemek getirdiği de olurdu. Ben de bu yaşlı kadını kıramaz ve getirdiklerini kabul ederdim."

Aynı bunun gibi Bediüzzaman, Rusya'da esarette iken Volga Nehri kenarındaki camide kaldığı sırada, yaşlı bir Tatar hanımı kendisine çorba yapıp getirirdi. Zaman zaman da çamaşırlarını yıkayan bu Tatar kadına Üstad da hep dua ederdi. Bediüzzaman:

"Bugün Risale-i Nurların iman kurtarma davasındaki bu cihanşümül hizmetlerinde bahsedilen Tatar hanımının da hissesi vardır. Ben onun için ona dua ediyorum." derdi.

O yıllarda Edirne ahlâken büyük bir yıkım içindeydi. Zaten çarşı ve pazar tamamen haraptı. Din adamlarının çoğunun dinden haberi yoktu. Bazı müezzinler namaz dahi kılmazlardı. Kameti getirip camiden çıkar, birkaç turist gezdirir ve imamın selam vermesine yetişir; müezzinliğini yapar ve giderdi. Manevi hayat bu kadar derbederdi. Burası bir de Erzurum'a kıyas edilecek olursa, orada doğup büyümüş Hocaefendi gibi bir insanın birden karşılaştığı bu şehirde ne kadar zor durumda kalacağı daha iyi anlaşılır. Onun için o da korunmanın tek çaresini caminin penceresine sığınmakta buldu ve riyazet kalkanını da eline aldı.

SIKINTILI GÜNLER

Hocaefendi, Edirne'nin içinde bir başına ve parasızdı. Çoğu günler aç uyuyor, aç uyanıyordu. Eli açık, yardımsever ve sosyal hizmetlere de düşkün olduğu için parasını çabuk tüketiyordu. Bazan ekmek alacak parası bile kalmıyordu.

Bir gün yine ağzına koyacak tek lokma yoktu. Günlerdir açtı ve bayram namazına çıkacaktı. Yiyebileceği tek şey kavanozun dibinde kalmış bir parmak baldı. Açlığını yatıştırır zannıyla kavanozun dibinde bulunan bir parça balı parmağıyla alıp ağzına götürdü. Fakat aç karnına aldığı bal onda bulantı yaptı. Kürsüde o kadar şiddetli sancılandı ki bayılıp kaldı...

"Maddeten çok ciddi zorluklara düştüğüm dönemler de oldu. İmamlık yaptığım bir dönem, kendimi hazırladım ve yemeklerimi bir öğüne indirdim. Belki iki sene öyle devam ettim. Kimseye el açmamak, kimseden bir şey kabul etmemek... Bu, benim medeni hayatımdaki kararlarıma da belli ölçüde tesir etti. Bir şey kabul

etmeme disiplini, ruhumda çok hâkimdir. O dönem de böyleydi."

AĞIR NEFİS TERBİYESİ

Hatem Hoca Erzurum'dan onu ziyarete gelmişti. Üç Şerefeli Cami'-nin bahçesinde oturup konuşurken, Hayriye Hanım, sahanda pişmiş yumurtayla çıkageldi.

Hocaefendi, yumurtayı Hayriye Hanım'ın elinden alıp bir kenara bıraktı. Fakat Hatem Hoca'nın karnı çok açtı. Yemeğe çağırılmayı bekliyordu. Biraz sonra dayanamayarak:

- Şu yumurtaları soğutmadan yesek, dedi.

Hocaefendi, bir an durdu ve:

- Sen biraz ye. Hepsini bitirme. O yumurta bana lazım, dedi.

Hatem Hoca yemeye başladı. Onu da çağırdı hatta ısrar etti fakat o gelmedi. Hatem Hoca, bu olayın gerisini şöyle anlatıyor:

"Yumurtanın birazını yedikten sonra çekildim. O yemedi. Tam üç gün boyunca Fethullah Hoca bu yumurtayı ocağa koydu, yumurta ısınıp kokmaya başlayınca bahçenin bir kenarına çekildi ve biraz sonra yumurtayı ocaktan alıp tekrar sakladı. Bu üç günlük zaman zarfında ağzına bir lokma bile almadı. Anladım ki yumurtayı ısıtıp koklamakla nefsini terbiye ediyor!"[11]

Hocaefendi, o günlerde kendisini bütünüyle ibadete verdi. Dışa-rıya çok az çıktı. Az yedi, az uyudu. Bazan bir hafta boyu bir şey yemediği oldu. Hayvani gıda almamaya dikkat etti. Bazı geceler bir saatten fazla uyumadı...

Fakat bu derece şiddetli riyazet, Hocaefendi'nin bünyesini sarstı. Hele üç defa üst üste aç kalmaya bünyesi daha fazla tahammül ede-medi. Rahatsızlanınca hastahaneye yatırıldı. 15 gün kadar hastaha-nede kaldı. O esnada babasının da rahatsız olduğunu haber aldı. Bu da kendisinde ayrıca bir hüzün oldu.

Hocaefendi, hastaneden çıktıktan sonra Üç Şerefeli Camiin pence-resine tekrar yerleşti.

RUHANÎ REİSLİK

Hocaefendi'nin Edirne'de yaşadığı önemli hadiselerden birisi de

iki idamda ruhanî reislik yapmış olmasıydı.

"Bunlardan ilki 1959 senesinde oldu. Benim Edirne'de ilk senemdi. Üç Şerefeli Camiinde imamlık yapıyordum. Bir gün biri geldi ve 'Gani Bey seni istiyor' dedi. Gani Bey hâkimdi. Ben kendisine bazı kitaplar vermiştim. İlk önce endişe ettim. Ve yanına bu endişe ile gittim. Bana: 'Bir idamlık var. Seni Ruhani Reis olarak bulundurmaya karar verdik.' dedi. Esasen hassas bir insanım. Böyle bir teklife 'Evet' demem mümkün değil. Ancak daha önceki endişem çıkmayınca ben gayriihtiyarî olumlu cevap verdim. Beni tanıyıp itimat ettikleri için çağırdıklarını söylediler.

Eskiden idamlar millete ibret olsun diye açıkta yapılırdı. İhtilalden sonra açıkta idamı kaldırdılar. Gece beni gelip aldılar. Arabaya binip hapishaneye gittik. İdamlığın adı Rasim Dik idi. Hücreye girdik. Elleri bağlıydı. Herhalde saldırmasın diye bağlamışlar.

Son Telkin

Ruhani Reis olarak son telkinimi yaptım. Ve sehpanın üzerine çıkardılar. Yakından görmek, o ruh halini yaşamak, şimdi canlı olan bu insanın birkaç saniye sonra ölü olacağını düşünmek ve bunu bizzat müşahede etmek, dinlemekten çok farklıdır. Anlatan kim olursa olsun, bu manzaranın dehşetini dile getiremez... Gani Bey Rasim'e yaklaşarak: "Son bir arzun var mı?" dedi. O "Atatürk gelecek, eve gideceğiz." diye karşılık verdi.

Artık meşhur olduğumdan ikinci idama yine beni çağırdılar. İkinci idamlığın adı Mehmet idi. Ona Memo diyorlardı.

Mehmet çok temiz çehreli bir gençti. Katil olacağına ihtimal vermiyorum. Bizi görür görmez ayaklarının bağı çözüldü. Felç olmuştu. Bir kanepeye oturduk. Anlatmaya başladım:

- Mehmet, işte durum bu. Meclis tasdik etmiş. Bundan sonra başka çare yok. Allah'a giden bir yoldasın ve başka yollar da kapalı.

- Abdest almak ister misin? diye sordum.

- İsterim dedi. Ayaklarına gelince takati kesildi., Bugünkü gibi hatırımda. Ve bunları ben vicdanımda yaşadım. Yıkayamadı ayaklarını...

Amentü'yü okutmaya başladım. Biraz okuyor fakat gerisini getiremiyordu. Kelimeler aklından siliniyordu. Arada da "Beni bir daha adlî tıpa verseniz." diyordu. Halbuki adlî tıpa verilse ne olacak. Yaşayacağı bir iki hafta daha. İşte orada hayatın kıymetini daha iyi

anladım. Sanki idama götürülecek olan o değil de bendim. Aradan seneler geçmesine rağmen hatırladıkça bu hicranı yaşarım. Mehmet'e çok acımıştım..."[12]

DARWİNİZM VE HOCAEFENDİ

Bazı zatlarda vesvese dönemi olur. Bu aslında bir billurlaşma dönemidir. Hocaefendi de hayatında iki defa çok şiddetli vesvese geçirdiğini aktarıyor. Bunların birincisi Edirne'de ilk kaldığı yıllara denk gelir.

Söz konusu idamların yapıldığı günlerde Hocaefendi, bir roman okuyordu. Bu Türk romancı, kitabında yer yer Darwinizm'den de bahsediyor hatta bu teoriyi varoluşun niceliğini ve niteliğini açıklayan tek bilimsel gerçekmiş gibi sunuyordu. Fethullah Gülen Hocaefendi, çobanlık yaptığı günlerden biliyordu Darwinizmi. Fakat romandaki anlatım ustalığı bir başkaydı.

Hamdi Yazır bu görüşe yumuşak bir tarzda yaklaşıyor, Hüseyin Cisri ise "Bu bir ilmî teoridir. Eğer ilmen ispat edilirse, ayetlerle telif ederiz." diyordu! 'İlmen ispatlanırsa, ayetlerle telif etmek' de ne demekti. Içini bir kurt kemirip durmaya başladı. Bir müddet Darwinizm ile uğraştı, okudu, yazdı çizdi. Bu konuyu ileride konferans konusu yapacak derecede inceledi. Neticede Darwinizmin ilmî bir değer taşımadığı kanaatına vardı ve böylece fikrî rahatsızlığını atlatmış oldu.

1960'lı yılların başına gelindiğinde, Hocaefendi, Komünizmle Mücadele Derneği'nin Erzurum'da şube açması için çaba harcıyordu. Bu bir siyasi faaliyet değildi. Bediüzzaman ve Hocaefendi'nin "asıl veba" olarak gördükleri inançsızlığa karşı gençleri korumaktı.

EMNİYETTEKİ İLK HADİSE

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin insanlar üzerinde müspet etki yapan yaşayışı, bir kısım insanları rahatsız ediyordu. Gizli gizli başlayan bu rahatsızlık giderek büyümeye başladı. Kendinden memnun olmayanlar bir araya gelip fısıltı halinde, 'bu adamın hakkından nasıl geleceklerini' konuşmaya başlamışlardı. Gerisini Fethullah Gülen Hocaefendi'nin hatıralarından takip edelim:

"Galiba mahalli bir seçim vardı. Seçim yasakları çerçevesinde belli bir saatten sonra konuşma yasaktır. Halk Partisi binası caminin tam karşısındaydı. Orada kavun karpuz satan birisi vardı. Kahvehanede oturmuş birkaç kişiyle sohbet ediyordum. Hemen gidip, 'Seçim yasağını ihlal ediyor' diye şikâyet etmiş. Ben, başimam Salim Arıcı Bey ile kahvede bir çay içip pencereme dönmüştüm. Birden bir patırtı koptu. Hiç görülmedik şey camiyi basmışlardı! Işıkları yaktılar ama pencerenin içi karanlık olduğu için kitapları göremediler.

Beni tartaklayarak, kötü sözler söyleyerek emniyete götürdüler. Ben de lafların altında kalmadım. Merdivenlerden çıkarken beni boşluğa atacaklardı ki Emniyet Amiri Resul Bey aniden ortaya çıktı. Beni severdi. Bolulu Topal Hafiye, tam merdiven boşluğunun hizasında bana laf atıp karşılığını almış ve beni aşağıya itecekti ki Resul Bey birden bağırdı:

- Durun!

Karpuzcu da oradaydı. Hepsi donup kaldı. Bana hitaben Resul Bey:

- Sen burada ne arıyorsun? diye sordu.

- Beni alıp getirdiler. Seçim yasağını ihlal etmişim. Hepsi iftira, diye cevap verdim. Resul Bey yine aynı sertlikle bana bağırdı:

- Çabuk buradan def ol!

Bu Emniyetle alakalı ilk hadisem oldu. Bayağı içerlemiştim. Üzüntü ile pencereme döndüm. Hakkımdaki şikâyetlerin ardı arkası kesilmiyordu."

Hocaefendi, bu kötü hadiseden sonra tekrar penceresine döndü. Fakat artık kötü günlerin ilk işareti verilmişti. Buna rağmen o Edirne'yi çok seviyordu. Çünkü hayatında büyük etkileri olan ailesi ve aile yakınlarından uzakta kendi kişiliğini bulmaya başladığı şehir Edirne'ydi. Burada yeni yeni ilişkiler kuruyordu. Kimi zaman düşmanlık şeklinde gelişen ilişkiler, kimi zaman sevgi etrafında filizlenip büyüyen dostluklar... Mesela bir Süreyya Bey vardı. PTT müdürlüğü yapmış, sözü sohbeti, ahbabı seven bir insandı. Prof. Badi Efendi'den nakiller yapardı. Bir başka camide vaaz eden Burhanettin Babayakalı, gelir Üç Şerefeli'de namaz kılardı. Sigarayı bırakmasına vesile olduğu Halil amca vardı...

"Edirne'yi çok sevmiş ve Edirne ile iyice bütünleşmiştim. Münzevî bir hayat yaşıyordum ama benim inziva anlayışım değişikti. İçtimai

yönümü kesintiye uğratmıyordu. Edirne ileri gelenleriyle diyalog içindeydim. Hatta askerlik şubesi başkanı Karadenizli bir Albaydı.

Durmadan bana 'Sen, Erzurumlu olamazsın, siman bize benziyor, biz seninle hemşehriyiz' der ve benimle hemşehri çıkabilmeyi ciddi isterdi. Zaten Emniyet Amiri Resul Bey'le ileri derecede dostluğum vardı. Bazı hâkim ve savcılarla da içli dışlıydım.

Bütün bunlar bugün için çok basit hadiseler gibi görülse bile o günün Türkiye'sinde, bir din adamının böyle insanlarla temasta olması, daha doğrusu, onların bir din adamını meclislerine kabul etmesi, istisnai hadiselerden biriydi. Hem de bu din adamı yaş itibarıyla benim gibi çok genç olursa…

Alışkanlıklarımı burada kazandım. Bu beldeyi çok beğenmiştim. O yüzden Trakya'yı özellikle Edirne'yi Anadolu'dan ayıran Boğaz'a bile canım sıkılır. O kadar Anadolu ile müşterek mütalaa ediyordum. Orada eskiyi iyi bilen dostlar da vardı. Balkan Harbi'ni görmüş, Osmanlı'yı idrak etmiş yaşlı kimselerdi bunlar.

O zamanlar orada kahvede oturan insanlarla ahbaplık kurar, onları camiye çekmeye çalışırdım. Hatta sigarayı bırakan insanlar oldu. Bunlardan biri de Halil Amca'dır. Bir gün canına tak dedi, bıçakla paketi kesti attı bir daha da sigara içmedi."

27 Mayıs 1960 İhtilali olduğu sırada Fethullah Gülen Hocaefendi, Edirne'deydi. İhtilalin havası Türkiye genelinde hissediliyordu.

YAŞAR TUNAGÜR HOCA'NIN EDİRNE'YE MÜFTÜ OLARAK TAYİNİ

Yaşar Tunagür, Balıkesir'de müftü iken 27 Mayıs 1960 İhtilali oldu ve askerler onu nezarete aldılar. Ardından 1960 yılının ekim ayında hemen tayinini çıkarıp Edirne'ye müftü olarak sürgün ettiler.

Tunagür Hoca müftülüğe gelince etrafı şöyle bir kolaçan etti, daireyi gözden geçirdi. Etraf dağınık ve metrûk bir vaziyetteydi. Müftülüğün odacısına "Burada ne kadar eski eşya varsa hepsini bahçenin bir kenarına atacaksın." diye emir verdi. Bir iki ay geçince de yavaş yavaş etrafı tanımaya ve camileri dolaşmaya başladı.

Bir gün Üç Şerefeli Cami'ye gitti. Fethullah Gülen Hocaefendi yine her zaman yaptığı gibi namazdan sonra bir sayfa Kur'an okuyup, meal ve tefsirini yapıyordu. Yaşar Hoca bu genç hocayı habersizce

dinledi. Sohbetine ve ilmine hayran kaldı.

Hocaefendi ile tanıştığı günlerdeki bir hatırasını şöyle anlatıyor Yaşar Hoca: "Müftülüğe ilk gittiğimde hoş geldine geliyor hocalar. Orada baktım bir genç, çok nurani bir hali var, sordum, 'Üç Şerefeli Cami ikinci imamı Fethullah Gülen' dediler. Bir gün gideyim dinleyeyim, dedim. Ve bir vakit namazında camiye gittim. Baktım özel bir cemaati var hocanın, namaz kıldırıyor, kıldırdıktan sonra bir aşr-i şerif okuyor ve okuduğunu da tercüme ediyor. Bu gençte çok cevher var dedim. Başka bir gözle bakmaya başladık hocaya. Sonra birkaç üniversiteli gençle tanıştık, siz ne okuyorsunuz diye sordum onlara. Arapça metinler söylediler. Siz nasıl okuyorsunuz falan derken 'Biz Üç Şerefeli Cami'deki hocayla ders yapıyoruz' dediler. Kendi kendime, bu gençte daha başka iş var dedim."

Yaşar Tunagür'ün Edirne'ye gelmesi ile birlikte Fethullah Gülen Hocaefendi yeni bir dost kazandı. Hocaefendi, hayatının ilkbaharında hem kişiliğini geliştirdi hem insanlarla ilişkilerini. Bundan sonraki hayatı Edirne'de geçirdiği iki buçuk senelik zamanın üstüne bina edilecekti.

ASKERLİK (1961)

Hocaefendi 1961 yılının kasım ayında askere gitmek için Karaağaç tren istasyonundaydı. 40'tan fazla kişi onu uğurlamaya gelmişti. Talebeler, esnaf, kabzımal, Yaşar Tunagür Hoca, Salim Arıcı, Hüseyin Top, İsmail Gönülalan, müftülük personeli ve daha nice dostları vardı. Salim Arıcı, Üç Şerefeli'nin baş imamıydı. Hocaefendi'ye bir çıkın hazırlatıp vermişti. İçinde peksimet gibi kolay bozulmayacak azıklar vardı. O mendili senelerce saklayacaktı Hocaefendi. Çünkü ondan böyle bir jest beklemiyordu. Hatta Salim Efendi ona şöyle demişti:

- Askerden sonra da Edirne'ye gel, beraber çalışalım.

Hayretten donakalmıştı Hocaefendi.

"Zira o güne kadar hep bana karşı soğuk davranmıştı. Hutbe vermeyi çok istiyordum. İki buçuk sene zarfında bana bir tek hutbe dahi gönül rızasıyla verdirmedi. Şimdi tam ayrılacağım sırada onu böyle yumuşak görmek beni cidden sevindirmişti. O gün Yaşar Hocaefendi de çok hislenmişti. Zaten hissî ve ince ruhlu bir insan-

dı...” diyerek o günü anlatır Hocaefendi.

Ankara Mamak

Hocaefendi, Ankara'ya geldiğinde Salih Özcan'ı buldu. 5-6 gün kadar onun yanına gidip geldi. Bu gurbette, Salih Özcan ona çok büyük bir teselli kaynağı oldu.

10 Kasım 1961 günü Mamak'taki 1. Tabur, 1. Muharebe Bölüğü'ne teslim oldu. Hocaefendi o günleri şöyle anlatıyor: “11. ayda askere gitmiştim. 1. Taburun 1. Bölüğü'nün 11. eriydim. Yani hep birler vardı… Gösteri mangası içerisinde de bulunuyordum. Kılığıma kıyafetime çok dikkat ederdim. Birkaç defa bölüğün önüne çıkardılar ve örnek asker olarak gösterdiler. Pantolonum yamalı da olsa, muhakkak tertemiz ve ütülü olurdu. Benden iki yaş büyük amcam (Seyfullah) da burada askerlik yapmış.”

Daha ilk günlerde, talim yaptıkları bir sırada bölük komutanı kendisini çağırttı. Fethullah Gülen Hocaefendi bölük Komutanı'nın karşısına geçip selam verdi. Komutan sordu: 'Hoca sen misin?' Hocaefendi: 'Evet.' dedi. Komutan: 'Benim hanım biraz hasta. Getireyim de ona bir oku!' diyerek ondan istekte bulundu. Hocaefendi: 'Ben öyle okuma filan bilmem komutanım. Eğer siz okumanın tesirli olacağına inanıyorsanız sizin okumanız muvafık olur!' Bölük komutanı, olumlu bir cevap alsaydı mutlaka onu 'üfürükçülükle' suçlayacak, bir sahtekâr gibi görecekti. Hocaefendi'nin bu akılcı tutumu komutanın hoşuna gitmişti.

“Meğer beni deniyormuş ve ben de itikadımın mükâfatını gördüm. Bölük komutanı beni belli ölçüde korudu. Rahat edeyim diye de beni telsizci yaptılar. Tabii kurs görmek için dört ay daha kaldık. Ankara'da kaldığım dönem benim için çok sıkıntılı oldu.”

Talat Aydemir-22 Şubat 1962 Darbe Teşebbüsü

27 Mayıs 1960 askeri darbesinden sonra sular henüz durulmamıştı. Hocaefendi, Muhabere Okulu'nda askerken 22 Şubat 1962 günü Ankara'da bir darbe girişimi yaşandı. Kara Harp Okulu Komutanı Albay Talat Aydemir, 27 Mayıs İhtilali'nden sonra etkili bir konum elde edemeyince kendi ihtilalini yapmak teşebbüsünde bulundu.

Fethullah Gülen Hocaefendi, acemilik dönemini geçirdiği Mamak-'ta yaşanan bu hadiseyi şöyle anlatıyor:

“Talat Aydemir, 27 Mayıs'ı yapanlara karşı yeni bir ihtilal yapma

teşebbüsüne girdi. O zamanlar İsmet Paşa hâkim durumda. Talat Aydemir, Mussolini kafasında bir adam. Gelseydi, aynen Mussolini gibi hareket edecekti. O ve yakından onu destekleyenler tamamen diktatör insanlardı. Dinle diyanetle alakaları yoktu. Hatta maneviyatla alay ederlerdi.

İhtilâl teşebbüsü olmadan bir ay evvelinden hazırlıklara başlandı. Bize hakiki mermi verdiler. Karda kışta, tel örgü boyu nöbet tutuyorduk. Hele son günler iyice sıkıydı. Kar altında sekiz saat nöbet tuttuğumu biliyorum. Bir de Ramazan ayı olduğu için, oruç tutuyorum. Yemek yeme fırsatı bulamıyordum. Cebime bisküvi koyar, içtimada subay bana doğru bakmıyorsa ağzıma bir tane atardım. Bu bazen sahur, bazen de iftar olurdu. Namazlarımın çoğu nöbete denk geliyordu. Namazımı yine terk etmiyordum.

Son gece hepimiz pür heyecandık. Üzerimize uçaklar uçmaya başladı. Niyetleri Mamak'ı ortadan kaldırmakmış. Neticede Aydemir tarafı teslim oldu. Böylece Aydemir'in darbe girişimi başarısızlıkla sonuçlandı. Yapılan pazarlık sonucunda yargılanmamak kaydıyla teslim olan Aydemir, ordudan ihraç edildi.

Sabah umumî bir içtima yapıldı. İçtimada silahlar da yanımızdaydı. Ceza olarak silahlarımızın mekanizmalarını aldılar. Elimizde sadece boru gibi bir demir parçası kalmıştı. İki ay kadar da dışarıya çıkmama cezası verdiler. İki ay, muhabere ve temel eğitim kursları gördük.

Dışarıya çıkmadığım için, ben kendimi bütünüyle ibadete verdim. Kış geceleri uzun olduğundan erkenden mescide gidiyor ve gece geç vakitlere kadar ibadetle meşgul oluyordum. Duygu ve düşünce dünyamın iyice durulduğunu hissettim."[13]

Yemek vb. Konulardaki Hassasiyet

Hocaefendi sadece askeriyenin yemeğini değil, çarşıya çıkınca lokantada da etli yemekleri yemiyordu. Zira hayvanların kesimi vb. konularda şüpheleri vardı. Çarşıya çıktığında çorba ve etsiz sebze yemeklerini tercih ediyordu.

Hocaefendi, yemek ve diğer konulardaki hassasiyetini şöyle anlatıyor: "Tam istenen şekilde askerlik yapmadığım için 'oranın yemeği bana helal olmaz' diye düşünüyor ve diğer bazı mülahazalarla askeriyenin yemeğini yemiyordum. Hatta giyeceğim elbiseyi dahi bir

asker talebeden satın almıştım. Bunlara dikkat ediyordum. Önümde yığınla kâğıt ruloları vardı. Fakat yemin ederek söylüyorum ki şahsım hesabına bir nokta konacak kadar dahi kâğıt kullanmadım ve askeriyeye ait kalemden, yine şahsım için bir nokta koyacak kadar dahi istifade etmedim. Çok hassas davranıyordum.

Askerlik deyince, ilk dört ayı unutmam mümkün değildir. Çok sıkıntılı günlerdi o ilk dört ay... İlk gittiğim gün, daha önce tanıdığım Turan adında bir arkadaşla yan yana yatmıştık. Yatak yoktu. Herkese sadece bir battaniye veriyorlardı. Ayakkabıları ayağımızdan çıkarmadan yatardık. Böylece donmaktan kurtulurduk.

Bir de su iktiza ettiği zaman işimiz bitikti. Bünyem çok kuvvetliydi. Tuvalette yıkanırdım. Buzlara basa basa, başımdan matarayla soğuk su döküp yıkandığım çok olmuştur.

Banyolarda askerler dikkatsiz yıkanıyorlardı. Onun için onlarla yıkanmaya da giremiyordum. Bir defasında umumi kontrol yapılacaktı. Muayeneyi çıplak yapıyorlardı. Ben: 'Komutanım, benim dizimden yukarısını annem dahi görmemiştir' dedim. Adam insaflı birisiymiş, 'Geç' dedi ve kurtuldum."

İskenderun'a Gidiş

Sekiz ay sonra kuralar çekildi. Hocaefendi'nin kurası Erzurum'a çıktı. Bu müthiş bir lütuftu. Fakat 'Hoca, senin memleketin Erzurum, onun için olmaz!' dediler. Hocaefendi bir daha çekti yine Erzurum çıktı. Yine 'Olmaz!' dediler. Üçüncüde Diyarbakır çıktı. 'Şimdi de sana zulüm olur' dediler. Dördüncüde İskenderun çıktı, 'Hoca yaşadın' dediler. Onlar kendi duygu ve düşüncelerine göre böyle demişlerdi fakat Hocaefendi çok üzülmüştü. Uzun bir yolculuktan sonra İskenderun'a vardı.

"Askerlik benim için okuma adına ikinci bir merhale oldu..."

"Askerlik döneminde çok hüşyar bir komutanım vardı. İskenderun'da karşılaştım. Allah'ın bir lütfu oldu benim için. Makamı cennet olsun, bu zat mürekkep bir insandı. Şoförüne; 'Askeriyeye kıymetli insanlar gelebilir, sen bunları görürsen bana söyle, ben himaye edeyim.' demiş. Şoförü de benim geldiğimi bizim komutana bildirmiş. Birlikteki vazifem telsizcilikti. Komutan arasıra yanıma gelir şaka yapar, konuşur, 'Gel beraber resim çektirelim' derdi. Askerlik yapan-

lar, bir subayın neferiyle böyle içli, dışlı olmasının çok olağan olmadığını bilirler.

Bu zatta iki hususiyet vardı: Birincisi engin bir tasavvuf bilgisi. Tasavvufî terminolojiye oldukça vakıftı. Çok okumuş. Şark-Garb klasiklerini çok iyi bilirdi. Ben Sadi'yi, Hafız'ı, Molla Cami'yi, Firdevsi'yi, Enveri'yi, onun kadar iyi bilen birisini görmedim. Bizde Sadi bilinirdi, Hafız okunurdu ama Müller'in takdirle yâd ettiği, büyük İran şairlerini ben bir de ondan dinledim. Aynı zamanda Voltaire'i, Rousseau'nun Içtimai Mukavele'sini, Dağdan Mektupları'nı, Emile'i okumamı sağladı. 'Batı'yı mutlaka tanımalısın.' dedi. Askerlik benim için okuma adına ikinci bir merhale oldu...

Rousseau'yu her şeyiyle beğenmem çünkü natüralisttir. Metafizike karşı da tavrı vardır. Tabii bu yanları bizim aldığımız kadim kültürle aşılabilir ama büyük bir filozof olduğu muhakkak. Sonra Şark Klasikleri'ni okudum. Garp'tan bize tercüme edilmiş, Kant ve Schiller-'in 'İnsan Kritiği'ni, Mengüşoğlu'nun enfes tercümesinden okudum. Felsefeye dair değişik tavsiyeleri oldu.

Ölüm döşeğinde yatarken de ziyaret etmiştim. Dedi ki: 'Ben seninle beraber hacca gidebilmek için bu sene emekliliğimi istiyordum. Sen bana askerken, 'Komutanım geze geze gidelim.' demiştin. Ben de onu düşünüyordum, galiba ölüp gidemeyeceğim.' dedi. O esnada Efendimiz'in adını bir daha andı, 'Dudaklarım!' dedi ve dudaklarını yaladı... İşte böyle bir insandı. Onun eline düşmem de benim için bir bahtiyarlıktır. Birinci zırhlı tümene tayin edilince, ben onun hoşgörüsüyle vaaz edebiliyordum. O olmasaydı bana vaaz ettirmezlerdi. Bana bir çocuk gibi sarıldı. Hıçkıra hıçkıra ağladı. Ben tabii 4 sene ailemden ayrı kalmıştım, Erzurum'a gidememiştim. O da evlenmiş, hanımından ayrılmış, tek başınaydı. Benimle teselli oluyordu. Tasavvufi yaklaşımla konuşurdum, beni zevkle dinlerdi. Hatta hiç unutmam. Bir gün ben camide yine vahdet-i vücud, panteizm, deyip, Hallac'ın 'Tavasin'inden bahsederken, o camiden dışarıya çıktı ve başını sallayarak; 'Bu aptallar, bu cahil insanlar, Hallac gibi seni de taşlaya taşlaya öldürecekler, ödüm kopuyor!' dedi. Bu engin insanın, kitap okuma mevzuunda büyük tesiri oldu."[14]

Sarılık

Hocaefendi, askerde iken az yiyor, az uyuyor ve tam beslenemiyordu. Gıdasızlık yüzünden yaz mevsiminde çok hırpalandı. Halsizlik

baş gösterdi. Ayakta duracak dermanı kalmadı. 'Gözlerinde sarılık var' dediler. Doktora gitti. Fakat 'Bir şeyin yok' deyip geri gönderdi doktor. Birkaç gün sonra bütün vücudu sapsarı olunca tekrar doktora gitti. Bu sefer de doktor: 'Aman çok tehlikeli' dedi ve Hocaefendi'yi hastaneye yatırdı. Uzun bir müddet hastanede kaldı. Daha sonra üç ay hava değişimi verdiler.

"Hasta ve alil bir halde Erzurum'a gitmek üzere trene bindim. Arif Başçavuş bana bir çanta almıştı. Eşyalarımı ona yerleştirdim. O çantayı daha hâlâ, değerli bir hatıra olarak saklarım..." der Hocaefendi.

Dört Yıl Sonra Erzurum'da…

Hocaefendi, Erzurum'dan 1959'da çıkmış, askere giderken memleketine uğrama fırsatı bulamamıştı. Aradan dört sene geçmişti. Bu duygular içinde, hasta bir halde trene bindi. Eşyaları Arif Çavuş'un aldığı çantanın içindeydi. Tren tıklım tıklımdı. Bir ara yorgunluktan koridora uzanmak zorunda kaldı. İskenderun sıcak olduğu için Erzurum'a göre ince sayılabilecek elbiseler giymişti. Erzurum'un soğuğuna karşı faydalı olacak durumları yoktu. Yolculuğun zor şartları altında farkına varmadan üşüttü. Adaleleri donmuş gibiydi. Bütün vücudu ağrıyordu. Bu ağrılar uzun süre ona çok azap çektirecekti.

Nihayet Erzurum'a inmiş, evlerinin bulunduğu mahalleye gelmişti. Evleri çıkmaz sokaktaydı. Geleceğinden kimsenin haberi yoktu. Hocaefendi, sokağa girince etraftan:

- Asker geliyor, asker geliyor… diye bağıranlar oldu.

Bu çığlıklar arasında evlerinin tam önüne gelmişti. Kapıyı çaldı. Annesi karşısındaydı! Refia Hanım, evladını tanıyamamıştı. Neden sonra:

- Sen Fethullah mısın, diye sordu ve boynuna sarıldı.

Kadıncağız gün boyu ağladı çünkü Fethullah Gülen Hocaefendi, Erzurum'dan tam fizyonomik olarak değişmeye başlayacağı sıralarda çıkmıştı. Annesinin hayalinde dört yıl boyunca hep o eski haliyle kalmıştı. Bir de hiç beklemediği bir zamanda, ansızın gelmişti. Kardeşlerinde de değişiklik olmuştu. Mesih çok tuhaftı...

O akşam evde müthiş bir olay yaşandı. Kardeşi Mesih Efendi, ağabeyinin Edirne'ye gitmesinden o güne kadar hiç konuşmamıştı! Akşam eve gelip Hocaefendi'yi görünce, dili çözüldü, konuşmaya

başladı.

- Ağabey, ağabeyim, hoş geldin! diye boynuna sarıldı ve gözyaşları döktü. Evde neredeyse bir bayram havası vardı. Babası Ramiz Efendi sevincini abartmadı. Tebessüm etmekle yetindi. Hem Hocaefendi'nin gelmesine çok sevinmiş hem de oğlunun ailesiyle konuşmaya başlamasına memnun olmuştu.

Hocaefendi, dört aya yakın Erzurum'da tedavi olduktan sonra tekrar İskenderun'a döndü. Ondan sonra her cuma İskenderun Merkez Camiinde vaaz etmeye başladı.

Yaşar Tunagür Hoca'nın İzmir'e Tayini

1963 yılında Yaşar Tunagür Hoca'yı Edirne'den alıp İzmir'e vaiz olarak gönderdiler. O sırada Fethullah Gülen Hocaefendi askerdeydi. Önce Hocaefendi'nin ve ardından Yaşar Tunagür Hoca'nın ayrılmasıyla, "Sanki Edirne bomboş kaldı, çok hüzünlendim." der Hüseyin Top Hoca.

Yaşar Tunagür, vaazlarında veya konuşmalarında çok cesur konuşuyordu. Müftülüğe bir canlılık getirmişti. Çok hareketli ve disiplinliydi. Vali, bu hocayı çok severdi. Onu valiliğe çağırmaz, kendisi kalkar müftülüğe kadar gider, çayını içerdi. Bu gelişmeler üzerine önce valiyi Edirne'den aldılar, arkasından da Yaşar Tunagür Hoca'yı.

Yaşar Hoca İzmir'e gidince Kestanepazarı Camiinde vaazlar vermeye başladı. Orada İmam Hatip ve İlahiyata Talebe Yetiştirme Derneği'ni hayata geçirdi. Yaşar Hoca İzmir'de 1963'ten 1965'e kadar iki yıl kalacaktı.

Komplolar...

Bir yaz günüydü. Ramiz Efendi yine İskenderun'a oğlunu ziyarete gelmişti. Hocaefendi, cuma vaazında hiç kimsenin rahatsız olmayacağı kadar yumuşak ve ortadan mevzulardan konuştu. Zaten çok duyguluydu. Hutbeyi de o okudu. Ama bir askerin izinsiz vaaz etmesi dahi tutuklanması için yeterliydi. Meğer daha önceki konuşmalarını teker teker tespit etmişler. Hocaefendi, her günkü gibi cumadan sonra dışarıya çıktığında caminin dört bir yanının, silahlı askerler tarafından sarılmış olduğunu gördü. Sanki eşkiya arıyor gibi camiyi basmışlardı.

Hocaefendi, olumsuz bir hadiseye meydan vermemek için hemen birliğin başındaki komutanın yanına gitti. Selam verip teslim oldu.

Komutan iyi bir insandı. O gün kaçan diğer adi suçlularla beraber onu da inzibat merkezinde bir hücreye koydular. Sonra inzibat merkez komutanı geldi. Hocaefendi'yi getiren kumandan hemen öne geçti. 'Efendim, hemen geldi, selam çaktı ve teslim oldu' dedi. Buna rağmen öbürü kinini ifade etti. 'Gelmeseydi...' deyip bir küfür savurdu.

Vahdeddin Bey'in Hocaefendi'ye anlattığına göre bu komployu hazırlayan bir binbaşıydı. Ve bu adam daha sonra askeriyeden atılmış, perişan bir hâlde de ölmüştü...

İkinci Menemen

Cuma çıkışında Hocaefendi'nin hemen gidip teslim olması hadiseyi yatıştırmıştı. Yoksa esas gaye orada ikinci bir Menemen Hadisesi çıkarmaktı. Askerlerden bir ikisi 'Vurun şu herifi' deyince halk bağırıp çağırmaya başlamıştı. İyice gerginleşmişti hava. Bunlar olurken Hocaefendi daha caminin içindeydi. Çıkıp da teslim olunca yapacak bir şeyleri kalmadı. Belki az müterreddit davransaydı, onu vuracaklardı. Çünkü o binbaşı tarafından bazı askerler iyice doldurulmuş ve oraya bu gaye ile gönderilmişlerdi.

Bundan sonra asıl sıkıntıyı Vahdeddin Bey'le Nihad Karakum çekti. Hocaefendi'yle alakaları olduğu için memuriyetten uzaklaştırıldılar. O günkü hadiseyi gazeteler haber olarak verdiler... Hocaefendi, ertesi gün askeri mahkemeye çağrılacaktı. Geceyi sıkıntı içinde geçirdi.

Mahkemede, hâkim binbaşı çok ağır laflar etti. Demediğini bırakmadı. Hakaretlerle dolu bir muhakemeden sonra onu tutukladı.

Tahliye

Hocaefendi'nin lehindeki olumlu kanaatler mahkeme heyeti üzerinde toplanınca hâkimlerin tavırları değişti. Hiç beklemediği bir anda, kendisine küfür yağdıran o binbaşı, elinde çantayla hapishaneye geldi. Daktilosunu da yanında getirmişti. Hocaefendi'yi de müdürün odasına aldılar. Daha önce zorla aldıkları ifadeleri bir bir değiştirip, yerine mahzursuz ifadeler yazdı. Sonunda da: 'Bundan böyle, hapishaneye atılmasını gerektiren bir şey yok. Çıkarın, 10 gün disiplin cezası verin' dedi. Hocaefendi'yi disiplin yerine çıkardılar. Orada eline Mehmet Akif'in Safahat'ı geçti ve kaldığı müddet içinde hep onu okudu. Günü gelince de serbest bıraktılar.

'Fatih'in Torunu Fethullah'

Hocaefendi o günleri şöyle anlatır: "Bana isnad edilen suçlar çok ağır cezayı gerektiren suçlardı. Hadise, ihtilale teşebbüs ve halkı devlet aleyhine ayaklandırma, gibi inanılmayacak şeylerdi. Buna rağmen Cenab-ı Hakk'ın lütfuyla, hiçbir şey olmadı. Dosyayı da tamamen kaldırdılar. Yeni İstiklal Gazetesi, haberi sürmanşet yaptı. Hatırladığıma göre de 'Fatih'in torunu Fethullah' diye yazmışlardı. Diğer gazeteler de kendi duygu ve düşünceleri istikametinde haberi değerlendirdiler."

Erken Gelen Tezkere

İkinci bölüğün komutanı Mahmud Mardin adında bir yüzbaşıydı. Çok sert bir insandı. Fakat o da her zaman gidip Hocaefendi'nin vaazlarını dinliyordu. Hocaefendi'nin bundan haberi yoktu. Disiplin cezası bitince bu komutan hemen onun yanına gidip: 'Ben seni çok dinledim. Şimdi seni evine göndereceğim. Artık askerlik bitti. Ben tezkereni arkadan gönderirim' dedi. Tabii böyle bir hadiseyi hiç beklemiyordu Hocaefendi. Çok sevindi. Daha askerliğinin bitmesine 34 gün vardı. 24 ay askerlik yapılan bir dönemde, bu çok büyük mutluluktu. Hocaefendi'yi böylece 34 gün evvelinden saldılar, tezkeresini de arkasından gönderdiler...

"Hayatımın en kâbuslu günleri sona ermişti. İki sene ihtilaller ve ihtilal teşebbüsleri ile yüz yüze yaşadığım ve 'Korkulu bir rüya görüyorum, uyanınca geçecek' diyerek kendimi ikna ettiğim ve bu ikna ile sabredebildiğim askerlik artık bitmişti.

Birkaç gün İskenderun'da kaldım. İskenderun'da nakliye işi de yapan büyük bir şirketin sahibinden -ki biz onunla ciddi dosttuk- teklif aldım. Şirketin başında duracaktım. O gün için çok cazip görünen bu teklifi hiç düşünmeden reddettim. Ve Erzurum'a döndüm."

Fethullah Gülen Hocaefendi 1963 yılının ekim ayında İskenderun-'da askerliğini tamamlayıp ailesinin yanına döndü. Beş altı ay kadar Erzurum'da kaldı. Erzurumlular onu bir sene önce hava değişimi sırasında verdiği vaazlardan ötürü "Edirneli Hoca" diye tanıyorlardı.

Hocaefendi, Erzurum'a döndüğünde sağlık durumu yine bozuktu. Gıdasızlığın üzerine bir de askerde yaşadığı son hadiseler onu iyiden iyiye yıpratmıştı. Eğer bünyesi güçlü olmasaydı, üst üste gelen

darbeler onu yatağa serebilirdi. Ayrıca ilk dört senelik hasret valide-sine çok dokunmuştu. Onun için durmadan diretiyor ve onun Erzu-rum'dan ayrılmaması için elinden gelen her çareye başvuruyordu. Oğlunu memleketinden biriyle evlendirmek için ısrar etmesinin sebeplerinden biri de buydu.

YENİDEN EDİRNE'YE DÖNÜŞ... (1964)

Erzurum'u çok seviyordu Hocaefendi. Fakat yüreğine taş basıp ondan ayrılmaya mecburdu. Çünkü o gün de "Mukaddes Göç"te anlattıklarının şuurundaydı. Ve bilhassa Edirne'ye ilk gidişinde kal-dığı sürece bu şuur iyice ruhuna yerleşmişti. Annesi diretse, babası eski ısrarını terk etse de Edirne'ye veya başka bir yere mutlaka gidecekti.

Edirne'yi istemesinin sebeplerinden biri de Üç Şerefeli'ye olan aşırı sevgisiydi. Orayı arzu ediyor ve tekrar orada vazife yapmak istiyor-du. Bu cami kendisine Selimiye'den daha sevgili geliyordu.

O günlerde Yaşar Tunagür Hoca'dan boşalan müftülüğe vekalet eden Hüseyin Top Hoca, Fethullah Gülen Hocaefendi'nin askerden dönüşünü şöyle anlatıyor:

"Aklımdan 'Artık bu Fethullah Efendi bir daha Edirne'ye dönmez ne evi var ne barkı' diye geçiriyordum. Edirne'de bıraktığı sadece kitapları vardı. Kendisinden Allah razı olsun askerliği bittikten sonra yine Edirne'mize geldi. Terhis olduktan sonra bir süre Erzuru-m'da kalmış, bilahare de 1964'ün yaz mevsiminde Edirne'ye tekrar geldi."

Hocaefendi'nin daha önceden vaizlik vesikası olduğu için 4 Tem-muz 1964'te Kur'an Kursu öğreticiliğine tayin edildi. Bir taraftan da vaazlara devam etti. Aynı zamanda Darülhadis Cami imamlığı göre-vini de sürdürdü. Darülhadis Camiinin aslında imamı vardı fakat yaşlı ve hasta olduğundan Fethullah Gülen Hocaefendi'yi ikinci imam olarak atamışlardı. Orada vekil imam olarak vazifeye başladı. Müftülük, maaşın yarısını Hocaefendi'ye, diğer yarısını da evinde dinlenmekte olan yaşlı imam Salim Ülperli'ye veriyordu. Hoca-efendi kendisine verilen maaşı almadı, esas birinci imamın aylığı olduğunu düşünerek parayı akşam götürüp evinde imama verdi. Kapıya çıkan oğluna 'Müftülük bu parayı bana verdi ama ben parayı

hocama iade ediyorum, çünkü hocam hasta ve yaşlı, paraya benden daha çok ihtiyacı var.' dedi. Ve bunu zaman zaman da yapmaya devam etti. Bu fedakârlığını, bizzat hocanın oğlu müftülüğe gidip anlatmıştı.

Askerde başından geçen hadiseler basına intikal ettiği için artık Hocaefendi tanınmaktaydı ve o günlerde bir gazete onun vazifeye başlamasını mesele yapıp haber olarak verdi. Bu sebeple Edirne'ye gidişi de olay oldu. Gazete, "Böyle bir adam, nasıl olur da devlet memuru olur?" demekteydi. Basının takındığı bu menfi tavır tesirini kısa zamanda gösterdi. Ve artık Hocaefendi her gittiği yere, peşinde beş on gölge ile beraber gitmekteydi; adım adım takip ediliyordu.

Bir taraftan böyle ciddi bir takip altına alınırken diğer taraftan da Kur'an kursunun idarecilerinden bazıları tarafından pasifize edilmek için bir sürü komployla karşı karşıya bırakılıyordu. Onun aktif bir insan olmasını sistem hazmedemiyordu. Dolayısıyla hem içten hem de dıştan yoğun bir tazyik altında bulunuyordu.

Hocaefendi, her şeye rağmen hizmetlerine devam etti. Darülhadis Camiinin içinde büyük bir oda yaptırdı. Burası hem imam odası olacaktı hem de talebe okutacağı mekân. Bu günler en bereketli günleri oldu. Edirne'de görülmemiş bir talebe hizmeti, işte bu küçük odada başladı. Talebelerle meşgul olmak çok hoşuna gidiyordu.

SUAT YILDIRIM'IN EDİRNE'YE MÜFTÜ OLARAK TAYİNİ

Hocaefendi askerden dönmüş, yeni vazifelerine dört kolla sarılmış, heyecanla işe başlamıştı. Tam o sırada Edirne'ye yeni bir müftü geldi. 1964 yılının ekim ayında Suat Yıldırım Hoca, Diyarbakır'dan Edirne'ye müftü olarak atandı. Hocaefendi ve Suat Yıldırım Bey çok güzel anlaşıp kaynaştılar.

Hocaefendi, o günleri şöyle anlatıyor: "Bu arada Suat Bey de Edirne'ye müftü olarak geldi. Değişik yönlere çekilmesin diye ona ayrı bir ev tuttuk. Ben de ayrı bir evde kalıyorum. Ancak ikimizin evi de çok kötü ve hırpani idi.

Bir gün erkenden Suat Bey'i ziyarete gittim. Bana: 'Bu evde çok pire var, bir türlü uyuyamadım' dedi. Ben de 'İki odalı başka bir ev bulalım, odanın birinde siz, diğerinde ben kalırım.' dedim. Hemen

yeni bir ev bulduk. Odanın birine Suat Bey, diğerine ben yerleştim. Ben o kötü evden, Suat Bey de pireli yerden kurtulmuş olduk."

Prof. Dr. Suat Yıldırım Hoca, hatıralarında o günlere şöyle değiniyor:

"…Hassasiyetime dokunmayacak, rahatsız etmeyecek bir samimiyet ve şefkatle bana bir ağabey gibi davranıyordu. Hemen bütün hizmetlerde bana fırsat bırakmayacak tarzda önce kendisi davranırdı. Sobayı yakmak, yemek hazırlamak, bulaşık yıkamak, evi temizlemekte hep önce davranırdı.

Hocaefendi karaciğerinden rahatsızdı. Bu rahatsızlık sebebiyle alerjisi vardı. Her yemeği yiyemezdi. Kaşıntılarının çok şiddetli olduğunu söylüyordu. Bazen, sinirlendiği veya kendisini rahatsız edecek bir tavır gördüğünde bu alerjik durum azar ve onu günlerce kaşındırırdı. Hatta çok kere vücudu kanadığında çamaşırlarını değiştirmek zorunda kalırdı. O günün iptidai şartları düşünülecek olursa, günde birkaç defa çamaşır değiştirme zorunda kalmak, tahammül edilecek bir şey değildi. Hele kışın çamaşır yıkamak başlı başına bir çileydi. Hocaefendi ise temizliğe karşı çok hassastı. Bazen muhatapları onun bu ruh halini anlamaz ve çok kaba davranırlardı. Bu durum onu fevkalade rahatsız eder fakat muhatabının kalbini kırmamak için susardı.

Başkaları için geçerli olduğunu düşünmese de kendi nefsi için geçerli olmak üzere şöyle dediğini hatırlıyorum: 'Nefsime güvenemediğimden, ilk gençliğimden beri Rabbime dua ettim: Çevremdekileri rahatsız etmeksizin beni rahat bırakmayacak bir sıkıntıyı benden eksik etme, diye. Bu alerjik sıkıntımı, bu kabilden kabul ediyorum.'

SIKINTILARA RAĞMEN SOHBETLERE DEVAM…

Hocaefendi, Edirne'deki zor şartlara rağmen bu dönemde, Risaleleri okumayı daha da sıklaştırdı. Bunu şöyle anlatıyor: "Okuyacağımız bölümü daha önce bir kâğıda yazıp geliyor ve öyle okuyorduk. Sıkı bir takip içindeyiz. Kapının önünde polis nöbet tutuyor. Onların rahatsız olacağı tabirleri ve isimleri, remiz halinde yazıyoruz, okurken aslî haliyle okuyoruz."

Ramazan Bayramı yaklaşmıştı. Hocaefendi, bayram tebrik kartı bastırmak istedi. Zira o zamanlar bayram kutlama kartları önemli bir işleve sahipti. Diğer taraftan, bu kartın sıradan olmayıp hiç değilse azıcık bir mesaj taşımasını, böylece gönderdiği arkadaşlara bir teselli vermesini de düşünmüştü. Bunu da başka bir ifade kullanmaksızın, sadece bir hadis-i şerif mealini nakletmekle yapacaktı. Tebriğin arkasına da Habbab ibn Eret hadisini yazdı:

"Habbab ibn Eret (radıyallahu anh) anlatıyor: Allah Rasulü, Kâbe'nin duvarının dibine oturmuş, düşünüyordu. Başını da örtmüştü. Yanına vardım ya Resûlallah! Dua etmez misin Allah'a bize yardım etsin, dedim. Bunun üzerine Allah Resûlü, kaşlarını çattı ve şöyle dedi:

- Siz de ıstırap mı çekiyorsunuz. Allah'a yemin ederim sizden evvel insanlar, sırf inançlarından dolayı alınır, hendeklere yatırılır, demir testerelerle biçilirdi ve yine dinlerinden dönen olmazdı. Yine sizden evvelki o insanların demir taraklarla etleri kemiklerinden ayrılır da yine onlar dinlerinden dönmezdi. Allah'a yemin ederim, Allah bu dini tamamlayacaktır fakat siz acele ediyorsunuz..."[15]

Kartın bir tarafına bu hadisi, öteki tarafına tebrik cümlesi ile adresi yazıp matbaaya verdi. Matbaanın bildirdiği vakitte kartları almaya giden Fethullah Gülen Hocaefendi, basılan kartların Emniyet görevlisi tarafından alındığını hayretle öğrendi.

KIZIL KIYAMET

Matbaacı, kanun gereği bu tebriklerinden bir nüshasını göndermişti savcılığa. Derken emniyette, adliyede kızıl-kıyamet kopmuştu.

Gece vakti, hafif hafif de kar yağıyordu. Hocaefendi, dışarıda bir gürültü duydu. Pencereden baktı, Resul Bey ve yanında tayfası... Hemen baskın olacağını anladı ve onlara göre mahzurlu sayılan kitapları kütüphanenin arka tarafına attı. Kapı çalındı, açtı Hocaefendi. Her tarafı aradılar, pek bir şey bulamadılar. 'Öbür odayı da arayalım' dediler. Hocaefendi: "Orası Müftü Efendi'nin odası, benimle alakası yok" dedi. İnsaflı insanlardı, ısrar etmediler ve Hocaefendi'yi alıp emniyete götürdüler. Resul Bey, Hocaefendi'nin askere gitmeden önce Edirne'de tanıdığı birisiydi. Hatta onun merdiven boşluğuna itilmesini o önlemişti. Ancak Emniyet müdürü

kesin emir verince Hocaefendi'yi almaya o gelmişti.

Emniyet müdürü genç birisiydi ve mütecavizdi. Toyluğunu çalım ile örtmeye çalışan bir tip... Kendisinin bayram tebriği için getirildiğini sandı Hocaefendi; ancak esas sebebi orada anladı. Emniyet müdürü, Kur'an kursu mütevellisi tarafından iyice doldurulmuştu. Ve esas baskını onlar yaptırmıştı. Müdür, Hocaefendi'ye: "Bak, Fethullah! Seni son defa ikaz ediyorum. Sen talebe ile meşgul olmayacaksın. Aksi halde buraya tekrar alır ve ne yapacağımı da bir ben bilirim bir de Allah bilir!" dedi. Hocaefendi de "Burada kuvvetlisin, yaparsın. Ama bir de bu yerin altı var. Seninle orada hesaplaşırız." diyerek cevap verdi.

Bir başkomiser vardı orada. Gece gündüz sarhoştu. O da Hocaefendi'yi hesaba çekti. Yazdırdığı bayram tebriğini vatana ihanet olarak vasıflandırıyordu. Ayrıca Kadir gecesinde, arkadaşlarıyla çok samimi bir hava içinde geceyi geçirdikten sonra birbirilerine gayet içten ve yürekten sarılıp ağlayışlarının da hesabını vermek zorunda kalmıştı Hocaefendi.

Hâkim, tebrikleri müsadere etti. Milleti ayaklandırmaya matuf bildiri saydı ve sorgulamadan sonra Hocaefendi'yi bıraktı.

Fethullah Gülen Hocaefendi, bir başka yargılama mevzusunu ise şöyle anlatıyor:

"Suat Bey'in isteği üzerine bayramda Eski Camide vaaz verdim. Hutbeyi de camiin imamı Ekrem Hoca okudu. Konuştuğum şeylerde rahatsız edecek bir şey yoktu. Benim her sınıf insana ayrı ayrı seslenişim, bölücülük kabul edildi. Niçin ayrı ayrı; adliyeci, muallim, esnaf, tüccar, demişim!.. Allah Allah! Bugün herkes böyle konuşuyor!..

Ekrem Hocaefendi'nin konuşmaları da benim üzerime yıkıldı. O çok şiddetli konuşmuştu. O gün camiye gelip vaaz dinleyenler çok rencide olmuşlar. Sadece bayram namazı için gelenlerle günlük cemaat arasında çok büyük farklılıklar olduğunu bu hadise münasebetiyle daha iyi anlamış oldum. Hiç ümit etmediğim, daha önceden tanışıklığımız olan kişilerden bazıları bile o günkü konuşmaları hazmedememiş hatta birisi 'Evimize yaralı olarak dönüyoruz' gibi tariz-lerde bulunmuştu...

On beş kadar amme şahidi gelip mahkemede aleyhimize şehadet etti. Bizi müdafaa eden şahitler de vardı. Onlardan birinin de istih-

barat hesabına çalıştığını daha sonra öğrendik. Sözde mahkemede bizim lehimize konuşuyordu. Halbuki aleyhimize rapor hazırlayanlardan biri oydu.

Bizim lehimize konuşanlardan Rıfat Bey diye bir şahıs vardı. Daha önceleri çok kötü bir hayat yaşayan ve daha sonra İslamî hayata dönen bu zat Edirne ileri gelenleri tarafından tanınıp saygı duyulan bir kişiliğe sahipti. Mahkemede lehimize konuşması, mahkeme heyeti üzerine çok ciddi tesir etmişti.

"KENDİMİ BULDUM"

O gün söylediklerinden hatırımda kalan şu sözü oldu: 'Sayın hâkimler, geçmişimin nasıl olduğunu çok iyi bilirsiniz. Kale içinde içip nara attığım zaman herkesin ödü kopardı. Ben de bir devlet memuruyum. O zaman öyle idim. Şimdi de gördüğünüz gibi böyleyim. Benim bu dönüşüm bu arkadaşlar sayesinde oldu. Oraya gidip geldim ve kendimi bulup idrak ettim. Bütün kötülüklerden kurtuldum.'

Daha önce hâkimlerle savcılarla beraber yiyip içen Rıfat Bey, bizim Darülhadis Camiinde yaptığımız sohbetlere devam etmiş ve Cenab-ı Hak da onu hidayete erdirmişti. Ondaki bu ani değişiklik bütün Edirneli tarafından ilgiyle izlenmişti. Uzun boylu, görkemli bir insandı. Tabii ki onun söyledikleri o gün için çok mühimdi. Ve daha sonra da bu sözlerin tesirini görecektik.

USUL BİLMEMEK

Ancak mahkeme aleyhte konuşanların sözüne daha çok itibar ediyordu. Zaten biz de usul bilmediğimizden dolayı müdafaalarımızda çok açık veriyoruz. Ekrem Hoca'nın sert konuşmaları da oluyordu. Dosya tevhid edildiğinden dolayı söylenenlerin hepsi her ikimizi de bağlayıcı durumda oluyordu. Mahkeme heyetinin bize karşı tavrı çok sert ve haşindi.

Sanat Okulu'nun müdürü aleyhte konuşanlardan biriydi. Sözde ben, 'Şuraları basmalı, bunlara şöyle yapmalı…' gibi sözler söylemişim. Mahkeme heyetinden izin istedim ve 'Bu şahsa sorun bakalım, şu, şu sözleri de söylemiş miyim?' dedim. Bu sözler daha ziyade

huzur ve sükûn adına söylediğim sözlerdi. Sorulunca adam: 'Hopörlör bazan cızırtı yapıyordu, duymadım.' dedi. Ben yine kalkıp 'Hoparlör hep benim aleyhime olacak sözlerde çalışıp lehimde olacak sözlerde cızırtı mı yapıyordu. Çelişkisi bu kadar açık olan bir kişinin söyledikleri dinlenemez ve itibara alınamaz' dedim. Adam kararıp kaldı ve hiçbir şey söyleyemedi.

Bir hazine avukatı vardı. Çok defa teravih namazını benim arkamda kılardı. Birkaç defa da beni iftar yemeğine götürmüştü. Tanışırdık. O da aleyhime şehadet etmeye gelmişti. Hâkim, beni göstererek 'Bunu tanıyor musun?' diye sorunca yüzüme baktı ve 'Tanımıyorum' dedi. Ardından da 'Camiye girdim. Camide bir ihtilal havası vardı. Sarığının ucunu yana sarkıtmış veryansın ediyordu.' dedi.

Israrla söz istedim. Nihayet razı oldular. Ayağa kalktım ve şunları söyledim: 'Sayın avukatın sözleri hakkında bir şeyler arz etmek istiyorum. Değerlendirmenizi ona göre yapın. Bu şahıs, senelerce benim arkamda teravih namazı kılmıştır. Bunun yüzlerce şahidi vardır. Salim Arıcı ile beni kaç defa iftar yemeğine götürmüştür. Sonra hatırımda kalmayacak kadar çok sayıda bir yere oturup çay içmişizdir. Şimdi bir insan arkasında teravih kıldığı, beraber aynı sofrada yemek yiyip aynı masada çay içtiği birini 'Ben tanımıyorum' derse, onun diğer sözlerine de ancak o kadar itimat edilir.

Ben bunları söyleyince, adam heyecanlandı, 'Tanıyorum' dedi. Sonra da kaşkolunu tutup mahkeme salonunu terk etti. Bütün bu olanlar hep bizim adımıza zaferdi. Mahkeme uzun süre devam etti. Bana on seneye yakın bir ceza düşünülüyordu. Zaten vaizlik vesikamı da almışlardı. Artık vaaz edemiyordum. Bütün bunlar Ferit Kubat'ın başının altından çıkıyordu..."

Ferit Kubat o sırada Edirne valisiydi. Daha sonra da 12 Mart'ta İçişleri Bakanlığı yapmıştı. Hocaefendi'ye karşı dopdoluydu. Kinini gayzını adeta kusacak yer arardı. Bir defasında bütün din görevlilerini toplamıştı. Hocaefendi de gitmişti. Vali orada onun gözünün içine baka baka ve herkesin anlayacağı şekilde: "İçinizde bazı aşağılık hainler var. Bunları ezeceksiniz..." diyordu.

Vali, Hocaefendi'nin yakasını bırakmıyordu. Bu arada Suat Yıldırım Hoca, altı ay kadar Edirne'de kaldıktan sonra mecburen askere ayrıldı.

Vali Ferit Kubat çok zulmediyordu. Onun gözünde Hocaefendi'yi "hain" yapan şey, aktif bir hoca olmasıydı. Hocaefendi'yi sürekli takip ve baskı altında tutuyordu.

Ferit Kubat, bir ara izne ayrılınca Hocaefendi bunu fırsat bilip o da ayrıldı. Hocaefendi'nin gayesi Edirne'den başka bir yere tayinini yaptırmaktı. Çünkü Edirne kendisi için artık sadece bir kâbus olmuştu. Emniyet Müdürü, "Kursta talebe okutmayacaksın." diye sıkıştırıyor; vali elinden vaizlik vesikasını alarak, vaaz etmesine engel oluyordu... Ve o tek başına bütün bunlarla mücadele etmek zorunda kalıyordu...

Ankara'ya gitti. Diyanet İşleri Müdürlüğü'ne Kırklareli'ne gitmek istediğini söyledi ve isteğinde ısrar etti. İki belge hazırlandı. Biri alakayı kestiğine, diğeri de yeni vazifeye başlamasına dairdi. Onları eline alıp Edirne'ye döndü. Bu arada, Ferit Kubat, Edirne'den ayrılmıştı.

KIRKLARELİ'NE TAYİN (23 TEMMUZ 1965)

Ferit Kubat'tan boşalan Edirne Valiliğine Nail Memik adında, cumaları da kılan, yumuşak tabiatlı bir vali yardımcısı vekalet ediyordu... Başından bir belayı defetmek için olsa gerek, Nail Memik, Hocaefendi'nin tayin belgesini imzaladı. Elinden vesikanın alınmış olmasını hiç mesele yapmadı. Hocaefendi, Edirne'den ayrılsın da ne olursa olsun, razı gibiydi... Fakat kaderin cilvesi, bir müddet sonra Nail Memik de Kırklareli Valiliği'ne tayin edilecekti.

23 Temmuz 1965 günü Hocaefendi'nin Kırklareli'ne tayini çıktı. Edirne'den ayrılarak yeni görevine başlamak üzere Ağustos 1965'te Kırklareli'ne gitti. Bu arada Yaşar Tunagür Hoca, 1965'te de İzmir'den Ankara'ya gitti ve Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı oldu.

Hocaefendi, 11 Mart 1966 tarihinde İzmir'e tayin oluncaya kadar Kırklareli'nde yaklaşık 8 ay kadar vazife yaptı.

O yıllarda genellikle her türlü dini faaliyet bazı çevrelerce gericilik olarak algılanıyordu. Özellikle Kırklareli'ndeki yerel Atayolu gazetesi, Hocaefendi'nin her sözünü ve hareketini "Devrimlere Saldırı" olarak görüyordu. Böylece Hocaefendi hakkında sürekli soruşturma açılıyor ama her seferinde takipsizlik kararı veriliyordu.

ABDÜLHAMİD ORUÇ ANLATIYOR:

"Hocaefendi Edirne'den gelir gelmez, ilk gün benim çarşıdaki kitapçı dükkanıma geldi. Öğleden sonra ikindi vakti gibiydi. Oturduk, çay kahve içtik. Burada bizim tanıdık otelci Hasan Akkaynak vardı. İstanbul Oteli'nin sahibi idi. Ona 'Edirne'den bir hocamız geldi, kalacak bir oda ayarlayalım.' diye söyledik. Böylece Hocaefendi yirmi gün kadar İstanbul Otel'de kaldı.

Ondan sonra Kırklar Şehitliği'nin tam karşısında caminin avlusunda bulunan ve cami derneğine bağlı olan binada Hocaefendi iki ay kadar kaldı. Dernek mensuplarından bazıları kendi aralarında 'Kime sordular da burayı lojman haline getirdiler?' şeklinde bazı şeyler konuşunca Hocaefendi oradan hemen çıktı. Adını, sonradan 'Bülbül Yuvası' diye koyduğumuz Paşaçeşme sokaktaki iki katlı, üst katına içerden merdivenle çıkılan 70-80 metrekarelik evi bulup kiraladık. Hocaefendi İzmir'e gidinceye kadar o evde kaldı.

Cuma vaazlarında, bayram vaazlarında ve Ramazan ayında yatsıdan önce teravih vaazlarında merkezde bulunan Hızırbey Camiinde vaaz ederdi. 1965 Yılında Ramazan ayı 24 Aralık'ta başladı ve 22 Ocak 1966'da bitti.

Hocaefendi ile kahvelere giderdik. Oturanlardan veya kahve sahibinden rica ederdik, sizinle beş on dakika sohbet etmek istiyoruz derdik. Bunun gibi birçok kahvede konuşmalar yaptık. Ayrıca dükkânlara gider, esnafı ziyaret eder, bir çayhanede toplanıp onlara sohbet ederdik. Ama şimdiki gibi değil. O zaman biz bu sohbetleri mevcutlu, belli sayıda insanla yapardık. Peşimizde sürekli bir polis memuru bulunurdu. Söylediğimiz, konuştuğumuz şeyleri duyacak kadar alenen bir koruma memuru gibi yanımıza kadar yaklaşırdı. Biz dolaşırdık şehrin içinde, o da sürekli 20-30 metre peşimizde dolaşırdı. Eve gelinceye kadar arkamızda idi. Adeta eve teslim eder giderdi.

Ev sohbetlerimiz olurdu. Köylere giderdik, köylerde sohbetlerimiz olurdu. İmam Hatip okuluna talebe bulmak maksadıyla köyleri ziyaret ederdik. Hocaefendi Kırklareli'nde sekiz ay gibi kısa bir zaman kaldı. Vaazları çok tesirli idi, birçok kimsenin düşüncesinin değişeceği kadar etkiliydi.

Hocaefendi Kırklareli'nde kaldığı sekiz buçuk ayı dolu dolu geçir-

di. Bülbül yuvası dediğimiz Paşa Çeşme sokaktaki evinin önünde polis baskısı olduğu halde sohbetlerini devam ettirdi. Gelenler sokağın başında polisi görünce geri dönüp kaçıyordu, bir kısmı her şeyi göze alıp eve gelebiliyordu.

Kırklareli'nde kalmasını, kendisini evlendirmeyi, eniştemiz olmasını teklif ettik. O böyle acı acı tebessüm ettikten sonra 'Benim evleneceğim hanım kız üç yüz sene evvel öldü.' dedi." Bu cevabıyla Hocaefendi aslında Türk milletinin dünyada hak ettiği yerde olmayışının gerisinde 300 yıllık bir süreç olduğunu vurguluyordu. Osmanlı'nın gerilemeye ve savaş kaybetmeye başladığı 1600'lü yıllar bu çöküş sürecinin başlangıcıydı. Türkiye yeniden büyük devlet olacaksa, bu ancak Hocaefendi gibi fedakâr insanların yetiştireceği nesillerle mümkün olacaktı.

Hocaefendi ile tanıştığımda Risale-i Nur'un içindeydim ben. Okuyor, araştırıyor ve sohbet ediyorduk. Ancak Hocaefendi'nin hizmet modelini karşımızda yepyeni görünce daha aktif ve faal olmaya başladık. Bizim için büyük bir zenginlik ve verimli bir hizmet çizgisi oldu, çevremiz genişledi, daha çok insanla muhatap olduk. Elhamdülillah çok güzel oldu... Ben Üstad Bediüzzaman'ı çölde su çıkaran biri, Hocaefendi'yi de o suyu bütün sahraya dağıtmaya çalışan, etrafı yeşillendiren, meyvelendiren ve sebzelendiren kişiye benzetiyorum."

İZMİR'E TAYİN...

Fethullah Gülen Hocaefendi Edirne ve Kırklareli'nde uğradığı baskı ve takipler üzerine 1966 yılının şubat ayında bir süre izne ayrıldı ve Ankara'ya gitti. Diyanet İşleri Başkanlığı'nda Yaşar Tunagür Hoca'yı ziyaret etti. Yaşar Tunagür Hoca, kendisini İzmir'e tayin etmeyi düşünmekteydi. Neticede 11 Mart 1966 tarihinde İzmir'e tayini yapıldı.

Gerisini Fethullah Gülen Hocaefendi'nin ifadelerinden aktaralım. "İzne ayrılıp küçük bir Türkiye seyahatine çıktım. Çeşitli yerlerdeki dostlarımı ziyaret ettim. Seyahatim kırk gün kadar sürdü. Halbuki izin sürem yirmi gündü. Ankara'ya uğradım. Yaşar Hocaefendi Diyanet İşleri Reis Muavini olarak Ankara'ya gelmişti. Ona durumumu anlattım. Geçmiş günler için rapor alınamayacağını söyledi.

Meğer aklında başka bir düşünce varmış. İzmir'den ayrılırken onlara kendi yerine beni göndereceğini söylemiş ve benden sitayiş-kârane bahsetmiş. Bana 'Bir dilekçe yaz ve İzmir vaizliğini iste' dedi. Ben, aniden böyle bir teklifle karşılaşınca şaşırdım. 'İzmir büyük yer, beni yutar. Mümkünse beni şarkta küçük bir vilayete verin.' dedim. O ısrar etti. Bir başkasına dilekçe yazdırdı, bana da zorla imzalattı. Daha sonra da kararnameyi Diyanet İşleri Reisi Elmalı'ya imzalattı.

Kırklareli'ne geldiğimde ilk işim müftüye tayinimi duyurmak oldu. Çünkü suçlu durumundaydım. Tayinimin çıktığını duyunca müftü suçumu unuttu ve üzüntülerini bildirdi. Kırklareli'nden ayrılışım adeta bir merasim oldu. Arabalar tuttular ve beni Edirne'ye kadar tekbirlerle, salavatlarla getirdiler. Edirne'deki dostlarla görüşüp vedalaştım. İstanbul'a geldim ve İzmir'e gitmek üzere trene bindim."

[11] 21. Yüz Yıla Yeni Bir Ses: Fethullah Gülen, Nazlı Ilıcak, Akşam
[12] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler, fgülen.org
[13] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler, fgülen.org
[14] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler, fgülen.org
[15] Buhari, Menâkıbu'l-Ensar, 29

Üçüncü Bölüm

İZMİR KESTANEPAZARI YILLARI (1966-1970)

YAŞAR TUNAGÜR ANLATIYOR:

"Ankara'ya gider gitmez ilk işim Hocaefendi'nin tayinini İzmir'e yapmak oldu. Böylece bu müessese ehil bir insana teslim edildi. İnsanı hangi ameli kurtaracaktır, bunu ancak Cenab-ı Hakk bilir. Fakat ben kendi namıma şöyle düşünüyorum: Ahirette beni kurtarmaya vesile olacak hiçbir amelde bulunmadım. Sadece bir işe vesile oldum ki bütün ümidim ondadır. O da Fethullah Efendi'yi İzmir'e tayin etmiş olmamdır. Evet, beş senelik Diyanet İşleri Reis Muavinliği döneminde yaptığım en hayırlı iş odur."

11 Mart 1966 günü İzmir merkez vaizliğine tayin edilen Fethullah Gülen Hocaefendi, 10 gün sonra 21 Mart 1966'da Kırklareli'nden ayrıldı. Önce Edirne'ye uğradı. Esnaf, eşraf ve bürokrasiden çok tanıdıkları vardı. Vedalaşmak için onlara uğradı. Oradan İstanbul'a, İstanbul'dan da trenle İzmir'e gitti. 25 Mart 1966'da İzmir Kestanepazarı'na geldi.

1966 mart ayında başlayan ve 1970 yılı mayıs ayına kadar süren yaklaşık 4 yıllık Kestanepazarı hayatı Fethullah Gülen Hocaefendi'nin Izmir'deki ilk dönemini teşkil ediyordu.

Bu döneme ait hatıraları kendisinden aktaralım:

"Geleceğimden kimseye haber vermemiştim. Elimde iki çanta Kestanepazarı'na vardım. Eşyamı müdür odasına koydum. Küçük bir cam dolap vardı. Getirdiğim eşyayı oraya yerleştirdim. Gece gündüz kullandığım, açılıp kapanan bir koltuk vardı. Gündüzleri onu koltuk olarak, geceleri de yatak olarak kullanıyordum.

İlk müşahedeme göre devamlı olarak talebenin başında bulunmamda zaruret olduğu kanaatine vardım. 24 saat hiç uyumamam icab ediyordu. Talebenin umumi durumu bunu gerektiriyordu. Devamlı riyazattan bünyem iyice zayıf düşmüştü. Buna rağmen bir-iki saat uyku ile yetiniyordum. Bazan sabaha kadar beklediğim ve hiç uyumadığım olurdu. Geceleri birkaç defa banyoları, tuvaletleri ve yatakhaneleri dolaşır talebeyi kontrol ederdim. Bir taraftan talebe ile yakından ilgileniyor, diğer taraftan da gördüğüm gayr-i nizami durumları düzeltmeye çalışıyordum.

O sene tedrisat döneminin bitimine iki-üç ay kadar bir müddet vardı. Ve o sene öyle geçti.

Son sınıf talebelerinden birkaç asi çocuk vardı. Yaşları da büyüktü. Söz dinletmek mümkün değildi. Benden evvelki idareciler tarafından şımartılmışlardı.

Yaşım yirmi altı veya yirmi yedi dolaylarındaydı. Onun için hem talebeler hem de hocalar benim idareci olarak gelmemi yadırgamışlardı. Hatta hocaların içinde, hem de bana duyuracak şekilde 'Yaşar Hoca, bula bula bu çocuğu mu bulup gönderdi.' diyenler oluyordu. Zaten daha önce idarecilik yapmış ve burada idareci olarak bulunmuş bir arkadaş, beni o zaman da daha sonra da kabullenemedi.

İlk gün, talebeyi toplamış ve beni onlara takdim ederken 'Bundan sonra başınızda bulunacak. Yani müdür gibi bir şey.' demişti. Tabii ki böyle bir takdim bana çok dokundu. Elbette ki bu takdim şekli talebeye de menfi yönde tesir etmişti. İdareyi ele alıncaya kadar epey sıkıntı çektim.

Ali Rıza Güven Bey, dernek başkanıydı. Dernekte en çok sözü geçen oydu. Gıyabımda beni takdirle yâd ettiğini ve bir gün idarecileri toplayarak: 'Bu Hoca, buranın yemeğini dahi yemiyor. Eğer onu rahatsız edici bir tavrınız olursa, hepinizi buradan atarım.' dediğini daha sonra duydum. Kısa bir müddet sonra da gerek talebe gerek idarecilerin büyük çoğunluğu gerekse hocalar beni kabullendiler ve aramızda ciddi bir kaynaşma oldu.

Benden evvel, Ali Rıza Güven Bey, her sabah gelir talebeleri kontrol edermiş. İlk günler de geldi. Fakat beni hep ayakta ve talebelerin başında buldu. Bir gün 'Hocam artık burası bütünüyle size emanet. Benim gelmeme gerek kalmadı.' dedi. Ve ondan sonra da kontrol maksadıyla yurda hiç uğramadı.

TAHTA KULÜBE...

Altı ay kadar sonra bana kalacak bir yer yaptılar. Burası tahta bir barakaydı. Eni de boyu da iki metre genişlikte bir yerdi. Ben ilk altı yedi ay, hep müdüriyette kaldım. İş oturuncaya kadar sırtımı yere koymadım, diyebilirim.

Kulübemi çok seviyordum. Küçük bir yerdi. Uzansam ayaklarım duvara değerdi. Helası, lavabosu yoktu. Ellerimi dışarıdaki bir bidondan yıkıyordum. Fakat bu küçük oda, beni doyuracak seviyede hizmet veren yerlerden biri oldu. Çok mütevazı ve sade bir

yerdi; fakat daha sonra meydana gelecek nice hizmetlere işte bu oda analık yapmıştı. Bir han gibi işlerdi orası... Bazan Ali Rıza Güven Bey, Sacid Bey ile beraber, bazan Saffet Solak Bey bazan da bir başkası gelirdi. Ben de hususi çay yapar ve ikram ederdim. Ali Rıza Güven Bey, o tatlı sesiyle telefon eder ve 'Hocam, çay hazır mı?' derdi. Veya ben açardım telefonu 'Ağabey, çay hazır' derdim. Gelirdi. Evliya gibi bir insandı."

1966'da Fethullah Gülen Hocaefendi, İzmir'e ilk geldiği günlerde rüyasında (tam altı yıl sonra Nefi Akyazılı'nın bağışlayacağı) bir arazi üzerinde dünyayı kuşatacak bir okul inşaatının başlatıldığını gördü ve o günlerde YENİ BİR DÜNYA şiirini yazdı. Bugün pek çok ülkedeki sevgi okullarının öğrencileri görülen bu rüyanın bir meyvesi olarak bu şiiri seslendirmekteler.

Hocaefendi Kestanepazarı'na gittikten sonra görevi sadece orayla ilgili değildi. Elinde vaizlik vesikası olduğundan müftülük aynı zamanda ona genel bir vaizlik izni de verdi. Böylece Kestanepazarı-'ndaki Kur'an Kursu idareciliğinin dışında birçok beldeye giderek vaaz, sohbet ve seminerler verdi. Böylece (1966-1970 yılları arası) Kestanepazarı'ndan inşa edilen bir hizmet yolu açılmış oldu.

SIKI PROGRAM

"Bir taraftan da İzmir'in içinde iki-üç yerde vaaz veriyordum. Zaten her cuma Kestanepazarı Camiinde de vaaz ediyordum. Bunun dışındaki vaazları mümkün mertebe cumartesi pazar günlerine sıkıştırmaya çalışırdım. Demek ki bünyem mukavemetli imiş, dayanabiliyormuşum. Mesela cumartesi gidip bir yerde vaaz veriyordum. Geceyi yolda geçiriyor ve ertesi gün de bir başka yerde vaaz veriyor ve hiç dinlenmeden o akşamı da yolda geçiriyor, derken ertesi sabah derse yetişiyor talebeye ders veriyordum. Böyle sıkı bir program ve yüklü bir çalışma tempom vardı.

Önceleri gidip-gelmeleri umuma ait vasıtalarla yapıyordum. Daha sonra Yusuf Pekmezci ve Köse Mahmud'la tanıştık. Onların da arabaları yoktu. Ama onlar araba kiralar ve gideceğimiz yerlere öyle giderdik.

Köse'yi Aksekili diye, Ali Rıza Güven Bey getirip tanıştırdı. Gayesi de bunların Kestanepazarı'na yardım etmelerini temin idi. Aradan

iki üç sene geçince, üç-dört taksilik insan olduk ve gidişlerimizi konvoy halinde yapmaya başladık...

NUR TALEBELERİ

Bana ilk sahip çıkan Mustafa Birlik Bey oldu. Yusuf Pekmezci Bey ise cami cemaatından biri olarak yanıma gelir giderdi. Çok samimi bir insandı. Her konuşmadan sonra ağlayarak sarılır ve alnımdan öperdi. Mehmet Metin, Hüseyin Çağdır, Sami Bey de alaka gösterdiler. Sami Bey kısa bir müddet, Güzelyalı'daki yurtta da idarecilik yaptı. Bunlar eski Nur talebelerindendi ve iman hizmetine yürekten gönül vermiş hasbilerdi.

İzmir'e ilk geldiğim günlerde Sungur Ağabey de gelmişti. Bana: 'Fethullah kardeş, burada hiç evimiz yok. Bir ev açalım. İzmir büyük bir yer.' demişti."

"İLKLER..."

Hocaefendi, İzmir'de daha çok Mustafa Birlik Bey'in evinde salı ve cumartesi günleri sohbet yapıyordu. Daha sonra Köse Mahmut'un evine de gitmeye başladı. Cemaat arasında vaki olan hasedi önleyebilmek için bütün Ege'yi dolaşıyordu. Mülayemet ve yumuşaklık tavsiye ediyor ve herkesle iyi geçinmenin yollarını araştırıyordu. Belli bir süre sonra bu şekilde davranmasının faydasını da gördü. O sıralarda İzmir, talebe potansiyeli bakımından çok zayıf durumdaydı.

Hocaefendi, ülkesine ve bütün insanlığa hizmet etmeyi sevda haline getirecek insanlar yetiştirmek istiyordu. Ufuksuzluktan bunalmış olan gençlere bir ufuk kazandırmak en büyük hayaliydi.

İZMİR HATIRALARI

Merhum Cahid Erdoğan Anlatıyor

"Çiğli'de bir tuz fabrikam vardı. O gün için meşhur olan Tahir Büyükkörükçü ve Yaşar Tunagür gibi hocaların vaazlarını kaydedip, civar bölgelerde dinletmeyi kendime göre bir hizmet telakki ediyordum. Bilhassa Yaşar Tunagür Hocaefendi'nin vaazları bana daha

heyecanlı geliyordu. Onun için Yaşar Hoca'nın vaazlarını mümkün mertebe civara yaymaya çalışıyordum.

Bir gün Yaşar Hoca'nın tayini Ankara'ya çıktı. Gelecek şahsı merakla bekliyorduk. Ancak ben, o günün bütün meşhur vaizlerini tanıdığım için gelen vaizin pek öyle Yaşar Hocaefendi'nin dediği gibi çıkacağına inanmıyordum. Derken Hocaefendi geldi. Dinlemeye gittim. Tabii ki teybimi götürmeye lüzum görmemiştim. Fakat o gün vaazı dinlerken beni bir pişmanlık aldı. Keşke bu vaazı kaydetseydim, diyordum. Vaaz bitmiş ben de bitmiştim. Hayatımda dinlediğim en tesirli vaazdı. O gün karar verdim. Bu şahsın vaazlarını zayi etmeyecek hepsini kaydetmeye çalışacaktım. Rabbime hamd ederim ki beni bu kararımda muvaffak kıldı. Ben kendime bunu birinci bir vazife kabul ettim ve bugünlere kadar Cenab-ı Hakk'ın inayetiyle getirdim.

Hocaefendi vaazlarının teybe kaydedilmesine razı değildi. Hiçbir zaman da razı olmadı. Ancak biz ısrar ettik. Onun razı olmayışını göz ardı ettik. Vaaz ve sohbetlerini kayda muvaffak olduk. İmam Gazali'nin bir sözü var: 'Bazen emri dinlememek edeptir.' der. Biz de bu yola süluk ettik.

Bu mevzuda Yaşar Hocaefendi çok müsamahakâr ve lütufkârdı. Hatta bir gün kendisine 'Hocam, dedim, ben bandı değiştirinceye kadar epey bir zaman geçiyor ve bu arada konuşulanları kaydedemiyorum. Bant bittiğinde ben size işaret etsem, bir müddet durur musunuz?' Verdiği cevap beni sevindirmişti: 'Evet, dururum, işin bittiğinde yine haber verirsin.' demişti. Fakat Hocaefendi'ye böyle bir teklif götürmeye asla cesaret edemedim. Bu sebeple de makaralı teypten kasete geçeceğimiz ana kadar arada bazı cümleleri hep kaçırmış oldum.

Rahmetli Ahmet Feyzi Kul abi, pek vaiz beğenmezdi. Kendisine ne Tahir Hoca'yı ne de Yaşar Hoca'yı dinletmem mümkün olmadı. Zaten kendisi de âlim bir zattı. Hocaefendi'nin İzmir'e gelişinin tahminen üçüncü haftasıydı. Ben vaaza giderken yolda Ahmet Feyzi Abi ile karşılaştım. Nereye gittiğimi sorunca vaaza gittiğimi söyledim. 'Beraber gidelim.' dedim, kabul etmedi. Çok fazla ısrar edince teklifimi kabul edip geldi. Vaaz bitti, Cuma namazı kılındı, cemaat boşalmaya başladı. Ben de malzemeleri toparlıyorum. Baktım, Hocaefendi oturuyor, Ahmet Feyzi Abi de birkaç saf arkada oturuyor.

Hocaefendi yerinden doğrulunca o da ayağa fırladı ve koşup Hocaefendi'yle musafaha ettiler. Aralarında neler konuştular bilmiyorum; fakat bildiğim bir şey varsa Ahmet Feyzi Abi'nin bu vaaza gelişinden gayet memnun olmasıydı. Çünkü biraz sonra yanıma gelip, 'Sen haklıymışsın, bu diğerlerine benzemiyor.' demişti. Bu cümleyi vaaza gelmeden evvel ben ona söylemiştim ve şimdi o da benimle aynı kanaati paylaşmış oluyordu."

Habip Görün Anlatıyor

1966 yılında Kestanepazarı'na Kur'an hocası olmak için müracaat ettiğimde Fethullah Gülen Hocamız da Kestanepazarı yurduna müdür olarak gelmişti. Görevi vaizlikti.

Talebelere devamlı tehzîb-i ahlâk dersleri verirdi. Bizlerle de çok yakından ilgilenirdi. Görüşür, konuşurduk.

1968 yılında Hocamız hacca gitti. Dernek başkanı Ali Rıza Güven, Hocaefendi hacdan dönünceye kadar onun odasında kalarak talebelerle ilgilenmemi istedi. Ben de kabul ettim. O gece Hocaefendi'nin odasında kalmaya karar vermiştim. Nitekim kaldım. Odaya girdiğim zaman bir yorgandan başka bir şey yoktu. Yattım ama soğuktan uyuyamadım. Altımda döşek, başımda da yastık yoktu. Sadece bir yorgan, altımda da bir kilim vardı. Sabaha kadar derin derin düşündüm. Bu insan burada nasıl uyur, senelerini burada nasıl geçirir? Ve onu bu çalışmalarından dolayı kalben tebrik ettim ve büyük bir hizmeti olduğuna o zaman inandım. İleride büyük işleri omuzlayacağını o zaman anlamıştım. Bu Cenab-ı Hakkın bir nimetidir ve Allah bu nimeti herkese ihsan etmez. Sabah olduğu zaman samimi olan birkaç talebeyi çağırdım odayı gösterdim. 'Bakın, Hocaefendi'nin kaldığı odada bir yorgandan başka bir şey yok. O da yorganı başıma çekince ışık görünüyor.' dedim. Bu durum karşısında samimi olan bu talebeler çok hayret ettiler. Odada kalmaya devam ettim. Ancak battaniye getirttim, öyle kaldım.

Talebelere verilen yemekten yemiyordu. Eğer talebelerin abdest aldığı yerden abdest alıyorsa sonunda oraya bir ücret ödüyordu. Hiçbir karşılık beklemiyordu. Aldığı maaşın büyük bir kısmını ihtiyacı olan talebelere dağıtıyordu. Bir gün iyi hatırlıyorum bir talebenin ayakkabısı delindiği için ayağı ıslanmıştı. Hocaefendi'nin ayakkabı alacak parası yoktu ve bundan dolayı ağlıyordu. Bunu görünce ben de duygulanmıştım.

Hocaefendi kendisi yemek yemediği gibi orada görevli hocaların da yemek yemesini istemezdi. Bir gün beni çağırdı: 'Ben buradaki hoca arkadaşlara örmek olmaya çalışıyorum. Siz de bana destek verseniz.' demişti. Ama tatbikatı mümkün olmadı. O zaman aldığım maaş 340 veya 345 liraydı. Bunun 160 lirasını ev kirası olarak veriyordum. Sabah evimden gelirken ciddi bir kahvaltı yapamıyordum. Öğle yemeğini dışarıda yesem maaşım yetmeyecekti. Ne yapacağımı bilemiyordum. Ama derdimi de kimseye anlatamıyordum. Hocaefendi kırılmasın diye yemek de yemiyordum. Günde 8 saat derse giriyordum. 8 saat enerji sarfediyordum. Bazen halsiz kalıyordum. Evime giderken yayan gidip geliyordum. Çünkü dolmuşa para versem aybaşı gelmeden maaşım bitecekti ve para isteyecek kimsem de yoktu. Büyük bir sıkıntım vardı. Yine böyle birgün yatağa yattığımda Allah Resûlü'nü rüyada gördüm. Elinde bir tepsi ve içinde yağlı ekmekler vardı. Bana bir tane uzattı ve 'Sen yiyeceksin, yiyebilirsin.' dedi. Biraz ötede Fethullah hocamız vardı. Ona doğru gitti zannediyorum ona da bir tane ikram etti.

Ertesi gün hocamızın yanına gittim, müdür odasındaydı ve abdest almak için hazırlık yapıyordu. 'Hocam, bir rüyam var size anlatacağım' dedim. 'Rüyamda Allah Resûlü'nü gördüm. Bana yağlı ekmek ikram etti ve 'Sen de yiyebilirsin.' dedi. Ben bunu burada yemek için izin olarak yorumluyorum. Yemek yemek için icazeti büyük yerden aldım.' dedim. Hocaefendi ağlayarak oradan ayrıldı ve bir daha da o mevzuda bana ısrar etmedi.

Hocaefendi'nin büyük hizmetlerine şahit oldum. Cenab-ı Hak muvaffak etsin. Belki ahiret hayatında da bizlere yardımcı olur ümidindeyim.

Hocaefendi'yle 1966'dan 1970'e kadar beraber kaldık. O'nun her davranışı beni etkiliyordu. Tabii Cenab-ı Hak ona bir hizmet nasip etmiş. O hizmeti onun istediği ölçülerde bize nasip etmemiş. Biz o hizmeti yapamadık. Ondan sonraki dönemlerde Hocaefendi daha ciddi hizmetler verdi. Allah kendisinden razı olsun. Cenab-ı Hak yaptığı bu hayır ve hasenatı kabul etsin."

ASR-I SAADET'İN YAMAÇLARINA KURULAN KAMPLAR

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin, Kestanepazarı yıllarına ait unutulmaz ve en bereketli faaliyetlerden birisi de kamplardı. Üst üste üç sene, yaz aylarında gerçekleştirilen bu kamplar, yer olarak Buca ile Kaynaklar Köyü ortasında etrafı tarlalarla çevrili küçük bir çamlıkta kurulmuştu. Kamplarla, talebenin yaz günlerini değerlendirilmesi hedeflenmişti. Yani öğrenciler, köyüne, kentine gidip dağılmasın, derslerinden uzaklaşmasın; aklı, kalbi, ruhu disipline edilsin ve bu arada dinî duygu, dinî düşünce adına da derinleşsin istenmişti.

İlk Kamp

Hocaefendi, Kestanepazarı'ndaki ikinci yılında öğrencilerle kamp yapmaya karar verdi. Bu mesele kendisini iyiden iyiye düşündürüyordu. Finansman meselesi çok önemliydi. İhtiyaçları nasıl karşılayacaktı? Sonra çadır almak icap ediyordu. O günlerde bu kadarcık imkânı bile bir araya getirmek çok zordu. Meblağ küçüktü ama altın bir nesil için himmette bulunacak insanlar yoktu henüz.

Hocaefendi bu sıkıntıları nasıl aştıklarını kendisi anlatıyor:

"Ankara'ya gittim. Orada tanıdığım insanlar vardı. Aklıma bir çare gelmişti. 27 Mayıs ihtilalinden sonra askeriye milletten para toplamış, karşılığında da bono dağıtmıştı. Bu bonolar istendiği zaman paraya çevrilebilecekti. Gittim ve 3000 lira tutarında bono topladım. Bunları Kestanepazarına verdim. Onlar da bonoları paraya çevirdiler.

Böylece çadırların yapımına hızla başladık. İlk sene kampa yetmiş kişi kadar gitmiştik...

İlk kampta iki büyük çadır bir de benim küçük çadırım vardı. Ayrıca mevcut bir binayı da mutfak olarak kullanıyorduk. Vasıtamız yoktu. Rahmetli Ali, motoguzisiyle gelir gider ve bazı işlerimizi görürdü. Şaban Hoca da Arapça okutmaya gelip-gidiyordu.

O sene imkânlar dardı. Bazı geceler fırtına çıkardı. Hasırları, gemici feneri gibi diker ve içinde kitap okumaya devam ederdik. Kitaplar gruplar halinde okunurdu. İlk kamp, tam gönlüme göre bir şey oldu. Herkes tesbihatı gürül gürül ezberledi. Talebenin bu halini gördükçe, kamplara olan ihtiyacı daha iyi hissettim; kamp düşüncemizin isabetine bir kat daha inandım. Tesbihatın açıktan ve koro halinde yapılması o günlerden kalma bir âdettir.

İlk kamp öylece fakirane ve gayet sade olarak ihya edildi. Gelenler

de hep beğendiler. Ali Rıza Güven geldi. Kendi yanında çalışan adamları da hep gönderdi. Harem-i Şerif'in Emiri, Mahmud Mahdum da geldi. Çok beğendi. Ertesi sene yine geldi. Fakat biz kendine has urbası dikkat çeker düşüncesiyle geri çevirdik. Hacı Kemal, darıltıp gücendirmeden, münasib bir dille durumun nezaketini anlatmış, o da bize hak vererek geri dönmüştü. Hacı Ahmed Tatari de gelip de kampı sevenlerdendi.

Üç ay kadar orada kaldık. Hulusi Ağabey ile Sungur Ağabey de kampa gelenlerdendi.

Kamptaki bütün işler bana bakıyordu. Ders okuturdum. Sonra da kalkar yemeklere bakardım. Bazen sütlaç da yapıyordum. Dağıtımını da yine kendim yapıyordum. Onun bile kendine göre bir zevki vardı. Sandalyeye oturur, kepçeyi elime alır, herkes elindeki tasıyla gelir, sıraya geçer, ben de "Bir kepçe halib, salli alel Habib" derdim. Sütlacını alan giderdi."

Düşünce, Maneviyat ve Fizik Bütünlüğü

Kamplarda, ruh ve düşünce cimnastiğinin yanında, gece gündüz, müsait olduğu ölçüde kültür-fizik hareketleri yapılırdı. Bazen de derste onları "U" şekline sokar ve anlatılacakları anlatırdım. İdeal bir nesil hem fizik hem de kültür yönünden mükemmel olmalıdır, düşüncesiyle böyle yapıyordum.

İlk kamp benim için biraz sıkıntılı oldu. Çünkü hemen her şey üzerimdeydi. Çadır kurmadan yemek yapmaya, ondan bir şey bozulursa onu tamir etmeye kadar. Kuyunun pompası çok bozulurdu. Onu hep kendim tamir ederdim. O sene elektrik yoktu. Ertesi sene 3 kw'lık küçük bir jenaratör bulduk. O da sık sık arıza yapardı. Tabii ki tamir işi yine bana bakıyordu.

Daha sonraları da çok kamp yaptık. Fakat bu ilk kamplar, ruhani zevk duyduğum ve derinlemesine bu hazzı yaşadığım en bereketli kamplar oldu. O kampları hiç unutamayacağım.

İşin doğrusu, mecbur kalmadan kamptan ayrılıp şehre gelmeyi hiç düşünmüyordum. Sadece cuma günleri vaaz için İzmir'e geliyordum. Ertesi sene izin aldım ve kamptan hiç ayrılmadım. Üçüncü sene ise yine vaaz için cuma günleri gelip gittim.

Bazen Kaynaklar Köyü'ne hatta daha ilerilere gittiğimiz oluyordu. Bir iki defa da suyun başına çıktık. Köylü bizi cidden seviyor ve elle-

rindeki imkânlarla destekliyordu. Gidişattan Kestanepazarı idarecileri de memnundu. Herhangi bir rahatsızlık izhar etmiyorlardı. İkinci sene talebe sayısı iki yüze yükseldi. Üçüncü sene ise üç yüze çıktı. Tabii ki bu her gün orada bulunanların mevcudu. Bazıları beş-on gün kalıp gidiyor, yerine başkaları geliyordu. Kamp bir sevkiyat ocağı gibi çalışıyordu.

Sayı arttıkça zorluklar da artıyordu. Bilhassa üçüncü sene ciddi su sıkıntısı çektik. Uzak mesafelerdeki civar kuyulardan araba ile su taşıyordum. Hem araba kullan hem su taşı hem de ders ver; bütününe güç yetirmek hakikaten beni zorluyordu. Ama yetişmeye çalışıyordum."

Kamplar devam ederken bu arada siyasilerden de görüşme talebi geliyordu. İlk görüşme teklifi, 69'lu yıllarda yeni kurulmuş Milli Nizam Partisi'nin lideri Necmettin Erbakan'dan geldi. Hatta buna teklif demek de uygun olmaz çünkü Erbakan bizzat kampa geldi.

Hocaefendi bu ziyareti şöyle anlatıyor: "Orada kendisiyle uzun uzun sohbet edildi. Daha doğrusu o bir şeyler anlattı, biz de dinledik.

Daha sonra bir kere de ben hasta iken geldi. Zaten o esnada yatak-tan kalkamıyordum. Sabah namazı vakti gelip ziyaret etti ve ayrıldı. Bu sadece bir hasta ziyaretiydi. Ancak onun ve diğer siyasilerin bizimle görüşme talepleri, elbette sadece benim şahsımdan kaynaklanmıyordu. Onlar, bizim arkadaşlarımızda gördükleri veya zannettikleri potansiyel gücü, oya çevirebilmek cehdi ve gayreti içindeydiler. Aslında bir siyasi lider için böyle bir davranış gayet normal ve tabiidir, ancak eskiden beri ruhuma hâkim olan bir düşünce vardır. Bu adamlar politikacıdır; görüşmeleri, konuşmaları hep birer siyasî yatırım olabilir. Bugün burada bizimle oturur bir şeyler konuşurlar. Yarın gider bunu bir yerde kendilerine malzeme yapabilirler. Bu iş basına akseder ve bunun tekzibi de mümkün olmaz, ancak tavrımızın siyaset üstü olduğunda şüphe edilmemelidir."

Kamptaki gençleri ve o meşakkatli hayatı gören Erbakan, Hocaefendi'ye:

- Bu çocuklarla uğraşmayı bırakın. Ülkeye hizmetin en etkili yolu siyasettir, diyordu. Hocaefendi'nin yaptığı bu hizmetler, iğneyle kuyu kazmak olarak algılanıyordu.

Ama Hocaefendi'yi ikna etmesi mümkün değildi. O kararını vermişti, siyaset ona göre değildi. Çünkü Türkiye'nin bulunduğu durumdan kurtuluşu ancak siyaset üstü bir yaklaşımla toplumun bütün fertlerini kucaklamakla mümkün olabilirdi. Daha sonra aynı teklif Adalet Partisi'nden ve Milliyetçi Hareket Partisi'nden gelecek fakat onlara da Hocaefendi'nin cevabı aynı olacaktı.

Günlük politika oyunlarını, kitlelerin aldatılıp iğfal edilmesini, iktidar ve menfaat mücadelelerini ve bu uğurda bütün gayrımeşrûların meşrû gösterilmesini siyaset telâkki edemezdi. Bu yüzden, kalbî hayatı, düşünce istikameti ve Hakk'la münasebetleri adına her siyâsî hareketten uzak kalmayı zarûri görüyordu. Onun lezzet aldığı şeyler farklıydı.

Bediüzzaman Said Nursi de bu konuda şöyle diyordu: "Sevdiğinizi Allah için sevme, sevmediğinizi de Allah için sevmeme yerine, siyaset için sevme, siyaset için buğzetme şeklinde siyasi bir düstur size hâkim olmasın. Evet, siyaset, kalpleri bozar, asabi ruhları azap içinde bırakır. Kalp selameti ve ruh istirahatı isteyen adam siyasetle uğraşmamalı."[16] "...Siyaset, nefse çekici gelmesi sebebiyle, meraklıları kendisiyle meşgul eder, hakiki ve büyük vazifeleri (İman ve Kuran'a hizmet) unutturur veya noksan bıraktırır. Her halükârda bir tarafgirlik meyili verir ve bu meyille tuttuğu tarafın zulümlerinin hoş görülmesine yol açar."[17]

En Lezzetli Anlar

Hocaefendi, çok meşakkatli de olsa müstesna bir nesil yetiştirmek için iğneyle kuyu kazmaya devam edecekti:

"Jenaratör çok eskiydi. Her gün söküp tamir etmek zorunda kalıyordum. Adeta bir jenaratör ustası olmuştum. Bir ara kuyuyu da biraz eşmemiz gerekti. Kazma-kürek aldık, arkadaşlarla beraber onu da hallettik. Tuvalet ve banyo binalarımızı da kendimiz yaptık.

Sakın bunları mesele edindiğimden anlattığım sanılmasın. Sadece hayatımın en lezzetli anları olduğu için anlatıyorum. Davranışlarım başkalarına örnek olsun diye bir düşünce de taşımıyordum... Yaptığım her işi zevk alarak yapıyordum. Tabii bu sıkıntı yoktu manasına gelmez. Elbette çok sıkıntılı günlerimiz oluyordu.

Mahmud Mahdum Hocaefendi'nin dediklerini hâlâ unutamıyorum. Şöyle demişti: 'Şu anda, Kâbe de dâhil, yeryüzünde bu kadar ruhaniyatın hâkim olduğu bir yer yoktur. Böyle bir hayat, bir kere

asr-ı saadette yaşanmıştır, bir de şimdi burada sizler tarafından yaşanmaktadır...'

Aradan seneler geçecek ve ben Ravza-i Tahire'de birkaç kişinin, hiç istemediğim halde bana karşı hürmetkâr davranışlarından ötürü gidip karakolda hesabını verecektim. Ve o zaman daha iyi anlayacaktım ki serbestlik adına, bizim kamplarda yaşadığımız hayatı oralarda dahi yaşamak mümkün değildir. Ve Mahmud Mahdum Hocaefendi'ye daha çok hak verecektim...

Disiplinli ama ruhaniyatlı insanlar yetiştirme tek gaye ve hedefimizdi. Bunun için kitapların okunması, tesbihatın gürül gürül icrası, Sünnet-i Seniyye'nin yaşanması, namazların tâdil-i erkanla kılınması gibi hususlara dikkat ediyor; aynı zamanda onları disipline alıştırıcı bazı temrinatta bulunuyordum. Gece yürüyüşleri, gündüzleri koşular, yat-kalklar hep bu hedefe yönelikti. Bütün davranışlarda kalbî ve ruhî hayat aranıyor, ona ulaşmanın yolları araştırılıyor ve bütün bu işler bir disiplin içinde yapılıyordu.

Üç aya yakın bir müddet kampta kalacaktık. Halbuki talebelerin şevklerini her zaman zinde tutmamız gerekiyordu. Bu bir kamp için uzun sayılırdı ve kampın güzelliklerinin ülfetle kaynayıp gitmesinden endişe ediyordum. Onun için, şevki tazeleyecek yeni yeni şeyler bulmamız gerekiyordu. Çeşitli müsabakalar tertip ediyor, onları gruplara ayırıyor, bazen güreştiriyor, bazen çeşitli hedeflere koşturuyor, bazen taş attırıyor... Böylece günlerimiz şevkli ve bereketli geçiyordu...

Kamplarda şoför olmadığı için arabaları ben kullanıyordum. Müftülüğün minibüsünü emanet olarak almıştık. Buca'dan talebeleri alıp, kampa getiriyordum. Arabayı devirdim. Nasıl dışarıya çıktım, farkında değilim. Koca Yusuf ayaklarımın altında yatıyordu. Müftülükte kâtiplik yapan Mevlüd Bey'in oğlu Sacid'in başı yarılmıştı. Üç-dört bin liralık masraf açılmıştı. Durumu Mevlüd Bey'e telefonla bildirdim. Oğlunun yaralandığını söylediğimde hiç unutamayacağım şu cevapla karşılaştım: 'Hocam!', dedi, 'benim oğlum gibi yüzlercesi sana feda olsun. Sana bir şey olmadı ya...'

Üçüncü sene arkadaşlar bir Skoda almışlardı. Onu da yine ben kullanıyordum. Zaten başka bilen de yoktu. Sadece Hacı Muammer yeni yeni araba kullanmasını öğreniyordu. Yanımda İsa Bey oturuyordu. Buca'ya gidip üniversite talebelerini kampa getirecektik.

Teybe bir Kur'an bantı koydum. Onunla uğraşırken araba yuvarlandı. Yine bir sürü masraf açıldı."

SOKAKLAR ARENA

Zaman geçtikçe, ülke yeniden bir kaosa doğru sürükleniyordu. Solcular gemi azıya almış, sokaklar onların yazdığı yazılardan geçilmiyordu. Müslümanlardan bir grup da onların yazısına yazı ile cevap vermeye çalışıyordu. Hocaefendi, sokaklara yazı yazma veya silmenin hiçbir faydası olmayacağını söylediğinden dolayı da bu sağ kesim ondan rahatsızlık duymaya başladı. Fakat yine de onları akl-ı selime davet etmek için onlarla irtibatını koparmamaya çalıştı.

GÜRÜL GÜRÜL BİR HİZMETİN ÖZLEMİ...

Hocaefendi, bugün geniş bir ufukla yapılan hizmetleri, mantık ve muhakemenin zor anlayabildiği ta o günlerden arzu ediyordu. Fakat yapılan her faaliyette belli bir çizginin yakalanamamasından dolayı çok rahatsızdı.

"Varlıklı insanların, para vermeyişleri çok tuhafıma giderdi. Bir fabrikatör, çıkarıp elli lira vermişti, bunu çok garipsemiştim.

Böyle dolaşmakla bir yere varılamayacağını anladım. Para isteyeceğimiz insanları biraraya toplayalım ve birbirlerini teşvik etsinler, dedim. Bu teklifim kabul edildi ve Hacı Ahmed Bey'in mağazasının üstünde toplandık.

On kişi kadardık. Hatırladıklarım arasında, Konyalı Hacı Mustafa, Ali Rıza Güven, Hacı Ahmed Tatari ve İsmail Alkan Beyler vardı. Ben bir şeyler söyledim. Ali Rıza Güven Bey de bir şeyler anlattı. Daha sonra da para toplandı. Ahmet Tatari 100 bin lira verdi. Ali Rıza Güven Bey 50 bin lira ile onu takip etti. Herkes bir miktar söyledi. Ismail Alkan ise 2500 lira verdi. Halbuki çok zengin bir insandı. Verirken de 'Herkes inandığı kadar yapar.' dedi. Bu sözü hiç unutmadım."

"HİZMETİN HİÇ KİMSEYE BİR DİYET BORCU YOKTUR"

Kuveyt emiri, "Her yıl zekât fonumuzun bir kısmını Türkiye'deki İslâmî hizmetlere aktaralım." talimatını vermişti. Türkiye'ye resmi bir ziyarette bunan Kuveytli bakan, emirin bu isteğini yerine getirmek için bir muhatap arıyordu. Meseleyi Hocaefendi'ye getirdiler. Ama o, böyle bir yardımın Türk insanı için doğru olmayacağını ifade etti. Türkiye zengin bir ülke değildi. Belki 1970'li yıllarda hizmetler için yardımlar henüz yeterli değildi ama yapılacak iş ne olursa olsun, müracaat edilecek yer Türk milletinin himmeti olacaktı. Nitekim ileride sadece hizmete yardım için iki evinden birini satan hatta tek evini satıp kiraya çıkan insanlar çıkacaktı.

Hocaefendi şöyle diyordu: "Bu harekette hiç kimsenin, hiçbir gücün tek bir senti bile yoktur. Bağımlı hareketler bir gün mutlaka kundaklanır ve çökerler. Geleceğin dünyasını bağımsızlar kuracaktır. Millete mal olmuşluk size yeter. Tek sermayeleri samimiyetleri olan bu garipler dünyayı değiştirmeye vesile olacaklar. Bu destan, dünyayı değiştirmeye gelmiş bir insanın (Hazreti Muhammed sallallahu aleyhi ve sellem) peşinde koşanların destanıdır… Bu, sahabe dönemi gibi örneği kendinden olan bir harekettir. Benzeri az bir fedakârlık örneğidir… Âlemin kurtuluşunu kendilerinden beklediğimiz nesillere evvel ve ahir tavsiyemi söylemek istiyorum: Aziz ve onurlu olun. Yakanızı ve paçanızı belli güç kaynaklarına kaptırmayın. Onların yanına derdinizi ve kendinizi ifade etme için gitmiş olsanız bile her zaman müstağni davranın. Başkalarının tahdit ve kayıtları altına girmeyin.

Kimse bizi alet olarak kullanamaz. Çünkü kimseye diyet ödeme mecburiyetinde değiliz… Bir zamanlar âleme nizam vermiş bu milletin hamiyetli çocuklarını hiçbir dış güç kendi hedefleri istikametinde kullanamayacak, figüre edemeyecektir. Çünkü bu vatan evladının hiç kimseye bir diyet borcu ve minneti yoktur."

İTTİHAD GAZETESİ

Hocaefendi'nin ifadesiyle, gazete Müslümanların geç tanıdıkları önemli bir hizmet aracıdır. Gerçi belli dönemlerde haftalık, aylık bazı gazeteler çıkmış ise de takip, tazyik ve imkânsızlıklar yüzünden devam ettirilememişti. Yine böyle güçlü bir aracın hikâyesini şöyle anlatıyor Hocaefendi:

"Salih Özcan Bey'le tanışıklığımız çok eskilere dayanır. Sık sık İzmir'e gelip giderdi. Bu esnada böyle bir duygu belirdi, olgunlaştı, pekişti ve merhum Zübeyr Ağabey'in te'yidiyle de gazete çıkarıldı. Gazete haftalık olarak çıkıyordu. Adı 'İttihad Gazetesi' idi.

1968 Hac mevsiminde gazete Türkçe-Arapça olarak oldukça fazla miktarda basıldı ve arkadaşlar Mina'da, Müzdelife'de ve Mekke'de sattılar. Gazete adına o yıl bereketli bir yıl olmuştu."

Hacı Kemal Erimez 1968 yılında gittikleri hacda İttihad Gazetesi'ni Salih Özcan'la birlikte çadır çadır gezerek bizzat dağıtır. İttihad gazetesi o aralar maddi yönden çok sıkışıktır. Zeytinliklerinden elde edilen zeytinlerini satan Hacı Kemal henüz parasını alamamıştır. Salih Özcan kendisine gazetenin içinde bulunduğu zor durumu anlatır. Mertlikte yarışan Erimez, daha henüz eline geçmeyen parasını Salih Bey'e devreder ve böylece gazete zor durumdan kurtulur.

İLK HAC (18 ŞUBAT 1968)

Hocaefendi, İzmir Kestanepazarı Kur'an Kursunda hocalık yaptığı sıralarda Diyanet İşleri Başkan Vekili Lütfi Doğan kendisini telefonla arayarak Diyanet Görevlisi olarak hacca gönderileceğini söyleyince o sene ilk kez hacca gitti. 1968 yılı Kurban bayramı mart ayının 10'unda idi. Hocaefendi'nin hacca gidişi ile ilgili haber 19 Şubat 1968 tarihli İttihad gazetesinde yer aldı.

Hacca bu ilk gidişini şöyle anlatıyor Hocaefendi:

"Hacca gidememek, Ravza-i Tahire'ye yüz sürememek benim için hicranların en ızdırap vericisiydi. O güne kadar niceleri hacca giderken hep onları gıpta ile seyretmiş ve bazen de tanıdıklarımın eline bir nâme tutuşturup bunu parmaklıkların arasından içeriye atmasını söylemiştim. Çünkü dayanamayacağım ölçüde özlemiştim. Ama imkânım olmadığı için de gidemiyordum. İçim cayır cayır yanıyordu. Bazan kalbim duracak hale geliyordu. Hasretimi bir iki satırlık mektupla dile getirmeye çalışıyor ve Allah Resûlü'nün hayatta olacağı mülahazasıyla mektubumu ona gönderiyordum. Belki bana bir vesile eliyle uzanır ve beni de huzuruna kabul eder, diye ümitleniyordum.

O sene, şimdi ismini hatırlayamayacağım talebelerden biri (Büyük İhtimalle İbrahim Çalışkan olabilir) bana: 'Hocam hacca gitmeyi

düşünmüyor musunuz?' dedi. Yarama öyle bir tuz basmıştı ki dayanılacak gibi değildi. 'Ben kim, oraları kim?' dedim ve ağlayarak sınıfı terkettim. Müdür odasında başımı masaya dayadım ve duygularımı masanın camına döktüm. Zaten camın altında Ravza-i Tahireye ait çeşitli resimler bulunuyordu. Ben de hicranımı doğrudan oraya anlatıyordum.

Aradan kaç saat geçti bilmiyorum. Bildiğim ve hatırladığım gözyaşlarımın bir türlü dinmek bilmeyişiydi. Ben bu vaziyette otururken idareci arkadaşlardan biri içeriye girdi ve 'Hocam, sizi telefondan istiyorlar' dedi. 'Kim' diye sordum. 'Galiba Lütfi Doğan' cevabını verdi. Lütfi Doğan o sırada Diyanet İşleri Reis Muaviniydi. Reisliğe o vekalet ediyordu. Hemen telefona koştum. Karşıda hakikaten Lütfi Doğan vardı ve o tatlı, yumuşak sesiyle bana hitaben şöyle diyordu:

'Arkadaşlarla kararlaştırdık, bu sene, hacıların durumunu kontrol için Diyanet adına üç kişiyi hacca göndereceğiz. Biri Denizli Müftüsü İbrahim Değirmenci, İkincisi Eskişehir Müftüsü Ahmed Baltacı, üçüncüsü de siz.'

O sene Diyanet adına hacca gitme işi ilk defa oluyordu. Kendimi bir ara rüyada zannettim. Biraz evvelki hicranım neydi, şimdi neler duyuyordum…

Hemen Ankara'ya gidip muameleleri tamamladım. Orada anladım ki bu mizanseni Yaşar Hocaefendi (Tunagür) hazırlamış. Ona da çok dua ettim.

Gittiğim bu ilk hac, benim için çok bereketli oldu. Tabii ki Cenab-ı Hakk'ın rızası ölçüsünü bilemem. Fakat iç âlemim itibarıyla bu haccdan çok istifade ettim.

Kâbe'yi ve Ravzâ-i Tahire'yi ilk gördüğümde öyle bir ruh haline büründüm ki tarifi mümkün değildir. Hani benim gibi birine olmaz ama farz-ı muhal, o anda Cennet'in bütün kapıları ardına kadar açılsa ve cennete davet edilseydim, herhalde oralardan ayrılıp cennete gitmeyi arzu etmezdim. Harem-i Şerif'te ve Ravza-i Tahire'de bulunmak bana öyle ledünni bir haz ve lezzet vermişti...

Kestanepazarı'ndaki talebelere hep apayrı bir gözle baktım. İslam âlemine ait büyük kurtuluşun hiç olmazsa bir bölümünü onların temsil ettiğine inanıyordum. Hacca giderken onların isim listelerini yanımda götürmüştüm. Hepsine orada teker teker dua ettim. Ayrıca

tanıdığım birçok kimseye de ismen dua ettim. O sırada bütün Türkiye çapında tanıdıklarımın sayısı bugünle kıyas edilemeyecek ölçüde azdı. Onun için hepsini ismen zikredebilmiştim.

Bir-iki defanın dışında Beytullah'tan hiç ayrılmadım. Gece gündüz orada kalıyor, sadece abdest almaya çıkıyordum. Açlığım dayanılamayacak dereceye varırsa hurma veya bisküvit gibi şeylerle açlığımı yatıştırıyor ve yine ibadetime devam ediyordum. Her gün üç umre yapıyordum. Tabii ki o sırada gençlik de var. Buna güç yetirebiliyordum.

Efendimiz'den başlayarak sırasıyla Raşid Halifeler için umre yaptım. Benim gibi birinin yaptığı umre onlar namına olur mu, olmaz mı, bunu düşünmedim. Çünkü ben her şeyimi onlara borçluydum ve kendimi onlar için umre yapmaya mecbur hissediyordum. Bu mecburiyet hissinin zorlamasıyla cesaret ediyor ve yaptığım umrelerin sevabını onlara bağışlıyordum. Bu arada kendi yakınlarım için de umre yaptım. Başta Üstadım için sonra da annem, babam, ninem ve dedelerim için umre yaptım.

O sene azmetmiştim. Bütün talebe ve dostlarıma küçük de olsa birer hediye götürecek ve mutlaka onlara zemzem ikram edecektim. Cenab-ı Hak, bu niyetimde beni muvaffak kıldı. Bu o gün için bana çok büyük mutluluk veren bir hadiseydi. Çünkü talebelerimi çok seviyordum..."

Cenâb-ı Hakk, Hocaefendi'ye bundan sonra iki kez daha (toplamda üç defa) hacca gitmeyi nasip etti.

İLK HİZMET EVİ

1968 yılı hac dönüşünde İzmir Müftüsü Ahmed Karakullukçu bir imam arkadaşıyla Ankara'ya Hocaefendi'yi almaya gitmişlerdi. O zamanlar üniversiteli gençlerin kaldığı evler vardı. O akşam 35 kadar üniversite talebesini sohbet için davet etmişlerdi. Ahmed Karakullukçu Bey ile birlikte gittiler. O zamanlar bu kadar üniversite talebesinin böyle evlerde kalması ve kendilerini bu şekilde yetiştirmeleri çok büyük bir hadise idi. Ahmed Karakullukçu, onları bir arada görünce çok duygulanmış, son derece memnun olmuştu. Yolda gelirken Hocaefendi'ye: "Biz de böyle bir ev açalım. İzmir'e gidişte ilk işimiz bu olsun. Siz bir ev tutun, istediğiniz talebeleri de

yetiştirin, kirasını ben temin ederim." dedi. Böylece Tepecik tarafındaki ilk ev tutulmuş oldu.

Ahmed Karakullukçu'nun bu hizmeti unutulacak gibi değildir. O bunları söyleyince dünyalar Hocaefendi'nin olmuştu. O gün için 500 liraya tuttukları bu evin bir yıla kadar kirasını o ödedi. Ve İzmir'de bu türlü hizmetlerin başlamasına ilk nüve bu evle atıldı... Burası iki katlı bir binaydı. Üstünde de bir çekme kat vardı. Fırsat buldukça Hocaefendi bu eve gidip geliyordu.

Bu ilk evin olduğu mahalle çok kötü bir yerdi. Fakat bu evde hikmetini bilemediği bir ruhanilik seziyordu Hocaefendi. Gece geç vakitlere kadar bu ışık evde kalıyor ve ayrılmak kendisine çok zor geliyordu. Ancak Kestanepazarı'ndaki sorumlulukları sebebiyle dönmek zorundaydı.

YENİ HİZMET MEKÂNLARI

Hocaefendi'nin gayretleriyle, 12 Mart Muhtırasından biraz evvel Buca ve Bornova'da da evler açıldı. Bornova'daki evi Mustafa Birlik Bey almıştı. Babasından kalma dükkânları satmış, eline 85 bin lira para geçmişti. 15 bin lira da başka bir arkadaştan bularak 100 bin lira ile ev alınmıştı. Aslında Birlik'lerin henüz ciddi bir evleri yoktu. Buna rağmen Hizmet edecek olan bir ışık evi kendilerine tercih etmişlerdi.

Yine o dönemlerde 18 bin liraya bir yer daha alınmıştı. 'Ben hacda iken orası satıldı. Oradan alınan paraya biraz daha ilave yapılarak Fettah'taki ev alındı. Fettah'ın elli metre karelik bir salonu vardı. Orada çok sayıda insan toplanıp sohbet yapabiliyorduk. Fakat daha sonra burası Hyde Park'a döndü. Önüne gelen, gelip nutuk atmaya başladı. Hayr-ı kesîr için şerr-i kalîl irtikâp edildi ve satıldı." diyor Hocaefendi. Daha sonra da o para ile Hatay'daki ev satın alındı."

HAZIMSIZLIK

Fethullah Gülen Hocaefendi gürül gürül bir Hizmet ortamının heyecanıyla dolup taşarken yine hazımsızlık, kıskançlık ve kör olası haset kendisini iyiden iyiye hissettirmeye başlamıştı. O günleri şöyle anlatıyor Hocaefendi:

"Beşinci senenin sonuna doğruydu ki Kestanepazarı'ndaki idareciler bana karşı tavır koymaya başladılar. Belki istihbarat tarafından tazyik ediliyorlardı, bilemiyorum. Fakat kulağıma böyle bir söylenti gelmişti. Benim üzerime idareci getirdiler. Bana, sen talebeye karışmayacaksın, sadece derslere girip çıkacaksın, dediler. İstemediğim bazı hocaları da getirmişlerdi. Sıdkı Şenbaba Bey'i müdür yaptılar. Bu zat sevdiğim bir insandı. Hatta babam geldiğinde onu alıp evinde misafir etmişti. Fakat o, idareci arkadaşların, maksat ve gayelerinden habersizdi. Safiyane ve hizmet gayesiyle gelmişti. Benim refüze edilmek istendiğimden belki haberi yoktu.

O sene Gediz'de bir deprem olmuştu. İzmir'de toplanan eşya ve malzemeleri götürmek için birkaç arkadaşla Gediz'e gitmiştik. Günlerden pazardı. Talebe, Sıdkı Şenbaba'ya isyan etmiş; hakaret ifade eden sözler söylemişler. O da talebenin bu antipatisini görünce bırakıp gitmiş. Bir daha da gelmedi. Fakat Rabbim şahiddir, bu olanlardan hiçbirinden benim haberim yoktu. Hadiseyi geldiğimde duydum ve cidden üzüldüm.

Öyle temiz ve samimi bir insanın, hakarete maruz kalması, talebe bunu bana olan sevgisinden de yapsa asla tasvip edilecek bir durum değildi. Fakat hiç dahlim olmadığı halde, idareci arkadaşlar, talebenin bu ayaklanmasını da benden bildiler. Şenbaba Bey'den sonra Suad Bülbül adında birisini getirdiler.

İstenen belliydi. Benim Kestanepazarı'nı terk etmem isteniyordu. Kalabileceğim bir ev aramaya başlamıştım. Esas istenen, talebeyi benden koparmaktı. Onun için de İmam Hatip Okulu'nun yanında yapılan binaya talebeyi taşımakta ısrar ediyorlardı. Talebe hazırlık kısmını ben hiç düşünmeden reddettim. Çünkü son arzum, Kestanepazarı'nın bir yerinde gömülmek ve kabrimden talebelerin gürültüsünü dinlemekti. Evet, dünyada bütün arzu ve isteğim buydu.

Bazı hocaefendiler çoğu itibarıyla, benim düşündüğüm hizmet şekline muhalifti. Orada kaldığım beş senelik zaman zarfında, her gün adeta ağzımda kaktüs çiğniyor gibi olurdum. Bana taraftar olmalarını zaten beklemiyordum. Tek istediğim muhalefetlerindeki dozun biraz hafif olmasıydı. Ancak yine de hep şiddetli bir muhalefetle karşı karşıya bulunuyordum. Buna rağmen hizmet her şeyden önemliydi. Selden kurtarabildiğim kârdır, diyordum. Cemaatımızdan da gördüğüm bir tek kelimelik teşvik yoktu. Hiçbir şey yapma-

salar dahi sadece 'Bu hizmetine devam et.' deseler benim için bu da yeterli. İnsan yapayalnız kaldığında ancak bu kadarcık bir ilginin bile ne büyük bir şey olduğunu anlayabilir. Yalnız kalmak çok zordur. Elden ne gelir ki bu da bizim kaderimizdir."

HİZMET İNSANI

Fethullah Gülen Hocaefendi, insanlığın barış ve huzur içinde yaşamasının Hizmet ile olacağına yürekten inanmıştı. O yüzden Izmir Kestanepazarı'nda geçirdiği günlerin her anında hizmet etme çabası içindeydi. Küçük tahta bir kulübede yaşıyor, riyazat yapıyor, az yiyor, az içiyor, talebenin, vakfın ve yurdun imkânlarından kesinlikle yararlanmıyordu. Kılı kırk yararcasına çok dikkatli yaşıyordu. En küçük bir şüphe dahi gördüğü sahalara asla yaklaşmıyordu.

Ayrıca onun anlayışında müstağni bir hayat yaşamak yalnızca yeme içme gibi konulardan ibaret değildi. Öğrenciler toplu faaliyetler sırasında bazen ayakkabı ve terliklerini çıkardıkları zaman Hocaefendi, "İzinsiz birbirinizin terliğine bile basmayacaksınız" diyordu.

"Bir insan, hakkı olmayan bir yerde başkasına ait seccade üzerinde izinsiz namaz bile kılamaz. Yurtlarda halının tüyü yıpransa hesabını veririm." diyen Hocaefendi, seccadesini halıya serdikten sonra namaz kılıyordu. Çünkü yurda ait her şey sadece öğrencinin hakkıydı.

Hocaefendi, o günlerdeki hissiyatını şöyle anlatıyor:

"Kestanepazarı'nda beş sene kadar kaldım. Arkadaşlarıma bir örnek olması bakımından söylüyorum, bu beş senelik zaman zarfında beş kuruş maddi istifadeyi düşünmedim. Banyoda ve abdestte kullandığım suyun parasını dahi verdim. Bugün de aynı şeyi düşünüyorum. Talebenin hakkı olan bir müesseseden bir başkasının ne surette olursa olsun istifadesi doğru değildir."

"Dışarıda bir ev tutacak, çoluk çocuğa bakacak imkânlarım helal yoldan olmadığı mülahazasıyla ben dünyaya doğru adım atmadım. Hayatımın, gençliğimde ilk üç senesini bir caminin penceresinde geçirdim; altı senesini Kestanepazarı'nda iki metre boyu, iki metre de eni bir tahta kulübede… Allah'a binlerce hamd u sena ederim. Ben o talebenin yemeğine bir kaşık çalmadım. Buna yedi cihan şahittir. Abdest alırken talebelerin takunyalarına ayağımı basmadım.

Orada banyo vardı, onlardan birine girip yıkanmadım. Talebenin hakkıdır, benim hakkım değil. Her gün altı saat derse girdim, cumartesi pazar da dahil. İdarecilikle gece talebenin başında bulundum. Üç tane insana, mütalaacıya birer maaş veriyorlardı. Onların mesailerini de üstlendim ama hiçbir ücret almadım. Tenezzül etmedim dünyaya. Yirmi küsur yaşımdayken ayağımın ucuna kadar gelince milletvekilliği, 'Allah Allah, dedim, beni böyle komik mi buluyor bu insanlar? Çok küçük bir insan olabilirim ben fakat Alla-h'a intisap gibi büyük bir meselenin peşindeyim.' Cenâb-ı Allah kalbimi, Kendi nuruyla, aşk u iştiyakıyla doldursun. Genel karakterimiz bu."[18]

AYRILIK...

Kestanepazarı'ndaki gerginlik gün geçtikçe artıyor, azalmıyordu. Güzelyalı tarafında bir ev bulmuştu Hocaefendi. Bir gece eşyalarını topladı ve talebelerin de yardımıyla bir arabaya yükledi. Gözyaşları içinde, gönlü hicranla dolu olarak Kestanepazarı'ndan ayrıldı... O anki duygularını şöyle resmeder Hocaefendi: "Beni beş sene barındıran tahta kulübemi çok özleyecektim. Uzuvlarım vücudumdan koparılmış gibi oldum. Ben kulübemle, Kestanepazarı'yla ve onlardan da önemlisi canım kadar sevdiğim talebelerimle öylesine bütünleşmiştim..."

Güzelyalı'da günler geçmek bilmiyordu. Sanki saniyeler sene olmuştu. Halbuki talebelerin arasında bulunduğu günlerde; vaktin arkasından koşturuyor ve adeta zamanla yarışıyordu. Yapacağı işler ve yapması gerekenler günün yirmi dört saat olması gerçeğine karşı pervasız bir meydan okuyuş içindeydi. Başka türlü bu kadar işi bu kadar dar zamana sığdırmak nasıl mümkün olurdu ki? Şimdi ise vaktinin büyük kısmını okumaya ayırabiliyordu. Ama 'o hey gidi hizmet günleri'nin arkasından küheylanlar gibi koşmaktan hoşlanıyordu.

Gerçi standartlaşmış bazı insanlar için onun o andaki programı da çok yüklü sayılırdı. Bir kere bütün geceleri ev sohbetleriyle geçiriyordu. Haftanın birkaç gününde vaaz veriyor, dersler yapıyordu. Meşgul olunan üniversite talebelerinin sayısı gün geçtikçe artıyor ve onlarla meşguliyeti de yine vaktini alıyordu. Fakat yine de Kestanepazarı günleri bir başka bereketliydi. Hele o küçücük tahta kulübede

verilen hizmet, bütün Türkiye sathında, hizmet adına gösterilen gayrete denk neticeler veriyordu.

[16] Kastamonu Lahikası
[17] Emirdağ Lahikası
[18] 19 Mayıs 2015, Herkul.org, Herkulnagme

Dördüncü Bölüm

TUTUKLULUK DÖNEMİ - EDREMİT YILLARI (1971-1974)

MUHTIRA VE TUTUKLULUK (1971, 1 YIL)

Türkiye hızla bir kamplaşmaya doğru gidiyor ve birileri de bunu sürekli tahrik ediyordu. Çatışma ve kamplaşmalar toplumun her alanına sıçramıştı.

35 milyon nüfuslu Türkiye, tamamı yedi tane olan üniversitelerdeki ve birkaç akademideki olaylarla âdeta esir alınmıştı. Banka soygunları, insanların kaçırılması, evlerin bombalanması, fabrikalarda işçi grevleri günlük olaylar haline gelmişti. 17-20 yaşlarındaki gençler düşman iki kampa ayrılmıştı. Ülkede mezhep çatışması çıkarmak için İskenderun'un Kırıkhan ilçesi gibi yerlerde camilere bomba atılıyordu. Ankara'da Erdal İnönü, Profesör Muammer Aksoy gibi kişilerin evlerine dinamit atılıyordu.

12 MART MUHTIRASI (12 MART 1971)

12 Mart 1971 Cuma günü saat 13'de radyodan okunan bildiri üzerine Muhtıra resmen verilmiş oldu. Başbakan Süleyman Demirel görevinden istifa etti. Asker devreye girmişti. Sol panik içinde, sağ mütevekkil olacakları bekliyordu. 12 Mart Türkiye'nin önemli dönemeç noktalarından biri olup, tarihe daha çok baskıları ve işkenceleriyle geçmiştir. Ordu içindeki radikal subaylara karşı, statükocu subayların bir karşı hamlesi olmuştu.

Muhtıradan kısa bir müddet sonra tutuklamalar başladı. Solun liderliğine soyunanların yanında, Müslümanlardan birçoğu da sırf denge için tutuklanmış ve gözaltına alınmışlardı. Ve tutuklamalar devam ediyordu…

Hocaefendi bu hadiseleri şöyle yorumluyor:

"12 Mart Muhtırası'nda Müslümanlar böyle bir sarsıntıya, kendi iradeleriyle müstehak olmuşlardı. Fikir ve düşünceler çarpışıyor ve cemaatler her geçen gün birbirinden uzaklaşıyordu.

Söz dinlememeye güzel bir kılıf bulunmuştu: 'Kardeş kardeşe peder olamaz, mürşit tavrını takınamaz.' deniyor ve herkes kendi bildiğine hareket ediyordu. Bilhassa tedbir ve dikkat hususunda söylenenleri hiç kimse dinlemiyordu. Hatta bazı kesimler, akıllarına yatmış olsa da sırf bana muhalefet olsun diye aksini söylüyor, aksini

yapıyordu. Bu durum mahkemelerde de böyle devam etti.

Muhtıra Türkiye'deki umumi anarşiye karşı verilmişti. Fakat herkesin kendine ait bir hissesi vardı. Kader açısından bunu böyle bilmekte fayda vardır.

İkbal hastalığına tutulmuş bir kısım maceraperestlerin Türkiye'yi sürükledikleri uçurum bugün daha açık ve net bir şekilde görülmektedir. Sabah erken kalkanın içine düşen ilk heves ihtilal yapmak olduğu görünümü insanı utandıracak mahiyettedir.

Cunta içinde cunta... Aynı şahıs bazen dört cuntayla temas halinde. Hangisi neticeye varacak olursa ondan görünecek ve ikbalini garanti edecek... Milletin düşeceği badire kimsenin umurunda değil. Ordu girdaplaşmış. Kuvveti elinde tutanlar kelle istiyor. Niçin ve neden, diyebilen yok. Çünkü cevap malum nakarat: Türkiye elden gidiyor.

İttihat Terakki hoyratlığının sızıntılarından beslenen bu zihniyet on senede bir hortlatılarak devletin her sahadaki hamle gücü kırılıyor ve ülke her müdahale sonunda bilmem kaç sene geri gidiyor... Ama kimin umurunda... Nihayet üç-beş senelik fani dünya. Otur sen de bir koltuğa, rahatına bak. Dünyaya bir daha gelecek değilsin ya! İşte hayat felsefesi bu olan insanların yaptıkları ve yapacakları!..

Burada, asker-sivil milletimizin mümtaz şahsiyetlerini ve hakiki vatanperver evlatlarını -ki onlar kahir bir ekseriyettedir- tenzih ve tebrie ederim…

Muhtıra verildiği tarihlerde ben Güzelyalı'daki kiralık bir evde kalıyordum. Yanıma gelip gidenler oluyordu. 31 Mart günü gece geç vakitlerde, gelen misafirlerle sohbet ediyorduk. Tam o sıralarda bir arkadaş geldi ve Karşıyaka baskınını haber verdi. Böyle bir şey istemiyordum fakat itiraf edeyim ki bekliyordum. Bu kadar dikkatsizlik böyle bir netice getirir, diyordum. Hemen kalkıp arabaya bindim. Ne ehliyetim var ne de ciddi şoförlüğüm. Fakat onu kullanacak bir başkası da yok. Doğru Mustafa Birlik'in evine gittim. Onu yanıma alıp Karşıyaka'ya vardık. Osman Kara Bey'i yatağından kaldırdık ve üçümüz karakola gidip Emniyet Amiri'ni bulduk. Durumu anlattık.

Çok yumuşak bir insandı. Bizi dinledikten sonra 'Ben, dedi, hanımla sinemaya gitmiştim. Gelip beni sinemadan aldılar. Operasyonu beraber düzenledik. Nefi Akyazılı Bey'in apartmanı üzerinde ayin yapılıyor, dediler. Ve orada bulduklarımızı alıp götürdüler.' Ve adam ilave etti: 'Ben böyle bir iş olduğunu bilseydim, onlara daha

önce haber verirdim...'

Fakat olan olmuştu. İş bizim düşündüğümüz kadar basit değildi. Demek ki mesele Karşıyaka Karakolundan kaynaklanmıyordu. Üstten veya istihbarattan bir emir gelmişti.

Emniyet Amiri'nin yapabileceği bir şey yoktu. Mesele onu aşıyordu. Daha fazla vakit kaybetmenin yararı olmazdı. Hemen oradan ayrıldık ve başka çareler aramaya başladık.

İş ağırlaşıyordu. Arkadaşları emniyetten çıkarabilmenin bir çaresini bulamadık. Savcılığa intikal ettiğinde de çare bulmak mümkündü. Fakat arkadaşları o hususta da ikna edemedim. Zaten benim imkânlarımla olacak iş değildi.

Bir kısmını salıverdiler, diğer kısmını ise tutukladılar. Yakın daireden davaya bakan insanlar vardı; ancak ben buna karşı çıktım. Onların bu davaya girmesi, mevhum suçu tescil etmek olurdu. Başka avukat, ortadan insanlar bulalım, davayı onlar takip etsinler, dedim. Ancak bu sözümü dinletemedim.

Ve onların girmesiyle mahkeme tamamen arkadaşların aleyhine işledi. Mahkeme Hava Kuvvetleri bünyesinde kuruluyordu. Derken iş büyüdükçe büyüdü ve çaresizliğe girildi.

Daha sonraları bazı hususlarda arkadaşları ikna etmiştim. Fakat bunun için geçen zaman hep aleyhe işlemiş ve bazı hususların önünü almak mümkün olmamıştı. Gecem gündüzüm arkadaşların kurtulması için çare aramakla geçiyordu. Belki de benim dışarıda çektiğim sıkıntıyı onlar içeride çekmiyorlardı."

TUTUKLANMA (03 MAYIS 1971)

Hocaefendi, Kestanepazarı'ndan ayrılınca, Güzelyalı'da bir camide İmam Hatip ve Yüksek İslam Enstitüsü talebelerine hadis dersi yapıyordu. Dersler ikindiden sonra olduğu için katılım da fazla oluyordu.

3 Mayıs 1971 günü gözaltına alındı. Hocaefendi o günleri şöyle anlatır: "Babamın çantasını kendi elimle hazırladım. Biraz sonra Dr. Mustafa Asutay geldi. Onun arabasıyla babamı garaja götürüp Ankara'ya yolcu ettik. Dönüşte, bazı arkadaşların evlerine uğradım. 'Sizi götürüp kitaplarınızı da müsadere edebilirler.' dedim.

Mustafa Birlik Bey'in evine iki yüz metre kadar kalmıştı ki Mustafa

Asutay Bey'e arabayı durdurmasını söyledim. Onun oğlu Rıdvan'a -ki o sıralarda ilkokula gidiyordu- 'Sen gidip bir bak. Evde yabancı kimseler var mı?' dedim. O koşarak eve gitti. Biraz sonra da yine aynı şekilde koşarak geldi. 'Evde bir sürü insan var. Her tarafı arıyorlar.' dedi. İş anlaşılmıştı. Mustafa Birlik Bey'in evi aranıyordu.

Doktor Bey'e 'Bizim eve gidelim' dedim. Eve girdiğimde siyasî polislerin bütün eşyaları didik didik edip evin ortasına yığdıklarını gördüm.

Evde Sabahattin Atalay vardı. O sıralarda henüz talebeydi. Hafta sonlarında gelir, benim yanımda kalırdı. O gün ben gittikten sonra gelmiş. Pilav yapmış, benim gelmemi bekliyormuş. Ben içeriye girince polisler 'Hoş geldin' dediler. Aramaya devam ettiler…

Görevlilere 'Geç kalır mıyım? Bir şeyler yiyeyim mi?' dedim. Gayem hem biraz açlığımı yatıştırmak hem de esas niyetlerini öğrenmekti. Bana 'Karnını doyur. Ne zaman döneceğin belli olmaz.' dediler. Bir iki lokma pilavdan aldım. Biraz sonra Tepecik inzibat merkezine götürülmek üzere yola çıktık.

Beni Tepecik İnzibat Merkezine getirdiler. Saçımı bıyığımı kestiler. Ben kaşlarımı da tıraş ederler zannediyordum. Fakat yapmadılar. Sonra sağdan, soldan, arkadan ve önden fotoğraf çektiler. Götürecekleri yere götürmeden evvel 'Bana biraz su getiriniz, abdest alacağım.' dedim. Şimdi ismini hatırlayamadığım başçavuş temiz mi kirli mi bilmiyorum ama bir teneke su getirdi. Abdest alarak dışarıda namazımı kıldım. Böylece yatsı namazımı eda etmiştim. Hiç olmazsa sabaha kadar namaz kaçırma tehlikesi yoktu. Rahatlamıştım.

Beni alıp hücre gibi bir yere tıktılar. Bir de ne göreyim, benden evvel aynı yere Şaban Düz, Harun Reşid Tüylü, Mustafa Birlik ve ülkücülerden de bir arkadaş getirilmiş.

Hepsi de melül, mahzun oturuyorlar. Durumları benden farklı değil. Saçları, bıyıkları tıraşlanmış. Tabii Şaban Hocaefendi'nin sakalını da kesmişler. Biz diğer arkadaşlarla oturduk. Geceyi sohbet ederek geçirdik.

İçeriye girerken her şeyimi almışlardı. Kur'an ve Cevşen yoktu. Kur'an'ı ezberimden okuyordum da cevşeni ezbere okumam mümkün olmuyordu. Cevşeni ezberlemediğime ilk defa o kadar üzüldüğümü hatırlıyorum. Keşke onu da ezberleseydim, diye hayıflandım

durdum.

Daha nezaret dönemindeyiz. Kaldığımız yerin sadece tavanda küçük bir penceresi vardı. Depo gibi bir yerdi. İçerdekilerin sayısı çoğalınca bizi yemekhane gibi bir yere çıkardılar. Artık burada kalacaktık. Buranın hiç olmazsa pencereleri vardı, hava alabiliyorduk.

Bir gün de Dr. Kâhid'i getirdiler. Dört ülkücü ve diğerleri bizim arkadaşlar epeyce bir kalabalık olduk. Ben İsmail Büyükçelebi'ye el altından haber gönderdim. Cevşenimi getirmesini tembih ettim. O gün ikindiye doğru Ismail Hoca geldi. Cevşenimi de getirmişti. Hiç konuşmadan cevşenimi açtım, doya doya, ağlaya ağlaya okudum. Öyle zevkli cevşen ancak birkaç defa okumuşumdur. Daha sonraları okunacak başka kitaplar da getirtmiş olabiliriz, hatırlamıyorum.

Henüz tevkif edilmemiştik... Burada bir hayli zaman kaldık. Günler acı fakat ümit dolu, biraz buruksu fakat renkli geçiyordu. Askerlikten on sene sonra yeniden asker olmuştuk.

Yemekhanede yirmi gün kadar kaldık. Okuyor, ibadet ediyor ve kurtuluş yolları araştırıyorduk. Tevkif edilecektim. Onun için de savcının dediklerine hiç aldırış etmedim. Nasıl olsa, ne söylesem netice değişmeyecekti. Savcının önünde; bana gönderilmiş mektup ve tebrikler vardı. Masanın üstü doluydu. Bana gelen mektupların hepsi açılmış, birer fotokopisi alınmış ve bana öyle verilmiş. Tabii benim söylediğim veya yazdığım hiçbir şey yok.

Evet, işin enteresan tarafı bana gelen bunca mektup ve tebrike cevabî hiçbir mektup fotokopisi mevcut değil.

Savcı uzunca bir masanın üstüne bütün bu mektupları sermiş ve benden cevap bekliyor. Hangi birini izah edeceksin, mümkün değil.

Sonra katıldığım bütün sohbetleri kaydetmişler ama suç unsuru ne? Bu dokümanlarda benim adım büyük harflerle en başa yazılmış. Bir de bütün arkadaşlar ifadelerinde beni nazara vermişler, o yapıyor, o ediyor, demişler. Şaşırdım kaldım. Savcı 'Bütün bunlara ne diyorsun?' diye sordu. Ben de gayet soğukkanlı ve ciddi bir teslimiyet içinde 'Vallahi, istihbarat memurlarına iş lazımmış, oturmuş bütün hayal güçlerini kullanarak bunları yazmışlar.' dedim.

Savcı öfkelendi. Teker teker ifadeleri okudu. Okuduğu ifadelerin altındaki imzalara baktım, imza var ama kime ait? İnsan ne diyeceğini bilemiyor. İşte o esnada, vicdanımda hesap gününün ağırlığını bütün baskısıyla hissettim. İfadelerdeki bütün sözler atf-ı cürümdü.

O ana kadar konuşanlardan hiçbiri lehime bir tek kelime konuşmamış. Yine de 'Sizin bu dediklerinizden ben hiçbir şey anlamadım. Mevzu bana çok karışık geldi.' dedim.

Canım iyiden iyiye sıkılmıştı. Zaten buraya gelmeden önce inzibat karakolunda tam sekiz saat ifade vermiştim. Bu sekiz saatlik zaman zarfında verdiğim ifade bir sahife bile değildi. Zira sorular vehimdi ve konuşulacak bir şey yoktu. Ancak arkadaşların ifadesi çok bağlayıcı oluyordu. Yazıp imzalatmışlardı.

Emniyete mensup kişiler ifademizi almışlardı. Ifade alırken çok zorladılar. Ancak arkadaşlar zorlamaları kale almamış. Hakkı konuşmuşlardı ve ifadede tenakuz yoktu. Bir sürü isim saydılar. 'Bunları tanıyor musun? Nereden tanıyorsun?' diye. Bazı isimler üzerinde durmuşlardı.

Risaleleri okuyup okumadığımı sordular. Bir din adamına sorulması kadar komik tasavvur edemeyeceğim bu soruyla da muhatap oldum. Kısmen okuduğumu söyledim. Neleri okuduğumu sordular. Ben de bazı kitaplar okuduğumu söyledim. Mesela, 23. Söz'ü okudum. Haşir Risalesini okudum vs. Söylediğim kitapların hepsi elli defa mahkeme görmüş ve ellisinde de beraat etmiş kitaplardı. Onlar 'Başka hangisini okudun?' diye soruyorlar, ben de masum kitapların birer birer isimlerini söylüyordum. Bu fasıl da epey uzun sürmüştü. 'Artık aklıma hiçbir kitabın adı gelmiyor.' dedim, onlar da kitap ismi sormaktan vazgeçtiler.

Esasen verdiğim ifadede bulabilecekleri tek suç unsuru yoktu. Fakat yukarıdan gelen emirle bizi tutuklayacakları muhakkaktı. Ve nitekim de öyle oldu.

Savcı Nureddin Soyer ifademi aldıktan sonra mahkemeye sevk etti. Zaten mizansen baştan hazırlanmıştı. Mahkeme tutuklayacaktı. Vazifesi tutuklama kararını okumaktan ibaret gibi bir şeydi. Mahkeme heyetinde bulunanlardan biri Kemal Yağcıydı, efendi bir insandı. Bir de ismini şimdi hatırlayamayacağım bir binbaşı vardı. Hakkımdaki iddiaları okudular ve 'Mahkeme tevkifini düşünüyor' dediler. 'Ben: 'Mahkemenin hakkımda vereceği karara razıyım' dedim. Neticede tevkif edildik. Beklediğim netice olduğu için bende bir değişiklik olmadı.

Mahkeme tevkifimize karar verince bizi inzibat merkezine geri getirdiler. Akşam da Bademli'ye götürdüler. Tutuklu kaldığımız

dönemin ilk 21 gününü inzibat merkezinde geçirmiştik. Son bir ayını da Şirinyer'deki askeri hapishanede geçirdik. 6,5 ayın diğer kısmını ise hep Bademli'de geçirmiş olduk."

İnsan Tanımada Bir Ölçü: Mahpusluk

Hocaefendi hapishanedeki günlerini şöyle anlatıyor:

"Dr. Kâhid Bey'i çok mert gördüm. Yabancı bir ülkede, yabancı uyruklu bir insan. Bir de sıkıntıdan hanımının çocuk düşürdüğü haberi geldi. Ama bütün bunlardan hiç sarsılmadı. Abide gibi ayakta durdu. Şen, şakrak ve de neşeli. Demek ki insanlar imtihan olmadan belli olmuyorlar. Ben, Hz. Ömer Efendimizin bir insanı tanımada ölçü birimi olarak koyduğu üç kaideye bir dördüncüsünü ilave ettim: Hapishanede beraber kalma. Hapishane psikozlarını paylaşma, oradaki tafralara göğüs germe ve bu arada kardeşliği devam ettirme meselesi.

Dışarıya çıkıp da hava almaya can atardık. Tuvaletler koğuşun dışındaydı. Akşam saat dokuzda kapılar kapanır, sabah altıya, yediye kadar açılmazdı. Bu müddet zarfında ızdıraplı da olsa idrarınızı tutmak zorundasınız. İshal de olsanız kanun değişmez. Zaten ihtiyacınızı görecek başka yer de bulmanız mümkün değil. O bakımdan ilk bir-iki günümüz çok sıkıntılı geçti. Daha sonra ben yiyip-içmeme dikkat ettim. İkindiden sonra bir şey içmiyordum. Yemek vaktimi de ona göre ayarladım. Ama bize göre yaşlı olanların durumu daha zordu. Namaz kılan insanlar için bunun ne büyük bir ızdırap olduğunu, bilmem izah etmeme gerek var mı? Tek çare tetikte yatıp kalkma veya geceleri hiç uyumamaktı.

Bir gün yumurtadan zehirlenmiştim. Benimle beraber solculardan Güneri adında mimar bir arkadaş da zehirlenmişti. Onu dışarıya çıkarıp hava almasını temin ettikleri halde beni çıkarmadılar. O tamamen bayılmış, kendinden geçmişti. Ben de bir ara bayılmışım. Merhum Osman Kara Hocaefendi kendi anlattığına göre bana istifra ettirmiş ve ondan sonra kendime gelmişim. Ölüp gitsen bir tavuk kadar değerin yok. Ne hastahaneye kaldırdılar ne de bir doktor çağırdılar.

Herkesle Diyaloğa Açık Bir Gönül

Solcu arkadaşlarla aramızda, bizim yumuşak huyluluğumuzdan kaynaklanan bir sulh havası hâkimdi. Yer yer tehdit edilmemize rağ-

men iyi geçinmeye gayret ediyorduk. Abdestimiz, namazımız, namazda dizlerimizi yere vurmamız hep tecavüz vesilesi yapılmak isteniyordu. Ama Allah'a hamd ederim, orada her zaman mü'min olmanın kazandırdığı emniyet ve güveni estirmeye çalıştık. İçlerinde inanmasa dahi Savaş Al gibi mert insanlar da yok değildi. Mesela bir Menemenli çocuk vardı. O da çok mertti. Kartal bakışlıydı. Hep ona bakar bakar, şu çocuk bir hidayete erse sahabe gibi olur, derdim.

En son Bademli'ye gelenlerden Kadir Kaymaz da temiz bir çocuktu. Fakat fikren, hayalen nezih bu çocuğun gönlüne iman hiç misafir olmamıştı..."

Allah'ı Tanısalardı Birer Sahabe Gibi Olurlardı

Hocaefendi, hapiste hem sol hem de sağ kesimden delikanlı insanlarla tanışma imkânı bulmuştu: "Nice vatanperver, mert, dürüst, özbeöz Anadolu çocuğu vardı ki 'Avrupa'nın emperyalizmini kabul etmiyoruz.' diyorlardı. Ama buna karşı olarak yanlış bir tercihle komünizmi seçmişlerdi. Onlarla bir kader birliğimiz oldu, çok candan dostlarımız oldu. Öyle riyasız delikanlılar gördüm ki kafalarına Allah'ı koydun mu her biri bir sahabe gibi olurdu. Dobra dobraydı hepsi." demesinin sebebi buydu.

Bir müddet sonra Fethullah Gülen Hocaefendi'yi Bademli'deki hapishaneden alıp Şirinyer'deki askeri hapishane'ye götürdüler. Burası beyaz badanalı bir binaydı. Onun için oraya "Beyaz Köşk" adını verdiler. Havalandırma yeri 1-2 kat aşağıda, güneşin öğlen vakti ancak görülebildiği, derin ve dar bir yerdi. Hücre tipi yapılmıştı. Yemekleri kapının altından veriyorlardı. Hela içerdeydi. Burası çok kokuyordu ve su problemi vardı.

Mahkemeler

"Mahkemeler çok sinir yıpratıcıydı. Her gün ayrı bir insanın ayrı münasebetsizliğini görüyor, işitiyor ve adeta şirazeden çıkıyorduk. Bir de bu esnada bir düzine ucuz kahraman zuhur etmişti. Bunlar kendilerince iki önemli husus peşindeydi:

Birincisi, tam bu bulanık havada, rahatsız oldukları mü'min kardeşlerini karalama, mahkûm ettirme ve intikam alma.

İkincisi, solcuların da yaptığı gibi isnad edilen her şeyi kabullenip perdeyi yırtma. Oysa ki su-i niyetli hasım cephe bunları bizim aleyhimize kullanacaktı. Ve öyle de oldu.

Mahkemeler başlayınca yakın ve uzak daireden o kadar çok muhbir zuhur etti ki hepsini hatırlayıp burada zikretmem mümkün değil. Zaten böyle bir şey yapmaya İslami terbiyem de müsaade etmez. Herkes kendi ruh yapısı ve karakterine göre hareket edecektir ve etti de. Böyle her mahkemeden sonra bu konuşmalar ve bize karşı yapılan taarruzlar ister-istemez sinir yapımıza ve moralimize tesir ediyordu.

Müthiş Senaryo

Menemenli Mahmud bizim aleyhimize konuşmuş. Cahid Efendi'yi, Bekir Bey'i ve beni içine alacak bir kombinezon içinde senaryo yapmışlar. Adam o kadar talakatle, o kadar selis ve akıcı bir üslupla anlattı ki ben dahi hayretler içinde kaldım. Eğer hâkim ben olsaydım, anlatılanların yalan olabileceğine ihtimal dahi vermezdim. Hiç takılmadan ve hiç kızarmadan bir sürü yalan söyledi.

Aklımda kaldığı kadarıyla şunları söylemişti: 'Bunlar üçü öyle bir bütündür ki öteden beri bilirim, hiç birbirlerinden ayrılmazlar. Ben Kestanepazarı'na gelir giderdim. Bu hoca oradaydı. Bir gün Bekir Berk oraya gelmiş. Sene 1963. Hep beraber akik yüzük almak için kalktık ve kuyumcular çarşısına giderek akik yüzük aldık. Cahid Erdoğan hanımı için de bir yüzük aldı. Daha sonra Bekir Berk'i uğurlamak için Çiğli Havaalanı'na gittik. Hatta Karşıyaka da şerbet içtik. Paralarını da ben ödedim. Sonra havaalanına gidip Bekir Berk'i uçurduk.'

Onun söylediklerinin hepsi kayda geçti. Bunun üzerine ben müsaade istedim ve şunları söyledim. Birincisi: Ben sizlere 'Bekir Bey, Kestanepazarı'na hiç gelmedi.' desem, şu anda bunu ispat edebilme durumunda değilim. Fakat ispat sadedinde söyleyeceğim tarihler var. Sene 1963'ten bahsediliyor. Halbuki ben İzmir'e 1966'nın başına doğru geldim. Cahid Erdoğan'ın 1963'de hanımına yüzük aldığından bahsediyor. O 1968 yılında evlendi. Çiğli Havaalanı'ndan bahsediyor. Resmen sabittir ki Çiğli Havaalanı 1968'de açıldı. 1963'de Cumaovası işler durumdaydı. Bu üç mesele dahi bu şahsın yalan şehadette bulunduğunu isbat etmeye yeter. Varın gerisini siz kıyas edin.

İkincisi: Ben bana yöneltilen bu şeyleri yapmadığımı nasıl isbat edebilirim ki? Bütün hayatımı bir filme almış olsaydım ve burada sizlere gösterseydim, ancak böyle bir şeye muvaffak olabilirdim.

Aslında hakkımda söylenenlerin vârid olduğunu sizin ispat etmeniz gerekir. Halbuki ortada böyle bir ispat söz konusu değildir."

Ben bunları söyleyince savcı hemen kalktı: 'Tarihlerde yanılmış olabilir.' dedi. Çok enteresandır. Anlaşmalı oldukları aşikârdı. Biraz dikkat etseler tarihleri de uydurabilirlerdi.

Başka Bir İftira

Kumarhane işleten bir müezzin vardı. Adı Haydar'dı. O da aleyhime şehadette bulunmuştu. Sözde Kestanepazarı'na talebe alınırken o da yanımdaymış. Katiyen böyle bir şey vaki olmadı. Fakat o böyle söylüyordu. Ben imtihana giren talebelerden birine mülakatta Atatürk'ü sevip sevmediğini sormuşum. Çocuk da 'Seviyorum' demiş ve çocuğu Kestanepazarı'na almamışım. O da gidip bu durumu Kahramanlar Cami imamına söylemiş ve o da gelip diğeriyle beraber mahkemede şahitlik yapmış. Bir kere talebe mülakatlarını belli bir heyet yapıyordu. İkincisi ben böyle çocuksu imtihanlar yapacak bir insan değildim. Üçüncüsü, kumarhaneciyle bir defaya mahsus dahi bir arada bulunmadım. Ama gel gör ki adamlar hiç yüzleri kızarmadan bu türlü ifadeler verebilmişti. Bir de aynı kadro içinde ney üfleyen bir imam vardı. O da aleyhte konuşanlardandı. Son olarak ilahiyatçı hemşehrim bir şahıs da aynı kadroya dahil oldu. Etrafımızı çeviren böyle bir fasid daire vardı. Yani sadece dış dünya ile değil, içimizden insanlarla da uğraşıyorduk.

Yirmi defadan fazla mahkemeye gelip gittim. Hemen her hafta geliyorduk. Bu arada istihbarat yetkilileri gelip mahkeme heyeti üzerine baskı yapıyordu.

Kestanepazarı'ndan getirilip ifadeleri alınan çocuklar çok güzel ifade vermişler ve savcının söylediklerinin hiçbirinin vaki olmadığını ispat etmişlerdi. O küçücük çocukların böyle akıllıca ifadelerini asla unutamam.

Kestanepazarı idarecilerinden bazıları da mahkemeye ifade vermeye geldiler, onlar da hep aynı havada aleyhte konuştular. Bütün bunlar olurken Emekli Albay Mehmet Çatalkaya oturuyordu. Sonunda ona sen ne diyorsun dediler. Ayağa kalktı ve hepimizin gözünü yaşartan şu konuşmayı yaptı:

"Allah'tan Diliyorum Kürsüsüne Geçsin"

"O kamplar bizimdi. Hocaefendi de orada vazifeliydi. Kampa git-

tim. İmam ve müezzinden başkasında sarık görmedim. (Daha önce bana kampa ait bir fotoğraf göstermişlerdi. Fotoğrafta bir imamın bir de arka safta duran birinin başında sarık vardı. Bu sarıkları bana sorduklarında, bunlardan biri imam diğeri de müezzin, demiştim. Şimdi Albayın dedikleri beni destekler mahiyetteydi.) Geldiği andan itibaren kürsünün dibine oturdum, vaazını dinledim ve şu anda da Allah'tan diliyorum, dışarıya çıksın ve kürsüsüne otursun yine gidip aynı yerimde oturacak ve kendisini dinleyeceğim."

İster bunu lehte bir şahitlik sayın isterse soylu askere yakışır mertçe konuşma deyin. Çatalkaya'nın o günkü mertliğini hiç unutamayacağım. Orada bana ancak o kadar sahip çıkılabilirdi, o da gücü kadar sahip çıkmıştı.

Sona Doğru

Beş-altı ay önce birer birer kollarımıza kelepçe vurulduğu gibi şimdi de arkadaşlarımız birer birer salınıyordu. Her mahkemeye gidiş gelişte bir iki arkadaşın bilezikleri çözülüyor ve biz, bir iki kişi eksilişle 'Medrese-i Yusufiye'ye dönüyorduk. Kurtulanların kurtulmasıyla sevinmemiz muhakkaktı ama sayımız azaldıkça, ruhlarımızda acı-acı bir yalnızlık, bir gariplik esintisi hissedilmeye başlamıştı.

Nihayet mesele döndü dolaştı, gelip tevkif edildiğimiz günkü noktaya ulaştı. İlk Mustafa Birlik Bey'le beni almışlardı; şimdi yine ikimiz kalmıştık. Bizi de salacaklardı ama toptan işlenilen bu tarihi hatayı, toptan telafiye güçleri yetmiyordu veya yetmeyeceğinden endişe ediyorlardı. Onun için birilerinin işlediği ciddi bir hatayı, diğerleri gidermeye çalışırken, komplikasyonlardan da endişe ediyor; aheste aheste ve kamufleli yapmaya çalışıyordu.

Günler yeniden aylar olmuştu. Zaman bir türlü bitmiyordu, dıştan gelenlerle görüşme de zorlaşmıştı. Zira topla-tüfekle devleti devirmek isteyenlerle aynı koğuşlarda kalıyor ve ayın şartları paylaşıyorduk.

Ve Tahliye...

Nihayet 7. ayın içinde son bir kere daha mahkemeye çıkarıldık. Avukatımız üç aydan beri tekrar edip durduğu tahliye talebimizi ümitli bir eda ile mahkeme heyetine bir kez daha arz etti. O esnada, beklemediğimiz bir şey oldu. O güne kadar, elli defa tahliye talebi-

mize bıkmadan usanmadan 'tutukluluklarına' diyen mahkeme heyetine savcı, ayağa kalktı ve 'Nasıl olsa birilerini -Av. Bekir Bey'i kastediyordu- bıraktınız; bunları da bırakın gitsinler.' dedi. Hem şaşırmış hem de çok sevinmiştik.

Aslında bu son mahkemede beklentilerimiz de zaten bu istikamette idi. Bu münasebetle garip bir durumu anlatmadan geçemeyeceğim:

Akşama doğru yeniden beyaz köşke döndük. Her defasında tanıklar, karşımıza çıkar geçmiş olsun derlerdi. Yüzlerimizin beşaşetinden kendimizi ele vermiş olacağız ki farklı döndüğümüz misafirhanede bugün herkes bizi farklı karşılıyordu. Kimbilir hücreye kadar kaç kişi 'Geçmiş olsun!' dedi ve tebrik etti. Ama belki de biz bunların çoğunu duymadık bile...

Eşyalarımızın bir kısmını cezaevine bıraktık. Dışarıya çıktığımızda bizi almak için gelen Sadık Bey'i gördük. Taksiye bininceye kadar bir şey hissetmemiştim ama binince gidecek bir yerim olmadığını düşündüm ve 'Ne yapsam ki?' diye azıcık burkuldum. Zira ben içerdeyken ev sahibi evimi boşalttırmıştı, eşyalarımın da nerede olduğunu bilemiyordum. O güne kadar Mustafa Birlik Bey'in evi bana hep açık olmuştu ama bunca hasret ve hicrandan sonra onu çocuklarıyla başbaşa bırakmak daha uygun olacaktı..."

Kimsenin aklına gelmemiş veya ilgisizlikten de olabilir Hocaefendi'yi karşılayan kimse yoktu o gün.

YALNIZ YILLAR

Hocaefendi, 3 Mayıs 1971'de tutuklandı ve 9 Kasım 1971'de tahliye edildi. 11 Kasım 1971'de de vazifeye başlamak için dilekçesini Diyanet'e verdi. Sıkıyönetim nedeniyle müspet bir cevap hemen gelmedi. Bu yüzden kısa bir süre Erzurum'a gitti.

Bu arada dilekçesine 6 Aralık 1971'de cevap geldi. Vazifeye başlayabileceği söyleniyordu. Fakat ne olduysa, hemen ardından 17 Ocak 1972 tarihli yazıyla ikinci bir karara kadar vazifeden alındığı tebliğ ediliyordu. Bu tebliğ kendisine ulaşmadan Hocaefendi de aynı tarihli bir dilekçe ile yıllık izne ayrılma talebinde bulundu. Bu arada üç ayı aşkın bir zaman geçti.

Bu döneme ait hatıralarından şöyle bahsediyor Hocaefendi:

"Tahliyem ile Edremit'e gitmem arasında üç aydan fazla bir zaman geçti. Ancak bu, tam anlamıyla bir bekleme dönemi de değildi. Erzurum'da kısa bir süre kaldıktan sonra tekrar İzmir'e döndüm ve Salepçioğlu Camiinde yeniden vaazlara başladım. Ben tutuklu iken arkadaşlar ev eşyamı Sadıkbey'de bir daireye taşımışlar. Erzurum'-dan dönünce çok aceleden bir ev bulduk. Mektupçu'daki bu evi 500 liraya kiralamıştık. Burası eski stil cumbalı, bahçeli ve iki katlı bir evdi. Zeminde bir odası vardı; orta katta da bir mutfak bulunuyor-du. Üstte ise iki odası vardı ama biz bunlardan ancak birini kullana-biliyorduk. Bu evde bir seneye yakın bir süre kalmıştık.

Diyebilirim ki bu evde geçirdiğim ilk günler tam manasıyla yalnız-lığı zehir gibi yudumladığım günler olmuştu. Tedbir mülahazasıyla arkadaşlar çok ciddi meşgul olamıyorlardı. Belki birçoğu henüz üze-rindeki korkuyu atamamıştı. Bir kısmı da kendilerini tedbirli (!) dav-ranmak zorunda görüyordu. Az dahi olsa, bir kısmının içinde de bazı ukdeler vardı. Beni artık işi bitik bir insan gibi görenler ve karar kılacakları yer hususunda tereddüt geçirenler de eksik değildi. Başka yerlerdeki bazı arkadaşlar İzmir'i hiç boş bırakmıyor yavaş yavaş artan bir dozla da olsa, sürekli aleyhte propaganda yapıyor-lardı. Zaten bir kısım arkadaşlar işin başından beri onların tesirin-deydi. İzmir'de meydana gelen hadiseleri kaderin bize bir tokadı olarak değerlendiriyor ve başımıza gelenleri suçluluğumuza ve yan-lış hareket ettiğimize bir delil ve vesika olarak gösteriyorlardı.

Ancak vaazlara başlayınca bu eski soğukluk ve bürûdet yavaş yavaş çözülmeye başladı. Duygu ve düşüncelerinde başka yerdeki-lere meyilli olmalarına rağmen pek çok arkadaş eskiden olduğu gibi yine vaazlara geliyordu. Hatta bu arada birkaç pazar da Alsancak Camiinde vaaz ettim. Bu vaazlara da çok azı müstesna hemen bütün arkadaşlar gelmişlerdi.

Mektupçu'da kalırken şiddetli bir baş travması geçirdim. Tuvaletin tavanı çok basıktı ve içeri girerken başımı oraya çarpmıştım. Öyle ki eğer tavan kırılabilecek cinsten olsaydı mutlaka kırılırdı. Ben bunu o günkü hadiselerle alâkalı olarak yorumladım. Bu travmadan sonra günlerce hasta yattım. Öyle ki sürekli içim bulanıyordu. O zamanlar Sebahaddin Atalay Bey yanımdan hiç ayrılmadı ve bana çok iyi bak-tı. Dr. Ahmet Bey kimseyle görüşmemem gerektiğini söylemişti. Kimseyle görüştürülmüyordum; bu arada ziyarete gelen yakın arka-

daşlardan bir kısmını da geri çevirmişlerdi. Tabii ki bundan benim haberim yoktu.

Travmadan dolayı içimde bir 'anguas' ve şiddetli iç sıkıntısı vardı. Bir gece Bursa'ya gitmek üzere bilet aldım. (Bilmem ki Bursa'da kimi düşünmüştüm!) Ancak daha sonra arabada kararımı değiştirerek Akhisar'a Şahin Hocaefendi'nin yanına gittim. Hiç unutamayacağım; beni çok iyi karşıladı ve bana çok iyi baktı. Gündüzleri beraber oturup sohbet ediyor, geceleri de o gidiyor, ben de müdür odasında kalıyordum. Giderken yanımda Tirmizi'nin el-Câmi'us Sahih'ini de götürmüştüm. Ve onu orada kaldığım bir haftalık süre içinde bitirmiştim. Şahin Hocaefendi'nin ikliminde çok bereket vardı. Ara-sıra da olsa beraberce dışarıya çıkıp biraz dolaşıyorduk...

İşin acı tarafı, bu bir haftalık süre içinde yine hiçbir arkadaş tarafından aranmadım. Telaş çok keskin olacak ki beraber kaldığımız insanlar dahi bu nereye gitti, diye bir kerecik olsun arama ihtiyacı duymamışlardı. Halbuki değil insan, evin kedisi dahi bu kadar süre ortadan kaybolsa, mutlaka aranır ve sorulurdu. Yapayalnızdım. Gidecek yerim de yoktu. Çaresiz, Mektupçu'daki eve geri döndüm."[19]

İZMİR'DE MADDİ AÇIDAN ZORLUK ÇEKMESİ

Hocaefendi, hayatında istiğnayı daima ön planda tuttuğundan İzmir'de yaşadığı yıllarda büyük zorluklar çekmişti. O sıkıntıları şöyle anlatıyor: "İzmir'de kalırken çok sıkışmıştım. Kitaplarımı çuvallara doldurdum ve bir kitapçıya sattım. En gerekli olan kitapları ayırarak, geriye kalanları sattım.

Felsefe Tarihi, Felsefe Ansiklopedisi gibi kitaplar ayırmıştım. Daha sonra bazı arkadaşlar, çizilmiş diye merak edip onları aldılar. Fakat satmasaydım da diyorum şimdi ama (yine gözleri doluyor) tabii itiraf edeyim, gerçekten de ihtiyacım vardı. Kendimi cüzdanımın içindekine göre ayarlayarak bir ömür yaşadım. Bu ömrümde, senelerce, sabahları bir poğaçayla geçinebilirsem, ancak el açmadan geçinebilirim dedim. Buna rağmen bir dönemde kitaplarımı satmak zorunda kaldım. Kitap merakıyla ilgili bir şey daha arz edeyim. 12 Mart muhtırası münasebetiyle 6-7 ay kadar içerde kalmıştım. Vaizdim ama içerde olduğumdan, maaş vermeyeceklerini zannediyordum. Dışa-

rıya çıkınca 6 aylık birikmiş maaşımı verdiler. Öyle sevindim ki 'Ben bunca parayı ne yapacağım!' dedim ve hemen gittim, -o günün parasıyla 6 bin liraydı galiba- hepsini kitaba verdim..."[20]

Sıkıyönetim, Şaban Düz Hocaefendi, Osman Kara Hocaefendi ve Fethullah Gülen Hocaefendi'nin İzmir'den gönderilmesi hususunda Diyanet'e baskı yapmış ve Diyanet de ister istemez bu baskıya boyun eğmek zorunda kalmıştı... Artık ikinci bir emre kadar vaaz edemeyecektiler...

O sıralarda İbrahim Ulvi Bey, Özlük İşler'inde bulunuyordu. Hocaefendi'ye, Ankara'ya gelmesi hususunda haber göndermişti. Hocaefendi, Ankara'ya gidince kendisine durum anlatıldı ve 'İzmir dışında nereyi istersiniz?' diye soruldu. 'Edremit olabilir.' dedi. Ve böylece Hocaefendi'nin tayini Edremit'e yapıldı (23 Şubat 1972).

Bu döneme ait hatıralarından şöyle bahsediyor Hocaefendi:

"Edremit'e tayinimi istemiştim ama oraya gitme niyetinde değildim. Edremit Müftüsü Remzi Bey, yanında Arif Çağan ve rahmetli Hâkim Necmeddin Güvenli Beylerle birlikte Mektupçu'daki eve kadar geldiler. Israrla Edremit'e gitmemi istediler. Adeta benimle yalvarırcasına konuşmuşlardı ki onlardaki bu sıcaklığı da aslâ unutamam ve 'Ne olur gel, orada da hizmet olur!' dediler. Evet, onlardaki bu ciddî talep ve arzu cevapsız bırakılacak gibi değildi. Her şeye rağmen kararsızlığımı görünce: 'İstifa etmeyi mi düşünüyordunuz?' dediler. Evet, dedim zira Edremit'e gidip gelmem çok zor olacaktı. Şimdiki gibi bol vasıta da bulunmuyordu. Zaten arkadaşlarımızın hemen hiçbirinin özel arabası yoktu. Ayrıca hizmet edecek arkadaşlar ve potansiyel güç de İzmir'deydi. Buradaki hizmetin ve hizmet etmek isteyenlerin yönlendirilmesi gerekiyordu. Bana ait vazifenin ağırlık merkezi olarak da İzmir'i düşünüyordum. Bütün bu mülahazalara rağmen ricacıların ricasını kıramayarak gidip vazifeye başladım..."

Hocaefendi burada 2 yıl görev yapacaktı. Bu arada devam eden mahkemesi 20 Eylül 1972'de neticelendi. Mahkûm olmuştu. 163. maddenin 4. fıkrasına göre cezalandırmışlardı. Üç sene ağır hapis, bir sene Sinop'a sürgün ve âmme hizmetinden men edilme hükmü verilmişti... Askeri Yargıtay cezayı fazla bularak 24 Ekim 1973'te bu kararı bozdu. Bu arada koalisyon hükûmeti 18 Mayıs 1974'te genel af ilan etti. Bütün cezalar gibi Hocaefendi'nin cezası da düştü...

Kendi lehine bir sonuç doğurmasına rağmen Hocaefendi, cezaevlerindeki azılı terör suçlularını dışarı çıkardığı için bu affa karşıydı. Ona göre Türkiye'nin daha sonra yeniden terörün kucağına düşmesinde Meclis'in tarihi bir yanılgıyla aldığı bu kararın da payı vardı.[21]

İLK DÜZENLİ HİZMET ORTAMI

"Edremitliler bizi olduğumuz gibi tanımışlardı ve provokasyonlara aldırmıyorlardı. Tanımışlardı zira biz sohbetlerimizi sadece camiye hasretmemiştik. Daha ilk günden itibaren bir de düğün salonunda soru-cevap şeklinde sohbet başlatmıştık. Haddimizi aşkın olsa bile sordukları sorulara anında cevap almaları, oradaki elit tabakanın da hoşuna gitmişti. Daha sonra bu sohbetleri başka şekilde devam ettirdik. Camiye gelme zahmetine katlanmayanlar oralara geliyor, din ve diyanet adına bir şeyler dinleyebiliyorlardı. Keşke bu işe tam ehil olsaydık, kim bilir dine ne hizmetler olurdu? Vaazın dışındaki bu sohbetler, herkeste bir alaka ve arzu uyardı. Biri gündüz, diğeri gece olmak üzere haftada iki gün sohbet yapılıyordu. Dıştan da gelip gitmeler eksik değildi. İzmir'deki arkadaşlardan bazıları ise sohbetlerin hiçbirini kaçırmıyordu.

Gerçi Edremit'te, yurt ve evler adına henüz büyük bir gelişim göze çarpmıyordu ama kültürümüz adına kamplar çok bereketli ve feyizli geçiyordu. Artık meselelerimizi bilip anlatabilecek durumda olan çok sayıda arkadaş da vardı.

Bazen de bu grupların başlarındaki arkadaşlarla bir araya geliyor ve bazı meseleleri mütalaa ediyorduk. Diyebilirim ki iman, Kur'an ve Nur kültürü adına akademik seviyede bir çalışma yapılıyordu. Halbuki daha önceleri ne bu seviyede müzakere yapma ne de iki-üç gruba nezaret edecek arkadaş bulma mümkün değildi.

Buca kampları, ilk olması ve orijinalliği ile vicdanlarda tesir uyarması bakımından elbette diğerleriyle kıyas kabul etmeyecek bir önceliğe sahipti. Ancak verim alma açısından Edremit kampları diğerlerinden hep birkaç adım önde olmuştur.

Diğer taraftan, Buca kamplarını finanse etmede ben hep yalnız kalmıştım ve yalvar yakar başkalarına iş yaptırtabiliyorduk. Halbuki Edremit kamplarında halk işe sahip çıkmıştı. Bilhassa Arif Çağan Bey ile yeğeni Abdullah Bey masrafların büyük bir kısmını temin

ediyorlardı. Köylerden de yağ, yumurta, peynir ve yoğurt gibi malzemeler geliyor ve o fakir, fukara talebenin bakımı-görümü sağlanıyordu.

Kamplarda bütünüyle bir ruhanilik hâkimdi. Hele Buca kampları, hele Buca kampları!.. O günlerde okunan tesbihatı bantlardan dinlerken dahi hâlâ duygulanır ve ruhumu ayrı bir hava ve iklimin sardığını hissederim."

DÜNYAYA UZANAN HİZMETLERİN İLK HALKASI: BOZYAKA

Denizli Ağır Ceza Hakimi Ali Rıza Balaban, Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri'ni talebelik yıllarından beri tanımaktaydı. 1907 yıllarında İstanbul'da Hukuk Fakültesi'nde okurken, Şekerci Han'da Bediüzzaman ile görüşmüş ve Üstad'ın ilmine, vatan sevgisine vâkıf olmuştu. Kaderin cilvesine bakın ki tam 36 yıl sonra Denizli Mahkemesi'nde karşı karşıya gelmişlerdi yine. Hiç şüphesiz Mahkeme Reisi Ali Rıza Bey, Denizli Mahkemesi'nde sunulan iddianamedeki suçlamaların asılsız olduğunu iyi bilmekteydi.

Dava dosyalarında suç teşkil edecek bir şey olmayınca, Ali Rıza Bey beraat verip bu masum insanları salıvermek istiyordu; fakat yukarılardan mahkemeye tayin edilen iki hâkim de mutlaka ağır cezalar verilmesini istiyorlardı. Çünkü bunlar talimatla oraya gönderilmişti. Ali Rıza Efendi, bu art niyetlere fırsat vermemek için mahkemeyi dokuz ay uzattı. Çünkü karar almaya gitse oy çokluğuyla yani 2'ye karşı 1 oyla Üstad ve talebeleri ağır cezalar alacaklardı. Bu yüzden, bu masum insanları kurtaracak bir çözüm bulmak için sürekli mahkemeyi uzatıyordu. Aksi halde çok ağır cazalar ve çok daha uzun yıllar hücre hapsi demekti.

Fakat Üstad Hazretleri mahkemenin uzamasından dolayı çok sıkılıyordu. Işinden gücünden edilmiş bu güzel insanlar boş yere hapiste tutuluyordu.

Bu sırada o iki hâkimden birisi hastalandığı için rapor alıp ayrıldı. Nasıl olsa Ali Rıza Bey mahkemeyi yine erteler, diye düşünüyordu.

Hesna Şener Hanım da o sırada Denizli Mahkemesi'nde hâkimdi. Ali Rıza Efendi, Hesna Hanım'a giderek:

"Aslında bu davada hiçbir suç unsuru yok. Bu insanlar masum.

Gel kızım bizim heyete dahil ol. Adilane bir karar verelim. Beraat kararına imza atar mısın? Eğer tamam dersen seni ağır ceza hâkimliğine namzettir, diye hükümete bildireceğim." dedi.

Hesna Hanım da hiç beklemeden "Atarım!" deyince Ali Rıza Bey onu mahkeme azalığına namzet gösterdi.

Ali Rıza Efendi çok akıllı, insaflı ve gerçekten adaleti savunan bir hâkimdi. Bu yüzden o art niyetli ikinci hâkimi de beraat yönünde ikna etti.

Böylece Bediüzzaman Hazretlerinin "Adil Hâkim" olarak vasıflandırdığı Ali Rıza Bey'le diğer mahkeme üyeleri bütün Nur Risaleleri, Bediüzzaman ve talebeleri için 15 Haziran 1944'te oy birliğiyle beraat kararı verdiler.

Bediüzzaman, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Ali Rıza Balaban Efendi'ye, daha sonra bir takım Risale-i Nur gönderdi. Kaderin sevkine bakın ki bu adil hâkim aynı zamanda başka hizmetlere de vesile olacaktı.

Ali Rıza Efendi'nin İzmir'de bir dostu vardı. Bu dostu, hep kız olan çocuklarını İzmir'in İslamiyet'e uymayan menfiliklerinden koruyabilmek için o zaman İzmir'in dışında sayılan, Reşat Nuri'nin meşhur Çalıkuşu romanını yazdığı şimdiki ismiyle Bozyaka'daki Çalıkuşu Mahallesi'nde bir ev yaptırmış, etrafını duvarla çevirmişti. Fakat çocuklar öyle yüksek duvarlar arkasına saklanmakla korunamazdı. Bu yüzden Ali Rıza Efendi, Bediüzzaman'ın kendisine verdiği Risale-i Nurları okuduktan sonra bu çok sevdiği İzmirli zengin dostuna verdi. Ve ona bu eserleri iyi okumasını, eğer bir gün önüne bu yola hizmet etmek gibi bir fırsat çıkarsa mutlaka sahip çıkmasını öğütledi. Hediyeyi alan bu zat, Hacı Nefi Akyazılı'nın kayınpederiydi.

Yıllar sonra Ali Rıza Efendi'nin o dostunun damatlarından, Zehra Akyazılı'nın kocası, Nefi Akyazılı, Akyazılı Vakfı'nı kurarak birçok evi, dükkânı ve Bozyaka'daki arsayı da vakfa bağışladı. Ve Ali Rıza Balaban'ın ısrarla öğütlediği o fırsat, nihayet bu arsa vasıtasıyla önüne geldi…

O tarihlerde Hizmet ehli bir yurt yeri aramaktaydı ve Bozyaka'daki o arsa talep edilmekteydi. İlk defa oraya yurt yapımına uygun olur mu diye bakmaya giden heyet içinde Fethullah Gülen Hocaefendi, Yusuf Bekmezci, diğer Ağabeyler ve tevafuken tamir için İzmir'e getirilen Bediüzzaman'ın şimdi Isparta'da müzede duran

arabası da vardı.

Abiler orasının arazi durumunu ve yüz ölçümünü nazara alarak yurt yapımına uygun olmadığını söyler... Çünkü henüz o günlerde öğrenci yurtları ve okullar kimsenin alışık olmadığı ve tasvip etmediği hizmet yöntemleriydi.

Yurt yapmaktan vazgeçilmek üzeredir... Fakat o sırada orada bulunan Üstad Hazretleri'nin arabası da bir türlü o topraklardan çıkmak istememekteymiş gibi direnmekte ve yerinden ayrılmamak için adeta inat etmekteydi. Bunun üzerine Hocaefendi, te'vîl-i ehâdîs (olayların dilini okuma ve yorumlama) açısından, Üstad'ın ruhaniyetinin buranın ilim yuvası olmasını istediği işaretini çıkarıp: "Üstad'ın arabası buradan ayrılmak istemiyor gibi... Her halde yurt yapmamız uygun olacak." diye bir yorumda bulununca, inşaata karar verirler. Enteresandır, bu karardan sonra hiç itekleme desteği verilmeden araba, o battığı yerden kolaylıkla çıkmış ve yoluna devam etmiştir.

Böylece ilk öğrenci yurdunun temeli 1972'de İzmir Bozyaka'da atıldı. 1976 yılında Bozyaka Yurdu 200 öğrenci kapasitesiyle faaliyete geçti. Daha sonra bu yurt 1982 yılında Yamanlar Koleji'ne dönüşecek ve bu okulun ilk müdürü de sanatçı Sezen Aksu'nun babası Sami Yıldırım olacaktı.

Bu yurt, 1980'li yıllarda Türkiye'de, 1990'lı yıllarda Orta Asya Ülkeleri ve Balkanlar'da, sonraki yıllarda ise dünyanın dört bir tarafında açılacak olan hizmet kurumları zincirinin ilk halkası olması bakımından önemliydi.

Bütün bunlar yaşanırken Hocaefendi, 2 yıl 4 ay kadar Edremit'te görev yaptıktan sonra 29 Haziran 1974'te Manisa merkez vaizliğine tayin edildi.

RAMİZ EFENDİ'NİN VEFATI (20 EYLÜL 1974)

Fethullah Gülen Hocaefendi Edremit'te 16 Ağustos 1974'te son Cuma vaazında cemaatle vedalaştı. Manisa'ya gidecekti.

Bu arada Hocaefendi'nin babası hasta olduğu için kendisi Erzurum'a gitti. Hocaefendi o günleri şöyle anlatıyor: "Tayinim Manisa'ya çıkmıştı. Fakat babamın hastalığını duyunca emri tebellüğ etmeden Erzurum'a gittim. Yanımda İlhan Bey, Dr. Kâhid ve Muvaffak Bey de

vardı. Babam ayakta idi. Yatağa düşmemişti. Fakat muayene eden doktor bana açık açık babamın hastalığını söylemişti. Kanserdi. Doktor kanaat olarak: 'Ameliyat ettirseniz de ettirmeseniz de bir şey fark etmez, en fazla üç aylık ömrü var' demişti. Ben de bir iki ağrı kesici aldırıp babama vermiştim.

Emri tebellüğ etme (Manisa'ya Tayin) vaktim gelmişti. Bu durumu babama arz ile elini öptüm ve 'Müsaade ederseniz gidip vazifeye başlayayım.' dedim. Bana: 'Gitme. Önümüzdeki perşembeden sonra gidersin.' dedi. Sonra daldı, durdu durdu ve 'Git. Burada bir çift göz, orada ise binlerce göz bekliyor.' dedi... Ben İzmir'e döndüm. Bir hafta sonra babamın vefat haberi geldi. (20 Eylül 1974, Ramazan ayının üçüncü günü) İzmir'den otobüs ile o gece yola çıktık. Yanımda Yusuf Pekmezci ve Köse Mahmut vardı. Mustafa Birlik de bizi garaja kadar geçirmeye gelmişti. Vasıta yönüyle sıkıntı çekmedik. Ankara'dan uçağa bindik ve öğle vakti Erzurum'a yetiştik. Son anlarında babamın yanında bulanamayışıma çok üzüldüm. Hele onun kerametvari, 'Bir hafta sonra gidersin.' demesini hemen kabul etmeyişim, içimde hep kanayan bir yara olarak kalmıştır. Öyle baba zor bulunur... O sene benim için bir hüzün senesi oldu."

[19] Zaman Gazetesi, 19 Ağustos 1995, Cumartesi
[20] Aynı yer.
[21] Zaman Gazetesi, 19 Ağustos 1995.

Beşinci Bölüm

MANİSA VE BORNOVA YILLARI KONFERANS VE VAAZLAR (1974-1980)

MANİSA YILLARI (1974-1976 ARASI, 2 YIL)

Hocaefendi, Manisa'daki günlerinde hizmet adına beklediği heyecanı ve şevki ne yazık ki göremedi. Kendisi bunu şöyle yorumluyor:

"Manisa'nın hem şahsım hem de hizmetimiz adına yeni bir şey ilave ettiğini söyleyemeyeceğim. Her şey eskinin bir uzantısı olarak sürüp gitti. Vaazlar, sohbetler, kamplar vs. hep eskiden olduğu gibiydi. Belki gelip gitmeler, Edremit'e kıyasla çok daha fazlaydı ama bunu Manisa'nın bir hizmeti olarak değerlendirmek yanlıştır. Zira zaten cemaat, o güne kadar olduğu gibi İlahî inayetle gelişiyordu. Diğer taraftan Edremit'e gelmek isteyip de çeşitli sebeplerden dolayı gelemeyenlerin önündeki engeller, hususiyle de mesafenin azalmasıyla kısmen giderilmiş oluyordu. Bu da gelmeyi artıran bir husustu. Ama şunu da itiraf etmeliyim ki o gün için Manisa böyle bir hizmete karşı çok soğuktu. 'İlgi ve alaka yoktu', denecek kadar çelimsizdi."[22]

"BİZİM BUNLARLA UĞRAŞACAK VAKTİMİZ YOK"

1974 yılı sonbaharıydı. Bazı dindar insanlar, siyasette Süleyman Demirel'in desteklenmesi gerektiği düşüncesini savunuyordu. Hocaefendi'ye göre ise dine hizmet etmenin yolu tamamıyla siyasetin dışında kalmakla mümkündü. O sıralarda Mehmet Ali Şengül, Hocaefendi'yi ziyaret etti. Kendisi evde hasta yatıyordu. Arkadaşına arkadaki dolabın kapısını açmasını ve üst üste yığılı mektuplardan rastgele birini çekip okumasını istedi. Şengül, Hocaefendi'nin dediğini yaptı ve mektuplardan birini zarfından çıkarıp okumaya başladı. Mektup baştan sona, Demirel'e destek vermediği için Hocaefendi'ye yapılan ağır hakaretlerle doluydu. Hocaefendi "Bizim bunlarla uğraşacak vaktimiz yok" deyip o gün bütün bu mektupları sobaya attı.[23]

KONFERANSLARA BAŞLAMASI (1975)

Fethullah Gülen Hocaefendi, 1975 yılında Kur'an ve İlim, Darwi-

nizm, Altın Nesil, İçtimaî Adalet ve Nübüvvet isimli konferanslar serisine başladı. 1976 yılında da devam eden bu konferanslar münasebetiyle İzmir dışında Ankara, Çorum, Malatya, Diyarbakır, Konya, Antalya, Aydın gibi iller başta olmak üzere Türkiye'nin hemen her yerini ziyaret etti.

Hocaefendi, ilk konferansını, askerde iken hava değişimi için gittiği Erzurum'da vermişti. Bu konferans, Mevlana'yla ilgiliydi.

İkinci konferans ise Kestanepazarı'nda bulunduğu sıralarda oldu. Yeşilay'da her hafta seri konferanslar veriliyordu. Birinci hafta konferans veriliyor, ikinci hafta da onun kritiği yapılıyordu. Hocaefendi'ye de Kur'an-ı Kerim ile ilgili bir konferans teklif edildi.

İSTANBUL'DAKİ İLK VAAZ

Fethullah Gülen Hocaefendi, İstanbul'da ilk vaazını 1976 yılında İstanbul Beşiktaş'ta Yahya Efendi Dergâhı olarak bilinen camide verdi. Bu küçük camide o gün 100-150 arasında insan vardı.

Hocaefendi vaazın ardından yeniden İzmir'e döndü. Bundan sonra Bornova'ya tayin edildi.

BORNOVA YILLARI (1976-1980 ARASI, 4 YIL)

Hocaefendi, 28 Eylül 1976'da İzmir-Bornova'ya tayin edildi. Burada 12 Eylül 1980 ihtilaline kadar görev yaptı. Bu dönem hakkında şu değerlendirmelerde bulunuyor:

"Vaazlar ve sohbetler adına Bornova da Manisa'nın bir uzantısıdır, diyebilirim. Dizi halinde bazı konuları kürsüye getirme burada da devam etti. Ayrıca haftada bir gece, soru-cevap sohbetleri yapılmaya başlandı. Tabii ben bu arada sağa sola daha sık gitmeye fırsat buluyordum. Her yandan çeşitli vesilelerle davetler alıyordum. Mümkün mertebe de bu davetleri geri çevirmemeye çalışıyordum. Bunlar ya bir konferans için ya bir vaaz için ya bir sohbet için ya da herhangi bir hayır müessesesinin kuruluşu için gelen davetlerdi. Ben bunların hepsine yetişmeye çalışıyordum. Azmime, fizikî gücüm de inzimam edince bu her zaman mümkün olabiliyordu. Öyle ki bazen aynı günde üç ayrı yerde konuşma programına katılıyordum. İstirahatı da arabanın içinde, buralara gidip-gelmeler esnasında yapıyordum.

Hizmetimizin ağırlık merkezi İzmir'de olduğu için tayinimi İzmir'e istemiştim. Ancak 'Bornova da İzmir sayılır.' diye tayinim oraya yapıldı. Belki faydalı da oldu. Zira Bornova üniversite merkeziydi. Bu da talebelerin sohbetlere iştirakını kolaylaştırıyordu."

Hocaefendi bu dönemde 1975'te başladığı seri konferanslara devam etti.

EVRİM ANAFORU VE GERÇEK KONFERANSI

Bir diğer konferans konusu ise Darwinizm'di. İzmir fuar alanında beş bin kişilik bir salon kiralanmıştı. Bu konferansta da salondaki insandan daha çok dışarıda insan vardı. Hatta o gün fuar bir bayram yerine dönmüştü. Herkes akşam namazını bahçede, çayırların üzerinde kılmıştı. Dinleyici kitlesi yine çok değişikti. Kimisi merakla, bir vaiz bu mevzuda neler konuşacak diye gelmişti; kimisi cidden mevzuyu öğrenmek için orada bulunuyordu.

Hocaefendi, İslam'ın yaratılış felsefesine aykırı düşen ve Allah'ın varlığına dair şüpheler uyandıran Darwin'in evrim teorisini, İzmir ve Ankara'da "Yaradılış ve Darwinizm" başlığıyla konferans konusu yaptı ve âdeta bu teorinin destekçilerine meydan okudu.

Hocaefendi'ye göre Darwincilik ve nihilizm bir dönem toplumu öylesine sarstı ki nice düşünce ve fikir adamı bile "ateşe koşan kelebekler" gibi bu akımlara kapılıp mahvoldular. Türkiye'de işte böylesine bunalımlı bir dönem yaşandı.

Hocaefendi'ye göre "iman ile imansızlık arasında âdeta bir duvar" olan evrim sadece Darwin'e mal edilecek bir olay değildi, onun ölümünden sonra âdeta inkârcılığın ideolojisi haline getirilmişti. İnanca saldıran yedi başlı ejderha gibi vesveselerin (şüphelerin) başında gelen evrime dayanak yapılan "Güçlüler ayakta kalır, zayıflar silinir gider." tezi sömürgeciliği, ırk ayrımını, kuvvetlinin zayıfı ezmesini âdeta meşrulaştırıyordu.

ALTIN NESİL KONFERANSI

"Altın Nesil ki ismi doğrudan doğruya geleceği omuzunda bayraklaştıracak olan nesillerden kinaye olarak vicdanımdan doğmuştu. O günlerde konferansa bu ismi verirken ba'sü ba'del mevtimizin te'mi-

natı kudsîleri düşünerek o ismi vermiştim. Orada, kudsîlerin vasıflarını çerçevelemek istiyordum. Ve bir bakıma da Altın Nesil'e bir davetiye mahiyetindeydi o konferans." diyor Fethullah Gülen Hocaefendi.

SOSYAL ADALET KONFERANSI

Hocaefendi, "sosyal adalet" konferanslarını 1977'de Isparta, Balıkesir ve Kahramanmaraş'ta verdi. O yıllarda sosyal adalet de Türkiye'nin gündemindeydi ve aynı zamanda siyasi bir tartışma konusuydu. Hatta bazı çevreler İslam ile sosyalizmi bağdaştırmak için "İslam sosyalizmi" kavramını ortaya atmışlardı.

Hocaefendi, konferans boyunca önünde herhangi bir kâğıt ya da not olmadan konuşuyordu. Onun temposu ve aktivitesi yüksekti. Bir ara Bornova Camiinde vaaz verdiği kürsüyü bozdurup ayakta vaaz verecek şekilde düzenlemişti. Etrafı kapalı olduğu için insanlar onu oturmuş sanıyordu ama Hocaefendi ayakta vaaz ediyordu.

ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ'NİN HOCAEFENDİ'Yİ TANIMASI

Fethullah Gülen Hocaefendi, Bornova'da vaaz ve sohbet vermeye başlayınca üniversite öğrencileri onu yakından tanımaya başladılar. Bu, Hocaefendi için de yeni bir durumdu. O zamana kadar üniversite camiası Hocaefendi'yi pek bilmiyordu.

Yeniden bir sahabe devri başlamış, yeniden malını ve canını feda eden insanlar ortaya çıkmıştı. Elinde lahmacun arabası lahmacun sata sata: 'Hocam siz talebelere yer arıyor, onları barındırmak için tehalük gösteriyorsunuz. Ben şu arabacığımla lahmacun sata sata iki kulübecik yaptım. Bu iki kulübecikten bir tanesi bana yeter. Kabul buyurursanız ikincisini içinde talebeler kalsın diye vermek istiyorum.' diyen cömert insanlar bu işe sahip çıkıyordu. Aynı kişi aynı zamanda: "Kardeş, hocama söylesen acaba giyip kullandığı eski ayakkabılardan var mı? Hiç ayağımda ayakkabı kalmadı. Verse de giysem." diyordu.

AVRUPA SEYAHATİ (1977)

Hocaefendi, Avrupa'da yaşayan Türkler'i ziyaret etmek için 1977 yılının kasım ayında Almanya'ya gitti. Onun bu seyahat sırasında gördükleri hiç iç açıcı değildi. Çalıştıkları fabrikaların bekâr evlerinde ve "haym" adı verilen işçi yurtlarında kalan Türkler'in manevi ve sosyal hayatları perişan durumdaydı. Hocaefendi, Allah'ın sevkiyle çıktığı bu seyahatte sadece Türkiye'de hizmet etmekle geleceğin dünyasının ıslah edilemeyeceğini bu vahim durumla görüyordu. Onun için Peygamber Efendimiz Aleyhissalat u vesselam, insanlığın huzuru için güneşin doğup battığı her ufku hedef göstermişti. Hocaefendi, 9 Aralık 1977'de Berlin'de Efendimiz Aleyhissalat u vesselam'ı konu alan bir konferans verdi.

12 Aralık 1977'de Münih'te verdiği konferansın başlığı ise: "Kurtarıcı Neslin Vasıfları" idi. Hocaefendi, Hamburg, Frankfurt, Hannover gibi şehirlerde de konferanslar verdi.

Manevi temelleri sarsılan bu cemiyet içinde kendini korumak çok zordu. Münih'te bulunduğu sırada BMW fabrikasında çalışan bir işçinin "Hocam, bize sahip çıkın!" feryadı onun rikkatine çok dokundu. Bu umumi bir haykırıştı aslında.

Hocaefendi bu seyahat boyunca Almanya'da çok üzücü hadiselerle de karşılaşıyordu. Asrın hastalıklarından birisi olan ayrılık, burada dindar bir hayat süren gurbetçi Türkler arasında katı gruplaşmalar şeklinde kendisini gösteriyordu. O, bu şartlarda yapacağı bir konuşmanın yararlı olacağına inanmıyordu. Seyahat programını kısa tutup Türkiye'ye döndü.

Döndü ama tam 13 yıl boyunca o işçinin "Hocam, bize sahip çıkın!" feryadının acı ızdırabını ruhundan hiç atamadı. Nesilleri kavuran bu alevler karşısında yerinde duramazdı zaten. Bu derdin sancısıyla kıvrandı durdu. Görüştüğü herkesi elinde kovalarla bu yangını söndürmeye teşvik etti. Nihayet onun bu ızdırabına Yüce Allah, Almanya, Belçika ve Hollanda'da lütfettiği öğrenci yurtlarıyla icabet etti.

İSTANBUL VAAZLARI...

Hocaefendi, İstanbul'daki ikinci vaazını, 26 Ağustos 1977 tarihinde Eminönü'ndeki Yeni Camide verdi. Vaazın konusu: "Müslüman'ın öncelikle kendi benliğine çekidüzen vermesi"ydi.

Üçüncü vaazı, 9 Eylül 1977'de Sultanahmet Camiindeydi.

1978'li yıllara gelindiğinde ülkeyi karıştırmak isteyenler yine iş başındaydı. Örneğin 16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi önünde öğrencilerin üzerine bomba atılmasıyla 5 kişi ölmüş, 47 kişi yaralanmıştı. 23 Aralık 1978'te Kahramanmaraş'ta, karşılıklı olarak öldürülen kişilerin cenazeleri sonrası muhtelif provakasyonlar tertiplenmiş, kundaktaki bebekler dahil 33 kişi ölmüş, yüzlerce kişi yaralanmış, evler, dükkânlar yakılmıştı.

Ülke adım adım, 12 Eylül İhtilaline gidiyordu. Hocaefendi, o günleri şöyle anlatıyor: "Cami avlusunda bile komünist gençler tarafından tehdit ediliyorduk. Cami avlusunda cemaatin gözünün içine baka baka 'ya ya ya, şa şa şa, komünizm çok yaşa' diye bağırılıyordu."

Bir gün bir arkadaşı Hocaefendi'ye "Hocam ne zaman kürsüde vaaz ederken ve minberde hutbe okurken size baksam, sizi alnınızdan bir kurşun yemiş ve kanlar içinde boylu boyunca yatarken görüyorum." demişti. Hocaefendi bunun üzerine kürsüde vaaz ederken şöyle demişti: "Şayet bir gün beni kürsüde öldürürlerse, cesedimi bir kenara atın ve başınız önde asayişin, emniyetin temsilcileri olarak evlerinizin yolunu tutun. Eğer öyle bir anda kalkıp bana saldıranlara karşılık verirseniz size hakkımı helal etmem. Allah'ın huzurunda iki elim yakanızda sizinle hesaplaşırım."

SIZINTI (1979)

1970'li yıllarda üniversite ve liselerde hatta ortaokullarda bile siyasî çatışmalar sahneleniyor, pozitivist, Marksist fikirler ve Darwin Teorisi ile gençlerin dimağları zehirlendikçe zehirleniyordu. Türkiye Öğretmenler Vakfı (TÖV) çatısı altında toplanan bir avuç insan da aynı sıkıntıdan muzdaripti. Fethullah Gülen Hocaefendi, bir an önce harekete geçmenin gereğini vurguluyordu. Önce 'Zuhur' isimli bir bülten doğdu. Ancak 5 sayı yayımlanabildi. Çünkü istenilen etkiyi sağlayamıyordu. Hocaefendi daha ötesini hatta 1960'larda Kemal Ural'ın yayımladığı, Risale-i Nur'dan bölümlerle süslü ve beğeniyle takip ettiği 'Şule' dergisinin de daha ilerisini arzuluyordu.

Neticede Hocaefendi'yle birlikte Abdullah Aymaz, Şerafettin Kocaman, Dr. Kudret Ünal ve Mehmet Atalay amatör ruhla yola çıktılar.

Kısa sürede derginin muhtevası belirlendi: Başyazı, hayatın inceliklerini sergileyen ilmî makaleler, sonraları 'Ölçü veya Yoldaki Işıklar' ismiyle kitaplaşacak özlü sözler; edebî ve tarihî yazılar, zihin bulandıran pozitivist sorulara verilen ruhları rahatlatıcı ilmî cevaplar…

İddiasız, mütevazi bir isim de bulundu dergiye: Sızıntı. Fethullah Gülen Hocaefendi, ilk sayısı Şubat 1979'da çıkan Sızıntı Dergisi'nin başyazılarını ve daha sonra orta sayfa yazılarını yazmaya başladı.

İnsana ve yeni nesle verdiği önemden ötürü ilk başyazı 'Bu Ağlamayı Dindirmek İçin Yavru' adını taşıyordu. Bu ilk başyazısında Hocaefendi, Türk gençliğinin içinde bulunduğu inanç buhranına işaret ederek, "Ağlayan çocuk"la sembolleştirdiği genç insanlara sesleniyordu.

Sonraki yıllarda Hocaefendi'nin Sızıntı başyazıları kitaplaştırıldı: Çağ ve Nesil.

Eylül rüzgârlarına, Şubat soğuklarına, Haziran fırtınalarına, tiranların kinlerine, nefretlerine aldırmadan hakikat seyrine devam etti Sızıntı. Mütevazi ruhların gayretiyle Meksika'dan Endonezya'ya kadar dünyanın dört bir yanına farklı güçlü seslerle ulaşmaya çalıştı ve o Sızıntı daha sonra Çağlayan oldu…

ASRIN GETİRDİĞİ TEREDDÜTLER SERİSİ

Hocaefendi, toplumun her kesiminden insanların geldiği Bornova Camiindeki sohbetlerinde her soruya cevap veriyordu. Bu konuşmalara İzmir dışından da çok dinleyici geliyordu. Cuma akşamları verdiği bu cevapların 131 tanesi; yıllar sonra Asrın Getirdiği Tereddütler ismiyle dört cilt halinde kitaplaştırıldı.

12 EYLÜL ÖNCESİ BÜYÜK SIKINTILAR

Fethullah Gülen Hocaefendi, ülkeyi sarsacak büyük umumi hadiselerin sıkıntısını çok önceden ruhunda hissediyordu. Bu hal, büyük zatlara has bir keyfiyetti. Nitekim Bediüzzaman'da da aynı ruh hali vardı. Bu ruh halini şöyle anlatıyor Hocaefendi:

"Tarih hemen hemen 12 Eylül ihtilalinden iki sene kadar önceydi. İşte ta o zamanlarda, bende, büyük hadiselerden önce başlayan sıkıntılar başlamıştı. Antalya'ya giderken geçirdiğim sıkıntı da bun-

lardan birisiydi. Yolculuğa çıkmıştık ki kalbim sıkıştırdı. Biraz molada sonra tekrar denedik yine aynı şey, İzmir tarafına dönünce kendimi iyi hissediyor, tekrar geriye dönünce de fenalaşıyordum. 'Demek ki oraya gitmem istenmiyor' dedim ve İzmir'e döndüm.

Zannediyorum yüzüm, gözüm, kaşım her tarafım atıyor ve gözlerimde tikler oluyordu ve hele şiddetli baş ağrıları tahammül edilir gibi değildi. Bilhassa yemeklerden sonra tuhaflaşıyor, bunalıyor, boğuluyor gibi bir hale giriyordum. Tabii bunlar bendeki sıkıntının sadece dışa yansıyan kısımlarıydı. Bir de iç âlemim vardı ki tam patlamaya hazır mağmalar gibiydi! Evet, dayanılmaz ölçüde şiddetli bir sıkıntı içinde bulunuyordum. Arkadaşlar ise sadece dışarıya lav çıkınca muttali oluyorlardı. Ben yemez-içmez ve yer yer sinirlenirsem, onlar, o zaman farkına varıyorlardı. Hiç uyumadığım günler pek çoktu. Bazen kalkıp dolaşıyor ve Rabbime tazarru ve niyazda bulunuyordum. Ve bu arada ciddi bir musibet varmış da buna karşı alakasız kalıp uyuyanlara çok canım sıkılıyordu. 'Niye bu kadar dertsiz ve gamsız bu adamlar', diyordum kendi kendime. Sıkılıyordum ama ne olacağını katiyen kestiremiyordum. Kestiremezdim de zira, olacağı sadece Allah bilir.'

Fethullah Gülen Hocaefendi'ye göre Türkiye'nin sorunu, gençlerin "inançsızlık" boşluğuna düşmüş olmasıydı. Binlerce gencin hayatını kaybettiği 12 Eylül öncesindeki toplumdaki kamplaşmalara ve bütün bu olumsuz şartlara rağmen Hocaefendi, ümidini daima muhafaza ediyordu.

[22] 05 Aralık 2001-Hayatından Kesitler
[23] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler (Mehmet Ali Şengül, sohbet ve yazıları)

Altıncı Bölüm

12 EYLÜL DARBESİ-GAYBUBET YILLARI VE YAKALANMA (1980-1986)

12 EYLÜL HAREKÂTI (12 EYLÜL 1980)

Ülkedeki "anarşi ve terörü önlemek ve akan kanı durdurmak amacıyla" Türk Silahlı Kuvvetleri yönetime el koydu. Tüm yurtta sıkıyönetim ilan edildi. Genelkurmay başkanı Kenan Evren başkanlığında, Kara Kuvvetleri komutanı Orgeneral Nurettin Ersin, Hava Kuvvetleri komutanı Tahsin Şahinkaya, Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Nejat Tümer ve Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Sedat Celasun'dan oluşan Milli Güvenlik Konseyi yürütmeyi eline aldı. Siyasi parti liderleri "gözetim altına" alındı.

Türkiye'nin 12 Eylül 1980 İhtilali'ne sürüklenmesinin felsefi bir değerlendirmesini yapan Hocaefendi'ye göre tatmin edilememiş ve hatta terk edilmiş bir gençliğin çeşitli kamplara ayrılması ve birbirini kıran kırana öldürmesi kaçınılmazdı. Hocaefendi, Türk gençliğini "*soysuzlaştırma*" ve ona "*canavarlık aşılama*" girişimleri karşısında millet olarak sessiz kalındığını hatırlatıyordu.

Fethullah Gülen Hocaefendi, 12 Eylül İhtilali'ni şöyle yorumluyor:

"Bence 12 Eylül'ün diğer ihtilallerden pek farklı bir yönü yoktu: Yine gençler silahlı ve sokakta... Yine dillerde Marks ve Lenin... Yine kin ve nefret... Yine yıkıcı siyaset ve meclis polemiği… Yine müdahaleye çağrı ve yine 'hele bir yıkalım sonra oturur ne yapacağımızı düşünürüz' gibi geri kalmış ülkelerin psikolojisiyle hareket etme hastalığı sarmıştı bir baştan bir başa toplumu. Kimsenin kimseyi kabullenmediği, bir kesimin diğeri ile beraber yaşamaya tahammül edemediği ve en küçük farklılıkların kavga vesilesi yapıldığı böyle bir ortamda, müdahale için her şey tamamdı. Ve yine sun'i sağ-sol hikâyesi, hürriyet ve demokrasinin katliyle sonuçlanacaktı."

BİTMEYEN KOVALAMACA

12 Eylül 1980 İhtilali'nden sonra Hocaefendi, 6 yıl cami kürsülerinden uzak kalacaktı. İhtilalden bir hafta önce 5 Eylül Cuma günü son vaazına çıktı. Vaazında, kâinatın işleyişi ve hayatın devamlılığı için Allah'ın kâinata koyduğu fizik kurallarından bahsetti. Bu mevzulara değindiği için şeriat propagandası yaptığı iddiasıyla sıkıyönetimce suçlu bulunarak hakkında soruşturma başlatıldı.

İzmir'deki yerel bir gazete de bu vaazı: "Fethullah Hoca, üniversite hocalarının da bulunduğu camide şeriat propagandası yaptı." diye haber yapınca savcılık olaya el koydu. Soruşturma sonucunda herhangi bir suç izine rastlanmayarak takipsizlik kararı verildi. Olay takipsizlik kararıyla sonuçlanmış olsa bile bazı ihtilalcilerin gözünde Hocaefendi, tehlikeliydi ve mutlaka gözaltına alınması gereken kişilerin başında geliyordu.

İhtilal olduğu sırada Bornova'daki askeri birliğin komutanı Tuğgeneral Hayri Terzioğlu, Hocaefendi'den haberdardı. Fakat Hocaefendi'yi dinlemek ve anlamak yerine gazeteci olan komşusunun önyargılarıyla hareket ediyordu. Bu gazeteci, Hocaefendi hakkındaki olumsuz fikirlerini her fırsatta dile getiriyordu. İhtilal gecesi Terzioğlu, Hocaefendi'nin kaldığı yere baskın yaptırdı ancak Hocaefendi'yi bulamadı. O gece yarısı evde arama yapanlar Hocaefendi'nin bütün kitaplarını raflardan indirip baktıklarında Bilim ve Teknik dergileri, dünya edebiyatından seçme romanlar ve daha nice güzide kitapla karşılaştılar. Tabi bu onlar için büyük bir şok olmuştu. Kafalarında çizdikleri 'Hamsofu Hoca' tiplemesiyle Fethullah Gülen Hocaefendi örtüşmüyordu.

Hocaefendi, o gece evde bulunamayınca, Izmir Sıkıyönetim Komutanlığı, onun hakkında arama emri çıkardı. Ardından da ismi ilanlarla bütün Türkiye'de aranan kişilerin listesine konuldu. Hayatın yoğun olduğu bütün mekânlara… terminallere, tren istasyonlarına, duvarlara, sokaklara asılan terörist grupların resimlerinin olduğu afişlerde masum olan Hocaefendi'nin de resmi vardı artık.

Fethullah Gülen Hocaefendi, ihtilalin ilk günlerinde "İhtilalciler Mehter Marşı'yla bile gelseler, ne olduklarından tam emin olamayız." diyerek hemen teslim olmak istemiyordu. Ayrıca kendisine yönelik somut bir suçlama da yoktu. Savcı takipsizlik verdiği halde keyfi bir uygulamayla aranıyordu. Siyasi kararların hukukun üstünde tutulduğu böyle durumlarda gözaltında ve cezaevinde ne olacağı belli olmuyordu. Adil bir yargılama imkânının bulunmadığı o şartlarda gidip teslim olmak dipsiz bir kuyuya atılmak anlamına geliyordu ve bu Hocaefendi için yıllarca cezaevinde suçsuz olarak kalması demekti.[24]

SIKI TAKİP

İhtilalin olduğu gece Hocaefendi Çeşme'de bulunuyordu. Onun bulunma ihtimali olduğu yerlere arka arkaya baskın yapılıyordu. Her seferinde Allah'ın inayeti ile baskından kurtuluyordu Hocaefendi. Ya baskın yapıp gitmiş oluyorlar ya da daha yapmak üzereyken uzaktan fark ediyordu. Böyle bir takip içinde, üç gün kadar Ortaköy'de henüz tamamlanmamış, camları, penceresi olmayan bir binada ışık yakmadan soğuk içerisinde geçirdi. Her şeye rağmen elindeki küçük fenerle evradını okumayı ihtimal etmedi. Ondan sonra İzmir'den ayrılan Hocaefendi, önce Isparta'ya geçti. İzmir'de çok sıkı takibe alındığı için Isparta'ya gidip orada ne yapacağına karar vermek istiyordu. Bu arada Kemal Erimez de bu sıkıntılı durumdan kurtulmanın çaresine bakıyordu. Bu amaçla İstanbul'a giderek Hocaefendi'nin kalabileceği bir yer ayarladı.

Hocaefendi, Sızıntı dergisinin Ekim 1980 sayısı için yazdığı "Son Karakol" başyazısını, Isparta'da kaldığı günlerde kese kağıtlarına ve kullanılmış sayfaların arkalarına yazdı. Kaldığı evde ışıkları yakmıyor, el feneri ya da mumla işlerini görüyordu. Isparta küçük bir yerdi. Hocaefendi, İstanbul'a geçmeyi tercih etti. İlk geceyi Kemal Erimez'in ayarladığı evde geçirdiler. Ertesi gün başka bir yere geçtiler. Hocaefendi'nin bu hadiseler karşısında ruhu çok sıkılıyor, sabaha kadar uyuyamıyordu. Böyle eli kolu bağlı olmak içini daraltıyordu. Teslim olup bu belirsizliği bir an önce bitirmeyi bile kafasından geçiriyordu. Üç gün bu evde kaldıktan sonra tekrar İzmir'e doğru hareket ettiler.

İstanbul'dan İzmir'e giderken, geceyi Bursa'da geçirmeye karar verdiler. Yolculuk sırasında yanında kendisi gibi hoca olan İzmir'den arkadaşı Mehmet Ali Şengül vardı. İhtilali'nin üzerinden 20 gün geçmişti. 1980 yılının ekim ayıydı. Kaderin cilvesine bakın ki Hocaefendi ve arkadaşı yakalanmak istemedikleri takibin tam da ortasına düşmüşlerdi. Askerler ve Bursa polisi onların geldiği Nilüfer Mahallesi'nde arama yapıyorlardı. Bursa'daki bu baskın özel olarak Hocaefendi için yapılmış değildi. Ama şube müdürü Hocaefendi'yi tanımıştı.

Askerler arasında iki binbaşı da vardı ama aramayı yapan jandarma timinin komutanı Yüzbaşı Basmaz'dı. Emniyet müdürü, Basmaz'a Hocaefendi ve Şengül'ü işaret ederek, ısrarla: "Bunları Emniyet'e götürelim. Haklarında kayıtlara bakalım." diyordu.

Yine bu emniyet müdürünün ısrarıyla Hocaefendi'yi Bursa'ya getiren otomobil de arandı. Yüzbaşı Basmaz, diğerlerine göre biraz daha akl-ı selimle hareket ediyordu. Rahatsızlığı olan Hocaefendi'nin otomobilin içinde oturmasına müsaade etti. O sırada Basmaz da arabanın ön tarafına binip kontrol etti. Hocaefendi'nin, Sızıntı dergisinin Kasım sayısı için yazdığı üç sayfalık "Merhamet" başlıklı yazısını bulunca merakla eline aldı. Hocaefendi'nin tavırlarından, raflardaki kitapları teker teker saymasından ve okuduğu bu yazıdan yüzbaşı anlıyordu ki bu karşılarındaki öyle bildikleri klasik hoca profilinden çok başkaydı. Bundan etkilendi yüzbaşı.

Yüzbaşı Basmaz, yazıyı bitirince Hocaefendi'ye dönerek: "Bu yazıyı bir oturuşta yazmışsınız." dedi.

Diğer taraftan Siyasi Şube müdürü, Hocaefendi ve Mehmet Ali Şengül'ün gözaltına alınmasında diretiyordu: "Gözaltına alalım. İzmir'e soralım."

Yüzbaşı Basmaz: "Gerek yok. Başımızda yeterince terör belası var. Görev yaptıkları camiler belliyse hocaları bırakalım gitsinler." dedi. Yüzbaşı Basmaz Hocaefendi'ye, "Hocam güle güle gidin." dedi.

Yüzbaşı Basmaz'ın serbest bırakması üzerine İzmir'e gelen Hocaefendi, birkaç gün Izmir'de kaldı. Sonra Ankara'ya geçti. Ankara'da kalacağı yeri ayarlayan kişi yine Kemal Erimez'di. Hocaefendi, burada da fazla duramıyordu. Zira hizmetlerin durmasını istemiyordu.

25 Kasım 1980'de Çanakkale merkez vaizliğine atandı. Fakat hem kendisinin rahatsızlığı hem de yavaş yavaş yayılmaya başlayan hakkındaki bu arama kararı sebebiyle birkaç defa rapor alıp Çanakkale'de göreve başlayamadı. 20 Mart 1981 günü devlet memurluğundan istifa etti.

1982'de İstanbul tamamen kara teslim olmuştu. İnsan boyunu aşan kar kütleleri vardı. Soğuklar dayanılacak gibi değildi. Tam da o günlerde, Hocaefendi'nin Istanbul'da kaldığı evde kaloriferler çalışmıyordu. Kalorifer dairesine inip, gece geç saatlere kadar arızayı gidermek için çalıştı Hocaefendi. Soğuğa yorgunluk ve açlık da eklenince hasta olup günlerce yattı. Hocaefendi: "Zannediyorum şeker hastalığım o gece kaptığım hastalıkla ortaya çıktı" diyerek o gece yaşadığı sıkıntıyı ifade etmektedir.

Hocaefendi, sürekli yer değiştirip ne olursa olsun Hizmetlerle meş-

gul olmak için Ankara'ya gittiğinde matbaa ve gazete sahibi arkadaşı Alaattin Kaya'nın babası İbrahim Kaya'nın evinde kaldı. Kendisini takip edenler, Hocaefendi'yi yine yakalayamayınca İbrahim Kaya'yı gözaltına alıp sorguladılar. Hocaefendi, bunu haber alınca üzüldü ve rahatsız etmemek için o eve bir daha gitmedi.

Bütün bu sıkıntıların yanında 1982 yılı, aynı zamanda Hocaefendi'nin gaye-i hayali olan okulların açılması için bir fırsat oldu. Devlet Başkanı Kenan Evren: "Dershanelere ne gerek var, eğitim işi yapmak istiyorsanız okul açın." diyordu.

Fakat o günün şartlarında bunu hemen anlamak ve kabullenmek hiç de kolay değildi. Yurtların bile uzun bir itirazdan sonra ancak değeri anlaşılabilmişti. "Cami yapmak da güzeldir ama yurt ve okul açarsanız daha iyi olur. Her yerde namaz kılınır ama her yerde eğitim verilemez." diye akılları ve kalpleri ikna etmeye çalışıyordu Hocaefendi. Bunların yanında kıt imkânlar ve öğretmen ihtiyacı da aşılması güç problemler olarak duruyordu önlerinde.[25]

OKULLAR

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin çok değer verdiği okul hizmeti Bediüzzaman'ın da gaye-i hayaliydi. İlk olarak 1982'de İzmir'deki Bozyaka Öğrenci Yurdu, Yamanlar Koleji'ne dönüştü ve 28 öğrenciyle 10 Kasım 1982 günü eğitime başladı. Aynı yıl İstanbul'daki Fatih Koleji ve Bursa'daki Nilüfer Koleji açıldı. Ertesi yıl bunları Ankara'daki Samanyolu Koleji izledi.

SIKINTILI YILLAR

İhtilal şartlarında aranmak Hocaefendi'ye sıkıntı veriyordu. Özellikle 1982'ye kadar geçen iki yıl içinde tam bir tecritteydi. Hiçbir arkadaşı doğru dürüst kendisine ulaşamıyordu. Bazı geceler yatacak yer bile bulamadığı gibi bir yerde bir saat kalma imkânını bile elde edemiyordu. Kendi deyimiyle o günlerde kendisini tıpkı hayatı acılarla ve yıllar süren bir kovalamacayla geçen Victor Hugo'nun Sefiller romanındaki "Jean Valjean" gibi hissediyordu.

1983'TE HÂLÂ SIKIYÖNETİM

Hocaefendi'yi yakalamak için onun olabileceği adreslere sürekli baskın yapan sıkıyönetim yetkilileri, 12 Şubat 1983 günü Hocaefendi'nin annesi Refia Hanım'ın İzmir'de kaldığı eve de baskın yaptılar.

Hocaefendi'yi baskınla yakalayamayınca onu yıldırmak için kardeşleri Salih ve Mesih Gülen'le birlikte onlarca kişiyi 2 Mart 1983 günü gözaltına aldılar. Hocaefendi'nin kardeşlerine bir aya yakın bir süre işkence ettikten sonra serbest bıraktılar.

1983 yılında Hocaefendi'nin uğradığı büyük baskınlardan birisi de Istanbul Altunizade'de kaldığı yere yapılan baskındı. Ekip ta Izmir'den gelmişti. Üç gün boyunca Hocaefendi'nin kaldığı mekânın karşısındaki hastanenin balkonundan Hocaefendi'yi izlemişlerdi. Ama ne hikmetse baskın yaptıklarında Hocaefendi'yi bir türlü bulamadılar. "Ya buradan göğe çıktı ya da yerin altına girdi." diyorlardı. Hocaefendi, iki duvar arasında dizleri karnına dayalı vaziyette tam dört saat oturdu. O dört saatin vücudunda yol açtığı ağrıları uzun süre atamadı hatta bu ayağına yansıdı ve sekerek yürümesine neden oldu.

HULUSİ YAHYAGİL AĞABEY VE HOCAEFENDİ

Hocaefendi bir sohbetinde Hulusi ağabeyle alakalı bir hatırasını şöyle anlatıyor: "Hulusi abinin oğlu vefat etmişti. Biz taziye için orada (Elazığ'da) bulunuyorduk (1983). Bize güzel şeyler anlattı."

Bediüzzaman'ın talebelerinden Salih Özcan Bey'in anlattığına göre Hulusi Ağabey Hocaefendi'yi görünce onu oradakilere göstererek şöyle demişti: "Bu gence dikkat edin, istikbal vaat ediyor" Ayrıca bu ziyaret esnasında Hulusi ağabey Üstadın İktisat risalesinde bahsettiği kerametli baldan bir kaşık alıp Hocaefendi'ye bizzat kendisi vermişti. Hocaefendi bunu şöyle anlatıyor: "Albay Hulusi Bey'e uğradım 83'de. Yani Üstad vefat ettikten tam 23 sene sonra. Hulusi Abi merhum yine bana bir yemek kaşığı bal verdi, o baldan…"

BEDİÜZZAMAN'IN VAN'DAKİ HAYALİ…

Fethullah Gülen Hocaefendi, İzmir, İstanbul ve Ankara'daki kolejlerin açılmasının hemen ertesinde, Güneydoğu'da bir kolejin açılması için girişimlerde bulundu. 1984 yılında Van'da bu okulun

açılması için ilk teşebbüste bulunan kişiler Hocaefendi'nin İzmir'-den esnaf arkadaşlarıydı. Hatta Hocaefendi, Van'da açılacak kolejin arsa tapusunda sıkıntılar çıktığını öğrenince, "Gerekirse ben Van'a gidip bu işi halledeyim" diyecek kadar bu okulun açılmasına ilgi gösteriyordu. Zira Van'da böyle bir okulun açılması aynı zamanda Üstad Bediüzzaman'ın büyük hayaliydi. Bediüzzaman, Cumhuri-yetten önce tam üç kez, sonrasında ise Millet Meclisi'nde bir kez çok ciddi olarak bu okul işi üzerinde durmuştu. Ama kader her sefe-rinde önüne bir engel çıkarmıştı. Böylece kendisinde bu okul hizme-tinin sonraki zamana bırakıldığı yönünde bir kanaat oluşmuştu.

Hocaefendi'nin Van'daki bu okulun açılması için gösterdiği heye-candan oldukça etkilenen İzmirli iki esnaf, o gün Van'a gidip tapu problemini halledip ertesi sabah, İzmir'e döndüler. O gün Van'a giden iki kişiden biri, Hocaefendi'nin tavsiyeleri doğrultusunda hayatını bu hizmetlere adamış olan Yusuf Pekmezci'ydi. Pekmezci, tapu problemini hallettikten sonra sabaha karşı İzmir'e ulaşıp haberi verdiğinde sabah namazını yeni kılmış olan Hocaefendi'nin yüzüne yansıyan sevinci hayatı boyunca unutamayacaktı.

Ve 1984 yılında Van'daki "Serhat Koleji"nin temeli atıldı.

MEÇHUL KOVALAMACANIN BİTİŞİ

Fethullah Gülen Hocaefendi, hiçbir suçu olmadığı halde 12 Eylül 1980 İhtilali'den sonra altı yıl süren meçhul bir kovalamaca dönemi yaşamak zorunda kalmıştı. Bu aranma, 1986 yılının 12 Ocak günü Burdur'da sona erdi ve Başbakan Turgut Özal doğrudan olaya müdahale etti.

Hocaefendi vefalı bir insandı. Her tarafta aransa da vefası gereği o gün Burdur ve Isparta'ya asker ziyaretine gitmişti. Hadise şöyle gelişmişti:

Hocaefendi, yol arkadaşı Naci Tosun'la birlikte 12 Ocak 1986 Pazar sabahı saat 07:00'de Burdur'a gelmişti. Hocaefendi yol boyunca takip edildiklerinden şüphe etmiş, Burdur'a vardıklarında ise bunu kesin olarak anlamıştı. Burdur'daki askeri yanlarına alıp Isparta'ya doğru hareket ettiler. Isparta'daki askeri de aldılar ve Antalya'ya git-tiler. İzmir'den gelen iki arkadaş daha onlara katıldı. İkindiye doğru iki otomobille Antalya'dan çıktılar. Akşam namazını Burdur yolu

üzerindeki bir camide kıldılar. Hocaefendi, askerleri birliklerine teslim ettikten sonra Burdur'dan İzmir'e doğru devam edecekti.

Burdur'a 15 kilometre kala, trafik kazası bahanesiyle arabaların durdurulduklarını gördüler. Fakat işin tuhaf yanı, kazadan ziyade görevliler kimlik kontrolü yapıyorlardı. Hocaefendi, arabanın ön koltuğunda oturuyordu. Hocaefendi'nin üzerinde nüfus cüzdanı yoktu ama arabayı kontrol eden görevli onu tanımıştı. Bütün bu kurgunun ne için yapıldığı anlaşılmıştı. Zira ekip tamamen Hocaefendi'nin başında toplanmış ve telsizden açıkça:

"Operasyon tamam!" anonsu yapıyorlardı.

Hocaefendi'yi arabanın arka koltuğuna aldılar. Silahlı kişilerden biri Hocaefendi'nin yanına oturdu ve silahın namlusunu Hocaefendi'nin karnına bastırarak:

"Kıpırdarsan karnını kurşunla doldururum." dedi.

Hocaefendi'yi Burdur'daki merkez karakola getiren memurların tavırları çok kırıcıydı. Kaba saba hareketler, ağır hakaretlere varan sözlerle muamele ediyorlardı. Bütün bunların üstüne Hocaefendi'nin yatsı namazını kılamamış olması ise sıkıntısını daha da ağırlaştırıyordu.

Karakolda hakaretler devam ediyordu: "Komünistlerden daha kötüsün… Seni konuşturmasını biliriz… Aslında seni alırken öldürecektik ama etraf kalabalıktı… Konuşursan gidersin… Yoksa günlerce burada kalırsın!"

Hocaefendi, 12 Eylül İhtilali'nin üzerinden 6 yıl geçmesine rağmen hâlâ sıkıyönetim kurallarıyla kendisini gözaltına alan ve sorgulayan istihbaratçılara:

"Siz emniyetten, asayişten bahsediyorsunuz. Eğer sizin elliniz kadar bu milletin asayişine hizmet etmemişsem kendimi aşağı atarım." diyordu. Hocaefendi, sorgulanmadan sonra karakolun alt katındaki soğuk bir hücreye konuldu. Buz gibi havada tahta bir tabure üzerinde oturmaktan başka imkânı yoktu.

Hocaefendi'nin Burdur'da yakalandığı günün gecesi Hacı Kemal Erimez ancak gece saat 01:00 sularında Anavatan Partisi Bilecek Milletvekili Recep Kaya'nın, İstanbul Erenköy'deki evine ulaşabildi ve çok önemli bir konu olduğunu, eve gelmek istediklerini söyledi. Yaklaşık bir saat sonra eve gelen Hocaefendi'nin iki arkadaşı Kaya'ya, Hocaefendi'nin Burdur'da gözaltına alındığını, işlemlerin nor-

mal seyrinde gitmesi için Başbakan Turgut Özal'ın durumdan haberdar edilmesini istedi. Kaya, ilk önce İçişleri Bakanı Yıldırım Akbulut'u aradı. "Fethullah Hoca Burdur'da gözaltına alınmış. Emniyet'in bodrum katında aç ve susuz bekletiyorlar." dedi. Habere şaşıran Akbulut, "Hemen başbakanı ara, bilgilendir." dedi.

Recep Kaya Başbakanlık Konutu'nun numarasını çevirdi. İlk iki aramada telefon meşguldü. Üçüncü aramada Özal'ın Özel Kalem Müdürü Hüseyin Aksoy çıktı. Gecenin saat 02:30'uydu. Aksoy'un "Konu ne?" sorusuna Kaya, "Acil ve özel bir konu" dedi. Bir dakika sonra Özal hattaydı. Recep Kaya, "Efendim, Fethullah Hoca Burdur-'da gözaltına alınmış." der demez Özal, "Haberim oldu. Galip söyledi." dedi. Özal'ın Galip dediği kişi, İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Galip Demirel'di. Özal, Adalet Bakanı Nejat Eldem'i de arayarak bilgi almıştı.

İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Galip Demirel'le birlikte o gece Hocaefendi'nin gözaltına alındığı haberini alan kişilerden biri de Emniyet Genel Müdürü Saffet Arıkan Bedük'tü. Demirel ve Bedük, Burdur Valisi İsmail Günindi ve Burdur Emniyet Müdürü Nail Bozkurt'u arayarak, Hocaefendi'nin durumu hakkında bilgi alıp Özal'a aktarmışlardı. Hocaefendi'nin sıkıyönetim dönemindeki bir arama kaydı sebebiyle gözaltına alındığını öğrenen Turgut Özal:

"Memlekette hâlâ sıkıyönetim mi var? Bir suçu varsa mahkemeye gönderilsin, yoksa serbest bırakılsın" diyerek tepkisini göstermişti. Memlekette hâlâ darbe kurallarıyla hareket edilmesi, kendisini demokrasi ve sivil hukuk kurallarının geçerli olacağı bir ülke için adayan Özal'ı üzmüştü. Artı, kendisini yakından tanıdığı Hocaefendi'nin vaaz ve sohbetlerinden dolayı gözaltına alındığını anlamıştı. Varsa bir suçu mahkemeye gönderilsin, yargılansın yoksa serbest bırakılsın, diyordu. Masum bir insanın hücrede zorla suç isnat edilerek işkence görmesi ne hukuka ne de insanlık onuruna yakışırdı.

Burdur'daki Tatsız Günün Sonu

O gece Hocaefendi'ye avukatlık yapmak üzere İstanbul'dan Burdur'a hareket eden kişi Muhammed Emin Özkan'dı. Özkan, aynı zamanda Hocaefendi'nin çok sevdiği Necip Fazıl Kısakürek'in avukatıydı. Avukat Özkan, 13 Ocak 1986 Pazartesi sabahı Burdur'a vardığında sabah saat dokuzdu.

O sabah Hocaefendi sorguya alındı. Hocaefendi'ye: "Sen Türkiye-'ye şeriat getirme, Cumhuriyet'i yıkma ve dinî esaslar üzerine devlet kurma kararı içinde bulunan bir cemiyetin başındasın." deniliyordu.

Hocaefendi, "Ben senelerce devletin vaizi olarak cami kürsülerinde Allah'ı ve Peygamber'i anlattım. Fırsat olursa yine anlatırım." diyerek yaptığı hizmetlerin hukuki olduğunu ifade etti. "Niye teslim olmadınız?" şeklindeki soruya da Hocaefendi, "Kaldığım yerden ayrıldım, siz gelmişsiniz. Annemin evine geldiğimde siz gitmişsiniz. Allah beni sizinle karşılaştırmadı. Ben de kendi irademle gelip teslim olmak istemedim." diyerek cevap verdi.

Burdur'a gelen Avukat Özkan'ın ilk işi Burdur Adliyesi'ne gitmek oldu. Amacı, Hocaefendi hakkındaki tutuklama kararının içeriğini görmekti. Adliyede karşılaştığı manzara şaşırtıcıydı. Hocaefendi hakkında bir tutuklama kararı yoktu. Adliye binasından çıkan avukat, doğruca Hocaefendi'nin tutulduğu Burdur Emniyeti'ne gitti. Emniyet Müdürü Nail Bozkurt'a, Hocaefendi ile görüşmek istediğini söyledi.

Emniyet müdürü çok tuhaf bir cevap verdi: "İstihbarat aldı, biz karışmıyoruz. Onun için görüşemezsiniz!" Bu, daha da vahim bir durumdu. Hukukun işlediği ülkede bir insan ancak savcının emriyle gözaltına alınabilirdi.

Avukat Özkan, Emniyet Müdürü'nün olumsuz tavrı karşısında Hocaefendi ile görüşebilmek için bir vekâletname hazırlamak istedi. Fakat Hocaefendi Emniyet'te olduğundan ancak Burdur noterinin Emniyet'e gelmesiyle avukat vekâletnamesi düzenlenebilirdi. Burdur noteri ikna edildi. Fakat Emniyet müdürü, görüştürmeme tavrında ısrar ediyor, avukatın bu talebine de 'Hayır!' diyordu. Avukat Özkan, "Şu anda gözaltında bulundurduğunuz Fethullah Gülen bana vekâlet vermek istiyor. Noterin giremeyeceği yer yoktur." diye çıkışınca emniyet müdürü mecburen razı oldu. Noter ve avukat, Hocaefendi'nin yanına indiler. Bu sefer, nüfus cüzdanı problemi vardı. Noter, "Nüfus cüzdanı olmadan vekâletname olmaz." dedi. Bu durumda ancak iki kişinin şahitliğinde vekâletname düzenlenebilirdi. Bunun üzerine vekâletname için iki güzel insan şahitlik yaptılar.

Avukat Özkan bu vekâletnameyi Emniyet müdürüne verip, "Ben şu andan itibaren Fethullah Gülen'in avukatıyım. Görüşme talep ediyorum." dedi. Emniyet müdürünün izniyle alt kata Hocaefendi'-

nin yanına inen Özkan, Hocaefendi'ye:

"Hakkınızda ne bir yakalama emri ne de tutuklama emri var. Bütün illerdeki Emniyet müdürlüklerine sormuşlar. Sadece İzmir Emniyeti 'Arıyoruz' demiş. Bizi İzmir'e gönderececkler." dedi.

Turgut Özal'ın devreye girmesiyle zulme dönüşen işkenceler sona ermiş, hukuk kurallarına göre hareket edilmişti. Hocaefendi, Turgut Özal'ın o iyiliğini ve centilmenliğini şu sözlerle anlatacaktı:

'Sizi böyle bir cendereden kurtarmanın ne demek olduğunu unutamazsınız. Burdur'da derdest ettiler, Turgut Bey'e haber gidince -o zaman Başbakan- gece bakanlarını çağırıyor ve problemi çözmek için devreye giriyor. Şimdi ben Turgut Bey'in o iyiliğini unutamam. Gece ikide mi, bir de mi kendisine haber verilince hemen kabineyi çağırıyor, bakanlara "arkadaşlar, bugün ruznamemizin tek maddesi var, o da Fethullah Hoca tutuklanmış, bu meseleyi çözmemiz lazım" diyor.

Ben o sırada yirmi dört saat hep "lan" dinledim; "Lan yalan söylüyorsun, komünistlerden daha kötüsün..." Böyle bir tazyik içinde yüzünüze tükürüyorlar, "Ulan seni konuştururuz." diyorlar, "Öldürmesini de biliriz." diyorlar. Orada yakalanan bir arkadaşımıza da demişler zaten tokatlarken, "Onu gebertecektik fakat kalabalıktı onun için başımıza iş açarız diye gebertmedik." demiş.

Böyle bir durumda ben Turgut Bey'in o günkü o centilmenliğini unutamam. Adamlar şaşırdılar, elleri ayakları dolaşmaya başladı. İfade alırken birisi içeriye girdi, "Bırakın, yahu başımıza dert alacağız." dediler. Daha sonra İzmir'e getirdiler, İzmir emniyeti "Biz kabul etmiyoruz, biz aramıyoruz bunu." dedi. Yahu ne oldu hani arıyordunuz, siz altı senedir arıyordunuz. Her tarafa resmen resmimi astınız. Şimdi de "Aramıyoruz" diyorlar. Burdur "Biz bu olaya sahip çıkmıyoruz." diyor İzmir'e. Formül bulamıyorlar. Nihayet İzmir'de bir formül buldular. Bizim avukat Özkan Bey durumu anlattı. Bir kâğıt imzalattılar ve bizi Izmir'den serbest bıraktılar. Beni emniyet arabalarıyla dışarıya çıkardılar. O gün o yolda İstanbul'a doğru geliyoruz taksiyle, inşirahımın sınırını anlayamazsınız. Şimdi bunların hepsini bir kenara atıp Özal'ın iyiliğini orada unutmamız mümkün değildir. İnsanı sevindiren şeyler, insana yardım meselesi bunlar."[26]

Hocaefendi'nin prosedür gereği İzmir'e gönderilmesi ve oradan

serbest bırakılması gerekiyordu. Hocaefendi'yi İzmir Emniyeti'nde gece yarısı nöbetçi müdür karşıladı. Emniyet Genel Müdürlüğü, İçişleri Bakanlığı ve Burdur arasında yaşanan haberleşme neticesinde, sıkıyönetim kayıtları sebebiyle Hocaefendi'nin altı yıldır arandığını söyleyen İzmir Emniyeti de "Fethulllah Gülen'i aramıyoruz." diyordu.

Bu gelişmeler üzerine Hocaefendi'ye: "İstihbaratçılar olaydan çekildi. Sizi Burdur'a geri göndereceğiz." dediler.

Hocaefendi'nin Burdur'a geri gönderilmesine Avukat Özkan, "Olmaz, oraya gönderemezsiniz, madem gönderecektiniz, bizi buraya niye getirdiniz? Ya bizi mahkemeye sevk edin ya da serbest bırakın" diyerek itiraz etti. Diğer yandan, Burdur Emniyeti de bu arama ile hiçbir ilgilerinin olmadığını ileri sürerek Hocaefendi'nin kendilerine geri getirilmesini istemiyordu. Burdur Emniyet müdürü, İzmir Emniyeti'ne "Sizin sıkıyönetiminiz arıyordu. Onun için yakalandı. Ne diye şimdi kabul etmiyorsunuz?" diyordu. Bu işin uzamasından sıkılan insanlar sonunda, Hocaefendi, Burdur'a geri götürülüp oradan serbest bırakılmış gibi tutanak tuttular. Zira günlerden beri mağdur edilen bir insanın boş yere bir kere daha oradan oraya sürüklenmesi manasızdı. Hocaefendi için 12 Eylül İhtilali ve sıkıyönetim, işte o gün tutulan o tutanakla bitmiş oldu. Fethullah Gülen Hocaefendi için 6 yıllık sıkıntılı takip artık bitmişti. Hocaefendi, 1986'dan sonra İzmir'le İstanbul arasında devamlı gidip gelmeye başladı.

[24] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler; Akşam, Nazlı Ilıcak, 20 Mart 1998; Faruk Mercan, Fethullah Gülen, Zaman Gazetesi, 19 Ağustos 1995.

[25] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler; Akşam, Nazlı Ilıcak, 20 Mart 1998; Faruk Mercan, Fethullah Gülen, Zaman Gazetesi, 19 Ağustos 1995.

[26] Türk basınında Fethullah Gülen hakkında dizi yazılar, dosyalar; Nuriye Akman, 23.01.1995; Reha Muhtar, 3 Temmuz 1995 TRT Ateş Hattı; Hulusi Turgut, 18.01.1998 Fethullah Gülen ve Okulları, Aksiyon 13.04.1996, Sayı 71, Bu Dünyadan Bir Ozal Geçti …

Yedinci Bölüm

VAAZ VE SOHBETLER DÖNEMİ-YURTDIŞINA AÇILIM (1986-1993)

BÜYÜK ÇAMLICA CAMİİNDE VAAZ (1986)

Hocaefendi hem Miraç Kandili hem de Büyük Çamlıca Camiinin açılışı münasebetiyle altı yıllık aradan sonra 6 Nisan 1986'da Büyük Çamlıca Camiinde ilk defa vaaz verdi. Yıllar sonra bir röportajda bunu şöyle ifade ediyor:

"Vaizlikten 4-5 sene uzaklaştıktan sonra yeniden cemaatle yüz yüze geldiğimde karşılıklı bir konuşma yapıyormuşuz gibi bir mütekabiliyet yaşanıyordu. Yani onlar bakışlarıyla bir şey ifade ediyor, bir şey veriyorlardı. Siz de onların bir hizmetçisi olarak onlara bir şey vermeye çalışıyordunuz. Bir dönem engellenmişti vaazlar... Cemaat karşısında benim yaptığım, onlara bir şey anlatmaktan daha çok, dırahşan çehrelerinde bazı şeyleri okuma, onlarda bulduğum, duyduğum, hissettiğim şeyleri onlara ifade etmeydi."[27]

DİYARBAKIR HADİSESİ

Türk Ceza Kanunu'nun 163. maddesi yürürlükteydi ve 1986 yılında Türkiye'de sıkıyönetim hâlâ devam ediyordu. İşte öyle bir ortamda Diyarbakır'daki bir eve baskın yapılmıştı. 1970'li yıllarda İzmir'de Yüksek İslam Enstitüsü'nde öğrenciyken Hocaefendi'yle tanışan ve onun vaaz verdiği Bornova Camiinin hocası olan Mehmet Özyurt, gözaltına alınıp tutuklanmıştı.

Zira Risale-i Nur'ları bulundurmak suçtu. Bir araya gelip toplu ders yapmak ise affedilmeyecek bir eylem sayılıyordu. Diyarbakır Cezaevi'ne konulan Özyurt'un not defterindeki bazı bilgilerden hareketle Hocaefendi'nin ismini de olaya karıştırdılar.

Diyarbakır baskınından sonra bir kısım basın 'irtica' yaygaralarına tekrar başladı. Manşetler 'İrtica' diye çekilirken birinci sayfaya, manşetin altına Hocaefendi'nin video kaydından alınan sarıklı resimleri konuluyordu. Mevcudiyeti ve düşünceleri büyük bir suçmuş gibi gösteriliyordu. Hocaefendi, resmin altındaki yazıları okudukça ürperiyordu. Hele bir tanesi resminin altına kocaman harflerle 'İşte Fethullah Hoca' diye yazmıştı. Hayatında hiç evlenmemiş olmasına rağmen dört karısı olduğu, dikili bir ağacı bulunmamasına rağmen İzmir'den Edremit'e zeytinliklerinin bulunduğu iddiaları yer alıyor-

du. Gün, her türlü belanın etrafta dolaştığı gündü. İşte böylesi sıkıntılı günlerin ardından Hocaefendi Ali Kervancı'nın ısrarıyla hacca gitmeye karar vermişti... Bu dönemde, medyada kendi aleyhinde çıkan şiddetli haberleri kastederek: "Buna karşı ruhumda duyup hissettiğim sıkıntılarla, yine özlemini çektiğim o kutsal mekânlara gidip, dua etme ve o arındırma muslukları altında yıkanma ihtiyacını duydum.' diyor Hocaefendi.

Ve Hocaefendi, 6 Haziran 1986 yılında üçüncü kez hac yolculuğuna çıktı.

MEDİNE'DE GÖZALTINA ALINMASI

Bu haccında Medine'deki Mescid-i Nebevi'de namazdan sonra bazı hacılar Hocaefendi'nin etrafını sardı. Israrla "Bize sohbet edin!" dediler. Fakat Hocaefendi, "Söz Sultanı'nın makamındayız. Onun yanında konuşmaktan hayâ ederim." diyerek bu teklifi kabul etmedi.

Bu sıralarda Avrupa'dan hacca gelmiş olan bazı Türkler, Medine-'de Hocaefendi'yi görünce yanına gelip kendisiyle kucaklaştılar, hürmette bulundular. Suudi polisi sırf birkaç kişi bu şekilde ilgi gösterdi diye kendisini alıp karakola götürdü. Hocaefendi'nin yanında Ali Katırcıoğlu vardı. Ali Bey hemen bir taksi tutup öğrenimini Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapmış olan ve Medine'de çalışan Ürdün asıllı Doktor Ahmed Kahid'i bulmaya gitti. Doktor Kahid, İzmir'deki öğrencilik yıllarında Hocaefendi'yi tanımıştı. Hatta 12 Mart'ta o da tutuklanmış ve Hocaefendi ile birlikte hapiste kalmıştı. Hocaefendi ancak Doktor Kahid'in araya girmesi ve kefil olmasıyla serbest kalabildi. Serbest bırakılırken bir de evrak imzalamak zorunda kaldı. Buna göre Hocaefendi bir daha aynı davranışlarda bulunmayacaktı. Türk hacılarla bir araya gelmesine ve onlarla kucaklaşmasına yasak getirilmişti. Aksi halde, haccı tamamlayamadan sınır dışı edilecekti.

HACDAN DÖNÜŞ ÖYKÜSÜ (1986)

Hocaefendi, hacdayken Türkiye'de kendisinin suçlu ilan edildiğini duyuyordu. Fakat tam olarak ne ile suçlandığını bilmiyordu. Burdur

olayı yeni atlatılmışken, bu gelişme hiç de hayra alamet değildi. Aslında hakkında bir arama emri olup olmadığı da tam olarak belli değildi. Türkiye'ye döner dönmez uçağın kapısında gözaltına alınmak gibi kötü bir hadise yaşamak istemiyordu.

Dostları bundan sonraki hayatını Medine'de devam ettirmesi için yoğun ısrarda bulundular. Ancak Hocaefendi bunu kabul etmedi. Yakalanmadan Türkiye'ye girip suçsuz olduğunu ispat etmek istiyordu.

Kendisiyle birlikte hacca gelmiş olan İsmail Büyükçelebi ve Barbaros Kocatürk'ü önden uçakla Türkiye'ye gönderdi. Türkiye'ye inen uçağın kapısında gerçekten iki sivil memur, uçaktaki yolcuların kimliğini tek tek kontrol etti. Büyükçelebi, durumu telefonla Hocaefendi'ye iletti. Türkiye'de havaalanlarında sıkı aramalar ve kontroller yapıldığını, birtakım listelerin elden ele dolaştığını ve Fethullah Gülen isminin bu listelerde baş sıralarda yer aldığını Hocaefendi'ye bildirdi. Haberler fevkalade endişe vericiydi. Bir yanda yıllardır özlemini duyduğu Peygamber diyarında kalmak, bir yanda da dönmesi halinde her türlü sıkıntıya katlanmak zorunda kalacağı ülkesi vardı.

Hocaefendi, kutsal topraklara gelen herkes gibi buradan ayrılmak istemiyordu. Bu topraklar İslam'ın 'Altın Silsilesi'nin doğup büyüdüğü, bütün dünyaya kol kol yayıldığı mübarek beldeydi. Ama Bediüzzaman'ın "Ben Mekke ve Medine'de olsam yine buraya (Türkiye'ye) gelirdim; çünkü burası alem-i İslam'ın anahtar merkezidir. Buranın düzelmesi âlem-i İslam'ın düzelmesine vesile olacak." dava şuurunu misliyle Hocaefendi de hissediyordu. Onun için ne olursa olsun ülkesine dönmek istiyordu.

Bir "komplo"yla karşı karşıya olduğunu düşünen Hocaefendi, Türkiye'ye karayoluyla giriş yapmaya, Diyarbakır olayının içyüzünü öğrendikten sonra kendiliğinden savcıya gidip ifade vermeye karar verdi. Hocaefendi 1986 yılının eylül ayında ilk önce Cidde'den uçakla Ürdün'ün başkenti Amman'a, oradan Suriye'nin başkenti Şam'a geçti. Şam'dan Türkiye sınırındaki Halep'e gidecek, oradan da Kilis'ten Türkiye'ye giriş yapacaktı.

Hocaefendi, çok sıkıntılı ve tehlikeli bir süreçten sonra Türkiye'ye giriş yapabildi. Daha sonra Gaziantep üzerinden Ankara'ya, oradan da İzmir'e geldi. Devlet Güvenlik Mahkemesi'ne gitti ve ifadesini

verdi. Neticede Hocaefendi hakkında takipsizlik kararı verildi ve tutanağa şunlar yazıldı:

"Sonuç olarak, uzun müddet sürdürülen soruşturmaya rağmen Fethullah Gülen'in Bornova'da görev yaptığı süre içinde ve daha sonraki dönemde laikliğe aykırı ve şeriat düzeni kurulması yönünde çalışmalar yaptığına dair delil elde edilememiştir."

ZAMAN GAZETESİ'NİN YAYIN HAYATINA BAŞLAMASI (3 KASIM 1986)

3 Kasım 1986 yılında kurulan Zaman Gazetesi "Gerçekler Zamanla Anlaşılır" sloganı ile yayıncılık hayatına başladı. Gazete 35 ülkede 10 farklı dilde yayın hayatını sürdürdü. Günlük gazeteler arasında en fazla tiraja sahip olan gazeteydi. Konsensus Araştırma Şirketinin yaptığı ankette "Türkiye'nin En Tarafsız Gazetesi" seçilmişti.

YENİ ÜMİT DERGİSİ'NDE BAŞYAZILARA BAŞLAMASI

Hocaefendi, ilk sayısı 1 Temmuz 1988 yılında çıkan ve üç aylık periyotlarla yayın hayatına devam eden Yeni Ümit Dergisi'nde başyazılar yazmaya başladı. Bu dergide yazdığı ilk başyazı "Yeni Ümit'in Mütevazı İkliminde" adını taşıyordu.

VAAZ VE SOHBETLER DÖNEMİ (1989-1991)

Fethullah Gülen Hocaefendi, bu dönemde İstanbul başta olmak üzere üç yıl Türkiye'de cami cami dolaşıp fedakâr Türk insanının ufkunu dünyaya açacak vaaz ve sohbetler yaptı.

Seri vaazlarına 13 Ocak 1989 günü İstanbul Üsküdar'da Valide Sultan Camiinde yeniden başladı. 16 Mart 1990 tarihine kadar tam 62 hafta süren bu cuma vaazlarında Hocaefendi, Peygamber Efendimiz'in (sallallahu aleyhi ve sellem) hayatını anlattı. Aynı dönemde pazar günleri İstanbul'daki Süleymaniye, Fatih, Sultanahmet gibi büyük camilerde, İzmir'deki Hisar ve Şadırvan camilerinde, Ankara Kocatepe Camiinde ve Erzurum'da 43 ayrı vaaz verdi.

MAĞDUR VE MAZLUM MİLLETLER

1989 yılının kasım ayında yapılan bir futbol maçı, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ve Balkanlar'da da Türk okullarının açılma sürecini başlattı.

Gazeteci Halit Esendir, 15 Kasım 1989'da Kırım'da oynanacak Türkiye-Rusya milli futbol takımlarının maçını izlemek üzere Kırım'a gidecekti. Esendir, 1972'de Edremit'te henüz lise üçüncü sınıf öğrencisi iken Hocaefendi'yi tanımış ve daha sonra Ege Üniversitesi'nden mezun olmuştu.

1989 itibarıyla İstanbul'da Zaman gazetesinde yöneticilik yapan Esendir, Türkiye-Rusya milli maçını izlemek üzere Gürcistan üzerinden Kırım'a yapacağı otobüs yolculuğu öncesinde Hocaefendi'yi ziyaret etti. Rusya'da Gorbaçov'un öncülük ettiği çözülme başlamıştı ama henüz bütün Türk Cumhuriyetleri Sovyetler'in bir parçasıydı ve bu cumhuriyetlerin Türkiye'yle bir irtibatları yoktu. Yeniden bu kardeş milletlerle ilişki kurulması Hocaefendi için âdeta yılların bir özlemiydi.

Halit Esendir, "Gürcistan üzerinden Kırım'a gideceğim." deyince Hocaefendi heyecanlandı. Bir gazetecinin bu ülkelerde yerinde yapacağı gözlemler, Türk insanının bu kardeş ülkeler için yapabileceği hizmetlerin tespitine yardımcı olabilirdi. Hocaefendi, Orta Asya'da uzun yıllar Sovyet rejimi altında kalan mağdur ve mazlum milletlerin dinî yaşantılarını merak ediyordu.

Esendir, çıktığı bu seyahatte Hocaefendi'nin arzusu doğrultusunda Gürcistan'da ve Kırım'da halkın içine karışarak onların Türkiye'yle ilgili düşüncelerini aldı. Ortaya çıkan tablo şuydu. Bu insanlarda muazzam bir Türkiye hasreti vardı. Halkın dinî değerleri 70 yıllık Sovyet rejimi altında yok olmuştu. Camilerin kapısı kilitliydi. Ama dine yapılan bütün saldırılara rağmen gönüllerde o sevgiyi yok edememişlerdi. Kırım Akmescit'te tezgâhta çerez satan yaşlı bir kadına Türkiye'den geldiğini belirtip Kur'an-ı Kerim hediye edince yaşlı kadının tepkisi şöyle olmuştu: "Sen bana Türkiye'den Kur'an getirdin ya al bu tezgâh senin olsun." Daha da önemlisi bu kadın, hemen arkasında duran 17 yaşlarındaki kız torunu Ayşe'yi göstererek, "Sana bunun için bu torunumu bile verirdim." demişti. Adı Asiye olan bu yaşlı kadın, 19 yaşında Kırım'dan Ural dağları civarına sürü-

lenler arasındaydı ve 45 yıl sonra Kırım'a geri gelmişti.

Halit Esendir'in döndükten sonra bu manzarayı Hocaefendi'ye anlatması onu derinden etkiledi. Hocaefendi, İstanbul'daki vaazlarında Orta Asya'daki bu durumu anlattı ve: "Gidin ve bu kardeşlerinize yardım edin." diyerek adeta bir seferberlik başlattı.

Fakat Hocaefendi bu çağrıyı yaptığında Türk Cumhuriyetleri henüz bağımsızlıklarına kavuşmuş değildi ve tehlikelerle karşılaşma ihtimali çok büyüktü. Ama zor günlerinde onlara yardım elini uzatmak bambaşka bir yiğitlikti… Vefanın gereğiydi, insanlık vazifesiydi. Gerçek dost bugünlerde belli olurdu.

'Bu Ülkelere Gidin Okul Açın'

Fethullah Gülen Hocaefendi 19 Kasım 1989 tarihinde İstanbul Süleymaniye Camiinde verdiği "Marifet İnsanı" konulu vaazda Türk halkını Orta Asya ülkelerine her türlü yardımı yapmaya hatta bu ülkelere hicret etmeye çağırdı. Fakat yetmiş yıl komünizmin paletleri altında ezilip preslenen bu coğrafyada iş yapmak neredeyse imkânsızdı. Kaos, keşmekeşlik ve korku bütün şiddetiyle ortalığı kavuruyordu. Bundan çok muzdarip olan bir iş adamı bir gün Hocaefendi'ye gelerek şu şikâyette bulunmuştu:

"Bize ısrarla 'Bu ülkelerde okul açın.' diyorsunuz. Ama bu ülkelerde devlet yok, düzen yok, muhatap yok. Biz kiminle okul açacağız?"

Daha işin başında ortaya çıkan bu ümitsizliğe ve yılgınlığa üzülmüş, asla karamsarlığa düşmeyen ruh dünyasıyla şöyle cevap vermişti Hocaefendi:

"Yıkılmış, paramparça olmuş bir enkazın devleti mi olur? Orada muhatap mı olur? Gidersiniz, okulunuzu açarsınız. Ondan sonra orada devlet kurulur, muhatapları gelir. Okulunuzun yamacına geçerler, hangi kanuna, hangi tüzüğe, hangi yönetmeliğe göre çalışacağını kendileri tespit ederler. Sizin kurduğunuz okul da devam eder."

Hocaefendi'nin bu kararlı ve ümitli duruşu Anadolu insanının heyecanını artırdı. Bozguncuların, fesat ve süfyan şebekesinin tahribatına karşı tamir yolunu tutup can siperane mücadele vermek elbette kolay olmayacaktı. Büyük bir fedakârlık gerekliydi.

Yetmiş yıllık komünizmin çizmeleri altında ezilip horlanan ve hâlâ

o kanlı sistemin kendisinden sonra da devam eden çok yönlü hastalıklarından kurtulamayan bu mazlum ülkelerde hizmet etmek elbette kolay olmayacaktı. Türkiye'nin, diğer taraftan Türk dünyasının ve tüm dünyanın huzurlu geleceğini inşa edecek niteliğe sahip ve Türk milletinin, özellikle de Anadolu insanının hayır duygusunu taşıyan bu kutsal hizmetleri yapmak için anadan da yardan da serden de geçmek gerekiyordu.

Diğer yandan hem fedakârlık yapacak hem de matematik ve fen derslerini Ingilizce anlatacak bu kadar öğretmen nasıl bulunacaktı?

Ve bu mazlum ve mağdur ülkelerde ilk Türk okullarının açılması için harekete geçildiğinde Türkiye'nin henüz bu ülkelerde büyükelçilikleri bile yoktu.[28]

Sevgi Köprüleri'nin İlk Temeli

Ankara, İstanbul ve İzmir'den on kişilik bir iş adamı grubu, gazeteci Halit Esendir'in rehberliğinde 10 Ocak 1990 günü İstanbul'dan yola çıkıp ertesi gün Trabzon'a ulaştı. İstikametleri Gürcistan ve Azerbaycan'dı. 11 Ocak 1990 günü ilk durakları Gürcistan'ın başkenti Batum'a ulaştılar.

Türkiye'den ilk defa bu şekilde bir grup insan, Türk Cumhuriyetleri'ne gidiyordu. Azerbaycan'ın başkenti Bakü'ye kadar gittiler. Bu oldukça tehlikeli bir ortamda oluyordu. Azeriler ve Ermeniler arasında savaş kopmak üzereydi. Nitekim, ekibin 18 Ocak günü Türkiye'ye dönmelerinden iki gün sonra savaş patlak verdi ve Rus askerleri Azerbaycan'a girdi.

İlk defa böyle bir seyahat düzenleyen grubun dönüşte anlattıkları Hocaefendi'yi derinden yaraladı ve yatağa düşürdü. 28 Ocak 1990 günü İzmir'de Şadırvan Camiindeki vaaza iğneyle çıkmak zorunda kaldı. Azerbaycan'ın işgali karşısında duyduğu ızdırabı; yeryüzünde zulüm ve işkence altında inleyen dindaş ve soydaşlarımız için bir şey yapamamanın hüznünü anlatırken Hocaefendi kürsüde baygınlık geçirdi.

Samimi Hizmet insanları, bağımsızlıklarına yeni kavuşmuş bu kardeş ülkelerin mahrumiyet içindeki halklarına yardım götürebilmek için seferber oldular. Yine Halit Esendir'in rehberliğinde bu sefer 37 kişilik bir grup Özbekistan da dahil olmak üzere 28 Mayıs 1990 günü mağdur ve mazlum insanlara bir nefes olmak için yollara düş-

tü. Tehlikeli, meşakkatli, uzun ve sıkıntılı bir yolculuktu bu. Tehlikeliydi ama bu samimi gayretlerle o gün toprağa atılan tohumlar birkaç yıl içinde yeşerecek hatta bir anda meyveye dahi duracaktı.

AVRUPA SEYAHATİ (1990)

Hocaefendi, 24 Kasım 1990 tarihinde, Avrupa'nın çeşitli ülkelerindeki Türkler'in ısrarlı davetleri üzerine tekrar Avrupa'ya gitti. Vaaz kasetleri 1970'li yıllardan beri Avrupa'daki Türkler arasında yaygın olarak dinleniyordu.

Hocaefendi, Hollanda'nın okyanus seviyesinin altında ve küçük bir ülke olmasına rağmen insanların gayretleriyle nasıl bir ülke haline geldiğini yakından gördü. Hollanda'da bir hafta boyunca Türklerle görüşen Hocaefendi, buradaki yurtta sohbet etti. Anadolu insanın himmetleri burada meyve vermeye başlamış, yurtlar açılmıştı. Gözleri çeşme olup şükür gözyaşları döktü. 1985'e kadar Hollanda'da ön plandaki Türkler daha ziyade, Türkiye'deki çeşitli terör faaliyetlerinden dolayı iltica eden insanlardan oluşuyordu. Türk öğrenci yurdunu yöneten Akyazılı Vakfı'nın hepsi üniversite mezunu olan kurucularının düzgün bir imajla Hollanda devletiyle muhatap seviyeye gelmiş olması Hocaefendi'yi ayrıca sevindirdi. Bu sonucun ortaya çıkmasında, 1980'de Hollanda'ya giden ve bu hizmetlere öncülük eden fedakâr Hizmet insanlarının payı büyüktü.

Hocaefendi, Hollanda ve Almanya'da görüştüğü herkese hep insanlığa hizmeti nasihat etti. Bundan sonra Danimarka, Fransa ve İtalya'ya geçti. Danimarka ve Fransa'da sohbetler yapan Hocaefendi, Paris Louvre Müzesi'ni, Notre Dame Katedrali'ni gezdi. 11 Aralık 1990 günü Paris ile Strasbourg arasındaki seferlerine yeni başlamış olan hızlı trenin ilk seferine katıldı. 13 Aralık 1990 günü Paris'ten Roma'ya geldi. Ertesi gün, cuma namazını inşaatı devam eden Roma Camiinde kıldı. Hizmetle ilgili temaslarını sürdüren Hocaefendi, bir gün Roma'da kaldıktan sonra ertesi gün İngiltere'nin başkenti Londra'ya geçti. Burada iki gün programlara katıldı. Ardından tekrar Amsterdam'a, oradan da 19 Aralık 1990 günü, 25 gün süren Avrupa turunu tamamlayarak İstanbul'a döndü.

VAAZLARA SON VERMESİ (16 HAZİRAN 1991)

Fethullah Gülen Hocaefendi, 16 Haziran 1991 günü vaazlarına son noktayı koydu. Güvenlik birimleri, Hocaefendi'nin cuma günleri vaaz verdiği Üsküdar'daki Valide Sultan Camiinin kürsüsüne bomba konulacağını tespit etmişti. Aynı suikast hazırlığı, Hocaefendi'nin belirli aralıklarla vaaz verdiği Süleymaniye Cami için de yapılmıştı. Hocaefendi, vaaz dinlemeye gelen insanların zarara uğramasından endişe ettiği için böyle bir karar almak zorunda kalmıştı. Zaten emniyet de halkın güvenliği için ısrarla bu noktada diretiyordu.

SEVGİ OKULLARI

Yurt dışındaki eğitim faaliyetleri, 1992 yılından sonra hız kazandı. Bu okullarda, bazı dersler, o ülke öğretmenleri tarafından veriliyordu. İngilizce, fen bilimleri, matematik, Türk dili ve edebiyatı ise Türkiye'den gönderilen öğretmenler tarafından okutuluyordu. Sınıflar rehberlik ve eğitimin kalitesi açısından kalabalık tutulmuyordu. Fizik, kimya ve biyoloji laboratuarları en yeni araç ve gereçlerle donatılmıştı. Her okulda, ayrıca bilgisayar sınıfları da mevcuttu.

Okullar her açıldıkları ülkede sevildi, benimsendi ve ilgi gördüler. Bu yakın ilgi hep çift taraflı oldu. Yani halk bu okullar ve öğretmenleri sevdi, devlet erkânı da bu okulların kendi ülkelerinin eğitim seviyesini yükselttiğini görerek destek oldular. Bu okulların ilk açıldığı yerlerden birisi de Rusya'nın başkenti Moskova'dır. Bu okulda okuyan öğrencilerin velileri, çocuklarının bu okullara gitmeye başladıktan sonra değiştiklerini; kendilerine karşı saygılı davrandıklarını, içki ve uyuşturucu gibi kötü alışkanlıkları bıraktıklarını ifade etmişlerdir.

Farklı ülkelerde açılan okullardaki öğretmenlerin tavır ve davranışları, okul içinde estirilen olumlu hava kısa sürede gönülleri fethetti ve bu hizmet meşalesi her tarafa hızla yayıldı.

AMERİKA SEYAHATİ (1992)

Hocaefendi, uzun bir zamandan beri Amerika Birleşik Devletleri-'nde yaşayan Türkler'den davet alıyordu. 2 Nisan 1992 tarihinde İstanbul'dan kalkan uçakla New York'a gitti. Bu Hocaefendi'nin

Amerika'ya ilk seyahatiydi.

Amerika Birleşik Devletleri'nin 50 eyaletinden 25 eyaletini 35 günde gezerek ziyaret etti. Hocaefendi, Amerikalılarla içi içe yaşayan her kesimden Türklerle, üniversitedeki Türk hocalar ve Türk öğrencilerle görüştü.

Cleveland'den Kanada'ya geçerek bir gün orada kaldı. Türklerle görüştü. Buradan tekrar ABD'ye döndü. Seyahatlerinde çoğunlukla karayolunu tercih etti. Bu uzun yolculuklarda, lavabosunu kullandığı benzin istasyonlarında mutlaka küçük de olsa bir alışveriş yapıyordu.

Turgut Özal'ı Houston'da Ziyaret

Hocaefendi, Amerika'dayken Cumhurbaşkanı Turgut Özal, 24 Nisan 1992 tarihinde Amerika'ya geldi. Sağlık kontrolünde Özal'ın prostat kanseri olduğu anlaşıldı. Bunun üzerine 2 Mayıs 1992'de Houston'da Medhodist Hastanesi'nde ameliyat oldu. Hocaefendi, Özal'ı hastanede ziyaret etti, geçmiş olsun dileklerinde bulundu. Özal bu ziyaret sırasında Hocaefendi'ye nasıl zorlu bir ameliyat geçirdiğini şöyle anlatıyordu:

"Daha önce kalp ameliyatı olduğumda üzerimden sanki tank geçmişti. Şimdi üzerimden tren geçti."

Turgut Özal, yurt dışındaki hizmetlerden çok memnundu. Eşi Semra Hanım ve doktoru Cengiz Aslan'ın da bulunduğu hastane odasındaki bu ziyaret sırasında Orta Asya'da açılan Türk kolejlerini öve öve bitiremedi. Hocaefendi'ye:

"Orta Asya'daki bu okullara destek olmaları için Dışişleri bürokratlarına defalarca söyledim ama bazıları bu işin önemini bir türlü anlamıyorlar." dedi. Turgut Özal, basiretli bir insandı ve Fethullah Gülen Hocaefendi'nin insanlık adına büyük hizmetler yapacağını görüyordu. O yüzden Hocaefendi'ye olan güveni çok kuvvetliydi.

48 günlük bu ABD ve Avustralya gezisinden sonra Hocaefendi, 19 Mayıs günü New York'tan Belçika'nın başkenti Brüksel'e geldi. Hollanda ve Almanya'da bir iki gün kaldıktan sonra da Türkiye'ye döndü.

İŞTE FEDAKÂRLIK...

Cumhurbaşkanı Turgut Özal, ABD'deki ameliyatından dokuz ay sonra 1993 yılında Balkan ülkelerini kapsayan bir geziye çıktı. Özal-'ın Balkan gezisi programında, Arnavutluk'un başkenti Tiran'da yeni açılan Mehmet Âkif Ersoy Koleji'ni ziyaret de vardı.

Altı günlük bu Balkan gezisinin ilk durağı olan Bulgaristan'a 15 Şubat 1993 günü gelen Özal, 17 Şubat günü Makedonya'ya geçti. Makedonya'daki o günün akşamı, Özal'ın programını düzenleyen bürokratlar, Özal'ın çok yorulduğu gerekçesiyle programı hafifletip bazı ziyaretlerle birlikte Arnavutluk'taki Mehmet Âkif Ersoy Koleji ziyaretini de programdan çıkardılar. Kolejin sponsoru olan Gülistan Şirketi'nin temsilcisi Erdoğan Tüzün programın değiştiğini öğrenince Ohri Gölü'nün kıyısındaki otelde misafir edilen Özal'ın odasına çıktı. Özal, daha Ankara'dayken bu okulu ziyaret etme kararı almıştı. Dışişleri yetkilileri, "Arnavutluk'un başkenti Tiran'a Airbus uçağının inmesi zor. Uçaktan inişinizi sağlayacak merdiven bile yok" demelerine rağmen Özal, Arnavutluk'u programa dâhil etmişti. Uçaktan indiği sırada, Türkiye'den getirilen ek bir parça malzemeyle uçağın kapısına yetişmeyen merdivene geçişi sağlanacaktı.

O dönemde Arnavutluk'ta Enver Hoca devrilmişti, komünist düzenden demokrasiye geçiliyordu. Osmanlı'ya nice devlet adamı yetiştirmiş bir ülke olan Arnavutluk'taki bu kolej, Özal'ın gezisinden bir ay önce açılmıştı. Normalde eğitim öğretim yılının ortasıydı. Ama birkaç ay gecikmeli de olsa, kolej faaliyete geçmişti. O yüzden Cumhurbaşkanı'nın yapacağı ziyaret okul için çok kıymetliydi. Bir anlamda Özal, okulun resmi açılışını yapmış olacaktı.

Okul ziyaretinin programından çıkarıldığını öğrenen Özal, Dışişleri bürokratlarını uyararak, okula gideceğini söyledi. Özal, kendisini karşılamak üzere havaalanında beklemek isteyen ancak karşılama alanına alınmayacakları söylenen öğrenciler için de "Çocuklar havaalanındaki karşılama merasimine dâhil edilsin." talimatını verdi.

18 Şubat günü Arnavutluk'un başkenti Tiran'da, havaalanına inen Özal, Arnavutluk Cumhurbaşkanı Sali Berişa'yla birlikte Mehmet Âkif Ersoy Koleji'nin 120 Arnavut öğrencisi tarafından çiçeklerle karşılandı. Özal, uzun olan protokol karşılama turunu yarım bırakıp öğrencilere yöneldi. Öğrencilerle konuşan Özal, yanındaki Arnavut eğitim bakanına dönerek, "Bu okulun açılmasını sağlamakla çok iyi

ettiniz. Böyle bir karar verdiğinizden dolayı mahcup olmayacaksınız. Okula ismi verilen Mehmet Âkif Ersoy İstiklal Marşımızın yazarıdır ve Arnavut asıllıdır." dedi.

Okulun bahçesinde Özal, Arnavut öğrencilerden Arnavut milli marşı ile İstiklal Marşı'nı dinledi. Dört katlı okulun sınıflarını gezen Özal'ı, üçüncü kattaki yemekhanede aşçı önlüğü giymiş bir bayan, "Sayın Cumhurbaşkanım hoş geldiniz" sözleriyle karşıladı. Bu kadının düzgün Türkçesi karşısında şaşıran Özal, "Siz Türkçeyi çok iyi konuşuyorsunuz" deyince, "Ben okul müdürünün eşiyim. Aşçı bulamamışlar; 20 gündür bu çocuklara yemek yapıyorum efendim!" cevabını aldı. Özal yanındakilere dönerek "İşte fedakârlık bu" dedi ve bir Türk eğitimcinin eşinin bu davranışının Arnavut devlet adamlarına tercüme edilerek anlatılmasını istedi. Başta Arnavut eğitim bakanı olmak üzere Arnavut yetkililer olayı öğrenince oldukça şaşırdılar.

TURGUT ÖZAL'IN ORTA ASYA GEZİSİ (1993)

Turgut Özal, Balkanlar'dan döndükten 1,5 ay sonra 4 Nisan 1993 günü bu sefer bağımsızlıklarını yeni kazanmış beş Orta Asya Türk Cumhuriyeti'ni kapsayan bir geziye çıkma kararı aldı. Özal, Zaman gazetesi imtiyaz sahibi Alaattin Kaya'yı bizzat telefonla arayarak: "Ben bu geziye sırf Türk okulları için çıkıyorum." demişti.

Özal, bağımsızlıklarını yeni kazanmış Türk Cumhuriyetleri'nde yeni açılan bu Türk okullarını merak ediyordu. Çünkü bu okullar ileride Türkiye'nin dünyaya açılan en önemli kültür ve ticaret köprüleri olacaktı. Turgut Özal'ın Cumhurbaşkanı olarak bu ülkelerde yeni açılan Türk okullarını ziyaret arzusu, o günlerde Fethullah Gülen Hocaefendi'yi en çok mutlu eden olaylardan biriydi. Çünkü Türkiye Cumhuriyeti'nin cumhurbaşkanı olarak Özal'ın yapacağı bu ziyaretin sembolik değeri büyüktü.

Özbekistan'da Taşkent ve Buhara'daki Türk kolejlerini ziyaret eden Özal, Türkmenistan'a geldiğinde, Merv şehrinde Sultan Sencer ve Tuğrul Bey'in mezarlarını ziyaret etti. Başkent Aşkabad'daki duraklarından biri, Türk kolejiydi. Türkmen Cumhurbaşkanı, Özal'a "Bu çocuklarımız burayı bitirince üniversiteyi nerede okuyacaklar?" sorusunu yöneltti. Özal şu cevabı verdi: "Merak etmeyin, bunlar

buranın üniversitesini de açarlar." Ardından kolej yetkililerine dönen Özal, "Açarsınız değil mi?" dedi ve "Açarız" cevabını aldı. Gerçekten de bu üniversite ertesi yıl, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'ndeki ilk Türk üniversitesi olarak açılacaktı.

Okulda yaşanan bu olay, Türkmenistan'daki Türk okullarının sayısında âdeta bir patlama etkisi yaptı. Devlet Başkanı Saparmurat Türkmenbaşı, okul yöneticilerine, "Her eyalette istediğiniz binayı alın, okul açın" dedi.

"Bu okullar müthiş"

Turgut Özal, Orta Asya gezisinin Kırgızistan ayağında, havaalanında Bişkek'teki Türk kolejinin öğrencileri tarafından Türk ve Kırgız bayraklarıyla karşılandı. Özal, Kırgızistan Cumhurbaşkanı Askar Akayev'e, "Bu okulların kefili benim. Bunlar gençlerinizi iyi yetiştirirler." dedi.

Ahmed Yesevi'nin doğduğu topraklar olan Kazakistan'da yaşanan manzara da aynıydı. Özal, Devlet Başkanı Nursultan Nazarbayev'le birlikte ziyaret ettiği Türk kolejinin defterine şunları yazdı: "Bu okullar Türk dünyasının temel taşlarıdır."

REFİA GÜLEN HANIMEFENDİNİN VEFATI (28 HAZİRAN 1993)

Hocaefendi'nin annesi Refia Gülen Hanımefendi, 28 Haziran 1993 Pazartesi günü saat 12.20 sularında İzmir'de vefat etti. Refia Gülen Hanımefendi'nin cenaze namazını, 30 Haziran 1993 Çarşamba günü Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Camiinde Fethullah Gülen Hocaefendi kıldırdı. Cenaze, Yamanlar Örnekköy mezarlığına defnedildi.

[27] Zaman, 23.08.1995
[28] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler

Sekizinci Bölüm

DİYALOG AÇILIMI-28 ŞUBAT VE TÜRKİYE'DEN MECBURİ AYRILIŞ (1993-1999)

ADANMIŞLIK VE FEDAKÂRLIK RUHU

Sovyetler'in 1989'da Afganistan'dan çekilmesinden sonra ülkede sonu gelmez iç savaş ve iktidar çekişmeleri başlamıştı. Sovyetler'e karşı zafer kazanan Afgan mücahitleri birbirine düşmüştü. Ve yıllarca birbirleriyle vuruşmaları sonucunda Afganistan'da tek bir otorite kalmamış, ülke fiilen bölünmüş haldeydi. Buna rağmen Anadolu'nun himmetleri ve öğretmenlerin fedakârlıkları Afganistan'a da ulaştı ve burada bir umut ışığı oldu. Türk okulları, Afganistan'da 1994'ten itibaren açıldı.

"Avrupa'nın Kudüsü" olarak anılan Saraybosna'ya da okul açmak için fedakâr Hizmet gönüllüleri, 1994 yılının ekim ayında, savaşın en yoğun olduğu bir zamanda gittiler.

Yugoslavya dağılınca Bosna Hersek, 1992'de bağımsızlığını ilan etmiş ve hemen ardından Sırpların saldırısına uğramıştı. Sırplar etrafı dağlarla çevrili şehri tepeden tanklar ve keskin nişancılarla kuşatınca Saraybosna'nın dünyayla bağlantısı kesilmişti.

Boşnaklar için gelen yardımı şehrin içine dağıtmanın tek yolu Birleşmiş Milletlerin kontrolündeki havaalanının altından bir tünel kazmaktı. Nitekim Boşnaklar da havaalanının altından geçen 800 metre uzunluğunda, 1,5 metre genişliğinde bir tünel kazıdılar. Gelen yardımlar ve şehre ulaşım, kontrollü ve gizli olarak bu tünelden yapıldı.

Okul açmak için 1994'te Saraybosna'ya giden Hizmet gönüllüleri de şehre işte bu tünelden girdiler. Fakat bu tünele ulaşıncaya kadar günlerce aç kaldılar, sığınacak bir yer bulamadılar. Parayla bile olsa yiyecek bir şeyler bulmak çok zordu. Sırtlarında kitapları ve ceplerindeki az parayla savaşın ortasında okul açmaya gelmeleri hem ilginç hem de sevindiriciydi. Boşnaklar'ın gönüllerini daha ilk günden fethettiler.

1992 Nisan'ında başlayan savaşta (1995 sonuna gelindiğinde) 20.000 çocuk, 250.000 Boşnak öldürülmüştü. Binlerce insan sakat kaldı, bir o kadar da çocuk kayboldu. Tam anlamıyla bir soykırım yaşamıştı Bosna Hersek.

Dört yıllık bir katliamdan sonra Bosna Hersek'te açılan Türk okulları Saraybosna'yı yeniden "Avrupa'nın Kudüs'ü" yapacak ruhu,

Boşnak, Sırp, Hırvat ve yirmiye yakın diğer milletlerin çocuklarını aynı sıralarda sevgi ve hoşgörüyle oturtarak başaracaktı. Bu hizmet gönüllülerinin fedakârlığıydı.

Savaşın bitmesinden bir yıl sonra Saraybosna'da açılan ilk Türk okulunun öğrencilerinden bir grup İstanbul'a geziye gitti. Aralarında Sırp bir öğrenci de vardı. Gezi bitince bindikleri gemi İstanbul Boğazı'ndan Marmara Denizi'ne çıkarken bu öğrenci İstanbul'dan ayrıldığı için ağlıyordu. Yüzyıllar boyu, üç dinin mensupları yan yana yaşadığı için "Avrupa'nın Kudüsü" ünvanını alan Saraybosna, tarihinde kara bir dört yıl yaşamıştı ama Marmara Denizi'nde yol alan gemide ağlayan Sırp çocuk, Saraybosna'da hizmetle tekrar dirilen sevgi ve hoşgörü ruhunun habercisiydi.

Bunun yanında, dünyanın hemen her tarafında Müslüman, Hindu, Şaman, Budist, Musevi, Hristiyan, Sırp, Hırvat, Boşnak, Şii, Sünni, Türkmen ve Kürt çocukları 'yeni bir dünya' çatısı altında toplayan ruh hep aynıydı. Samimi, cömert ve diğergâm Hizmet insanlarının fedakârlığıydı.

Bir süre Madagaskar'da yaşayan Fransız bir iş adamı, Paris'teki lüks restoranda arkadaşıyla yemek yerken, "Çocuklarımızı Madagaskar'ın en iyi okuluna göndermek istediğimizde bize Türklerin idare ettiği bir okulu tavsiye ettiler." diyordu. Madagaskar'dan Tanzanya'ya, Afrika kıtasının hemen hemen tamamında aynı başarı hikâyeleri vardı. Bu hikâyelerin arkasında, Uganda'da kaldığı beş yıl içinde eşiyle birlikte sıtma hastalığına yakalanan ama Türkiye'de tedavisini tamamlar tamamlamaz tekrar Uganda'ya dönen adanmış öğretmenler vardı.

TOPLUMUN HER KESİMİNİ KUCAKLAMASI

1995'ten itibaren ağırlıklı olarak İstanbul'da ikamet eden Hocafendi, toplumun bütün kesimleriyle görüşüyordu. Toplumda yeni bir uyanış yaşanacaksa bunda sanatçıların, yazarların ve aydınların da büyük rol oynayacağına inanıyordu. O, toplumda hiçkimseyi atlamadan, ayırmadan ve ötelemeden herkesi sevgiyle kucaklamak istiyordu.

Bu girişim, birilerini rahatsız edince Fethullah Gülen Hocaefendi yine bir açıklama yaptı. Sünni-Alevi ve sağ-sol kardeşliği adına yap-

tığı teşebbüslerin yadırganacak hiçbir yanının olmadığını söyledi. Hocaefendi'nin bu arada ziyaretçi trafiği de bir hayli artmıştı. Sadece 90'ın üzerinde gazeteci ve yazar kendisini ziyaret etti. O da gazetecilere, sanatçılara ve iş adamlarına ziyaretler yaptı.

"İKTİDAR TALEBİM YOK"

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin bu dönemde çok aktif olması bazılarının dikkatini çekti. Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Nuh Mete Yüksel 1995'te Hocaefendi hakkında bizzat bir soruşturma yaptı. Hocaefendi, 18 Ekim 1995 tarihinde Yüksel'e verdiği ifadede şöyle diyordu: "İktidar talebim yok. İktidar talebi kişi ile Allah arasındaki ilişkiye dokunur… Demokrasi dönüşü olmayan bir süreçtir. Ben 57 yaşındayım. Bugüne kadar Allah rızası için çalıştım."

Savcı Yüksel, soruşturmasını tamamlayıp 20 Kasım 1995 tarihinde Fethullah Gülen Hocaefendi hakkında takipsizlik kararı verdi.

BU NASIL İŞ?

Altemur Kılıç, Mehmet Ali Birand ve fotoğraf sanatçısı Arif Aşçı bir akşam Fethullah Gülen Hocaefendi'ye konuk olmuşlardı. Aşçı, bir grup arkadaşıyla birlikte büyük şirketlerin sponsorluğunda İpek Yolu güzergâhını Çin'den Çanakkale'ye kadar develerle geçmişti. Aşçı o akşam Hocaefendi'ye, gezinin Kırgızistan ayağında, Tanrı Dağları'nda nasıl fırtınaya yakalanıp ölümden döndüklerini ve oradaki Türk okuluna nasıl sığındıklarını anlattı.

İçlerinde ABD ve Avrupa ülkelerinden yabancıların da bulunduğu Aşçı'nın ekibinin develerle yolculuğu Çin'in bir bölgesinden başlamıştı ve ilk durakları Kırgızistan'dı. Aşçı ve arkadaşları Çin sınırından Kırgızistan'a girdiklerinde şiddetli kış şartları vardı. Kar ve fırtına altında Tanrı Dağları'ndan inme mücadelesi verdiler. Develerinden bazıları öldü. Yiyecekleri ve develerin yemi bitiyordu. Issık Gölü'ne yakın bir noktada dondurucu soğukla karşılaştılar. Tam endişeye kapılmışlardı ki bir ışık gördüler.

Tanrı Dağları'nın inişinde Narın diye bir şehir vardı. Burası Kırgızların bile zor yaşadığı bir yerdi. Issık Gölü'nün yakınındaki bu şehir,

âdeta bir mahrumiyet bölgesiydi ama orada da bir Türk okulu açılmıştı. Umutlarının tükendiği noktada gördükleri bu ışık, Issık Türk Lisesi binasıydı. Kapısında Türk bayrağını gördükleri okulun bahçesine girdiklerinde, açlık ve ölüm tehlikesini atlattıklarına artık emindiler.

Arif Aşçı, o coğrafyada Türk kolejleri olduğunu ilk defa o akşam öğrenmişti. Yemek masasında Hocaefendi'ye şöyle dedi: "Güzergâhımızdaki diğer ülkelerde de bu okulları görünce, bunların âdeta İpek Yolu üzerinde sıralandıklarını gördüm. Bu okullar ışıklandırılsa ve uzaydan resimleri çekilse, âdeta İpek Yolu'nun haritası çıkar."

Aşçı'nın bu anlatımını Hocaefendi ile birlikte Altemur Kılıç da coşkuyla dinledi. Galatasaray Lisesi mezunu bir gazeteci olan Mehmet Ali Birand da kendine özgü üslubuyla, "Orada da mı okul var Hocam? Bu nasıl iş?" sözleriyle hayretini sergiledi.

PATRİK BARTHOLOMEOS İLE GÖRÜŞMESİ (1996)

Toplumsal hoşgörü temasını en fazla işleyen Fethullah Gülen Hocaefendi ile Fener Rum Patriği Bartholomeos, 04 Nisan 1996 tarihinde sıcak bir ortamda bir araya gelip diyaloğun gereği üzerinde durdular. Bu, Peygamber Efendimiz'in de yaptığı bir diyalog örneğiydi. O'nun Necranlılarla olan münasebeti, bu konudaki en güzel örneği teşkil eder. Necranlılar, Resûlullah'ın kendilerine yazdığı bir mektup üzerine, aralarında Ebu'l-Hâris diye bilinen meşhur bir âlimin de yer aldığı 17'si eşraftan olmak üzere 60 kişilik kalabalık bir heyet halinde gelerek birkaç gün Aleyhissalâtu vesselâm'a misafir olmuşlardı.

SANAT VAKIFLARININ ÖDÜLLERİ (23 ŞUBAT 1997)

Yazarlar ve Sanatçılar Vakfı (TÜRKSAV) tarafından Türk dünyasına katkıda bulunan kişi ve kuruluşlara 'Türk Dünyasına Hizmet Ödülleri' veriliyordu. Bu amaçla Türkiye'yi dünyaya açmak için büyük gayretler gösteren Fethullah Gülen Hocaefendi'ye hizmet ödülü layık görüldü.

28 ŞUBAT SÜRECİ (1997)

Refahyol hükûmetinin icraatlarından rahatsız olan ve bir dizi irticaî eylemin gelişmekte olduğunu ileri süren Türk Silahlı Kuvvetleri, 28 Şubat 1997'de Milli Güvenlik Kurulu toplantısı esnasında birtakım kararları hükûmete dikte ettirdi ve bunların takipçisi olacağını belirtti. O günden sonra uzun bir süre devam edecek olan 28 Şubat süreci başladı. Özellikle Sincan'da tankların yürümesi bu sürecin simgesi oldu.

Bundan sonra Millî Güvenlik Kurulu kararlarının uygulanıp uygulanmadığının denetimi amacıyla Batı Çalışma Grubu (BÇG) yasadışı olarak kuruldu. BÇG, Güven Erkaya'nın komutanı olduğu Deniz Kuvvetleri bünyesinde faaliyet gösterdi. Fikir babası ise Genelkurmay 2. başkanı Çevik Bir'di. İrticai faaliyet içerisinde olduğunu iddia ettiği kişilere karşı tedbir almak amacıyla kurulan BÇG'nin 28 Şubat sürecinde 6 milyona yakın insanı fişlediği iddia edilmektedir.

Tarihe post-modern darbe olarak geçen 28 Şubat süreci, Türkiye'de siyasi, idari, hukuki ve toplumsal alanlarda olumsuz değişimlere neden oldu.

BAYRAM YÜKSEL'İN CENAZE NAMAZINI KILDIRMASI (23 KASIM 1997)

Hayatı boyunca Bediüzzaman Said Nursi'ye hizmet eden Bayram Yüksel ile yanında bulunan Ali Uçar ve Mehmet Emin Çiçek, Almanya'dan dönüşlerinde Bulgaristan'da geçirdikleri trafik kazası sonucu vefat ettiler (19 Kasım 1997). Cenaze namazları Fatih Camiinde kılındı.

Bayram Yüksel nerede vefat ederse etsin cenaze namazını Fethullah Gülen Hocaefendi'nin kıldırmasını ve naaşını kabre indirmesini daha önceden vasiyet etmişti. O yüzden cenaze namazını Fethullah Gülen Hocaefendi kıldırdı (23 Kasım 1997).

İHSAN DOĞRAMACI'NIN ZİYARETİ (1997)

1997 yılında Yüksek Öğretim Kurulu eski Başkanı Profesör İhsan Doğramacı Fethullah Gülen Hocaefendi'yi ziyaret etti. "Hocabey"

lakabıyla hocaların hocası olarak anılan Doğramacı, o ziyarette Hocaefendi'ye Osmanlı hat sanatının seçkin örneklerinden antika bir levha getirmişti. Hediyeyi Hocaefendi'ye uzatan Doğramacı, tıpkı Kasım Gülek gibi "Hocaefendi Hazretleri" diye hitap ederek levhanın üzerindeki yazıyı okumasını istedi. Hocaefendi gülümseyerek yazıyı okudu. Yazı, Fetih Sûresi'nden bir ayetti. Doğramacı bu sefer: "Bu arada duyduğuma göre siz abdestsiz yere basmıyormuşsunuz." dedi. Hocaefendi, Doğramacı'nın bu sözlerini yine gülümsemeyle geçiştirdi.

O gün Doğramacı şunları söyledi:

"Her türlü maddi imkânıma rağmen ben yıllardır uğraşıyorum Kuzey Irak'ta, Erbil şehrinde bir ilkokul açamıyorum. Sizin arkadaşlarınız Erbil'de lise açtı. Ben iki bin dolara öğretmen bulamıyorum. Para sorunum da yok. Koca adamlarla bir okul açamıyorum. Sizin arkadaşlarınız 500 dolara öğretmen buluyor. Bunu nasıl başarıyorsunuz?"

Doğramacızade Ali Sami Paşa'nın oğlu olan Doğramacı, Kuzey Irak'taki Erbil şehrinde doğmuştu ve sadrazam torunuydu. Ailesi bu bölgedendi. Eşi Gülser Hanım da soylu bir aileden geliyordu ve Kerküklü'ydü. O yüzden Doğramacı, Kuzey Irak'ın bu bölgesinde yıllardan beri okul açmak istiyordu ama açamıyordu.

Hocaefendi, o gün yemek sofrasında Doğramacı'ya yurtdışında açılan okulların gerisindeki gücün "fedakârlık" olduğunu anlattı. Bu iş bir fedakârlığa bağlıydı. Sadece Allah rızası için aç durarak hizmet etme, bir şey almadan vermeye bağlıydı. Bu iş, bir görev gördüğü sürece sultanlar gibi krallar gibi yaşayan, emekli olduğu zaman da villalara konan insanların yapacağı şey değildi.

Eğitimden anlamayan bir esnaf, tecrübesi olmayan bir öğretmen adını duymadığı, yerini bilmediği, dilini konuşamadığı ülkelere gidip dünya çapında madalya kazanacak okullar açıyorsa bu tamamen Allah'ın lütfuydu. Böyle birçok örnek, birer gerçek olarak ortaydı. Bu, insanlığa Hizmet etmeyi hayatının gayesi yapmış samimi gönüllere Allah'ın büyük bir ihsanıydı.

"BU OKULLAR MİLLETİN MALIDIR"

23 Aralık 1997 günü Genelkurmay Karargâhı'nda Genelkurmay 2.

Başkanı Orgeneral Çevik Bir'in iki konuğu vardı. Doğru Yol Partili Devlet Bakanı Işılay Saygın ve Zaman gazetesinin imtiyaz sahibi Alaattin Kaya. Devlet Bakanı Işılay Saygın, hem Kaya için Orgeneral Bir'den randevu almış hem de o görüşmede Alaattin Kaya'ya eşlik etmişti.

O gün odasında Orgeneral Bir, Alaattin Kaya'ya dönerek, "Fethullah Hoca okulları devlete devretmek için ne kadar para ister?" sorusunu yöneltti. Kaya, "Bu okulları yapan insanlar devletten para istemez. Okullar zaten devletin ve milletin" dedi. Orgeneral Bir şaşırmıştı. "Bu sabah karargâhın birinci gündem maddesi buydu. Devletin ne kadar para vermesi lazım diye hesap yaptık."

O ana kadar sessiz kalan Bakan Işılay Saygın, Çevik Bir'e dönerek şunları söyledi: "Eğer devlet bu okulları kapatırsa çok büyük hata olur, çünkü okullar başarılı. Eğer bu okullar devam edecekse o zaman devlet niye devralsın? Önce mevcut devlet okullarını düzeltin."

BU ŞÜPHE NEDEN?

Fethullah Gülen Hocaefendi, düşünen, tartışan, doğruyu ve güzeli arayan bir âlimdi. Onun mânâ dünyasına ulaşamayanlar, başkası için yaşamanın zevkine varamayanlar, giderek büyüyüp serpilen, halka halka genişleyen bu hizmete, korku ve kuşkuyla bakıyordu. "Acaba, farklı bir amacı mı var?" diye soranlar vardı. Onun tek gayesi iyi Müslümanlar, ülkesine ve milletine hizmet eden inançlı insanlar yetiştirmekti. Sevgi ve hoşgörü soluyan bir dünya için çalışmaktı. Vicdanlar birleştiği takdirde ellerin kenetlenmesinin daha kolay olacağı kanaatini taşıyordu. 1994'ten itibaren gazete yöneticileriyle, aydınlarla ve sanatçılarla yaptığı görüşmelerde hep buna işaret ediyordu.

Müspet yöndeki bu gayretlerine rağmen 1 Şubat 1998 günü, Türk solunun Maocu kanadı olarak bilinen Aydınlık dergisi haziran fırtınasını (18 Haziran) adeta haber verir gibi kapağında şunu yazıyordu: "Fethullah Gülen'in sekiz aylık ömrü kaldı!" Bu, Hocaefendi'nin sekiz ay içinde cezaevine gireceğini açıkça ifade etmeleriydi. Aynı zamanda Hizmet aleyhinde kapılar arkasında ne çevirdiklerinin de ifşasıydı. 15 Temmuz Düzmece Darbesi bunu daha net olarak ortaya

koydu.

PAPA İLE TARİHİ BULUŞMA (1998)

1966 yılında Hocaefendi'nin İzmir Kestanepazarı'ndaki öğrencilerinden biri olan Mesut Erişen yıllar sonra gazeteci olarak önce Balkan ülkelerinde sonra İsviçre, Almanya ve Yunanistan'da görev yaptı.

Erişen, Yunanistan'da görevliyken Vatikan'da güçlü ilişkilere sahip Avusturyalı gazeteci Heinz Gstrein'le tanıştı. Gstrein, 57 yaşındaydı ve 35 yıllık gazeteciydi. Avusturya Haber Ajansı ve Vatikan Radyosu Atina temsilciliğiyle birlikte 30'a yakın basın kuruluşu için haber üretiyordu. Moskova, Kahire, Kıbrıs, Tunus, Arnavutluk, Roma gibi yerlerde görev yapmış, Afganistan'da iki ay Afgan mücahitlerle birlikte yaşamış, 1979-80 yılları arasında İstanbul'da gazetecilik yapmıştı. Eşi de gazeteciydi ve Fransız Haber Ajansı "Ajans France Press"in Ortadoğu muhabiriydi.

Her ikisinin de manevi değerlere önem veren gazeteciler olması Erişen ile Gstrein arasında güçlü bir dostluğun kurulmasını sağladı. 1997 yılı şubat ayında Istanbul'a gelen Gstrein, Hocaefendi ile bir röportaj yaptı. Hocaefendi bu röportajda, Batı aydınlanmasının sadece akla özgü kaldığını, kalpte bir aydınlanmanın olmadığını, bunun rasyonel olmayan her şeyi bir kenara ittiğini söyledi.

Avusturyalı gazeteciye göre Batı dünyasının Fethullah Gülen Hocaefendi'den haberdar olmaması büyük bir eksiklikti. Mesut Erişen ve Zaman gazetesinin o tarihteki Genel Yayın Yönetmeni Abdullah Aymaz'a, "Batı'da insanlar her Müslüman'ı ikinci Humeyni ya da Hizbullah'ın militanı sanıyorlar. Batı'nın Gülen'i tanıması lazım." dedi.

Gstrein'e göre Hocaefendi'nin görüşlerinin Batı dünyasında çarpıcı bir şekilde yankılanmasının yollarından biri onun Vatikan'da Papa II. Johannes Paulus'la bir araya gelmesiydi. Bu görüşmenin altyapısının oluşması için Vatikan'da Erişen ve Aymaz için randevular aldı.

Gazeteciler Aymaz ve Erişen, 20 Mart 1997 günü Vatikan'da görüşmeler yaptılar. Böylece, Fethullah Gülen Hocaefendi'nin (9 Şubat 1998 günü) Vatikan'da Hıristiyan dünyasının lideri Papa'yla buluşması süreci işte o gün ikisi Türk, biri Avusturyalı üç gazetecinin bu

temaslarıyla başladı.

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin, Papa'yla bir araya gelmesi için çaba harcayan kişilerden biri de İstanbul'da onu yakından tanıma şansı elde eden Vatikan'ın İstanbul Temsilcisi Georges Marovitch'ti. Marovitch, önemli bir dua kitabı olan "Cevşen"i devamlı cebinde taşıyor ve tanıştığı herkese hediye ediyordu.

Bu arada Hocaefendi, 1997'nin haziran ayında ABD'ye gitti. Orada üç ay kalıp kalp tedavisi oldu. O sırada ABD Katoliklerinin lideri Kardinal John O'Connor New York'ta 19 Eylül 1997'de Hocaefendi ile görüştü.

O'Connor, Hocaefendi'nin görüşlerinden çok etkilenmişti ve onun mutlaka Papa ile görüşmesi gerektiğine inanıyordu. Nitekim bunun için devreye girdi. Çünkü Batı dünyası Müslümanlığı bu şekliyle tanımıyordu ve bilmediğinin de düşmanıydı.

Hocaefendi, daha sonra Türkiye'ye döndü. Vatikan'dan henüz davet gelmemişti. Papa II. Johannes Paulus herkesle kolay kolay görüşmüyordu. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz üç yıldır Vatikan'dan davet bekliyordu.

Bu arada Mesut Erişen 1998'de İtalya'da "Vatikan muhabiri" olan tek Müslüman gazeteciydi. Zaman gazetesinin hem Roma hem de Vatikan temsilcisiydi.[29]

VATİKAN'A GİTMEYE NASIL KARAR VERDİ?

Bir süre sonra Vatikan, Papa ile Hocaefendi'nin görüşme tarihini belirledi. Görüşme 9 Şubat 1998 günü yapılacaktı. Davet mektubu Vatikan'ın Ankara Büyükelçisi Pier Luigi Celata ve Marovitch tarafından İstanbul'da Hocaefendi'ye iletildi.

Hocaefendi, Vatikan görüşmesi öncesinde Profesör Suat Yıldırım ve Profesör İbrahim Erkul'un görüşlerini aldı. Profesör Yıldırım zaten branşı gereği Hıristiyanlık hakkında epey bir bilgi sahibiydi. Hatta konuyla ilgili bir kitabı da yayınlanmıştı. Bir tıp profesörü olan Erkul da otuz yılı aşkın bir süredir Hocaefendi'nin yakın arkadaşıydı. İki profesör de görüşmenin yapılmasının büyük yararlar sağlayacağını söylediler.

Öte yandan Hocaefendi Vatikan'a giderken, görüşlerine çok değer verdiği Bediüzzaman'dan da güç alıyordu. Bediüzzaman, Papa XII.

Pius'a bir mektup yazmış ve Vatikan'a Osmanlıca el yazısıyla yazılan Zülfikar'ı göndermişti. Papa'nın temsilcisi Bediüzzaman'a gönderdiği cevabi mektupta, "Kitaplarınızı aldık, kütüphaneye koyduk." diyordu.

Bu, Bediüzzaman'ın yazdığı ve Risale-i Nur olarak bilinen kitaplarının yıllardır Vatikan kütüphanesinde mevcut olduğu anlamına geliyordu. Bediüzzaman'a göre bu yüzyılda gerçek Müslümanlar ile gerçek Hıristiyanlar, inançsızlık aşılayan akımlara karşı birlikte durmalıydı. Bediüzzaman, 1950'li yıllarda Istanbul'da Fener Rum Patriği Athenagoras'la da görüşmüştü.

Fethullah Gülen Hocaefendi, Papa II. Johannes Paulus'la görüşmek için 8 Şubat 1998 günü Roma Havalimanı'na indi. Burada kendisini Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Altan Güven karşıladı. Havaalanına girip Hocaefendi'yi uçaktan alan büyükelçi, VİP salonundan kendi arabasıyla çıkardı. Hocaefendi'nin Papa II. Johannes Paulus'la yapacağı bu görüşmeyi destekleyen Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit, büyükelçiye Fethullah Gülen Hocaefendi'yi karşılaması talimatını vermişti.

Büyükelçi, Hocaefendi'yi kendi konutunda ağırlamak istiyordu. Ancak Hocaefendi için Roma'da Columbus Otelinde rezervasyon yapılmıştı. Columbus Oteli'ne geldiklerinde kendilerini çok sayıda gazeteci karşıladı. Hocaefendi, otele girince bir sürprizle karşılaştı. Otelin lobisinin duvarında Osmanlı Şehzadesi Cem Sultan'ın büyük bir yağlıboya tablosu asılıydı. Rodos Şövalyeleri'nin eline düşen Cem Sultan, Vatikan'daki esaret günlerinde burada kalmıştı. Tabloyu görür görmez oldukça duygulanan Hocaefendi, gözyaşlarını tutamadı.

Vatikan'da Fethullah Gülen Hocaefendi'ye gazeteci Mesut Erişen, iş adamı ve gazete sahibi Alaattin Kaya ile ABD'nin Washington kentinde yaşayan Türklerden Rüştü Kalyoncu eşlik ediyordu. Avukat olan Kalyoncu, 25 yıldır Amerika'da yaşıyordu. Bu görüşmede Hocaefendi'ye tercümanlık yapacaktı.

Hocaefendi, o akşam Roma'da kaldığı Columbus Oteli'nde gecenin önemli bir bölümünü ibadetle geçirdi, bu görüşmenin insanlık adına faydalı sonuçlar doğurması için Allah'a dua etti.

"Türkiye Müslümanlığı" kavramını ilk defa kullanan Fethullah Gülen Hocaefendi'nin, bir milyar mensubu olan Katolik Hıristiyan

dünyasının dini lideri Papa II. Johannes Paulus'la Vatikan'da bir araya gelmesi girişimlerinin, "Batı ile İslam dünyasının çatışması kaçınılmaz" tezinin hâlâ etkisini sürdürdüğü bir dönemde olması oldukça önemliydi.

Papa ile Hocaefendi'nin görüşmesi baş başa yapılacaktı. İçeride sadece Hocaefendi'ye tercümanlık yapacak olan Rüştü Kalyoncu bulunacaktı. Papa'ya ise Vatikan'ın İstanbul temsilcisi Georges Marovitch tercümanlık yapacaktı. Vatikan yetkilileri görüşme öncesinde Kalyoncu'ya önemli bir uyarı yaptılar. Papa, Parkinson hastası olduğundan rahatsızlığı, bu tür görüşmelerde de ortaya çıkabiliyordu. Böyle hallerde birden Papa'nın başı önüne düşüyor ve uyku haline geçiyordu. O anda görevliler gelip koluna girerek yatağına götürüyordu.

Nitekim birkaç gün önce saat dokuzda bu şekilde kafası öne düşmüş ve o günkü programlar yapılamamıştı. Dolayısıyla bu görüşmenin ne kadar süreceğinin bir garantisi yoktu. Vatikan yetkilisi, "Böyle bir durumda görüşme sadece üç dakika bile sürebilir." diyordu. Türk heyetine yapılan bir diğer uyarı ise şöyleydi: "İçeride kamera kaydı ve fotoğraf çekimi yapamayacaksınız. Çekim ve kayıtları Vatikan görevlisi yapacak, isterseniz satın alabileceksiniz."

Ertesi gün bir araya geldiği Papa'ya Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'in Türkiye'ye davet mektubunu ileten Hocaefendi şöyle diyordu: "İnsanlık, çelişen görüşler ortaya koydukları gerekçesiyle, zaman zaman bilim adına dini, din adına da bilimi inkâr etmiştir. Bilginin tamamı Allah'a aittir ve din Allah'tandır. O halde bu ikisi nasıl çelişebilir?.. Bizler, sözde medeniyetler çatışmasının (inanç savaşının) gerçekleşmesini görmek isteyen yolunu şaşırmış, şüpheci kimselere karşı dalgakıranlar gibi bariyerler gibi karşı durabiliriz…"

Çünkü "medeniyetler çatışması" tezinin sahibi Profesör Samuel Huntington, şunları öne sürüyordu: "Batı ve İslam medeniyetleri arasındaki fay kırıkları boyunca cereyan eden mücadele 1.300 senedir devam edegelmektedir… Avrasya'da medeniyetler arasındaki büyük tarihi fay kırıkları bir kere daha alevlenmiştir. Bu, Afrika'nın ucundan Orta Asya'ya kadar uzanan hilal biçimindeki İslam ülkeleri blokunun sınırları boyunca bilhassa doğrudur… Kısacası İslam kanlı sınırlara sahiptir… Şayet olursa bundan sonraki dünya savaşı, medeniyetler arası bir savaş olacaktır."

Görüşme başladığı anda Kalyoncu'nun kafası Papa'nın hastalığıyla meşguldü. İlginç olan görüşmenin daha başında Papa'nın başının önüne düşmesi oldu. Kalyoncu o anda Hocaefendi'ye baktı. Hocaefendi sakindi. Kalyoncu, yeniden dönüp Papa'ya bakınca, Papa'nın yavaş yavaş kafasını kaldırdığını ve uyandığını gördü. Görevliler gelip kendisini götürmeden Papa uyanmıştı. Görüşme devam edecekti. Yaklaşık bir saat süren görüşme boyunca Papa'nın başı bir daha önüne düşmedi.

Küba'da Devlet Başkanı Fidel Castro ile görüşen Papa'nın Vatikan-'da Fethullah Gülen Hocaefendi'den sonraki konuğu Rusya Devlet Başkanı Boris Yeltsin'di. Bu üç görüşme içinde dünya basını özellikle Papanın, Hocaefendi ile görüşmesine çok geniş yer verdi.

'Ümidin Eşiğini Aşarken' kitabının yazarı Papa II. Johannes Paulus, bu kitabında Müslümanlık için çok da olumlu olmayan birtakım görüşleri olmasına rağmen Hocaefendi ile görüşmesinden sonra sürpriz sayılabilecek bir mekânda, sürpriz bir adım attı. 2001 yılı haziran ayında Suriye'ye gittiğinde başkent Şam'daki Emevi Camiini ziyaret ederek, tarihte bir camiyi ziyaret eden ilk Papa unvanını aldı. Papa'nın eski çizgisini bilen gözlemcilere göre 6 Haziran 2001 günü Şam'da yaşanan bu sürprizde Fethullah Gülen Hocaefendi ile görüşmesinin etkisi vardı.

ÇEVİK BİR: "DEĞİRMENİN SUYU NEREDEN GELİYOR?"

Fethullah Gülen Hocaefendi, 23 Aralık 1997'te Devlet Bakanı Işılay Saygın ve Zaman gazetesinin imtiyaz sahibi Alaattin Kaya'nın Orgeneral Çevik Bir'le görüşmesinin ardından Bir'e bir mektup yazıp, okulların samimi Anadolu insanının alınteriyle kurulduğunu açıkça ifade etti. Buna rağmen dönemin Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir, 27 Mart 1998'de Istanbul'da sivil kıyafetle katıldığı Robert Koleji Mezunları Derneği'nin gecesinde yaptığı konuşmada, Hocaefendi'nin teşvikiyle açılan okulları kastederek şunları söylüyordu:

"Bunların okullarına tahsis ettikleri paralar, Milli Eğitim Bakanlığı-'nın önümüzdeki on sene için eğitime tahsis ettiği paranın üzerinde. Değirmenin suyu nereden geliyor?"

"Değirmenin suyu nereden geliyor?" sorusunu soranların bir bölü-

mü, petrol zengini bazı İslam ülkelerinin de bu faaliyetlere destek verdiği kuşkusunu dile getiriyordu. Ama Orgeneral Bir'in Robert Koleji mezunlarına yaptığı bu konuşmadan üç ay sonra Cumhuriyet gazetesinde yayımlanan bir Milli Güvenlik Kurulu raporunda şöyle deniliyordu: "Suudi Arabistan Fralı Fahd, 1997 yılı ramazan ayı içerisinde yardım teklif etti. Gülen bunu kabul etmedi."

"Değirmenin suyu nereden geliyor?" sorusuna muhatap olanlardan biri de Hocaefendi'yi tanıyan Kasım Gülek'ti. Bir gün yabancı bir diplomat, Hocaefendi'nin öncülük ettiği faaliyetlerin nasıl finanse edildiğini sorunca Gülek, kendi ailesinden örnek verdi. Eşi Nilüfer Gülek, İstanbul'daki 70 dönümlük arazisini Fatih Üniversitesi'ne bağışlamıştı.

DEĞİRMENİN SUYU MİLLETİN GÖNLÜNDEN

Fethullah Gülen Hocaefendi, Hizmet Hareketi'nin bütün faaliyetlerinin finans kaynağının samimi Hizmet insanlarının himmetleri olduğunu, yabancılardan asla hiçbir şey kabul edilmediğini farklı zamanlarda çeşitli vesilelerle defalarca anlattı.

"Sürekli 'Değirmenin suyu nereden geliyor? gibi sorularla milletin zihninde şüpheler hasıl etmeye çalıştılar. Oysa herkes biliyordu ki bu hizmetler İstiklal Harbi'ndeki fedâkarlığı, bugün bir başka şekilde ortaya koyan milletimizin hizmetleriydi ve kaynağı da onların yürekleriydi. Türkiye'nin bütün köy, kasaba, ilçe ve illerindeki hayırsever insanların desteği vardı bu okulların arkasında. Ülkemizin en gözde üniversitelerinden mezun olarak burs miktarı bir maaşla çalışan gencecik öğretmenlerin alınteri vardı.

Aslında yurtdışındaki bir okulun öğretmenlerinin, devlet yardımı olarak verilen patatesle altı ay yaşadığını bu soruların sahipleri de biliyorlardı. Belki onlar, o patatesi pişiren aşçının kendi yemeğini evinden getirdiğini de biliyorlardı!.. Parasızlık nedeniyle üç aile bir evde kalanlardan, düğününü yapar yapmaz okuluna koşan, destanlara konu teşkil edecek Anadolu'nun yağız delikanlılarından onlar da haberdardı.

Kaldı ki devletin istihbarat organları böylesine göz önünde ve sayıları yüzleri aşan eğitim kurumu adına bir başka yerden gelme para iddiaları için bugüne kadar tek bir belgeye ya da örneğe ulaşama-

mıştı. Çünkü milletin helal katkılarından başka herhangi bir kaynak yoktu. Değirmen fedakârlık, alınteri, gözyaşı ve fedakâr Anadolu esnafının hayır duygusuyla dönüyordu.

Dünyanın değişik yerlerinde konuyla ilgili yapılan ilmî çalışmalara şöyle bir göz atılırsa, sosyal ve siyasal bilimcilerin şu kanaatte birleştiği görülecektir: Bu 'Gönüllüler Hareketi', hiçbir dış güce bağlı olmayan bir sivil toplum hareketidir.

Evet, yerli birkaç kurumu ya da yabancı bir devleti arkasına almadan bir şey yapmaktan aciz olanlar, halkın teveccühünden ve Allah-'ın inayetinden başka hiçbir güce dayanmayan bu gönüllüler hareketini anlamakta zorlanabilir. Almadan vermesini bilmeyenler, başta kendi milleti olmak üzere tüm insanlığa hizmet için fedâkarlık yapma duygusunu idrak edemeyebilir. Fakat görülen o ki; benim sadece müşevviki bulunduğum bu gayretlerin bir halk teşebbüsü olduğunu ve 'değirmeninin suyu'nun da Anadolu'nun tertemiz bağrından geldiğini aslında herkes çok iyi biliyor. Ne var ki bu Anadolu pınarını istedikleri yöne akıtamayanlar kıskançlık, haset ve kinle onu kurutmaya çalışıyor."[30]

"Milletimizi bu ruhuyla tanıyamamış nadanlar bu hizmetin arkasındaki dinamizmi bilemezler, anlayamazlar. Bunu göstermek lazım onlara. Ben bunu defaatla gördüm.

Thomas Michel[31] Güneydoğu'da dolaşırken bir demirci dükkânına giriyor. Adam orada demir işleriyle meşgul oluyor. Sürekli ateş karşısında olmak çok zor bir iştir. Adamla konuşuyor. Adam, 'Ben burada bunları işliyorum, Afrika'da veya başka bir yerde bir okula bakıyorum' diyor. Bu, Thomas Michel'e çok tesir ediyor."[32]

TEŞHİSİ GÜÇ BİR RAHATSIZLIK

Vatikan görüşmesinden sonra 18 Nisan 1998 günü dönemin Genelkurmay 2. Başkanı Orgeneral Çevik Bir, yanında dört generalle Başbakan Yardımcısı Bülent Ecevit'i Başbakanlık binasında ziyaret etti. Ziyaretin konusu Fethullah Gülen Hocaefendi'ydi. Orgeneral Bir, Türkiye'nin Vatikan Büyükelçisi Altan Güven'in, Papa'yla görüşmeye giden Hocaefendi'yi havaalanında kendi arabasıyla karşılamasından rahatsızdı. Oysa Büyükelçi'ye Hocaefendi'yi karşılaması talimatını veren Ecevit'ti.

Milliyet gazetesinin 22 Haziran 1999 günü yayımladığı bir haber bu görüşmenin perde arkasına ışık tutuyordu. Habere göre Ecevit'e, Hocaefendi aleyhine bilgiler içeren bir brifing sunulmuş ancak 75 dakika süren bu toplantının ardından Ecevit, "Siz böyle düşünüyorsunuz. Ama ben eskisi gibi düşünmeye devam ediyorum." karşılığını vermişti. Bunun üzerine brifingi verenler izin isteyerek başbakanlıktan ayrılmıştı. Ecevit, Çevik Bir ve onun gibi düşünen komutanlara şöyle diyordu: "Her dindarı potansiyel mürteci gibi görmekle laiklik korunamaz."

Turgut Özal gibi Bülent Ecevit de Fethullah Gülen Hocaefendi'nin insanlık için büyük projeleri olduğuna inanmıştı. Bu yüzden o, Hocaefendi'ye olan desteğini her şart altında sürdürdü. Ecevit, Çankaya Köşkü'nde yapılan Milli Güvenlik Kurulu toplantılarında da Hocaefendi'nin ismi ne zaman gündeme gelse, aynı tutumu sergiledi. Ecevit komutanlara, "Ben Fethullah Gülen'le görüştüm. Çok samimi bir insan. Sizin de görüşmenizi tavsiye ederim." demişti.

Hocaefendi, 19 Mayıs 2002 günü ABD'de ziyaretçileriyle yaptığı sohbette Ecevit'i şöyle anıyordu: "Herkesin en küçük meselelerde sarsıldığı, şüpheye düştüğü ve yalana boyun eğdiği bir dönemde bütün ısrarlara ve hilebazlıklara karşı, 'Ben tatmin olmadım.' diyenleri tarih kaydetmeli ve geleceğe bir vefa örneği olarak sunmalıdır."

TEDAVİ İÇİN AMERİKA'YA DAVET EDİLMESİ (1998)

ABD'nin dünyaca üne sahip tıp merkezi olan Mayo Clinic'te çalışan Profesör Sait Tarhan ve yanındaki üç Amerikalı, 1998 yılında Şifa Hastanesi'nin davetlisi olarak İzmir'e gelmişti. Mayo Clinic ile Şifa Hastanesi arasında iş birliği görüşmeleri yapılacaktı. Profesör Sait Tarhan ve beraberindekiler, gerekli görüşmeleri yaptıktan sonra İstanbul'a geldiler. Şifa Hastanesi'nin Başhekimi, Fethullah Gülen Hocaefendi'nin hemşerisiydi ve daha lise öğrencisiyken vaazlarını dinlediği Hocaefendi'yi 1969'dan beri tanıyordu.

Heyet hep birlikte İstanbul'da Fethullah Gülen Hocaefendi'yi ziyaret ettiler. Hocaefendi'den daha önce olduğu iki kalp anjiyosu hakkında bilgi alan Profesör Tarhan, "Mayo Clinic'e gelin, sizi bir de biz kontrolden geçirelim." dedi. Hocaefendi, o günlerde buna pek taraf-

tar değildi ve onun için bu teklife "Nasipse olur." karşılığını verdi.

1995'te İstanbul'da, 1997'de ise ABD'nin Ohio eyaletindeki Cleveland Clinic'te tedavi olan Hocaefendi'nin kalp damarlarının tıkalı olduğu anlaşılmıştı ve ciddi bir kalp krizi riski oluşmadan kesin bir tedaviden geçmesi gerekiyordu.

Gerek Hocaefendi'nin doktorları ve gerekse Profesör Sait Tarhan'ın bunun zaruriyetine iyice inanması üzerine Tarhan, ABD'ye dönünce Hocaefendi'ye tedavi için bir davet mektubu gönderdi. Fakat Hocaefendi, 1999 yılı mart ayına kadar bu teklife olumlu yanıt vermeyecekti.[33]

AMERİKA'YA GİDİŞ (1999)

İstanbul ve ABD'deki doktorlar, Hocaefendi'nin zaman kaybetmeden baypas ameliyatı olması gerektiğini ısrarla ifade ediyorlardı. Ancak Hocaefendi 1999 yılına kadar buna olumlu bakmayacaktı. Kendisi için bu kadar masrafın gereksiz olduğunu vurguluyordu.

Bununla beraber Dr. Mahmut Akdoğan, Hocaefendi'ye, "Müsaade edin, bazı şeylere hekim olarak biz karar verelim." diyerek Mayo Clinic'le temas kurup randevu aldı. Hocaefendi "Ben buraya (ABD'ye) kendi irademle ve isteyerek gelmedim. Sağlığımı düşünen bir dostun, benden habersiz aldığı bir randevu üzerine geldim." diyerek bu olayı anlatıyordu.

Randevu zamanı olan mart ayına gelindiğinde ise ortalıkta birtakım dedikodular dolaşmaya başlamıştı. Söylentilere göre Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Nuh Mete Yüksel Hocaefendi hakkında soruşturma açmıştı. Hocaefendi, böyle bir durumda ABD'ye gitmeyi doğru bulmuyordu. Zira savcı böyle bir soruşturma açmışsa, ifade vermemek için ABD'ye gittiği şeklinde algılanabilirdi.

Hal böyleyken bir tevafuk üzerine Hocaefendi'nin yakın bir arkadaşı havaalanında karşılaştığı Başbakan Bülent Ecevit'e bu durumu iletti. Ecevit, hemen Hocaefendi'yi telefonla arayarak: "Sağlığınız çok önemli. Sizinle ilgili böyle bir soruşturma olsa haberimiz olurdu. Lütfen tedavinizi aksatmayın ve ABD'ye gidin." dedi. Yürütmenin başında olan bir insanın bunu söylemesi önemliydi. Zira böyle hassas bir konuda açılmış bir soruşturma varsa Ecevit'in haberi olurdu.

Hocaefendi, Chicago Havaalanı'nda doktorlar Akdoğan ve Tekdo-

ğan ile Mayo Clinic yöneticileri tarafından karşılandı. O gün Tekdoğan, Hocaefendi'nin otele gitmesine izin vermedi, onu göl kıyısındaki evinde ağırladı.

Hastaneye getirilen Hocaefendi'nin Mayo Clinic'teki kontrol ve tetkikleri beş gün sürdü. Ameliyat olması gerekiyordu. Profesör Tekdoğan Hocaefendi'ye "Sevenlerinizi yetim bırakamazsınız!" diyerek ameliyata evet demesi için ısrar etti. Ama Hocaefendi'nin kararı olumsuzdu. Türkiye'ye dönüp orada tedavi olmak istiyordu.

[29] Türk basınında Fethullah Gülen hakkında dizi yazılar, dosyalar; Fethullah Gülen-'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler, fgülen.org; Faruk Mercan, Fethullah Gülen

[30] Kırık Testi, 12.08.2002

[31] Prof. Dr. Thomas Michel S.J., ABD'nin Missouri eyaletine bağlı St. Louis şehrinde 1941'de doğdu. Felsefe ve ilahiyat disiplinlerinde çalışamalar yürüttü. Mısır ve Lübnan'da Arapça ve İslamî araştırmalar konusunda çalıştı. 1978'de Chicago Üniversitesi'nden "İslam düşüncesi" alanında doktor unvanını kazandı. Dr. Michel, 1978-1981 yılları arasında Endonezya'nın Yogyakarta şehrindeki Sanata Dharma Üniversitesi'nde öğretim üyeliği görevinde bulundu. 1981'de Vatikan'ın Dinler Arası Diyalog Konsülü'nün Asya Masası'na tayin edildi. 1988'de Vatikan'ın aynı departmanının bölüm başkanı oldu. 1994-1996 yılları arasında, merkezi Tayland-'ın başşehri Bangkok'ta bulunan Asyalı Piskoposlar Konferansları Federasyonu'-nun Ekümenik ve Dinler Arası İlişkiler Ofisi'nin (FABC-OEIA) genel sekreter yardımcısı olarak hizmet gördü. Hâlihazırda Roma'daki Dinler Arası Diyalog İçin Cizvit Sekreteryası'nın genel sekreteri ve de Asyalı Piskoposlar Konferansları Federasyonu'nun ekümenik sekreteridir.

[32] Bamteli, 29 Ekim 2007

[33] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler; Faruk Mercan, Fethullah Gülen.

Dokuzuncu Bölüm

GURBET YILLARI-DAVA SÜRECİ VE TENKİL (1999-)

ZOR GEÇEN 2,5 YIL

Doktor Akdoğan ve Profesör Tekdoğan Türkiye'ye dönerken Hocaefendi onlara "Buraya gelmişken New York tarafında bazı arkadaşları ziyaret edeyim. Ben de arkanızdan gelirim. Eğer yeni bir anjiyo ihtiyacı varsa İzmir Şifa Hastanesi'nde olayım." dedi. Hocaefendi, İstanbul'a geleceği gün Doktor Akdoğan'ı arayacak ve Şifa Hastanesi kendisi için hazırlanacaktı. Doktor Akdoğan'ın düşüncesi, ameliyata yanaşmayan Hocaefendi'nin kalp damarına en azından stent takılmasıydı. Hocaefendi'ye "Ya burada (ABD'de) stent konulsun ya da biz İzmir'de koyalım. Kalp krizi olursa bir daha stent fayda etmez. Çünkü kalp adaleniz sağlam, hasta olan damar" diyordu.

Bu arada, 18 Haziran 1999 gecesi ATV televizyonunda, Hocaefendi'nin eski bazı konuşmalarından bölümler içeren bir kaset yayınlandı. Amaç Hizmet Hareketi'ni karalamak, itibarsızlaştırmak ve bitirmekti. İnsafsız bir linç kampanyasının tezgahlandığı rahatlıkla anlaşılıyordu.

Fethullah Gülen Hocaefendi, 18 Haziran gecesinden itibaren bir kaset ve dosyalar savaşının hedefi haline geldi. ATV'nin ardından Star TV, NTV ve Show TV de Hocaefendi'nin kendilerine ulaştırılan montajlanmış bazı eski konuşmalarını yayınladılar. Beş yıldır Hocaefendi'nin öncülük ettiği faaliyetleri genel olarak objektif biçimde izleyici ve okurlarına yansıtan büyük gazeteler ve televizyonlarda o günden itibaren Hocaefendi aleyhindeki haberler ağır basmaya başladı.

İdamlık manşetlerinin atıldığı günler yaşanıyordu medyada. Psikolojik ve sosyolojik bütün linç mekanizmaları işletiliyordu.

Hocaefendi'ye göre eski bazı konuşma kasetlerinden montajlanmış bölümlerin 1999'da yayınlanmasıyla başlayan süreç azınlıkta olan ancak siyasi çevreler üzerinde etkisi büyük bir grubun işiydi. Bunlar politik gücü olan küçük ama etkili bir gruptu.

Bediüzzaman da bu küçük ama etkili bir gruptan bahseder:

"Otuz sene evvel Darü'l-Hikmet azası iken, bir gün, arkadaşımızdan ve Darü'l-Hikmet azasından Seyyid Sadeddin Paşa dedi ki:

"Katî bir vasıta ile haber aldım. Kökü ecnebide ve kendisi burada bulunan bir zındıka komitesi, senin bir eserini okumuş. Demişler ki:

'Bu eser sahibi dünyada kalsa, biz mesleğimizi (yani zındıkayı, dinsizliği) bu millete kabul ettiremeyeceğiz. Bunun vücudunu kaldırmalıyız' diye senin idamına hükmetmişler. Kendini muhafaza et!"

Türkiye'de müthiş bir rahatlama iklimi meydana gelmiş, yüreğine su serpilen pek çok insan, "Yahu biz de Müslümanmışız." demişti.

Bu iklim sayesinde çok ciddi planlanmış olan Gazi Olayları gibi girişimlerle Türkiye'yi Alevi-Sünni ayrımıyla bombalamak isteyenlerin bombaları ellerinde patlamıştı. Yıllardan beri Türk insanına dinsiz, imansız olarak lanse edilen bazı sanatçıların dine olan inancını, dine yürekten bağlılıklarını Türk toplumu şaşkınlıkla ve hayranlıkla görmüştü.

Pek çok meşhur sanatçı, hiçbir komplekse kapılmadan inancını rahatlıkla ifade ediyor, oruç tuttuğunu hatta umreye gittiğini ya da gideceğini açıkça söylüyordu.

Hocaefendi'ye göre bütün bunlar yüreklerdekini açığa vurma adına müthiş sözlerdi. Eski yıllardan beri, "Allah bana imkân verse de tiyatro sahnelerine çıksam ve bir defa da orada Allah'ın adını haykırıp insem." diye dua ettiğini belirten Hocaefendi şöyle devam ediyordu: "Fakat şimdi o sahnelerin zirvelerini tutmuş pek çok kimse, Allah, peygamber, din diyor."

Toplumun entelektüel anlamda önemli bir kesimi kabul edilebilecek insanlar, okullar başta olmak üzere millet yararına ortaya konulan teşebbüslere "evet" diyor ve "Eğer bizim de haberimiz olsaydı, biz de bir şeyler yapardık." itirafında bulunuyorlardı. Yurtdışındaki Türk okullarına katkı için İstanbul'da Çırağan Sarayı'nda, Hilton Oteli'nde büyük iş adamlarının katılımıyla toplantılar yapılıyordu. Bunlar, herkes için şaşırtıcı olduğu kadar aynı zamanda düşündürücüydü.

Hocaefendi'ye göre 1999'da hoyratça ilan edilen savaşla kundaklanan şeyler toplumdaki bu yeni manzaralardı. Düğmeye basan marjinal grupların arzusu Türkiye'nin ayrışmasıydı.

Bu karalama kampanyası üzerine Dr. Akdoğan, Hocaefendi'nin İzmir Şifa Hastanesi'nde tedaviye gelmesi fikrinden vazgeçti. Hocaefendi'ye İzmir'de Şifa Hastanesi'nde yapması gereken tedavi programını erteledi. Ona göre böyle bir atmosferde Hocaefendi'nin Türkiye'ye gelmesi sağlığı açısından kesin bir riskti.

Fethullah Gülen Hocaefendi'nin ABD'nin Pennsylvania eyaletin-

deki gurbet günleri 1999'da işte böyle başladı. Kaldığı yer, 1992 yılında Türklerin kurduğu bir vakıf adına alınan 150 dönümlük bir çiftliğin içindeki üç katlı bir evdi.

Ne enteresan bir tevafuktur ki İzmir Kestanepazarı'ndan yıllar sonra Amerika'da alınan kampın ismi de Kestane idi: Altın Nesil Chestnut Kampı İnziva Merkezi (Golden Generation Chestnut Camp Retreat Center).

"FETHULLAH GÜLEN, SADECE TÜRKİYE'YE DEĞİL, DÜNYAYA LAZIM."

Haydar Aliyev, Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'ndeki hizmetlerin manevi mimarının Fethullah Gülen Hocaefendi olduğunu biliyordu. 18 Haziran 1999 akşamından itibaren Türkiye'de televizyonlarda yayınlanan bazı konuşma kasetleriyle Hocaefendi'nin çeşitli çevrelerin hedefi haline geldiği dönemde, tıpkı Bülent Ecevit gibi Hocaefendi'ye güçlü destek veren bir açıklama yaptı: "Fethullah Gülen sadece Türkiye'ye değil, Türk dünyasına değil, bütün dünyaya lazım."

Aliyev, Azeri Türkçesiyle Hocaefendi için "O hamımızın başı, hamımızın ona ihtiyacı var." diyordu. Bu yüzden Aliyev, 1999 döneminde Ankara'dan kendisiyle görüşmek üzere Bakü'ye gelen sosyal demokrat eğilimli iki üst düzey Türk bürokrat, Azerbaycan'daki Türk okulları aleyhine konuşunca, onları şöyle susturdu:

"Beyler ben 30 yıl KGB'de çalıştım. Kimin ne olduğunu gayet iyi bilirim. Fethullah Hoca'yı ve okulları sizden öğrenecek değilim. Bu okulların hiçbir yanlışı yok."

DAVA SÜRECİ

Hocaefendi'ye karşı düğmeye basılmasından, Ankara Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcısı Nuh Mete Yüksel'in Hocaefendi aleyhindeki davayı açtığı 31 Ağustos 2000 tarihine kadar geçen 14 aylık sürede, âdeta bu dava için hazırlık yapıldı. Bu sürede Türk medyasında Hocaefendi aleyhine çıkan haber sayısında bir patlama meydana geldi. Örneğin, bağımsız bir araştırma kuruluşu, 1990'dan Hizmet'i linç furyasının başlayacağı yıla kadar, 8 yıl boyunca bütün Türk medyasında Hocaefendi aleyhine çıkan haber sayısının sadece

217 olduğunu tespit ederken, 1998-2000 arasındaki üç yıl içinde bu sayının 2.903'e çıktığını gözler önüne sererek aslında bunun 'Hizmet'i bitirmek için dava öncesinde yapılan sistemli bir çalışma olduğunu açıkça gösteriyordu.

Savcı Yüksel'in davayı açtığı tarihe kadar gerek aleyhine yayımlanan kitaplar gerekse gazete, dergi ve televizyonlarla Hocaefendi "Cumhuriyet düşmanı" olarak gösterilmek istendi.

Marjinal bir kesime göre Hocaefendi, dindar olduğu halde solcusundan sağcısına, inançlısından ateistine kadar toplumun her kesimini kucakladığı için tehlikeliydi.

Savcı Nuh Mete Yüksel ve onun arkasında olan karanlık bir yapı, Hocaefendi'yi ve onun şahsında bütün bir Hizmet Hareketi'ni mahkûm edip yok etmek için 1999 yılının tamamında hiç durmadan ısrarla ve hınçla çalışacaktı.

İlerleyen aylarda Nuh Mete Yüksel ile ilgili farklı gelişmeler yaşanınca kendisi davadan alındı ve 25 Kasım 2002 tarihli on beşinci duruşmaya savcı olarak Hamza Keleş katıldı. Dava artık sona doğru gelmişti. Keleş, Nuh Mete Yüksel'in hazırlayamadığı "esas hakkındaki mütalaayı" hazırlayacak ve mahkeme Hocaefendi hakkındaki kararını verecekti. Yeni Savcı Keleş, dava dosyasını okumak ve bu mütalaayı hazırlamak için mahkemeden süre istedi.

10 Mart 2003 günü, mahkeme kararını açıkladı. Karar, davanın beş yıl süreyle ertelenmesiydi. Dava beş yıl sonra kendiliğinden düşecekti.

Avukat Abdülkadir Aksoy ve Avukat Orhan Erdemli hiç vakit kaybetmeden karara itiraz ettiler: "Fethullah Gülen suçluysa mahkûm edin, suçsuzsa beraat ettirin." dediler ama mahkeme, avukatların "Davayı bir sonuca bağlayın." talebini süratle reddetti.

HÜZÜNLÜ GURBET

Hocaefendi'nin ABD'nin Pennsylvania eyaletindeki iki yılı, tam bir yalnızlık içinde geçti. Bu süre içinde sadece üç dört hastaneye gitti. 2003 yılında kendisini ziyaret eden avukatları Abdülkadir Aksoy ve Feti Ün'e bahçedeki gölü gösterip, "Buraya geldim geleli şu gölün yanına belki iki sefer gittim, gitmedim." diyordu.

1999 Mart'ından sonra 2,5 yıl boyunca Hocaefendi'nin konuşmala-

rını ve sesini duymayan insanlar için 2001 yılı sonları bir dönem noktası oldu. Hocaefendi'nin yanında bulunan birkaç talebesi internet üzerinden "herkul.org" sitesini açtılar.

Hocaefendi'nin Abd'deki yılları ilerlerdikçe kullandığı ilaç sayısı 20'yi aşmıştı. Kendi ismi ve hizmet etrafında estirilen fırtınalardan rahatsızdı. Nuh Mete Yüksel'in açtığı dava, Hocaefendi için en büyük üzüntü kaynaklarından biriydi: "Beş yaşından beri hiç terk etmediğim namazımı dahi oturarak kılıyorum. O ilk krizi atlatsam da kalp ve şeker gibi rahatsızlıklarım devam ediyor. Günde birkaç defa kan şekerimi kontrol ediyor ve kalp atışlarımın ritmini dinlettirmek zorunda kalıyorum. Bazı ekstradan aldıklarım hariç, her gün 25-30 adet ilaç kullanıyorum. O kadar ilacın vücutta hâsıl edeceği komplikasyonlar bile bir insanı yatağa düşürmeye yeterlidir. Fakat yatakta olmaktan hatta uykuyu biraz fazla kaçırmaktan hayatım boyu iğrenmişimdir. Bu sebeple uzun süre yatakta kalmaktan sıkılıyor ve yarım oturarak da olsa bir iki arkadaşın bulunduğu bir mekânda olmayı tercih ediyorum… Bugünkü gibi hayatımın her gününü sıkıntı, acı ve ıstırap yudumlayarak, her biri kalbimi durduracak büyüklükte üç dört defa şok yaşayarak; bir ilacın tesiri bitmeden bir diğerini almak zorunda kalarak geçirsem de ben dünyevî lezzetleri hatta cenneti değil, her şeye rağmen dinime ve milletime hizmeti tercih ederim. Uzun yaşamak değil benim muradım. Her geceyi bu son gecemdir diye bekliyorum. Ama dünyaya bir hizmet diyarı nazarıyla bakıyor ve hayatta kaldığım müddetçe de bu bakışın gereğini yapmaya çalışıyorum… Bazı problemler vardı ki bunlara aylarca ağladığımı biliyorum. Maruz kalanların göğüsleyemeyeceği şokları onlar adına ve peşi peşine ben yaşadım, hâlâ yaşıyorum."

GURBETTEKİ HAYATINDAN KESİTLER

Talebelerinin anlattığına göre Hocaefendi, çok titiz yaşar, israfa girmemeye aşırı bir hassasiyetle dikkat eder. Gerek vaktini gerekse kullandığı eşyaları rantabl kullanmaya çalışır. Örneğin, ABD'ye gelmesinden bir yıl sonra 2000'de odasında kullanmaya başladığı ve içinde yüz adet çöp poşeti olan paket hâlâ bitmemişti. Çünkü satın aldığı bir gömleğin ambalaj naylonlarını atmıyor, bunları da çöp torbası olarak değerlendiriyordu. Gömleklerin ambalajında yer alan

kartonları atmayıp kâğıt olarak kullanıyordu. Bu kartonların üzerine Sızıntı dergisinin başyazısını yazıyordu. Gömleğin yakası deforme olmasın diye yaka altına konulan küçük karton kâğıtları bile atmayıp değerlendiriyordu. Bu küçük kartonların üzerine Sızıntı dergisinde yayımlanan çeşitli tabiat resimlerinin üzerinde yer alan ve okurları düşünmeye sevk eden özlü sözler ve dörtlükler yazıyordu. Tek bir insanın bile banyoda günde onlarcasını tükettiği kâğıt mendilleri Hocaefendi, bir defa kullanmakla atmıyordu. Ellerini ve yüzünü sildiği mendili ayrı, ayaklarını sildiği kağıt mendili ayrı olarak kaloriferin üzerine koyarak kurutup onları tekrar kullanıyordu. Odasında banyoda abdest alırken de musluğun suyunu çok az açıyordu.[34]

İKİNCİ CİDDİ KALP KRİZİ (2002)

Fethullah Gülen Hocaefendi, 31 Mart 2002 Pazar günü, ikamet ettiği üç katlı evin salonunda sabah namazını kıldıktan hemen sonra odasına geçti. Normalde sabah namazının ardından uzun namaz tesbihatını yapıp yanındakilerle birlikte yarım saat kadar kitap okuyordu.

Hocaefendi, o sabah kimseye bir şey söylemeden odasına geçti. O günlerde kendisinin misafirleri arasında iki doktor vardı ve ikisi de kardiyologdu. Bir de 30 yıldır Hocaefendi'nin yanında olan doktoru Kudret Ünal vardı.

Hocaefendi, saat 07.00 gibi odasında fenalaştı. Doktorlar tarafından tansiyonu ölçülen Hocaefendi, konuşamayacak durumda olduğundan göz işaretiyle durumunu anlatmaya çalışıyordu. Yatağına konulan Hocaefendi ter içindeydi. Tansiyonu sıfıra doğru geliyordu. Doktor Kudret Ünal, ambulans için hemen 911'i arattı. Bu kalp krizi Hocaefendi'nin hayatında yaşadığı en ciddi ikinci krizdi. Birincisini İstanbul Altunizade'de 1999 yılında geçirmişti.

Ambulans Hocaefendi'nin kalmakta olduğu eve ulaşana kadar yaklaşık on dakikalık bir zaman geçmişti. Hocaefendi, 20 dakika içinde Pocono Hospital adını taşıyan hastaneye getirildiğinde yarı baygın bir haldeydi ve kalbi durmuş gibiydi. Kalp ritmi çok bozulmuştu. Hastanenin acil servisinde iğneyle ilaç verilen Hocaefendi, ardından yoğun bakıma alındı.

Kalp ritminin düzelmesi için Hocaefendi'ye elektroşok uygulanması lazımdı ve bunun için uyutulmalıydı.

Pazar günüydü ve hastanenin kardiyoloğu görevde değildi. Hemen en yakın kalp hastanesine haber verildi. Hocaefendi'ye müdahale etmek üzere gelen kalp doktoru, Şili asıllı bir Amerikalı olan David Doran'dı.

Uyutulup hemen elektroşok uygulanan Hocaefendi'nin kalbi ilk iki şokta düzelmedi. Hocaefendi ile birlikte hastaneye gelen insanlar ağlıyordu. Dua etmekten başka yapabilecekleri bir şey yoktu. Durum ciddiydi. Hocaefendi, uyku halindeyken etrafında ağlayan arkadaşlarının ve öğrencilerinin seslerini duyuyordu. Üçüncü şokun uygulanmasından sonra Hocaefendi'nin kalbi tekrar çalışmaya başladı. Hocaefendi o gün tam anlamıyla ölümden döndü.

Hocaefendi uyanır uyanmaz, saatin kaç olduğunu sordu ve "Namazlarım ne oldu?" dedi. Hâlâ yoğun bakım odasındaydı. O şartlar altında suyla abdest alıp namaz kılması mümkün değildi. Elbisesinde ve üzerindeki örtüde kan lekeleri, üzerinde bir sürü kablo ve ilaç veren hortum vardı. Doktorların ve kendisine refakat edenlerin bu şartlar altında abdest alıp namaz kılmasının mümkün olmadığı uyarısına rağmen dışarıdan getirilen topraklı bir taşla abdest yerine geçen "teyemmüm" işlemi yaparak namazlarını yatar vaziyette ima ile kıldı.

Şokla birlikte Hocaefendi'nin kalp ritmi düzelme seyrine girmiş, dakikada 140'a kadar çıkmış olan kalp atışları 89'a kadar inmişti. Ancak bu sefer nabzı düşmüştü. Bunun üzerine boğazından açılan delikle kalbine geçici kalp pili takıldı. Yoğun bakıma alınırken, şok uygulanırken ve kalbine pil takılırken üç defa imzayla rızası alınan Hocaefendi, o gün yaşadıklarını şu cümleyle anlattı: "Bugün ölmek için üç defa imza verdim."

Bir süre sonra kalbindeki ritim düzeldiği için geçici kalp pili çıkarılan Hocaefendi, hastanede fazla kalmak istemiyordu. O günün gecesi taburcu edildi. Çok halsiz bir durumda olan Hocaefendi, eve geldiğinde odasına sandalyede çıkarıldı. Eve gelir gelmez yaptığı ilk iş, hastanede zor şartlar altında yatarak kıldığı namazlarını yeniden kılmak oldu. Bu kalp rahatsızlığına ilave olarak Hocaefendi, hastanede ameliyat masasında çok üşümüş ve soğuk algınlığına yakalamıştı. Hocaefendi eve gelince, kalbine şok uygulanması öncesinde

uyutulduğu anı şöyle anlattı: "O an tekrar uyanamama da var işin içinde diye aklımdan geçti. Kendisine son bir nefes armağan edilen bir insan ne demeliyse onu düşündüm…"

Hocaefendi, geçirdiği bu kalp krizinden bir hafta kadar sonra anjiyo uygulanması için Ohio eyaletindeki Cleveland Clinic'e götürüldü. Burada Türk Doktor Murat Tuzcu çalışıyordu ve kendisine 1997'de aynı hastanede anjiyo yapmıştı. Bu anjiyo öncesinde Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, Doktor Tuzcu'yu arayarak Hocaefendi ile yakından ilgilenmesini istemişti.

Doktor Tuzcu, 8 Nisan 2002'de Hocaefendi'ye anjiyo uyguladı. Tuzcu, alanında bir otoriteydi. Nitekim Hocaefendi'nin Cleveland'e gelmesinden birkaç gün önce ABD Başkan Yardımcısı Dick Cheney-'ye anjiyo yapmıştı.

Doktor Tuzcu'nun elinde Hocaefendi'nin daha önceki tedavi sonuçları vardı. Hocaefendi ilk kez 1995'te İstanbul'da anjiyo olmuştu. 1997'deki ikinci anjiyoyu zaten Tuzcu'nun kendisi yapmıştı. Tuzcu, bu son sonuçlar ile beş yıl önceki anjiyo sonuçlarını karşılaştırdı. Hocaefendi'nin kalp damarlarında beş sene önceki tıkanma oranı ne ise durum aynıydı. Hocaefendi şeker hastası olmasına rağmen doktorları şaşırtan şekilde beş sene boyunca kalp damarlarında hiçbir daralma olmamıştı.

Çünkü zaten çok az yemek yiyen Hocaefendi, yürüyüşlerine de çok dikkat etmişti. Bunun üzerine beş yıl önce Hocaefendi'ye "Ameliyat olmanız gerekir" diyen Doktor Tuzcu, "İyi ki baypas ameliyatı yapmamışız. Artık ameliyata gerek yok. Bu kadar dikkat ediyorsunuz, kalbinize stent takılması sizi kurtarır" dedi.

HASTANEDEN TABURCU OLUŞU (9 NİSAN 2002)

Doktorların yeni kararı Hocaefendi'nin kalp damarlarına stent takılmasıydı. Ama Hocaefendi'nin kalbine normal stent değil, ilaçlı stent takılacaktı. Çünkü Hocaefendi aynı zamanda şeker hastasıydı ve bu hastalıktan kaynaklanan problemler sebebiyle normal stentlerin tekrar tıkanması riski yüksekti. Doktor Tuzcu da "İlaçlı stentleri bekleyelim." diyordu. Zaten Hocaefendi de kalp damarına normal stent takılmasını istemiyordu. O yıllarda Amerika'da hastalara takı-

lan stentlerin yüzde kırkında sonradan tıkanmalar oluyordu. Gerçi 2000 yılında ABD'de "Johnson and Johnson" firması ilaçlı stentler üretmeye başlamıştı ama bu stentler henüz hastalara uygulanma onayı almamıştı ve 2002 itibarıyla Hocaefendi'ye de uygulanması mümkün değildi. O halde, şeker hastalarında kalp damarının tıkanması riskini azaltan bu stentlerin kullanıma girmesi beklenecekti.

RAHATSIZLIKLARI

Fethullah Gülen Hocaefendi'yi, anlaşılması güç kin ve düşmanlıkla, akla hayale gelmedik oyun ve tuzaklarla mahkûm edip ardından onun şahsında Hizmet Hareketi'ni yok etme girişimleri Allah'ın lütfu ile hep başarısız olmuştu. Ne hazirandaki kaset fırtınası ne tuzağa düşürülen savcıların çabaları ve ne de askeriyeyi kandırıp işin içine çekme gayretleri… Hiçbirisi Hocaefendi için bir mahkûmiyet kararı aldırmaya yetmemişti.

Hocaefendi'ye bir mahkûmiyet kararı aldıramamak insanlık düşmanlarını çıldırtıyordu. Fakat şimdiye kadar hemen hemen her hareketi ve her camiayı ya bir şekilde ele geçiren ya da itibarsızlaştırıp yokluğa mahkûm eden bu insanların durmaya pek niyetleri yoktu.

Bediüzzaman gibi onların bu hırslarını sezen Hocaefendi, sevgi ve hoşgörüye duyulan bu kine bir anlam veremiyordu. Bu ızdırap en evvel onun ruhunda büyük üzüntülere ve sağlığının bozulmasına neden oluyordu. Son yıllarda evin merdivenlerinde yığılıp düşmeler, göğsündeki sıkışmalar, hastane kapılarında geçen zamanlar, yoğun bakımlar, ilaçlar, tahliller ve uykusuz geçen gecelerde dökülen gözyaşları hep bu yüzdendi…

Mahkemenin kararından 8,5 ay sonra Hocaefendi, kalp damarlarına stent takılması için 21 Ocak 2004 günü hastaneye yatırıldı. Baypas ameliyatı seviyesinde olmasa bile kalbin iki damarına stent takılması da riskli bir operasyondu. Hocaefendi'nin kalp damarlarındaki her iki darlık bölgesine stentler başarılı bir şekilde yerleştirildi.

HİZMET CAMİASINI BİTİRME PLANI

2004 Ağustos'undaki Milli Güvenlik Kurulu'nda (MGK) "Türkiye-

'de Nurculuk ve Fethullah Gülen'i Bitirme Eylem Planı" gizlice imzalandı. Bu daha derin ve iktidar partisiyle birlikte yürütülecek bir eylem planıydı. Önceden üzerinde sır gibi çalışılmış ve camiayı bitirme konusunda üzerinde anlaşılmış olan bu plan, o gün MGK'nın diğer üyelerine de ilan edildi.

İktidar Partisi her ne kadar Hizmet Hareketi`ne dostmuş gibi davransa da aslında Hizmet'e ve Hocaefendi'ye hiçbir zaman sıcak bakmamıştı. Onların 'derinler'le iş birliği halinde "Hizmeti Tasfiye Projesi" hep vardı. Önceleri inkâr ettikleri 2004 Ağustos MGK'sında yapılan 'Hizmet camiasını yok etme planı' hep gerçekti. Ve bu, 17-25 Aralık Yolsuzluk süreci, ardından da 15 Temmuz darbe planıyla net olarak ortaya çıkacaktı.

2004'te gizlice alınan bu karardan hemen bir yıl sonra Adalet Bakanlığı aniden "bireysel terör" ve "silahsız terör örgütü" gibi maddeler içeren bir taslak çalışmasına başladı. Hazırlanan taslak Hizmet camiası için büyük tuzaklar içeriyordu. Amaç öncelikle en güçlü sivil toplum hareketi olan Hizmet camiasını ve ardından diğer bütün cemaatleri bitirmekti.[35]

2006 SENESİNDE YAZILAN MEKTUP

Bir taraftan halkın kendilerinden icraatlar beklediği iktidarın çizgi kaybı yaşaması diğer taraftan da samimi insanları bitirmeye yönelik plan ve teşebbüslerin dilden dile dolaşmaya başlaması üzerine Fethullah Hocaefendi bir gün "Acaba sayın Başbakan'a bir mektup yazsak, nasıl karşılar?" demişti.

Bir iki gün böyle bir niyeti birkaç defa telaffuz etmiş; nihayet 2 Mayıs 2006 tarihinde gece yarısı mektubu yazmıştı.

Hocaefendi, sabah namazında mektubu bir kere daha okumuş; iki büklüm, yanaklarından süzülen gözyaşları arasında ellerini dua eder gibi açmış:

"Sen de biliyorsun Allah'ım! Sadece bir mü'min olarak ikaz vazifemi yapıyorum. Senin rızandan başka maksadım yoktur. Ahirette 'Neden uyarmadın?' sualiyle karşılaşmaktan korkuyorum!.." demişti.

Hocaefendi, mektubunda yukarıda sözü edilen (Türkiye'de Nurculuk ve Fethullah Gülen'i Bitirme Eylem Planı) bir kanun ve eylem

planına hükûmetçe imza atılmasının sinelere hançer gibi saplandığını, o yetmezmiş gibi bir zamanlar Müslümanların başında Demokles'in kılıcı misillü duran ve onları tehdit eden 163. Madde'nin benzeri bir terör yasasının imzalanmak üzere olduğunu üzüntüyle karşıladığını dile getirmişti.

Hocaefendi ayrıca iktidarın bazı derin çevrelerle mutabakata varıp dindarları ezme kararı aldığına dair şayianın dilden dile dolaştığını ve bunun kendi kredilerine ve itibarlarına dokunacağını da eklemişti.[36]

HİZMET YA BİAT ETMELİ YA DA BİTMELİYDİ

"Hocaefendi ve Hizmet camiası ya biat etmeli ya da acilen yok edilmeli" düşüncesi hâkim olmuştu iktidar çevresinde. Zaten ikisi de aynı anlama gelmekteydi. Fakat bu sadece şahsi bir hırs mıydı yoksa birilerine verilen söz müydü? Ne olursa olsun tek gerçek şuydu: Hizmet camiası mutlaka bitirilmeliydi… Ve bu son fırsattı.

BERAAT KARARI

Hocaefendi'nin davasının mahkeme tarafından ertelenmesinden üç yıl sonra 7 Mart 2006 tarihinde, Meclis, Terörle Mücadele Kanunu'nda birtakım değişiklikler yaptı. Bunun üzerine Hocaefendi'nin avukatları, davanın kesin sonuca bağlanmak üzere yeniden görülmesini talep ettiler. Bu talebin kabul edilmesiyle birlikte yargılama kaldığı yerden devam etti.

Aradan geçen üç yıllık zaman diliminde Devlet Güvenlik Mahkemeleri, ağır ceza mahkemelerine dönüştürülmüştü. Yargılamayı, eski 1 No'lu DGM, yeni adıyla Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesi sürdürdü. Ve bu mahkeme 5 Mayıs 2006 günü Hocaefendi'nin beraatine karar verdi. Bu karara mahkemenin o tarihteki savcısı Salim Demirci itiraz etti ve dosya Yargıtay'a geldi. Son sözü söyleyecek makam Yargıtay'dı. Bu tür davalara Yargıtay'ın 9. Ceza Dairesi bakıyordu fakat bu daire hemen karar vermedi.

KÜLTÜR ELÇİLERİMİZ OKULLAR (2008)

New York'taki Türk okulu Amity School'u ziyaret eden 8,2 milyon nüfuslu New York kentinin Polis Departmanı Şefi Reymand Kelly, "Türk toplumu bu şehre olumlu bir sinerji veriyor." diyordu. Bu okul, 2007'deki New York eyaleti bilim olimpiyatlarında 28 madalya kazanmıştı.

İngiliz The Economist dergisi, 6 Mart 2008 tarihinde şunları yazıyordu: "Pakistan'da Gülen okullarının öğrencileri en son teknolojiyle kurulmuş olan bilim laboratuvarlarından istifade ederken diğer yandan Türkçe şarkılar öğreniyorlar… Iyi Ingilizce ve Türkçe konuşan gayet kibar bir Orta Asyalı gence rastlarsanız, o çocuğun bir Gülen okulunda eğitim görmüş olduğundan emin olabilirsiniz."

Almanya'daki Türk okullarının Alman sistemi içinde nasıl başarılı oldukları, Fransız Le Monde gazetesine 21 Ocak 2008 günü haber konusu oldu. Pakistan'daki Türk okulları, 4 Mayıs 2008 günü New York Times gazetesinin manşetine çıktı.

Bir Batılı yazarın sözleri ise şöyleydi: "Papua Yeni Gine'de halen kanibalizm var, insan yiyenler var. Oraya turist olarak bile gitmem. Ama Türkler oraya da gitmiş."

Güney Afrika'nın Johannesburg şehrindeki Türk kolejinde okuyan siyahî öğrenci, akşam evde "Anne beyaz adam (öğretmeni) benim başımı okşadı." diyordu. 2008 yılı haziran ayına gelindiğinde dünyanın 110 ülkesinden 550 çocuğu Anadolu'da Türkçe olimpiyatlarında Türk insanının karşısına çıkaran güç, gençliklerinin en güzel yıllarını savaş ve mahrumiyet bölgelerinde geçiren, Afrika'daki siyahî çocuğun, Rusya'daki beyaz çocuğun başını okşayan öğretmenlerdeki ruhtu.

Danimarka'dan Tanzanya'ya; Arjantin'den Japonya'ya kadar beş kıtada 800'ün üzerinde Türk okulu vardı. Bulgaristan'daki Amerikan üniversitesinde okuyan Gürcü bir öğrenci, mezun olduğu Gürcistan'daki Türk kolejindeki öğretmenine gönderdiği mail'de şöyle diyordu: "Yurtta aynı odada kaldığım arkadaşlarımdan biri Romen, biri Arnavut. Üçümüzün de ortak noktası Türk koleji mezunu olmamız ve Türkçe konuşmamız."

1970'li yıllarda bir buçuk milyon insanın ölüm tarlalarında can verdiği Pol Pot'un ülkesi Kamboçya'daki Türk koleji 1998'de açıldı. Bu okulu ziyaret edenlerden biri de yazar Çetin Altan'ın oğlu Profesör Mehmet Altan'dı. İstanbul'da Cizvit papazlarının açtığı bir okul

olan ve Fransızca eğitim veren Saint Joseph Lisesi'nde beş sene okumuş olan Mehmet Altan, Hocaefendi'den ilham alan yurtiçindeki ve yurtdışındaki faaliyetler için "Fethullah Hoca Türk köylüsünü şehirli yaptı." diyordu. Çünkü Hocaefendi'nin İzmir'deki ilk öğrencileri çoğunlukla Ege Bölgesi'nin köylü çocukları olduğu gibi 1990'lara kadar ağırlıklı olarak bu faaliyetlere maddi destek verenler de Anadolu esnafıydı.

Rusya ve Tanzanya'daki Türk okullarını görmeye giden aydınlar kafilesi içinde de yer almış olan Altan'ın katıldığı Kamboçya gezisinde, Urfa'dan bir grup esnaf da vardı. Bunlar, Kamboçya'daki okulun sponsorları arasındaydı. Köylüler Ne Zaman Manşet Olur? kitabının yazarı Altan, sohbet ettiği bu Urfalıların, Kamboçya'dan sonra Vietnam'a geçeceklerini öğrendi. Tıpkı Kamboçya gibi XX. yüzyılın en büyük insan kayıplarının yaşandığı savaşlardan birine sahne olan Vietnam'da da Türk okulları vardı ve Türk köylüsü Vietnam'la da tanışıyordu. Altan, Türk köylüsünün, 14 milyon nüfuslu Kamboçya ve 80 milyon nüfuslu Vietnam'da meşhur olduğunu o gün bizzat gördü.

2008 itibarıyla, nüfusunun yüzde doksanı Budist olan Kamboçya'daki Türk okulu sayısı üçtü ve bu okullarda 1000 öğrenci okuyordu. Vietnam'daki üç Türk okulunda okuyan öğrenci sayısı ise 500'dü. Yine 6 milyon nüfuslu bir ülke olan Laos'ta iki, 65 milyon nüfuslu bir ülke olan Tayland'da üç, 24 milyon nüfuslu Tayvan'da bir Türk okulu vardı. Tayland'daki okulların ikisi başkent Bangkok'taydı. 2008 itibarıyla Laos ve Kamboçya'da henüz Türk Büyükelçiliği yoktu.

Sanatçı Barış Manço, gezi için gittiği Tayland'ın Çenmay bölgesinde bir anlaşmazlık sonucu gözaltına alındığında, kendisine Türk ziyaretçileri olduğu söylendi. Manço'nun "Siz kimsiniz?" sorusuna ziyaretçileri, "Buradaki Türk okulunun öğretmenleriyiz." cevabını verdiler. Türkiye'ye dönünce, televizyon programında "Türkiye'de Artvin ne ise Tayland'da Çenmay odur. Ta oralara kadar gitmişler." diyen Manço, İstanbul'da Fethullah Gülen Hocaefendi ile görüşürken şöyle diyordu: "Hocam çok enteresandır. Bazı ülkelere gittiğimde 'Herhalde buraya ayak basan ilk Türk benim' diye gururlanıyorken, bir de bakıyorum orada bir Türk okulu var. Şaşırıyorum."

İş adamı İhsan Kalkavan'la birlikte Kırgızistan'ın başkenti Bişkek-'te Cengiz Aytmatov'un adının verildiği Türk kolejini ziyaret eden Barış Manço, okul defterini imzalarken ilginç bir şey yaptı. Duygularını yazdığı sayfaya bir de karikatürünü çizdi. Karikatürdeki Manço-'nun elinde bir pankart vardı ve pankartta "on" yazıyordu. Galatasaray Lisesi mezunu olan Manço, Bişkek'in Galatasaray'ı denebilecek bu okula on üzerinden on puan vermişti. O akşam Bişkek'teki okulda Kırgız çocuklar, Manço'nun önünde onun şarkılarını seslendirdiler. Manço hüngür hüngür ağlıyordu.

Dışişleri Bakanlığı eski Müsteşarı Özdem Sanberk'in Amerikan New York Times gazetesinde 25 Ağustos 2000'de yayımlanan sözleriyle; dünyanın birçok ülkesinde bu okullar, tek Türk varlığıydı.

BİTMEYEN DAVA (2008)

Yıl 2008 olmuş fakat hâlâ Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nden Hocaefendi'nin davasıyla ilgili bir karar çıkmamıştı.

Sonunda, Yargıtay 9. Ceza Dairesi 5 Mart 2008 günü kararını verdi. Beş Yargıtay üyesi o gün oybirliğiyle Hocaefendi'nin beraat kararını onayladı.

Türkiye gergin bir ortamdan geçiyordu ve Fethullah Gülen Hocaefendi'nin davası da bundan nasibini aldı. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı Abdurrahman Yalçınkaya, Yargıtay 9. Ceza Dairesi'nin oybirliğiyle aldığı karara 7 Nisan 2008 günü itiraz etti. Başsavcı, "Beraat kararı yerine dava düşürülsün." görüşünü öne sürdü.

24 Haziran 2008 günü nihayet Yargıtay Ceza Genel Kurulu, başsavcı Abdurrahman Yalçınkaya'nın yaptığı itirazı reddederek Hocaefendi'nin beraat kararını onayladı. Türk hukuk sisteminde bu artık kesin ve son karardı. Böylece tam sekiz yıl süren dava, Fethullah Gülen Hocaefendi'nin beraatiyle sonuçlanmış oldu.

MODERN DÜNYAYA İLHAM VEREN VAİZ

Dünya çapında üne sahip ekonomi dergisi Forbes, 2008 yılı ocak ayında portresini yayımladığı Fethullah Gülen Hocaefendi için "Modern dünyada tüm Müslümanlara ilham veren vaiz" deyimini kullandı. Forbes, "Gülen, Müslümanlara kendilerine sunulan tüm

fırsatları değerlendirmelerini öğütlüyor." diyordu.

TAKİPSİZLİK KARARI (12 KASIM 2008)

Ankara Cumhuriyet Başsavcıvekilliği, Fethullah Gülen Hocaefendi hakkında, "Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının öngördüğü düzeni ortadan kaldırmaya veya değiştirmeye teşebbüs etme" suçu kapsamında yürütülen soruşturmada, "kovuşturmaya yer olmadığına" karar verdi. Bu arada aynı gün Hocaefendi, Mısır'ın başkenti Kahire'de yapılan Hira Dergisi'nin tanıtım toplantısına mesaj gönderdi

DEMOKRASİ İÇİN... EVET!

02 Ağustos 2010 tarihinde Fethullah Gülen Hocaefendi, ülkeye demokrasinin tamamen hâkim olması ümidiyle 12 Eylül 2010 tarihinde yapılacak referandumda 'Evet' çağrısı yaptı. Bediüzzaman da bu anlamda Menderes'e destek vermiş; hatta ilk defa bizzat gidip oy kullanmıştı. Bu siyasete girmek değildi. Mevzunun yanlış anlaşılma ihtimaline karşı 23 Ağustos 2010'da Fethullah Gülen Hocaefendi, referandumda 'evet' demesinin siyasi mülahazalarla irtibatlandırılmamasını istedi. Bu herhangi bir partiye yaklaşma ya da siyasete girme teşebbüsü değildi.

Hocaefendi, ilk günden beri, Türkiye'nin her bakımdan özlenen bir seviyeye gelmesi, bir düzlüğe çıkması için yumuşak, yasal ve demokratik bir yol takip edilmesine dikkat etmişti. Sürekli endişe ettiği çalkantı veya vuruşma olmadan ülke bir düzlüğe çıkabilir mi diye gayret göstermişti. Artık darbelerin, hukuksuzlukların yaşanmayacağı bir ülke düşünmek istiyordu. İşte, Hocaefendi, 12 Eylül 2010 referandumu bu beklenti, bu özlem adına bir adım olabilir mi diye açıktan sayılabilecek bir destekte bulundu.

Bunun dışında hizmetin siyasete karşı duruşu hep aynıydı. Değişmemişti. Bütün partilere aynı mesafede durmaktaydı. Hizmet, ilk günkü çizgisinde, aynı temel düsturlar üzerinde, tamamen kendi imkânlarıyla ve kendisi olarak bütün dünyada hizmetlerine devam ediyor ve bütün insanları sevgi ve hoşgörüyle kucaklıyordu.

Referandum ve sonraki süreç, sadece ülkenin önünü açmak adına önemli olduğu için hizmet destek verdi. Çünkü yeni ve demokratik

bir anayasa va'd ediyorlardı. Fakat gelinen nokta tam bir hayal kırıklığı olacaktı.[37]

"2011 YILI BARIŞ ÖDÜLÜ" HOCAEFENDİ'YE

Fethullah Gülen Hocaefendi'ye dünya barışına yaptığı katkı sebebiyle East-West Institute (Doğu-Batı Enstitüsü -EWI) "2011 Yılı Barış Ödülü" verildi. Doğu-Batı Enstitüsü Barış Ödülüne mesaj gönderen Fethullah Gülen Hocaefendi, "Ödülü kendi adına değil ancak kendisini içlerinden birisi olarak adlandırdığı sayısız gönüllüler adına kabul ettiğini" kaydetti.

GEORGE MAROVİTCH

Vatikan'ın İstanbul Temsilcisi Monsenyör George Marovitch, 2007 yılında İtalya'da geçirdiği tren kazasından sonra bir daha yürüyememişti. Bir hayli de zayıflamıştı. Maroviç ilk olarak Fethullah Gülen Hocaefendi'nin çabalarıyla başlatılan dinler arası diyalog toplantılarında tanınmıştı. Elindeki cevşenle televizyon ekranlarına çıkıyor, Müslümanlığın barış ve kardeşlik dini olduğunu söylüyordu. 28 Şubat döneminde mahkemeye çağrılmış, hâkimin, "Gülen'i nereden tanıyorsunuz?" sorusuna hiç tereddüt etmeden, "Bir gün kendisini ziyaret ettiğimde onu daha yakından tanıma fırsatı buldum. Bundan sonra Gülen'i daha çok sevmeye başladım. Hâkim bey, sevgi ve hoşgörü esasına dayalı İslamiyet'i biz ondan öğrendik. O, Hıristiyan cemaatimizi çok etkiledi." demişti.

George Marovitch 24 Mart 2012 tarihinde vefat edince Hocaefendi onun için bir taziye mesajı yayınladı.

HOCAEFENDİ 'DÜNYANIN EN ETKİLİ 100 İSMİ' LİSTESİNDE

Fethullah Gülen Hocaefendi, Amerikan Time dergisinin 18 Nisan 2013'te yayınladığı 'Dünyanın en etkili 100 ismi' listesinde yer aldı. Siyaset, sanat, iş ve düşünce dünyasına yön veren isimlerin yer aldığı listede, Fethullah Gülen Hocaefendi'nin dünyanın en dikkat çeken dini liderlerinden biri olduğu belirtildi.

17 ARALIK SÜRECİ (17 ARALIK 2013)

"17 Aralık", Türkiye Cumhuriyeti tarihinin en geniş çaplı yolsuzluk, kara para aklama, rüşvet, zimmete para geçirme vb. soruşturmasının ve onu izleyen sürecin başlangıç günüydü.

Ergenekon davası savcısı Zekeriya Öz'ün koordinasyonunda savcı Celal Kara, savcı Mehmet Yüzgeç ve savcı Mustafa Erol'un yürüttüğü soruşturma kapsamında başlatılan operasyonda kilit isim, Türkiye uyruğuna geçmiş 30 yaşında bir Iranlı Rıza Zarrab, Türk vatandaşlığına geçtikten sonraki ismiyle Rıza Sarraf'tı. Soruşturmada ve ilgili Savcılık fezlekesinde onun etrafında şekillenen bir silsile içinde 89 kişi gözaltına alındı. Operasyonda görevli Emniyet mensuplarının yaptıkları aramalarda İçişleri Bakanı Muammer Güler'in oğlu Barış Güler'in evinden 7 çelik kasa çıktı. Arama görüntülerinde yatağın üzerinde deste deste avro, dolar, TL ve para sayma makinesi dikkat çekiyordu. Halk Bankası Genel Müdürü Süleyman Aslan'ın evindeki kütüphanede ise ayakkabı kutularının içinde 4,5 milyon dolar bulundu.

Operasyonlarla birlikte kabine değişikliği ile görevden alınan bakanlardan Nihat Ergün'ün: "Servet, şehvet ve şöhret arzusu, insanı yoldan çıkarır." sözü olup biteni özetler mahiyetteydi aslında.

Fakat operasyonu Hizmet'in yaptığı söylenerek hedef saptırıldı ve bir düşman oluşturuldu…

Sevgiye, hoşgörüye uzanan köprüler yıkılıyor, yollar harap edilip yürünmez hale getiriliyor, seven gönüller sindiriliyor, şiddet, hiddet aşılanıyor, tebessümler karartılıyor, kalplere düşmanlık tohumları ekiliyordu.

Kendilerine hizmet madalyası verilmesi gereken adanmışlara ülkelerinden gelen bu baskıların sebebi neydi? Dünyanın dört bir bucağında, on binlerce kilometre uzakta İstiklal Marşı'mızın okunması, her milletten, her ırktan insanların Türkçe konuşması kimlerin hoşuna gitmezdi? Millî kültürümüzün tanıtılması ve temsil edilmesi kimleri rahatsız ederdi? Kim engellemek isterdi, İstiklal Harbi'ndeki fedakârlığı bugün başka bir şekilde ortaya koyan milletimizin yüreğinden taşan hizmetleri. Anadolu esnafının hayır duygusunu… Burs miktarı maaşla çalışan fedakâr öğretmenlerin alın terini…

Devletine, milletine, hükûmetine dünya çapında itibar kazandıran

yiğitlere, kim haşhaşi, sülük, çete iftiralarını yapıştırmak isterdi?

17 ARALIK ETRAFINDA SORULAR...

Bu yolsuzluk operasyonun başlangıcı 12 Aralık 2007 tarihinde Edirne Kapıkule hudut kapısından yurt dışına çıkış yapmak isteyen bir tırda 202 kg eroinin ele geçirilmesine dayanıyordu. Bu tarihte ne cemaat-iktidar kavgası vardı ne de dershanelerin kapatılması teşebbüsü. Hadise, bütünüyle adli bir hadiseydi. Yeni başlamamıştı. Soruşturmanın içinde sadece İstanbul Başsavcılığı değil, Edirne KOM (Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele) Şube Müdürlüğü, MASAK (Maliye Bakanlığı'nda Malî Suçları Araştırma Kurulu), Şişli Cumhuriyet Başsavcılığı ve İstanbul Muhabere Elektronik Şube Müdürlüğü gibi başka resmi kuruluşlar da vardı. Ayrıca hadisenin başlangıcı 12 Eylül 2010 Referandumu'ndan 3 yıl, 7 ay öncesine dayanmakta yani söz konusu referandum çerçevesinde bazılarının iddia ettiği yargıda bir cemaat hâkimiyet ve yapılanmasının hiç söz konusu olmadığı bir döneme uzanmaktaydı. Hem de soruşturmaya konu suçlarla ilgili haberler ulusal basında, hatta tamamen iktidar yanlısı yayın yapan Yeni Şafak ve Akşam gazetelerinde yer almıştı.

Savcının tespit ettiği suçlar iddianamenin sonunda şu başlıklar altında özetlenmişti:

1- Sahtecilik

2- Altın Kaçakçılığı

3- Rüşvet

4- Fuhşa Aracılık Etmek

Birilerinin niyeti "meseleyi bir "Hükûmet–Cemaat" kavgası gibi takdim etmekti. Oysa, dershanelerin ancak %25 kadarı Hizmet Hareketi'ne ait görülürken, 100'de 75'i kapatmaya karşı çıkmaktaydı. En azından bunların büyük çoğunluğu konuya eğitim ve hizmet açısından yaklaştığı gibi Hizmet Hareketi, dershanelerin varlığını, onları bir menfaat kaynağı değil, ülkenin, nesillerin, insanlığın bugünü ve yarını adına çok önemli gördüğü için savunmaktaydı. Dershaneler olmasa da Hizmet Hareketi gelişerek devam edecekti.[38]

Menfaatleri gereği hizmete yakın durmaya çalışan iktidar tarafı, iyice palazlanıp güçlenince hazmedemedikleri, sindiremedikleri, kıskançlıkla kıvranıp durdukları, 'Ah keşke bir şey olsa da patlayı-

versek, patlayıversek de içimizdeki eracifi dışa döküversek.' deyip kin duydukları hizmete karşı "'paralel, çete, şebeke… diyerek halk üzerinde mükemmel bir algı operasyonu başlattılar. "Paralel yapı kumpas kurdu." gibi iddialarla sadece rüşvet ve yolsuzluklarını örtmeye, soruşturmayı engellemeye çalıştılar. Öyle bir fitne ateşi yaktılar ki sağ görüşlü insanlardan, cemaatlere kadar bu yangından paçasını çok az kimse kurtarabildi. Zira bu fitil ateşlendiğinde çok güçlü bir havuz medyası ve onlarca yandaş televizyon zaten önceden hazırlanmıştı.

Hizmet kurumlarına saldırdılar, karaladılar. Tabelalarını söktüler, bahçelerinden yol geçirmeye kalkıştılar. İnşaatları tamamlanmak üzere olan güzide okulları hukuku hiçe sayarak mühürlediler. Ailelerin çocuklarını okullardan ve dershanelerden almaları için kara propaganda başlattılar. Hizmetin, daha doğrusu Anadolu insanın televizyonlarına, gazetelerine ve dergilerine hücum ettiler. Reklam veren şirketleri ablukaya alıp baskı kurdular. Batırmakla, onları da paralelci ilan etmekle tehdit ettiler. Diğer yandan da yandaş medyayı ihya ettiler. Ama hizmet gönüllüleri müspet hareketle ortalığı velveleye vermediler. Hukukî yollardan haklarını aradılar. Durumu insaflı sinelere ve Yüce Dergâh'a havale edip insanlığa hizmet etmeye devam ettiler.

HİZMET'İ BİTİRME PLANI

Aslında 2004 yılından beri perde arkasından Hizmete karşı yürütülen sinsi savaş 2013 sonbaharında açıktan yapılmaya başlanmıştı. Birdenbire, hiç Türkiye'nin gündeminde olmayan bir mesele gündeme taşınmıştı: 'Üniversiteye hazırlık dershanelerinin kapatılması.' Çünkü Hizmet, 1970'li yıllardan beri üniversite hazırlık kursları veriyordu. Birileri, "Hizmet'in insan kaynağı bu dershanelerden geliyor." düşüncesine iyice inanmıştı. "Eğitim reformu" sözü sadece yapılacak kıyımlara bir kılıftı. Sırf bu hırsla dört bakan değiştirildi.

2014 yılından itibaren hükûmet, devlet imkânlarını kullanarak Hocaefendi ve Hizmet Hareketi mensuplarının üzerine gitmeye başladı. Artık gözaltılar, tutuklamalar, insan kaçırmalar, işkenceler ve işadamlarının malvarlıklarına el koyma dönemi başlıyordu.

Baskıyla veya bir menfaatle görev verilen hâkimlerin, savcıların ve

polislerin Hizmet Hareketi'nin takipçilerine karşı muameleleri sert ve tahrik ediciydi. Hizmet Hareketi'ne yakın medya kuruluşlarına el konulurken, bunu protesto etmek için medya kurumlarının önüne gelen kadınlara göz yaşartıcı gazla müdahale ediliyor ve yerlerde sürükleniyorlardı. El konulan kurumlara, sabahın erken saatlerinde çok sayıda polisle abartılı baskınlar yapılıyordu. Müslümanların oruç tuttukları kutsal ay olan Ramazan'da insanlar gözaltına alınıyor, iftarlarını açmaları, sahur yapmaları engelleniyordu. Bazı insanlar gece yarısı gözaltına alınıyor, Ramazan ayında konuldukları hücrelerde günlerce aç, uykusuz bırakılıyordu.

Hocaefendi'ye göre bütün bu yapılanlar, Hizmet mensuplarının damarına dokunup onları tahrikle sokağa dökmek ve terör olaylarına sebebiyet vermek içindi:

En büyük arzuları, Hizmet Hareketi'ni terör örgütü ilan ettirmekti. 2013'te dünyanın 150 ülkesinde görev yapan büyükelçilerin Ankara-'da katıldığı toplantıda:

"Bunları bir savcı, üç polisle terör örgütü kapsamına alır, bitiririz." diyorlardı. 16 Temmuz 2014 günü Ankara'da görev yapan yabancı büyükelçiler için düzenlenen 7. büyükelçiler iftarında Hocaefendi ve Hizmet Hareketi tehlikeli bir örgüt olarak ilan ediliyordu.

Halbuki Fethullah Gülen Hocaefendi, teröre şiddetle karşıydı ve bu duruşunu asla değiştirmemişti:

"Sokakta hiçbir mesele halledilmez. Bir gün bir sokağın başında beni öldürseler bile cesedimi hemen bir kenara koyup hizmete yürümezseniz ve hep müspet hareket yolunda bulunmazsanız size hakkımı helal etmem..."

Duvarlar arkasında "Sizi cemaat hapse attırdı, hepinizi Camia bitirdi!" derken diğer taraftan yandaşlara "Hepsini nasıl da dize getirdik; karşımızda hazır ola geçirdik!" sözleriyle kahramanlık tablosu çiziliyordu.

Futbol takımlarını bile bizzat dizayn etmeye kalkıp yine kapılar arkasında "Cemaat sizi ele geçirmek istiyor; başkanınızı içeri camia tıktırdı!" iftirasını yayıyorlardı.

Böylece kimseye boyun eğmemiş olan Cemaat'e biat ettirmeyi en öncelikli işler arasına koydular. Bütün bunlar, sadece kendi hırsları mıydı yoksa birilerine verilen söz mü vardı?

Hizmet dize getirilemeyince bu sefer cemaati bölme gayretine giri-

şildi. Bir avuç gayrimemnun arasından devşirilen bir iki insan danışman olarak kullanıldı. Denenmeyen yol kalmadı ama Hizmet menfaat etrafında toplanmış bir heyet değildi ve içinde satılık insan yoktu; bölüp parçalamayı başaramadılar.

Daha sonra haksız tayin, sürgün ve kıyım yoluna gidildi. Nitekim Hocaefendi, Cumhurbaşkanı'na yazdığı meşhur mektubun satır aralarında buna işarette bulunmuş; "Hizmet Hareketi'nin önünü kesmeye matuf gayretlerin âşikâr hale geldiğini; bu yakışıksız engelleme faaliyetlerinin hareketin büyümesi ve genişlemesiyle eş zamanlı olarak arttığını; hayatın değişik alanlarında yalnızca "falan yere müntesip, falancı... filancı.." görüldüğünden dolayı mağduriyete uğramış pek çok insanın gelip gözyaşı döktüğüne şahit olduğunu; fakat bunları hiç dillendirmediği gibi o insanlara da sabır ve vifak tavsiye ettiğini" belirtmişti.

Saldırılar, iftiralar, hakaretler…hücumlar her gün biraz daha şiddetlendi. Sonunda şeytan ve aveneleri haricinde bütün Türkiye vatandaşlarının ve aklıselim sahibi dünya insanlarının çok değerli bulduğu Türk okullarını kapattırmak için büyükelçilere talimat verildi. Ülke liderlerine telefonlar edildi, ziyaretlar yapıldı. Hocaefendi özlemle Türkiye'ye davet edildiği aynı anda Obama'ya şikâyet dosyaları sunuldu.[39]

AKLA ZARAR BİR İDDİANAME (09 NİSAN 2015)

Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı, Fethullah Gülen Hocafendi ve Hizmet Hareketi hakkında terör örgüt suçlaması kapsamında 'Fethullahçı Terör Örgütü" diye bir iddianame hazırladı. Bunun üzerine aynı gün, Hocaefendi'nin avukatı Nurullah Albayrak, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı'nın hazırladığı 'Fethullahçı Terör Örgütü' iddianamesiyle ilgili açıklama yaptı, iddiaların yanlış olduğuna dikkatleri çekti.

"GANDİ-KİNG-IKEDA BARIŞ ÖDÜLÜ" (2015)

Hocaefendi'nin ülkemizde iktidar ve havuz medyası tarafından terörist gibi gösterilmeye çalışıldığı ve savcının 'Fethullahçı Terör Örgütü' gibi iddianameler hazırladığı 09 Nisan 2015'te dünyanın en

önemli barış ödülleri arasında gösterilen "Gandi-King-Ikeda Barış Ödülü" Fethullah Gülen Hocaefendi'ye verildi.

Gandi King Ikeda Barış Ödülü, her yıl barış ve pozitif sosyal değişimin önemini anlatmak amacıyla farklılıkları kucaklamada sıra dışı çabalarıyla küresel liderlik sergileyen isimlere veriliyor. Ödül, ismini, dünya barışına yaptıkları katkı sebebiyle Mahatma Gandi, Martin Luther King ve Japon aktivist Daisaku Ikeda'dan alıyor.

ABD'nin Atlanta şehrindeki ödül merasiminde konuşan Martin Luther King Merkezi Dekanı Prof. Lawrence E. Carter, şunları söyledi:

''Bugün bu ödülü geleneksel İslami öğretisini dünya genelinde yayan ve 11 Eylül 2001'de New York'taki Dünya Ticaret Merkezi'ne terör saldırısını Washington Post'a verdiği ilan ile kınayarak küresel barışa katkı yapan Fethullah Gülen'e vermekten onur duyuyoruz.

Bu ödülü vermekten onur duyuyoruz; çünkü canlı bomba intiharlarına karşı sesini yükseltip masum insanları öldürerek cihad yapılamayacağını söylediği için... Onur duyuyoruz; çünkü insani değer ve ahlâkın her insanın ortak değeri olduğunu dile getirdiği için... Onur duyuyoruz; çünkü ırkçılık, etnik köken, cinsiyet, millet farklılıklarını insanlar arasında ayrımcılık ekerek bölünmesine değil bu doğal durumu manevi yönden bir arada tutan farklılık olarak insanlara sunmanızdan... Onur duyuyoruz; çünkü inancınız ve şahsınız nazarında farklılıklar arasında dayanışmayı küresel düzeyde sürdürmenizdeki eylemden... Onur duyuyoruz; çünkü insanlara verilebilecek en yüksek eğitimin sadece bilgi değil, tüm yaratılmışlarla birlikte uyumlu bir hayatı öğütlediğinizden... İslam inancınızı insanlığa sosyal değerlerle ortak bir yol bulma çabanızdaki sürekli yenilenme dirayetinizden... Ben; Gandi, Kral (Martin Luther King) ve Ikeda ile aranızdaki bağın varlığını görmekten çok memnun oluyorum. Sizi en içten dileklerimle kutluyorum.''

Fethullah Gülen Hocaefendi ise törene gönderdiği mesajında şunları dile getirdi: ''Morehouse Üniversitesinin Martin Luther King Uluslararası Merkezi yöneticileri tarafından liyakatim olmamasına rağmen 2015 Gandi King Ikeda barış ödülüne layık görüldüğümü öğrendim.

Bu ödülü şahsım adına değil ancak kendilerini karşılık beklemeden insanlığa hizmete adamış camia fertleri adına kabul ediyorum. Bu

ödülü gerçekten hak edenler, kuzey kutup dairesi yakınlarında eksi 50 dereceye varan soğuklarda vatanından binlerce kilometre uzakta vazife yapan, Kuzey Irak'ta IŞİD'in işgal tehdidine rağmen okullarını açık tutan, Nijerya'da ve Afganistan'da kız öğrencilere eğitim imkânları sunan eğitimciler, Somali ve Sudan'da en zor şartlar altında hizmet veren doktorlar, hemşireler, insani yardım görevlileri ve kendileri mali güçlük yaşasa da hayırlı projelere himmette yarışan iş adamlarıdır. Sembolik olarak şahsıma takdim edilen bu ödül, aslında değişik milli, dini ve etnik köklerden gelen bu muhabbet fedailerinin gayretlerini takdire matuftur.

Onlar ki kendi mutluluklarını başkalarının mutluluğunda arayan talihlilerdir. Onları Asya'da Afrika'da ve Dr. Martin Luther King gibi Amerika Birleşik Devletleri'nde, dünyanın dört bir tarafında insan hakları mücadelesi verenlerle bir araya getiren değer, her insanın izzetle yaşamasına kendilerini adamalarıdır. Her insanı insan olarak aziz tutmak, onların yaratıcısına saygının ifadesidir. Her zaman Cenab-ı Hakk'a beni de bu talihliler zümresi içinde kabul etmesi için yalvardım. Kendimi hiçbir zaman hiçbirinin önünde görmedim. Sizler nezaketinizle onların gayretlerini ve fedakârlıklarını takdir ettiniz.

Sağlığım bu anlamlı buluşmada sizlerle bir arada olmama mâni. Ancak mekân ve zaman farklılığı yüksek insani değerler etrafında bir araya gelmiş ruhların sohbetine mâni değildir. Bu ödülle gayretleri takdir edilen camianın bir ferdi olma ümidiyle organizasyon komitesine teşekkürlerimi arz ederim."

Hocaefendi'nin mesajından sonra törene katılanlar arasında alkış tufanı koptu.

Bu arada, 2015 yılının yaz ayında bizzat Türkiyedeki yetkililer tarafından Hocaefendi'nin öldüğüne dair haberler bilinçli olarak yapıldı. Bunun üzerine, Hocaefendi'nin, 4 Temmuz 2015 gecesi sahurda talebeleriyle yaptığı mukabele, canlı olarak yayınlandı. İftiracının iftirası yine kursağında kalmıştı.

Fethullah Gülen Hocaefendi, 18 Aralık 2015 tarihinde dünyaca ünlü Fransız Le Monde gazetesine yazdığı makalede, aşırılık ve terörle mücadele konusunda uluslararası camiaya ve Müslümanlara önemli mesajlar verdi. İslam adına işlenen terör eylemlerinin Müslümanları yabancılaştırdığı ve İslam aleyhine yanlış algıları derinleştir-

diği uyarısında bulunan Hocaefendi, terörün dini olmadığını dile getirdi. Le Monde da tanıtım yazısında Fethullah Gülen Hocaefendi-'yi okurlarına "bilime önem veren, demokrasiyi destekleyen ve dinler arası diyaloğu savunan" sıfatlarıyla takdim etti.

15 TEMMUZ SAHTE DARBESİ (15 TEMMUZ 2016)

Haramîliği, yolsuzluğu, diplomasızlığı, beceriksizliği örtmek ve diktatörlüğü güçlendirmek hesabına 17-25 Aralık 2013 tarihinden itibaren yaklaşık üç yıl çok yoğun sürdürülen algı operasyonları, karalamalar, iftiralar, tehditler… halkın ve dünyanın nazarında çok etkili olmamıştı.

Bu sefer Hizmet Hareketi'ni bitirmek için etkili yöntemlerin peşine düştüler. Zira tamamen hukuki ve dünyanın gözü önünde cereyan eden Hizmet Hareketi'ni yalanla, dolanla, iftirayla yok etmeleri mümkün görünmüyordu. Ancak bir 'Darbe Oyunu' ile dünyayı ikna edebiliriz diye düşünüyorlardı… Ve oyun sahnelendi… 15 Temmuz 2016 Cuma gecesi darbe komplosu gerçekleştirildi.

Aklı başında herkesin, komik ve tamamen düzmece olarak gördüğü bu darbenin de suçlusu hemen ilk saatlerde bulundu: Hizmet Hareketi…

Ve sonraki günlerde, ülkenin hâkim, asker, polis, öğretmen, esnaf, işçi, ev kadını, banka müşterisi… her alandan, her yaştan, her baştan…kadın, çoluk çocuk, bebek, yaşlı, hasta… milyonu aşan ülkenin belki en samimi ve dürüst insanları zulme uğradı, soykırım yaşadı.

Avrupa Parlamentosu Başkanı Martin Shultz'un bu sahte oyuna tepkisi çok yerindeydi:

"Darbenin üzerinden 48 saat geçtiğinde binlerce insanın tutuklanması bizi şaşırttı. Nasıl oldu da bu kadar sürede darbecileri tespit ettiniz?"

Almanya'nın İstihbarat Teşkilatı Başkanı Bruno Kahl, 2017 yılı mart ayında Der Spiegel dergisine verdiği mülakatta, "Darbe'nin arkasında Fethullah Gülen'in olduğuna ikna olmadık. Türkiye bizi çeşitli kanallardan ikna etmeye çalıştı ama ikna olmadık." derken,

ABD Kongresi İstihbarat Komitesi Başkanı Davin Nunes, 18 Mart 2017 günü katıldığı bir televizyon programında, "Gülen'in darbeye karıştığına dair herhangi bir kanıt görmedim." diyecekti.

İngiltere Parlamentosu Dış İlişkiler Komisyonu tarafından yayımlanan Türkiye raporunda ise: "Darbe girişiminin arkasında Gülenciler'in olduğuna dair yeterli bilgimiz yok." sözleri tarihe geçecekti.

Türkiye'deki bu darbe komplosundan bir gün sonra Fethullah Gülen Hocaefendi, 16 Temmuz 2016'da Pensilvanya'da, The New York Times, Reuters, The Guardian, Financial Times; 17 Temmuz günü CNN ve CBS televizyonlarına, iki gün sonra BBC televizyonuna konuştu.

CNN International'dan Fareed Zakaria ve Alman devlet televizyonu ZDF'den Kamran Sarfiarian, The New York Times ve Le Monde gazeteleri, darbe olayına ilişkin Hocaefendi'nin birer makalesini yayınlarken, Almanya'dan Die Zeit, İspanya'dan El Pais ve Mısır'dan Al Ahram gibi gazeteler Hocaefendi ile röportajlar yaptılar.

Fethullah Gülen Hocaefendi, bütün bu röportajlarda hem darbe olayına ilişkin iddialara cevap verdi hem de Hizmet Hareketi'ne olan düşmanlığın perde arkası ile ilgili çok önemli açıklamalar yaptı.

Hocaefendi, Le Monde gazetesinde 10 Ağustos 2016 günü yayınlanan makalesinde, Türkiye'deki darbe olayını araştırmak üzere bir uluslararası komisyon kurulması çağrısını tekrarladı.

15 TEMMUZ BAHANELERİ

Fethullah Gülen Hocaefendi, 17-25 Aralık 'Yolsuzluk Operasyonu-'ndan 15 Temmuz düzmece darbe oyununa kadar olan süreci şu şekilde değerlendiriyor:

"Bir kısım kapkara ruhlar.. millet böyle kara günlerini yaşadığı zamanda.. kapkara ruhlu bir kadro ile.. kapkara bir kısım senaryolar hazırladılar. Önce dershanelerin kapatılması için en masum hizmetlere 'sızma' dediler. Bir vatan evladının kendi memleketinde, değişik hayatî birimlere girmesine 'sızma' denmez. Osmanlıların içine sokulmuş insanların yaptığına 'sızma' denir. Kendi vatanında, 'yeniden millî mücadele' diyen insanlara 'sızma' denmez. Bunlara 'sızma' denmez. Hayatın her birimine girme, onların hakkıdır.

Birileri sızmış… 'Âlemi nasıl bilirsin?' 'Kendin gibi!..' Birileri, belli menfur ve münker düşüncelerini realize etmek için sızmış olabilirler; Devlet-i Aliyye içine sızmış olabilirler. Bunlar, kendileri gibi

düşünmeyenlere de hep 'sızmış' nazarıyla bakabilirler. Dolayısıyla da o dershanelere, o okullara, o üniversitelere tâ baştan karşı çıkmalarının arkasında bu saik vardı. Hatta gittikleri yerlerde o müessese-lere adım atmama, âdeta onları o ülkenin insanları/idarecileri nazarında ademe mahkûm etme gibi tavır ve davranışlarda bulundular. Bir yıkma cehdi, o zaman sinsiceydi, içten içe idi.

Fakat o yetmedi. Belli bir dönemde, bir kısım hırsızlıkları, bir kısım rüşvetleri ortaya saçıldı; hâlâ dünya medyasında, sosyal medyada, Twitter'da bunlar geziyor, canlılıklarını koruyor. Kendilerini derin, koyu Müslüman görüyorlardı. Bu türlü şeyler yüzlerine çarpılınca, -bir yönüyle- yalan söyledikleri ortaya çıktığı mülahazasıyla, "Bu bir darbedir!" falan dediler. İlk senaryo öyle oldu. Onunla, mübarek bir hareketi, dünya çapında bir hareketi, Devlet-i Aliyye döneminde bile reâlize edilemeyen bir hareketi karalamaya kalktılar. İçlerindeki o gaseyânı döktüler.

Fakat '17-25 Aralık' olarak bilinen o hadise de yetmedi. '15 Temmuz'da farklı bir senaryo oluşturdular; birilerini iğfal ettiler. Doğrudan doğruya, yapılan o işin mantığına kat'iyen uygun olmayan bir senaryo idi. Dünya gülüyor buna ve hiç kimse böyle bir şeyin olacağına ihtimal vermiyor. Bu defa onu değerlendirdiler, darbeyi şiddetlendirdiler. Binlerce insana ve dolayısıyla da milyonlarca ferde -aynı zamanda- acı çektirdiler. Zira bir insanın içeriye atılması, bir aile demektir; belki akraba ve taallukatı da nazar-ı itibara alınınca, 'aileler' demektir. Binlerce insan… Elli bin insan, yüz bin insan için bu mezâlim, bu haince planlar uygulanıyorsa şayet, milyonlarca insana zulmediliyor demektir.

Baskı karşısında dayanamayan, immün sistemi o mevzuda zayıf olan bazı kimseler var. Hizmet'te bulunmuşlar ama işin içinden sıyrılmak için itirafçı (daha doğrusu, iftiracı) olmuşlar. Nitekim geçenlerde medyaya düştü; yukarılardan bir tanesi, bilmem şu kadar insana 'Eğer siz birilerini söylerseniz, onları ele verirseniz, sizi salarım!' dediğini fakat sonra da salmadığını söyledi. Fakat onlar isimler verdiler, bir sürü isimler. Masum insanların isimlerini verdiler. Onlar da dinlenmeye alındı ve böylece yara aldılar o insanlar da ticarî hayatlarında, iş hayatlarında, memuriyet hayatlarında yara aldılar. Böyle şeytanî mülahazalara başvuruldu.

İnanmayın; hiçbir şeylerine inanmayın onların. Çünkü yalan ile

oturuyor, yalan ile kalkıyor; iftira ile oturuyor, iftira ile kalkıyor; senaryo ile oturuyor, senaryo ile kalkıyor; komplo ile oturuyor, komplo ile kalkıyor; hile ile hud'â ile oturuyor, hile ile hud'â ile kalkıyorlar. Akla-hayale gelmedik daha ne kötülükler irtikâp edebilirler.. irtikâp edebilir ve bunu masum bir cemaate fatura ederler.

Dünyanın değişik yerlerinde okulları kapattırmak için bütün güç ve kuvvetlerini kullanıyorlar. Elçilerini, konsoloslarını, ekstradan gönderdikleri o siyasîlerini kullanıyorlar Hizmet'i oralarda durdurmak için. Ve bir-iki yerde de kafaları karıştırdılar. Belki tehdit ettiler veya bir şey vadettiler. Vadettikleri şeyin hiçbirini de yerine getirmediler Çünkü yalana 'meşrû' diyorlar.. Çünkü aldatmaya 'meşrû' diyorlar.. iğfâle 'meşrû' diyorlar. Dolayısıyla bir sürü gayrımeşrû şey, meşruiyet adı/unvanı altında irtikâp ediliyor. Milletin alın teriyle kazandığı malına el koyma irtikâbını, ihtilâsını, tagallübünü, tahakkümünü, tasallutunu, temellükünü yapan hayâsız insanlar, çok rahatlıkla bunları da irtikâp ederler.

Evet, böyle bilin. Âhirette bu böyle bilinecek. Allah'ın huzuruna öyle çıkacaklar; asâ gibi iki büklüm çıkacaklar. O gorilleşen insanlar, goriller olarak, kırede (maymunlar) olarak, henâzir (hınzırlar) olarak öbür tarafta haşr ü neşr edilecekler. O ayıp, onlara yeter!.. O ceza, onlara yeter!.."[40]

OYUN TUTTU MU?

Bu darbe komplosuna ancak menfaat sahibi, Hizmet'e haset eden kıskanç ve kindar insanlar, cemaatler ve onların algı oyunlarına kanan halk inandı. Medeni ve demokratik ülkelerin hiçbirinde, Asya ve Afrika'daki birçok ülkede, bu darbeye inanılmadı ve Hizmet Hareketi'ni bitirme oyunu da tutmadı. Bunun üzerine casusluk şebekeleri oluşturularak, Hizmet mensuplarının Türkiye'ye kaçırılmaları gibi zulümler sahnelendi. Hatta Fethullah Gülen Hocaefendi'ye suikast teşebbüsü ve onu kaçırma plânlandı. Bu plan, bizzat işin içinde olan CIA eski başkanı James Woolsey'in, 2017 Mart ayında Wall Street Journal gazetesine verdiği röportajla ortaya çıkacaktı. James Woolsey 19 Eylül 2016'da New York'ta bir toplantıda bu planın görüşüldüğünü aktarıyordu. Türkiye'nin Dışişleri Bakanı ve Erdoğan'ın damadı olan Enerji Bakanı da oradaydı. General Mike Flynn'e bu planlar için 530.000 dolar ödeme yapılmıştı. Hocaefendi'-

nin kaçırılıp Türkiye'ye getirilmesi karşılığında ise 15.000.000 dolar daha ödeme yapılacaktı. Olayı araştıran özel savcı Robert Muller, bütün gerçekliğiyle bu planı ortaya çıkaracaktı.

MASUM İNSANLARA YAPILAN SOYKIRIM

Olağanüstü hal uygulamasıyla ülke tam bir diktatörlük idaresine dönüştü. Masum insanlar gözaltlarında aylarca en ağır işkencelere maruz bırakıldılar. Kimisi felç kaldı kimisi de sakatlandı... Yüzlerce insan bu kinin altında vefat etti. Hasetten onlara düşmanlık besleyenler ise ağızlarını, kulaklarını ve gözlerini kapatıp bu zulümleri kadınlara, yaşlılara ve hastalara reva gördüler, alkışladılar. Masum bir kitleyi sırf geçici dünya menfaati karşısında hedef alarak korkunç cinayetler işlediler. Aileleri parçalayıp, ocakları söndürdüler. Sokaklara kin ve nefret tohumları ektiler. Sadece Hizmet gönüllülerine değil, evrensel hukuka, medeniyet ve bütün insanlık değerlerine savaş açtılar. Binlerce insanın hayatı hapishanelerde son buldu, bebekler zindanlarda tutuldu, masum anneler en ağır zulümlere maruz bırakıldı. Başlarında polis, elleri sedyeye kelepçeli bir şekilde doğum yapan anneler, ertesi gün insafsızca zindanlara gönderildi. Zulümlerden, ağır baskılardan ve işkencelerden kurtulmak için Meriç'in azgın sularını, Ege'nin dev dalgalarını şişme plastik botlarla aşmak isteyen babalar, anneler ve günahsız yavrular boğulup gittiler ama bunlar asla "Müslümanım!" diyen insanların kalplerini rikkate getirmedi. Hissiz, granitten bir duvar kesildi memleketin vicdanı.

ALLAH VAR, GAM YOK

Hocaefendi'nin Türkiye'de yaşananlara rağmen Hizmet Hareketi'nin dünyada ivme kazanarak devam edeceğine olan inancı tamdı: "Allah'ın varlığına inanan bir insan kuyunun dibine düşse, bu kuyu bin metreden derin olsa ve ip de yoksa yine ümitsizliğe düşmemelidir. Allah var, gam yok. Ümitsizliğe düşmek, yükseleceğin merdiveni kırmaktır. Çünkü mü'minler o kimselerdir ki Allah düşmanları tarafından tehdit edildiklerinde 'Allah bize yeter, o ne güzel vekildir.' derler."

VE SON SÖZ...

Bahtiyar insanlar, bir çardağın altında "Kutlu Rehber"in etrafında toplanmışlar, sevgi ve ümit dolduruyorlar gönül kaplarına. Başlarında güvercin varmış gibi edeple dinliyorlar gönül insanını.

Sadece onlar dinlemiyorlar peygamber varisi bu güzel insanı. Basit, sade tahta bir sandalyeden dünyanın dört bir tarafına uzanan sevgi halkaları oluşmuş. Yaşları ayrı, başları ayrı, işleri ayrı, kıyafetleri ayrı, yerleri ayrı... renkleri, dilleri ayrı sineler bir ekranın başında bağlanmışlar bu manevi ziyafet sofrasına.

Kimisi Doğuda, kimisi Batıda, kimisi Güneyde, kimisi Kuzeyde, kimisi ahirette, kimisi dünyada… kimisi hapiste, zindanda... Kimisi gaybubette… Kimisi hicret yolunda, kimisi gurbet diyarında... Büyük manevi bir beraberlik kurulmuş. Kâinatın bütün kuvveti toplansa onları ayıramamış rehberlerinin vifak ve ittifak atmosferinden.

Kalpleri sadece bir şeye inanmış, bir gaye etrafında buluşmuş onların: Âlemlerin Yaratıcısı'na bağlanmak, o yolda yürümek, o yolun kara sevdalısı olmak...

İnsanı dehşete düşürmesi beklenen günümüzün dehşetli şartları onları rehberlerinden koparamamış. İşkenceler, yokluklar, mağduriyetler vefasızlığa itmemiş.

Onlar, gönülden bağlandıkları ve ilk günden beri başlarını asla öne eğmemiş, Peygamber çizgisinde dosdoğru yürüyen liderlerine 'Hocaefendi' namını vermişler. Felaket ve helaket asrında, ilmin, edebin ve üstün ahlâkın en güzelini taşıyan rehber manasında 'Hocaefendi'…

Sevenleri biliyorlar ki Hocaefendi'nin bambaşka bir sevdası var. Çorak arazileri gül bahçelerine çevirmek onun tek derdi. Yıldızları parke taşı gibi insanlığın yollarına dizmek bütün arzusu. Bu vazife şuuruyla inim inim kıvrandığından gözleri hep damla damla incilerle dolu. Başkasının ızdırabıyla ağlamaktan gözleri kan çanağına dönmüş.

Şanı Yüce Nebi'nin kardeşi olma bahtiyarlığına ermiş ahirzamanın kandili, feneri o… Çatısına kadar yangın sıçramış gökkubbenin direği...

O, Allah diyor, peygamber diyor, kitap diyor, başka bir şey demiyor. O katılaşmış, kurumuş gönülleri Hızır gibi yeşilliklere çeviriyor,

canlandırıyor. O, 'İnanıyorsanız muhakkak üstünsünüz.' kelâmının tecelli ettiği büyük insan. Dünyayı dengede tutmaya çalışan başı dumanlı bir dağ...

Darbeler, muhtıralar, mahkemeler, hapisler, sürgünler bu iman abidesini yolundan çevirememiş. Onun öğütleri dilden dile, kulaktan kulağa, evden eve... bütün dünyaya yayılıyor.

Hâsılı kim ne derse desin, Hocaefendi'nin rehberlik yaptığı hizmetler sayesinde kupkuru çöller Cennet bağlarına döndü... Pek çok kömür ruh, elmasa dönüştü... Taştan-topraktan tabiatlar, altın ve gümüş olma pâyesine yükseldi... Ve kendi ülkesinde anlaşılmazsa da şimdilerde dünya Hocaefendi'den söz ediyor; onun ve arkadaşlarının vadettikleri sevgi, kardeşlik ve hoşgörünün gerçekleşeceği günleri bekliyor. Bugün sadece, karanlık ile ışığı birbirine karıştıranlar, hayatlarını beden hapsinde geçirenler onun aleyhinde atıp-tutuyor… Yalan, iftira, tezvir ocakları yeniden körükleniyor. Ama bütün bu çırpınışlar nâfile… sarmış ışık her yanı; sarmış sonsuzdan gelen nurlar bütün cihanı.

Artık dem aydın ruhların demi, devran da onların devranı.

[34] Osman Şimşek, farklı zamanlardaki yazı ve sohbetleri; Faruk Mercan, Fethullah Gülen.
[35] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler; Osman Şimşek, herkul.org
[36] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler; Osman Şimşek, herkul.org
[37] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler; Osman Şimşek, fgülen.org
[38] Ali Ünal, Köprüden Önce Son Çıkış, Ufuk Yayınları
[39] Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler; Osman Şimşek, fgülen.org
[40] Herkul, Bamteli 15/01/2017

İSTİFADE EDİLEN KAYNAKLAR

Aksiyon 13.04.1996, Sayı 71, Bu Dünyadan Bir Özal Geçti ...

Ali Ünal, Köprüden Önce Son Çıkış, Ufuk Yayınları, 2014

..... Bir Portre Denemesi, fgülen.org

Faruk Mercan, Fethullah Gülen

Fethullah Gülen'in bütün eserleri / hayatı / hayatından kesitler / Osman Şimşek, fgülen.org

Fikret Kaplan, Üç Said

Herkül, Bamteli, Kırık Testi

Hulusi Turgut, 18.01.1998 Fethullah Gülen ve Okulları.

M. F. Gülen, Bütün Eserleri / Vaaz ve Sohbetleri

Nazlı Ilıcak; Akşam, 20 Mart 1998

Nevval Sevindi, Fethullah Gülen ile Global Hoşgörü ve New York Sohbeti, Timaş Yay., İstanbul, Nisan 2002.

Nuriye Akman, Türk basınında Fethullah Gülen hakkında dizi yazılar, dosyalar, 23.01.1995.

Reha Muhtar, 3 Temmuz 1995 TRT Ateş Hattı.

Risale-i Nur Külliyatı, Bediüzzaman Said Nursi

Şemsinur Özdemir, Hocaanne ve Ailesi, Ufuk yayınları, İstanbul, 2014.

Zaman Gazetesi, 19 Ağustos 1995, 2 Haziran 2007